

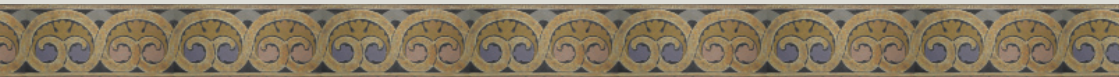
*Eötvös József
1836. május 10.*

ECCE

Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő

II.
(2011/2012)

ELTE Eötvös József Collegium
2013

ECCE

EÖTVÖS COLLEGIUM – COLLEGIUMI ÉRTESÍTŐ
II. szám

(2011/2012)

ELTE Eötvös József Collegium
Budapest, 2013

Sorozatszerkesztők:
Horváth László és Laczkó Krisztina

Szerkesztő:
Horváth László és Kádár Gyöngyvér
ISSN 2064-0870

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Igazgatói összefoglalás	
Oktatási tevékenység (Függelék: az ELTE Eötvös József Collegium célkitűzései [IFT – kiemelt egyetem] kelt: 2012. június 26-án)	11
Kutatási tevékenység (pályázatok)	27
Szakmai-tudományos rendezvények	62
Könyvkiadás	88
Külföldi kapcsolatok	89
Mednyánszky Dénes könyvtár és levéltár	104
Infrastrukturális beruházás	105
Az EC költségvetésének sarokszámai (saját bevételek)	106
Egyéb	108
„Filosz” és „Dögész” – két tanulmány	
Ternovác Bálint:	
A boszniai egyház története a kezdetektől 1247-ig	111
Benyó Krisztián:	
Stability of Uniform-Sliding Elastic Continuum. An attempt to deeper understand the mechanics of Earthquakes.....	119
Műhelybeszámoló	
A műhelyekben és a szervezeti egységekben meghirdetett kurzusok.....	139
Angol–amerikai műhely.....	145
Aurélien Sauvageot műhely	155
Biológia-kémia műhely	167
Bollók János klasszika-filológia műhely.....	175
Filozófia műhely.....	185
Germanisztika műhely	193
Informatikai műhely.....	205
Magyar műhely.....	227
Matematika-fizika műhely	235
Mendöl Tibor földrajz-földtudomány-környezettudomány műhely	239
Olasz műhely	253
Orientalisztika műhely	261

Skandinavisztika műhely	271
Spanyol műhely	273
Szlavisztika műhely.....	279
Társadalomtudományi műhely	291
Történész műhely.....	301
Cathedra Magistrorum.....	315
Nyelvtanulás	321
Seniori beszámolók	353
Diákélet	
Diákbizottsági elnöki jelentés a 2011/2012. év őszi félévéről	409
Diákbizottsági elnöki jelentés a 2011/2012. év tavaszi félévéről ...	414
Beszéd 2012. március 15-én.....	417
Felvételi és a Collegium tisztikara	
Buzdítás a 2014. évi felvétélire.....	423
Az ELTE Eötvös József Collegium oktató és nem oktató munkatársai, tisztviselői (az évkönyv kiadásának időpontjában).....	428
Függelék	
A Collegium kiadványai.....	433

ELŐSZÓ

Az ECCE (Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő) olyan évkönyv, amely a Collegium egyes tanulmányi éveinek bemutatására hivatott. Az első szám a 2010/2011. tanévre vonatkozó jelentések (igazgatói és tanári összegzések), collegista eredmények, két kiválasztott hallgatói tanulmány, a diákélet és más állandó rovatok mellett egyedi közléseket is tartalmazott. E második kötet a 2011/2012. tanévi műhelymunka, a seniorok beszámolóí, a diákélet bemutatása, valamint két kiválasztott tanulmány („filosz” és „dögész”) közlése mellett a 2012. naptári évre vonatkozó igazgatói összegzést tartalmazza.

A zárófejezetben – mindenkor időszerűen - szerkesztett felvételi buzdítás egyszersmind az ECCE legfontosabb célját is megjeleníti. Egyaránt szeretnénk szólni a múlt és a jövő nemzedékeihez, hogy az egykori és mai collegistákban jóteknony figyelmet ébresszünk: ragaszkodó növendékként erejük és tehetségük szerint támogassák a Collegiumot. Az egyetemre készülő ifjúság pedig merítsen bátorságot buzdításunkból.

Íme tehát az évkönyv második kötete. Reméljük, méltán érezhetjük: a Collegium tehetsége és a körülményei szerint „*megettette, amit megkövetelt a haza*”. Kérem, fogadja a Tisztelt Collegium és az érdeklődő olvasó megértő jóindulattal, ha egyes területeken elmaradtunk elvárásainktól.

Budapest, 2013. október 31.

Horváth László
igazgató

IGAZGATÓI ÖSSZEGRZÉS

Az ELTE Eötvös József Collegium 2012. évi tevékenységét az alábbi fejezetekre bontva mutatjuk be: I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG (FÜGGELÉK: AZ ELTE EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM CÉLKITŰZÉSEI [IFT – KIEMELT EGYETEM] KELT: 2012. JÚNIUS 26-ÁN); II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK); III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK; IV. KÖNYVKIADÁS; V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK; VI. MEDNYÁNSZKY DÉNES KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR; VII. INFRASTRUKTURÁLIS BERUHÁZÁS; VIII. AZ EC KÖLTSÉGVETÉSÉNEK SAROKSZÁMAI (SAJÁT BEVÉTELEK); IX. EGYÉB.

I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

Az ELTE Eötvös József Collegium (továbbiakban EC) az egyetem szakkollégiumaként működik, amelynek alapvető feladata, hogy a tehetséggondozás érdekében az egyetemi oktatást kiegészítse, illetve intenzívebbé tegye. Mindkét feladat színvonalas ellátásának záloga az önálló tudományos, oktatási és kutatási tevékenység, amely az EC szakmai műhelyeiben összpontosul.

Személyi háttér

A 2011 decemberében bekövetkezett nyugdíjazások következtében (időskori nyugdíj: Sántha Ferencné; karkedvezményes nyugdíj: Tóth Magdolna) a 2012. évben rendelkezésre álló bértömeget – az egyetem gazdasági nehézségeit, a 2012-re tervezhető költségvetés realitásait tudomásul véve – az oktatói-kutatói munka folyamatosságának biztosítására és erősítésére az alábbiak szerint használtuk fel. (Az álláshelyek felosztására és betöltésére, a rektori utasítások alóli mentességre rektor úrtól előzetesen engedélyt kértünk és kaptunk.) 2012. május 21-től pályakezdő fiatal oktatóként Ludmann Ágnes alkalmaztuk, aki a dinamikus erősödő olasz kapcsolatainkat szervezi, szakórákat tart, illetve a kötelezően előírt olasz nyelvórákat biztosítja. Félállású munkakörben pályakezdő fiatal oktatóként alkalmaztuk Fejérvári Boldizsárt, aki az Angol-amerikai műhely vezetőtanáraként a Collegiumban hagyományosan magas színvonalú angol nyelvi oktatás és szakmai munka letéteményese. Sántha Ferencné nyugállományba vonult tanárnő, az Angol-amerikai műhely korábbi vezetője (a megelőző évi igazgatói jelentésben leírtaknak megfelelően) javadalmazás nélkül, tevékenyen és folyamatosan segíti fiatal kollégáját. Félállású munkakörben pályakezdőként alkalmaztuk Farkas Márton szakképzett könyvtárost,

aki a Mednyánszky Dénes könyvtár vezetését vette át. Félállású munkakörben pályakezdként alkalmaztuk ifj. Arató György szakképzett levéltárost, aki a Mednyánszky Dénes könyvtár és levéltár levéltári felügyeletét és működését már 2011. december 1-je óta ellátta, illetve biztosította. Mindemellett a 2012. évben a Collegium költségvetéséből két műhelyünk vezetőjének (összességében két álláshely anyagi fedezete) tudtunk fizetést, illetve megbízási díjat folyósítani. A Collegium külkapcsolatainak fejlesztésében a nyelvi-filológiai műhelyek működése, a színvonalas nyelvi alapozás meghatározó. Az Aurélien Sauvageot (francia) műhely vezetője: Szabics Imre, vezetőtanára: Vargyas Brigitta, a Germanisztika műhely vezetője: Sára Balázs. A többi szakmai műhely, illetve önálló szervezeti egység (összesen 18) vezetését, a hallgatók tutoriális munkájának irányítását, valamint a műhelyekben folyó szakórák ellátását a kollégák minden esetben honorárium nélkül vállalták. (Szerény honoráriumot a 2012. évi országos meghirdetésű, szakkollégiumi pályázatból, illetve főigazgató asszony engedélyével a 2011. évben felhalmozott EC költségvetési maradványból tudtunk biztosítani.) A műhelyek vezetésben 2012-ben két változás történt. A Szlavisztika műhely vezetéséről sokasodó egyetemi kötelezettségei miatt lemondott Kroó Katalin. Mindazonáltal a tanárnő változatlanul közreműködik az EC szakmai programjaiban. Javaslat alapján a műhely vezetőjének Boros Lilit kértük fel és választottuk meg. Az Angol-amerikai műhely vezetését a bekövetkezett nyugdíjazás és félállású alkalmazás miatt átmenetileg saját hatáskörbe vontuk.

Önzetlen munkájukért ezúton is kifejezzük köszönetünket a műhelyvezetőknek és a vezetőtanároknak: Hudecz Ferenc és Rovó Petra (Biológia-kémia műhely), Mészáros Tamás (Bollók János klasszika-filológia műhely), Faragó-Szabó István (Filozófia műhely), Csörnyei Zoltán (Informatika műhely), Laczkó Krisztina és Kiss Farkas Gábor (Magyar műhely), Burcsi Péter (Matematika-fizika műhely), Győri Róbert (Mendöl Tibor földrajz-, föld- és környezet-tudományi műhely), Armando Nuzzo, Falvai Dávid, Ludmann Ágnes (Olasz műhely), Máté Zoltán, Csibra Zsuzsanna, Hasznos Andrea (Orientalisztika műhely), Masát András (Skandinavisztika műhely), Faix Dóra és Bubnó Hedvig (Spanyol műhely), Kroó Katalin és Boros Lili (Szlavisztika műhely), Bozsonyi Károly (Társadalomtudományi műhely), Farkas Zoltán (Történelem műhely) és Feld-Knapp Ilona (Cathedra Magistrorum).

A műhelyvezetőket segítő munkájukért köszönetet mondunk a műhelyek mindenkori titkárainak és a Diákbizottságnak.

Kurzusok

A műhelyekben és a szervezeti egységekben meghirdetett és megtartott kurzusokat a műhelybeszámolóik előtt közöljük. Az Eötvös Collegiumban az alapítástól kezdődően hagyomány, hogy a kurzusokat tartó tanárok a tanulmányi időszak végén átfogó (a tagok egyéni teljesítményét is értékelő) jelentést készítenek az igazgató, a tanári kar, végső soron a levéltár számára. A jelentéseket a 2011/2012. II. félévről kérésünkre ifj. Arató György a Collegium levéltárosa rendezte egységes formába. A természettudományok területét érintő kurzusokat az illetékes karok (TTK és IK) befogadták rendes curriculumukba. Az EC-hez kötődő oktatói-kutatói munka erkölcsi elismerése érdekében a karoktól befogadott kurzusokat is felsoroljuk és nyilvántartjuk. A humántudományok területét érintő kurzusokat a BTK támogatásával az etr-ben hirdettük meg. A meghirdetés módja a következő: azon kurzusokat, amelyeket az anyatanaszékek befogadnak, a tanszék, illetve intézetvezető jóváhagyásával az illetékes tanszékek hirdetik meg. Ezen kurzusok azzal a kiegészítéssel illeszkednek a rendes egyetemi curriculumba, hogy „/EC” megjelölést is kapnak. A karoktól és a tanszékektől be nem fogadott, azaz a klasszikus értelemben vett kiegészítő kurzusokat dékánhelyettesi engedéllyel hirdeti meg a BTK etr-iroda ugyancsak „/EC” megjelöléssel. Ezen kurzusok nem válhatnak ki *(későbbi hallgatói ún. ekvivalenciakérelemmel sem – ezt belső igazgatói rendelkezés is tiltja)* egyetemi kurzust. Az etr-ben történő meghirdetés (a kari kollégák messzemenő támogatása mellett is) rendkívül körülményes és nehézkes, ezért a széles sávú internetkapcsolat, az egyetemi hálózatba történt 2011. évi bekötésünk után kezdeményeztük az adminisztratív munkák leegyszerűsítését, a Collegium önálló egységként történő megjelenítését, amely a collegiumi ügyvivő szakértőnek tanulmányi előadói jogosítványokat adna. Borsodi Csaba rektorhelyettes és Cseszregi Tamás oktatási igazgató elvi támogatásukról biztosítottak, de a NEPTUN rendszerre történő, 2012 novemberében bekövetkezett egyetemi átállás számos technikai problémát okozott, ezért terveinket 2012-ben nem tudtuk megvalósítani. Az őszi félév adminisztrálása nehezen leírható megpróbáltatásokat eredményezett mind a mindig segítőkész BTK-n dolgozó kollégák, mind az EC tanulmányi előadója és igazgatója számára. A collegisták türelmét és megértését ezúton is köszönjük.

Igazgatói dicséretben részesítettek névsora:

A 2011/2012. őszi félév:

Batki Júlia	Gyöngyösi Megyer	Miskei Réka
Bognár Zsófia	Gyuris Kata	Muszka Katalin
Bokányi Eszter	Hegyi Brigitta	Nagy János
Bottyán Emese	Horváth Gábor	Németh Alexandra
Budai Mihály Egon	Jámbor Alíz Laura	Németh Odette
Cséri Tamás	Kapelner Zsolt Kristóf	Oszuszi Ágnes
Delbó Katalin	Kapitány Adrienn	Papp Dóra
Ditzendy Orsolya	Kassai Gyöngyi	Peszlen Dóra
Englert Péter	Kovács Györgyi	Petykó Márton
Estélyi István	Kovácsik Antal	Segyevy Dániel Zoltán
Farkas Ádám László	Kuklin Andrej Endre	Szalkai Balázs
Fonyó Dávid	Locsmándi Dániel	Takó Ferenc
Garamszegi Balázs	Markó Anita	Varga László
Gönczö Levente Zoltán	Melcher Zsanett	Vereb Viktor
Gyimesi Zoltán	Mezei Tamás Róbert	Zsótér Soma

A 2011/2012. tavaszi félév

Arató György	Gyuris Kata	Orbán Ildikó
Bakonyi Eszter	Hangai Attila	Orgován Kinga
Balogh Viktor	Huszár Kristóf	Petykó Márton
Batki Júlia	Kádár Zsófia	Rádli Martina
Boa Krisztina	Kapitány Adrienn	Somfalvi Alíz
Bojtos Anita	Kovács Györgyi	Szász Lajos
Cséri Tamás	Kovács Péter	Szegvári Zoltán
Csuta Virág	Kovácsik Antal	Szívós Eszter
Ditzendy Orsolya	László Gábor	Takács Dániel Viktor
Eichart Iván	Locsmándi Dániel	Takó Ferenc
Englert Péter	Machó Zsófia	Ternovác Bálint
Erdei Anna Laura	Márkos Éva	Tóth László Márton
Evellei Kata	Mihálykó Ágnes	Udvardi Beatrix
Fazekas István	Nagy János	Velicsányi Péter
Gévay Gábor Etele	Novotnik Ádám	Zsótér Soma

FÜGGELÉK: AZ ELTE EÖTVÖS JÓZSEF COLLEGIUM CÉLKITŰZÉSEI
(IFT – KIEMELT EGYETEM)

Az ELTE Eötvös József Collegium
célkitűzései az ELTE kiemelt felsőoktatási intézményi minősítés elnyerése
alátámasztására

*

Célkitűzések, javaslatok, hívószavak a szakkollégiumi oktatási-kutatási
munka fejlesztéséhez
az ELTE Eötvös Collegium tapasztalatai és fejlesztési terve alapján

Ezen feljegyzés első felében az anyagi támogatás függvényében fejleszthető területeket soroljuk fel. A szakkollégium jelenlegi eredményeinek és működésének fenntartáshoz a most rendelkezésre álló támogatás elengedhetetlen, a célkitűzések akárcsak részbeni eléréséhez pedig többletforrás szükséges. A második részben számszerű adatokat közlünk a Collegium jelenlegi tagságáról és a négyéves időszakra kitűzött bővülésről.

Az ELTE Eötvös Collegium, mint szakkollégium szakmai működésének alapvető ismérve, hogy az egyetem kínálta képzést *kiegészíti*, illetve annak intenzitását, eredményességét növeli.

Ez a tevékenység az egyetemtől független, de az egyetemi képzést nem kiváltó, hagyományos értelemben vett szemináriumi és tőri foglalkozások keretében és szakkollégiumi kutatócsoportokban valósul meg. Az eredményesség sarkalatos pontja, hogy milyen mértékben tudjuk mindehhez a feltételeket biztosítani. Az alábbiakban három fő- és további alfejezetekre bontva felsoroljuk azokat a területeket, amelyek erősítésével a jól működő rendszert fejleszteni, illetve fenntartani lehet.

I. A SZAKKOLLÉGIUMI KÉPZÉS ALAPJÁT KÉPEZŐ TERÜLETEK:

1) NYELVI KÉPZÉS

a) *Nyelvkurzusok, nyelvtanárok honorálása.* Az Eötvös Collegium (továbbiakban: EC) példája – ahol 2011 szeptemberétől bevezettük három idegen nyelv (francia, német, olasz) kötelező tanulását (a szakkollégistáknak a választott

nyelvből három év alatt nyelvvizsgát kell tenni) – bizonyítja, hogy az eredményes kutatói pálya fontos támpontja, ha a fiatal az angol nyelv mellett legalább egy másik európai nyelvet is elsajátít. Ahhoz, hogy az évente mintegy 100 újonnan felvett szakkollégistának (35 bentlakó és 65 bejáró), azaz három év alatt összesen mintegy 250 főnek biztosítani tudjuk a nyelvi kurzusokat (évente 9 csoport indul, így felmenő rendszerben 28 csoport működik majd 2013/2014-re), a nyelvtanárokat kellően honorálni kell. *Legalább 14 nyelvtanárral vagy hallgatói ösztöndíjjal támogatott nyelvszakos PhD-hallgatóval* kell számolnunk. A kötelező nyelvi képzés már középtávon kiváltja az érintett nemzetek kultúrképviselőiteinek érdeklődését és támogatását, amely tovább erősíti a képzést és a nemzetközi kapcsolatokat. Az eredményes külföldi kutatómunka záloga a „befogadó” nemzet nyelvének az ismerete.

b) *Anyanyelvi lektorok alkalmazása.* Az EC-ba a francia anyaintézmény, az ENS a kezdetektől francia lektor(oka)t delegált, akik nemcsak a nyelvtanításban, hanem a francia irodalmi/nyelvészeti képzésben is részt vettek. Honoráriumukat részben a magyar minisztérium fedezte. Ma is érkezik francia nyelvi lektor a Magyar Francia Ifjúsági Alapítvány támogatásával, de honoráriumára igen szerény (komoly gondot okoz a jelentkezők hiánya), ezt a Francia Intézet tervei szerint 2012-től kiegészíti. A szállást a Collegium biztosítja, amely azonban (a collegiumi szobák diákszálló jellege miatt) elmarad a lektorok várakozásától. Az eredményes nyelvi képzés záloga, hogy a három kötelezően bevezetett nyelv mellett (francia, német, olasz) lehetőség szerint angol és spanyol nyelvből is fogadhassunk lektorokat. Az öt lektort egy-egy évre (amely meghosszabbítható lenne, Aurélien Sauvageot például hét évet töltött a Collegiumban és kiváló magyar nyelvészé képezte magát) elsősorban testvérintézményeinkből (ENS Paris, SNS Pisa, Universität Wien, Residencia de Estudiantes Madrid, Beloit College USA) pályázatunk és választásunk ki. Európai színvonalú javadalmasítás és szálláslehetőség szükséges lenne. A lektorok szakkollégiumi munkájára a nemzetközi együttműködésre is pezdíthetően hat.

2) KÖNYVTÁR

A helyben használható szakkollégiumi könyvtár a hatékony és eredményes szakmai előmenetel, a sikeres kutatások alapfeltétele. Az EC könyvtára, az Eötvös-könyvtár bölcsészettudományi állománya az 1950. évi feloszlás után az MTA Irodalomtudományi Intézetének kezelésébe került. A korábban jól használható referencia-könyvtár a magyar irodalom (MTA szempontjai miatt fejlesztett)

területét leszámítva jobbra „tetszhalott” állapotba került. A természettudományos könyvtár hátrahagyott részeit 2011-ben „szabadítottuk ki” az alagsori elzárt raktárból. Az EC anya- és társintézményeiben (ENS Paris és SNS Pisa) a fejlesztés töretlen volt, az odalátogató szakkollégistáknak és kutatóinknak a könyvtár várakozáson felüli lehetőségeket kínál szabadpolcos rendszerével. Több mint fél évszázados lemaradást kellene pótolni vagy legalábbis enyhíteni. Az egykori Eötvös-könyvtár (korabeli pecséttel is ellátott, tehát azonosítható) és a Mednyánszky Dénes szakkollégiumi könyvtár (mintegy 35 000 vegyes tematikájú kötet) állományát alapul véve nagyszabású könyvtárfejlesztést kellene végrehajtani, az egyes területek áttekintésére felkért szakértőkkel, alkalmazott könyvtárossal és célirányos beszerzésekkel.

3) ADATBÁZISOK

A könyvtárfejlesztés anyagi és fizikai akadályok miatt csak részben oldható meg könyvbeszerzéssel. Gyors és hatásos előrelépés lenne, ha a *különféle szakterületek meghatározó adatbázisait* az előírt előfizetésekkel elérhetővé tethetnénk. A technikai feltételek az ELTE fejlesztésének köszönhetően 2012-től rendelkezésre állnak (széles sávú internetkapcsolat). Az adatbázisok (természettudományos és bölcsész) előfizetését összhangba kell hozni az EISZ-ben már elérhető adatbázisokkal, az EC-ben egyedi, a szakokhoz igazodó kiegészítő hozzáférések jelennének meg. Figyelembe véve a szakok jelentette széles tudományos horizontot a támogatás mértéke (az előfizetések időtartamától függően) elérheti a százmilliós nagyságrendet. Ehhez járulna a számítógépes géppark, amely *megfelelő színvonalú terminálokat* biztosítana az egyes műhelyekben és szemináriumi szobákban az adatbázisok eléréséhez. A történelmi lemaradást a nyugati minták alapján felépített elektronikus kutatási lehetőségek csökkenthetik, minta lehet például az oxfordi Bodlean Libraryban kínált *zárt láncú hozzáférési lehetőség*.

4) LABOROK

A hatékony nyelvtanítás fontos támpontja a *korszerű* technikai eszközökkel felszerelt *nyelvi labor*. Egy-egy 20–25 szakkollégistát befogadó nyelvi laborra lenne szükség, ahol a legmodernebb *számítógépekkel biztosított hang- és képanyag*, illetve az ezen a technikán gyakorlott tanári irányítás átütő sikert hozhat. Szükséges, hogy a szakkollégisták és a nyelvtanárok számára *korszerű nyelv- és tanári kézikönyveket* biztosíthassunk. A könyvállományt (nyelvkönyvsorozatokat) évente frissíteni kellene. A természettudományi területeken egy

15 végpontos *informatikai labor* kiépítése fontos és értelmes célkitűzés. Az informatikus szakkollégisták az ELTE IK hallgatóinak elitcsoportja. A vegyészeti és biológiai laborok kiépítése fölösleges párhuzamosságot teremtene az egyetemi infrastruktúrával, költségvonzatuk pedig túl magas. Az EC adottságait ismerve a fizikusoknak (mindenekelőtt a csillagászoknak) jelentene segítséget a *csillagvizsgáló újbóli felszerelése*. Az 1910-ben épült „torony” a modern távcsövek segítségével hatékony kutatói és szakmai bázissá válna, a szórt, városi fényszennyezést ugyanis már ki lehet szűrni. A Gellért-hegy déli oldalán kiépített csillagvizsgáló fekvése kutatási célokra ideális.

5) TECHNIKAI FELTÉTELEK, GÉPPARK

Számítógépek, fénymásolók, szkennerek stb.

II. A SZAKKOLLÉGIUMI TÖRZSKÉPZÉST JELENTŐ TERÜLETEK

1) MŰHELYEKBE ÉS SZERVEZETI EGYSÉGEKBE FOLYÓ SZAKMAI MUNKA

a) *Szakvezetők honorálása*. Az EC 17 szakmai műhelyében és további szervezeti egységeiben félévente átlagosan közel 60 kurzust hirdetünk meg a szakkollégistáknak (az elmúlt öt évben az etr kimutatása alapján 580 kurzust hirdettünk meg a Collegiumban, és ehhez járulnak még mintegy negyedekkorára számban a tanszékektől befogadott kurzusok). Az egyetemi képzést kiegészítő szakkollégiumi képzési tervek (curriculum) a műhelyvezetők irányítják, illetve konkrét kurzusok tartása mellett közvetlen tútori foglalkozásokon készítik fel a szakkollégistákat a tudományos munkára (vö. az OTDK helyezések kimagasló számát). *A képzés biztos hátterét adná, ha a 20 szakterületet főállású, alkalmazott szakvezetők irányítanák.*

b) *Szaktanárok, tútorok honorálása*. A szakvezetők kidolgozta képzési terveknek megfelelően óraadó tanárokat kérünk fel. Az óraadók (zömében egykori szakkollégisták) rendszeres szakkollégiumi munkát vállaló csoportja alkotja a műhelyek szakmai háttérként felépített tútori kört (akadémikusok, nemzetközileg elismert egyetemi oktatók stb.). A kurzusokat és a tútori tevékenységeket erősítené a szaktanárok honorálása, amely jellegzetes, klasszikus eleme a mindenkori szakkollégiumi pályázatoknak.

c) *Rendszeres nemzetközi konferenciák, tömbösített kurzusok, kiadványsorozatok.* Az EC történelmileg örökölt és évek óta intenzíven és tudatosan épített nemzetközi szakmai kapcsolatainak köszönhetően kutatómunkáját és ahhoz kapcsolódóan az egyetemi képzést kiegészítő oktatási tevékenységét (lásd alább) elismert nemzetközi kapcsolatrendszerbe tudja ágyazni. Nemcsak a szakmai műhelyekhez szorosan kötődő kutatási kapcsolatok, hanem a Collegiumban működő szakkollégiumi kutatócsoportok (Cathedra Magistrorum – Tanárákadémia, a tudós-tanár képzés kutatása, Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság Magyar Tagozat – a középkori francia irodalom kutatása stb.) is biztos háttérét adják, hogy legalább tíz szakterületen *rendszeres (évenkénti) nemzetközi konferenciákat* tartssunk. Külföldi együttműködő partnereink (a párizsi ENS-től a Bolognai vagy Heidelbergi Egyetemig) készek aktívan részt venni a rendezvényeken. (Például 2012 novemberében *Bizánc és a kortárs nyugat* címmel nagy nemzetközi irodalmi konferenciát tervezünk, amelyet a collegiumi bizantinológus és francia irodalmi kutatócsoport szervez. Osztrák, német, francia, olasz, szerb és szlovák előadók érkezése várható.) *A konferenciák a szakkollégista hallgatók számára kiváló alkalmat teremtenek a nemzetközi mércével mért színvonalas kutatómunkára.* A konferenciákhoz kötődően a külföldi szaktekintélyek *tömbösített kurzusokat* is tartanának. A nemzetközi konferenciák anyagából konferenciakötetek, *periodikus kiadványok* készülnek. A konferenciák szervezéséhez szükséges tételeknek és a kiadványok elkészítésének fedezetét biztosíthatná a támogatás.

2) HALLGATÓI MOBILITÁS

a) *Szakkollégista ösztöndíjak.* A jól működő nemzetközi kapcsolatrendszernek köszönhetően partnerintézményeink készek hosszabb-rövidebb időre fogadni szakkollégista hallgatóinkat. Az Erasmus-ösztöndíj lehetősége mellett (jelenleg két Erasmus-„helye” van az EC-nek a BTK támogatásával – mindkét helyszínen ENS Paris és Collegio Superiore, Bologna a testvérintézmény szállást biztosít, így tudják vállalni hallgatóink a részképzést) további szakkollégiumi *mobilitási alapot* kellene teremteni. A kutatási és képzési céloknak megfelelően különböző nagyságrendű és futamidejű (pl. 1–9 hónap) ösztöndíj-lehetőségek közül válogathatnának a szakkollégisták belső pályázat alapján a *szakkollégiumi mobilitási alapból*. Az elképzelés szakkollégiumi keretek között a MÖB rendszeréhez hasonlít. Realitását azzal lehetne alátámasztani, a valós szakkollégiumi terveket és igényeket igazolni, hogy a szakkollégium megjelölné azokat az intézményeket,

amelyek szándéknyilatkozatban igazolnák készségüket a magyar szakkollégista hosszabb-rövidebb időre történő fogadására. Megfelelő futamidő (legkevesebb egy szemeszterre terjedő, de inkább egyéves időtartam) esetén a testvérintézményben a szakkollégista ELTE-s diplomája mellett *második, azonos szakterületről származó diplomát* szerezne. Az EC esetében évenként mintegy 10–15 szakkollégista részképzésével számolhatunk.

b) *Nemzetközi intézményhálózatra alapozott kiegészítő képzés.* A szakkollégisták mobilitását elősegítő ösztöndíjrendszer teremtette alapokon olyan nemzetközi hálózatot lehet működtetni, amely az Erasmus Mundus-pályázatok előfutáraként a testvérintézmények közötti kapcsolatok erősítésével (pl. ENS Paris–SNS Pisa–ELTE EC-háromszög) második, illetve párhuzamos diploma kiadását biztosítja több szakterületen is (pl. francia irodalom, bizantinológia, klasszika-filológia stb.). A támogatás *a nemzetközi hálózat kiépítésére*, annak adminisztratív működtetésére, a folyamatos kapcsolattartásra, egyeztető megbeszélésekre és az adminisztratív munkaerő foglalkoztatására lenne szükséges.

3. SZAKKOLLÉGISTÁK SZABAD SZAKVÁLASZTÁSÁNAK TÁMOGATÁSA

Fontos lenne lehetővé tenni, hogy a szakkollégisták meglévő, államilag finanszírozott szakirányuk mellé további szakirányokat is térítésmentesen felvehessenek. A szakkollégistákra általában jellemző a szélesebb tudományos horizont és érdeklődés, amelynek indokolt esetben nem kellene gátat szabni. Olyan ösztöndíj- vagy támogatási alapot kellene teremteni, amelyből belső pályázat útján finanszírozhatnák „többletszakirányaik” elvégzését.

III. A SZAKKOLLÉGIUMI KÉPZÉST TÁMOGATÓ TERÜLETEK

1) UTÁNPÓTLÁS

A szakkollégiumi munka folyamatosságának feltétele, hogy már a középiskolában elérjük az ELTE-re felvételiző majdani szakkollégistákat. Ehhez négy területen kellene forrást biztosítani.

a) *Szaktanári egyesületek „befogadása”, azaz a szakkollégiumokban tanári továbbképzési napok és rendezvények szervezése.* Ilyen tevékenységet az EC a latintanárok, illetve rövidesen a franciatanárok körében már folytat. A szakmai továbbképzési napok alkalmat és megfelelő szakmai keretet biztosítanak a legaktívabb és leginkább elkötelezett szaktanárok megszólítására. A szakterületeknek megfelelően 15–18 szakkollégiumi „*tanári nyílt napot*” lehetne évente szervezni.

b) *Szakkollégiumi verseny középiskolásoknak.* Az EC az ELTE központi támogatásával (könyvjutalmak) 2011-ben bonyolította le az első Eötvös József Tanulmányi Versenyt, amelynek során szinte eszközök nélkül több mint kétszáz középiskolást tudtak megszólítani szakkollégista hallgatóink. A versenyt úgy kell felépíteni és működtetni, hogy az *lehatárolható legyen az OKTV-től* és más szakversenyektől. A meglévő *stratégiai együttműködés a KutDiák mozgalommal* tovább tágíthatja a perspektívát.

c) *Ösztöndíjalap.* A szakkollégiumok kezelésében olyan, alapítványhoz hasonló működésű ösztöndíjalapot kellene létesíteni, amely megfelelő anyagi háttérrel biztosít a kevésbé „piacképes”, de tudományosan értékes szakok iránt, így elsősorban a bölcsészettudományok iránt *érdeklődő középiskolásoknak*. Az ösztöndíjjal, amely sikeres szakkollégiumi felvételi esetén egyetemi tanulmányaik szilárd alapját jelentené, elsősorban a *humán szakterületek OKTV helyezetteit* kellene célba venni. Itt jelentkezik ugyanis az a lemorzsolódás, hogy a helyezettnek – tagadhatatlan tehetségük és érdeklődésük dacára – csak a töredéke folytatja tanulmányait azon a területen, amelyhez bizonyítottan tehetsége van. Évente legalább tíz ilyen ösztöndíjas helyet kellene teremteni.

d) *Ismeretterjesztő anyagok* készítése és *előadások, látogatások* az ország első száz középiskolájában. Az előadásokat a szakkollégium egy-egy műhelye szervezné, így műhelyenként évente mintegy 5 (összesen 100) alkalomról lenne szó. A támogatás a rendszeres és szervezett látogatások, előadások anyagi szükségleteit fedezné.

2) ALUMNUSHÁLÓ

Az egykori növendékek komoly támogatói bázist jelenthetnek a szakkollégiumoknak. 2011-ben az EC internetes kiadásban elkészítette és honlapján

közzétette azt az életrajzi kislexikont, amely az újkori Collegium növendékeiről több mint 450 szócikket tartalmaz. Pontos nyilvántartásra és klasszikus *alumnusrendezvényekre* lenne szükség, amely a meglévő hagyományokat (pl. Baráti Kör farsang) erősítené. A *hálózat működtetéséhez* a rendezvények költségein túl megfelelő *adminisztratív háttér, rendszeres kiadványok*, alkalmazás is szükséges. Az egykori növendékek közül nemcsak adományozók, hanem a tutori, szakmai körök tagjai is kikerülhetnek. A hálózat működését arra a színvonalra kellene emelni, mint amilyet például a University College London tevékenysége elér. (Vö. UCL People című színes kiadvány, amelyet az anyaintézmény rendszeresen elküld valamennyi egykor végzett növendékének.)

3) HATÁRON ÁTÍVELŐ SZAKKOLLÉGIUMI HÁLÓZAT

A szakkollégiumok együttműködését több pályázati forma segíti elő. A határon átívelő, közvetlen magyar–magyar, illetve regionális kapcsolatok (*konferenciák, látogatások, közösen szervezett és látogatott rendezvények*) azonban kevésbé preferáltak. A középiskolák számára pályázható kirándulások mintájára érdemes lenne olyan alapot teremteni, amely a szakkollégium hasonló kapcsolatfelvételét segítené elő. Az EC tapasztalatai alapján (Kolozsvár, Marosvásárhely, Csíkszereda, Komárom, Pozsony) a Kárpát-medencei *szakkollégiumok* működtetésében, a *határon túli magyar tehetség támogatásában* fontos szerepet vállalna, ha a kapcsolattartás (kirándulásokkal összekapcsolt minikonferenciák) fedezete rendelkezésre állna. A Kárpát-medencei szakkollégiumi együttműködések nemcsak a magyarajkú intézményekre terjedhetnek ki (vö. Anton Neuwirth Collegium, a „szlovák Oxford” és az EC kapcsolata). A közvetlen kapcsolatteremtés következménye lehet, hogy az ELTE-n megrendezett Kárpát-medencei Nyári Egyetemre tovább nő a határon túli érdeklődés. Az EC együttműködési egyezményeinek köszönhetően 2011-ben 23, 2012-ben 29 fiatal határon túli hallgató és erdélyi szakkollégista jelentkezett a humántudományi szekcióba. Támogatásra érdemes a *határon túli szakkollégiumoknak* az ELTE nyári egyetemébe integrált rendezvénye, *nyári szakmai fóruma, képzése* is.

A történelmi előzmények alapján 2010-től évről évre bővítjük a Kárpát-medencei hálózatot. Érvényben lévő, aláírt keretegyezmények:

- 1) Szegedi Egyetem, Eötvös Loránd Szakkollégium (Szeged, 2010. november 8. Aláíró fél: Kincses János)

- 2) Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Farkas Gyula Szakkollégium (Kolozsvár, 2010. november 9. Aláíró fél: Soós Anna)
- 3) Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kiss Elemér Szakkollégium (Marosvásárhely, 2010. november 11. Aláíró fél: Dr. Bege Antal)
- 4) Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Bölöni Farkas Szakkollégium (Csíkszereda, 2010. november 12. Aláíró fél: Tánczos Levente József)
- 5) TéKa Szlovákiai Magyar Fiatalok Tudományos és Kulturális Társulata (Révkomárom, 2011. augusztus 26. Aláíró fél: Morvai Tünde)
- 6) Selye János Egyetem (Révkomárom, 2011. augusztus 26. Aláíró fél: Tóth János)
- 7) Kolégium Antona Neuwirtha (Pozsony, 2011. augusztus 30. Aláíró fél: Martin Luteran)
- 8) Kerpely Antal Computers Szakkollégium, Dunaújváros (Budapest, 2012. március 21. Aláíró fél: Kovács Dávid)
- 9) II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Kölcsey Ferenc Szakkollégium (Beregszász, 2012. május 25. Aláíró fél: Orosz Ildikó)
- 10) Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kara (Ungvár, 2012. május 29. Aláíró fél: Kiss Éva)
- 11) Wáli István Református Cigány Szakkollégium, Debrecen (Budapest, 2012. június 18. Aláíró fél: Uhrin Anikó)

A kialakított és egyezményekben rögzített együttműködési megállapodások szellemében a szakkollégiumokkal és a tehetség gondozó intézményekkel több közös szakmai programot is sikeresen lebonyolítottunk:

– Eötvös konferencia – humán tagozat (Szeged, 2011. március 25.). Az ELTE Eötvös Collegium és a szegedi Eötvös Loránd Szakkollégium közös konferenciája.

– Eötvös konferencia – természettudományi tagozat (Szeged, 2011. április 16.). Az ELTE Eötvös Collegium és a szegedi Eötvös Loránd Szakkollégium közös konferenciája.

– XII. Eötvös Konferencia (2011), amelyet a csíkszeredai Bölöni Farkas Sándor Szakkollégiummal közösen szerveztünk. Az Eötvös Konferencián rendszeresen előadnak a kolozsvári Farkas Gyula Szakkollégium hallgatói is. XIII. Eötvös Konferencia, amelyen Szilvási Andrea vett részt Pozsonyból.

– ELTE „Egységben a tudomány” nyári egyetem humántudományi szekció.

Eötvös Collegium (Budapest, 2011. július 10–18). A keretegyezmények és a szoros szakmai kapcsolatoknak köszönhetően 23 résztvevőt fogadhattunk. – ELTE „Egységben a tudomány” nyári egyetem humántudományi szekció. Eötvös Collegium (Budapest, 2012. július 9–15). A keretegyezmények és a szoros szakmai kapcsolatoknak köszönhetően 29 jelentkezőt regisztráltunk az egyhetes komplex szakmai programra, amely az összegyűjtött nyári egyetem szerves része.

Terveink szerint évente két-három határon túli, illetve határon inneni szakkollégiummal, tehetséggondozó központtal vesszük fel a kapcsolatot. 2013-ban:
– Újvidéki Egyetem – Universitet u Novom Sadu – Universitas Studiorum Neoplantensis Bölcsészettudományi Kar – Filozofski Fakultet, Történelem Tanszék – Odsek za istoriju
– Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium – VMFK
– Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

ÁLTALÁNOSÍTOTT HÍVÓSZAVAK:

- idegen nyelven itthon: lektorok, tömbösített kurzusok;
- interdiszciplinaritás (informatika és társadalomtudományok);
- alapkutatásokat támogató hagyományos (könyvtár) és modern adatbázisok;
- kutatás és kutatásra nevelés együtt;
- kölcsönös előnyökkel járó együttműködés országos, regionális és európai szinten;
- stratégiai partnerség egyetemekkel és kutatóintézetekkel;
- kettős diplomaszerezés lehetősége nemzetközi szinten;
- nemzetközi hálózatépítés;
- hatékonyság, megtérülés, társadalmi hasznosság;
- disszemináció (középiskolai tanárok és diákok meghívása; versenyek; kutató diákok);
- a hallgatók megtartása és a külföldre áramlás megállítása;
- magántőke bevonása az állami támogatás mellé (alapítványok – alumnus-háló működtetése)

Az ELTE Eötvös József Collegium tagsága az ELTE négy karáról felvett tagokkal

(2012. tavasz):

Bentlakó: 112 (BTK: 60; TTK: 33; IK: 13; TáTK: 6).

Bejáró: 162 (BTK: 99 [+13 Cathedra Magistrorum]; TTK: 35; IK: 8; TáTK: 6)

Mindösszesen: 274 fő.

A fent megfogalmazott fejlesztési célkitűzéseknek megfelelően a hallgatói létszám bővítésében az alábbi irányszámokat jelölhetjük ki.

- A bentlakók száma, az infrastruktúra állapota (háromágyas szobák száma) érdemben nem növelhető. Maximális létszám: 125 fő.
- A bejárók száma a szemináriumi szobák (oktatási termek) korlátozott száma, a tanítási napszak azonossága, ezáltal a teremkihasználtság miatt maximum 200 fő lehet.
- A szakkollégiumi hálózat keretében megvalósítható szakkollégiumi programok alapján a közös konferenciákon és nyári egyetemeken évente 50 főt vonunk be.
- Az utánpótlás (középiskolás végzős diákok) megnyerésére szervezett nyári táborok és szakmai intenzív hetek, illetve tanulmányi versenyek programjaiba évente 200 főt vonunk be.
- A szakkollégiumi konferenciákra (különösen az Eötvös Konferencia) évente 100 főt vonunk be.

Budapest, 2012. június 26.

Horváth László
igazgató

II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK)

Az EC a szigorú pénzügyi tervezés szellemében költségvetésében a szaktanárok javadalmazására, az oktatási és kutatási tevékenységek finanszírozására nem tervezett költségvetési forrást. (Kivételt képezett a három nyelvtanári/szakvezetői, illetve a könyvtáros-levéltárosi státus.) Fenti tevékenységek fedezetét pályázati forrásokból igyekszünk biztosítani. A kutatási tevékenység érdekében stratégiai célunk, hogy a lehető legtöbb pályázaton induljunk.

2012-ben részint megkezdtünk és lezártunk, részint továbbvittünk, részint pedig megkezdtünk elnyert pályázatokat. Megvalósítottuk a 2012-ben kiírt és elnyert szakkollégiumi pályázatot (1); a Természettudományos tábor támogatására elnyert ún. InfoPark pályázatot (2); az Eötvös József Tanulmányi Verseny II. támogatására elnyert Pro Renovanda pályázatot (3); továbbvittük és működtettük az „Önálló lépések a tudomány területén” (TÁMOP 4.2.2.B-10/1) Eötvös collegiumi alprojektet (4); megkezdtük az OTKA NN 104456 „Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című pályázatot (5); megkezdtük az OTKA PD 104876 (Mészáros Tamás posztdoktori kutatása) jelzetű pályázatot (6); megkezdtük az NTP-KNYT-12 kódszámú, „A felsőoktatási intézmények által szervezett, középiskolásoknak szóló tehetséggondozó táborok támogatása” című felhívásra benyújtott, NTP-KNYT-12-0011 pályázati azonosítón nyilvántartásba vett „Tehetséggondozó tábor a 2011/12. évi OKTV és szakirányú versenyhelyezetteknek – ELTE Eötvös Collegium” lebonyolítását (7); a korábbi évekhez hasonlóan a szokásos menetrend szerint lebonyolítottuk az ismétlődő támogatáson alapuló pályázatokat: Beloit College és MFIA (8).

(1) Szakkollégiumi pályázat

A pályázatban az alábbi programok megvalósítását vállaltuk, illetve megvalósításuk elérésére a szakkollégiumi tótori foglalkozások vezetőinek honorálását jelöltük meg célként:

- a) Intenzív spanyol nyelvi kurzus
- b) Intenzív olasz nyelvi kurzus
- c) „A görög regény kialakulása és európai utóélete” című kurzus
- d) Eötvös Konferencia: 2012. 05. 04–06. (3 nap)

- e) Hálózatépítő szakmai látogatás Ungvárra és Beregszászra: 2012. 05. 28. – 06. 01. között.
- f) ECCE, ECloga, Diákbizottság információs kiadványa: megjelenés határideje: 2012. 06. 29.
- g) Tutorizálás
- h) Eszközbeszerzés”

Az alábbiakban tételesen ismertetjük a programtervben kiemelt, illetve a megvalósult munkatervet (1–6), majd a pályázati vállalásokban említett tételek megvalósítását összegezzük: tutorizálás és eszközbeszerzés (7–8).

a–b) Jóllehet az intenzív nyelvi kurzusokat a pályázati elbírálás késedelmes volta miatt átütemeztük, azokat tartalmukban eredményesen megvalósítottuk. Az alábbiakban idézzük nyelvtanáraink részletes beszámolóját.

„Az olasz nyelvi kurzus tananyagaként a *Nuovo Progetto Italiano 1* 4–8. leckéje szolgált, kiegészítésként újságcikkeket, internetről letöltött hanganyagokat dolgoztunk fel, valamint a hallgatókat érdeklő tudományterületek olasz nyelvű szakirodalmában tettünk kisebb lexikai kitekintéseket. Sűrű találkozásaink alkalmasnak bizonyultak arra, hogy a hallgatók valóban ráhangolódjanak az olasz nyelv használatára: mindegyik nyelvi készség terén egyértelmű fejlődés mutatkozott a hallgatók teljesítményében. Összességében rendkívül hasznosnak tartom a kurzust, amennyiben nem csupán a nyelv és kultúra iránti érdeklődést mélyítette el a hallgatókban, hanem újabb lendületet is adott számukra az olasz nyelv elsajátításához, így hozzájárult ahhoz, hogy a hallgatók a későbbiekben eligazodjanak a kutatási területük olasz nyelvű szakirodalmában, és megállják a helyüket a különböző olaszországi képzési és kutatóközpontokban.”

Lukács András

„A spanyol nyelvi kurzus célja az volt, hogy a nyelvet korábban kis óraszámú tanuló csoport nagyobb lendületet vehessen, és eljuthasson a nyelvvizsga-előkészítő szintig. A hallgatók kivétel nélkül ambicionáltak voltak, többen pedig jelezték, hogy céljuk a középfokú nyelvvizsga letétele, illetve hogy későbbi külföldi tanulmányaikhoz szükségük van a nyelvismeretre. Az órák tematikáját alapvetően a tankönyvhöz igazítottuk (*Nuevo español sin fronteras 1*. Madrid, 2008. 8–12. olvasmány), és az olvasmányok nyelvi-nyelvtani kérdéseit kiegészítő szövegeken gyakoroltuk, amelyek között helyet kaptak kultúrtörténeti kérdések (film, zene, tradíció), illetőleg sajtónyelven fellelhető politikai és közéleti aktualitások is. A kurzus fő nyelvtani anyagát a három legfontosabb múlt idő tárgyalása adta (*pretérito perfecto, imperfecto, indefinido*), rendhagyóságaikkal és egymáshoz viszonyított használatukkal. Az imperativus önálló alakjának használatát is megtanultuk, ami előkészíti a következő félév központi anyagát, a kötőmód alkalmazását. Jelentős részt kapott még a névmások görbüdekeny használatának az elsajátítása. A nyelvtanhoz illeszkedően a legkülönbözőbb témákat érintettük – gyermekkor, vissza-

emlékezők, utazás, napi-heti program, sport, curriculum, vendéglátás, közlekedés, udvarias és direkt utasítások (pl. vásárlás, útbaigazítás, társasjáték), stb. A könyvhöz tartozó hanganyagot folyamatosan feldolgoztuk, kiegészítve sok dalszöveggel, filmrészlettel. A számonkérést szódolgozattal, írásbeli házi feladatokkal és egy kurzust záró teszttel oldottuk meg. Az elért eredménnyel és a hallgatók teljesítményével egyaránt elégedett vagyok.”

Bubnó Hedvig

c) A görög regény kialakulása és európai utóélete

A tervezett program más időkeretben, némiképp eltérő címmel valósult meg. Szepessy Tibor professzor úr, a Collegium kurátora 9 fős szakkollégista hallgatóságnak olyan szemináriumsorozatot tartott, amely a szakkollégiumi képzésnek megfelelően kiegészítő szemináriumként bekerült az etr rendszerbe is. Professzor úr honoráriumot nem fogadott el, arról a klasszika-filológia területén tőri és felkészítő munkákat végző kollégák számára lemondott.

d) Eötvös Konferencia: 2012. május 4–6. (3 nap)

A programot az Eötvös Collegium diákbizottsága az igazgatóval és a részt vevő műhelyekkel előzetesen egyeztetve saját hatáskörben bonyolította le.

A program teljes bemutatását közli a Collegium honlapja:

<http://honlap.eotvos.elte.hu/fooldal/view/hirek/72/eotvos-konferencia>.

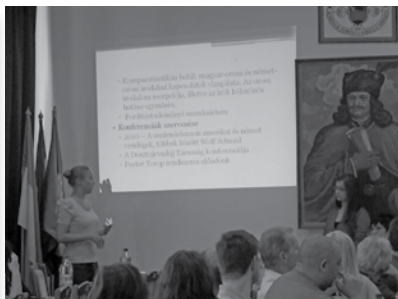
A megvalósításra csak közvetetten használtunk fel pályázati támogatást. Részben az előadókat felkészítő szaktanárok, tőriek honorálásának formájában, részint a diákbizottság promóciós kiadványának sokszorosításában. Utóbbi a Collegiumot az elkövetkező Eötvös Konferenciák résztvevői előtt is népszerűsíteni fogja. A konferencia elnyerte az EHÖK-től adományozott „Az év tudományos rendezvénye” kitüntető címet.

e) Hálózatépítő szakmai látogatás Ungvárra és Beregszászra: 2012. május 28. – június 1. között.

A programot hosszas előkészítések után végül 2012. május 25 és 29. között kiemelkedő eredménnyel valósítottuk meg. A Collegium 50 fős delegációja az igazgató vezetésével és több szakvezető tanár részvételével látogatást tett Beregszászon (II. Rákóczi Ferenc Főiskola, Kölcsey Ferenc Szakkollégium) és Ungváron (Ungvári Nemzeti Egyetem, Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kar), és tovább szélesítettük a Kárpát-medencei szakkollégiumi hálózatot. Az alábbiakban csatoljuk a Beregszászon aláírt keretegyezményt, amely a kölcsönös szakmai bemutatkozás után született.

Vö.: <http://karpatalja.ma/karpatalja/kozelet/10287-a-budapesti-eotvos-jozsef-collegium-diakjai-beregszaszon>.

„A budapesti Eötvös József Collegium diákjai Beregszászon (Kárpátalja.ma) 2012. május 30.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. HATÁRTALANUL! programigazgatósága a HATÁRTALANUL! program keretében Románia, Szlovákia, Szerbia, Ukrajna, Szlovénia és Horvátország magyarlakta területeire utazhatnak magyarországi iskolások, gimnazisták.

Ennek apropójából 2012. május 25-én a budapesti Eötvös József Collegium diákjai utaztak Kárpátaljára. A budapesti szakkollégiumban magas fokú szakkollégiumi munka folyik, amely különböző szakirányokra tagolódik. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolára való látogatás alkalmával a közelebbi megismerkedés céljából a diákok előadást tartottak, amelyben bemutatták műhelymunkájuk működését.

Ezt követően Orosz Ildikó, a főiskola elnöke kapta meg a szót. Bemutatta a kárpátaljai felsőoktatás helyzetét, hangsúlyozva természetesen a Rákóczi főiskola alapításának, fenntartásának és működésének körülményeit. Mindezek után egy együttműködési szerződés aláírására került sor Dr. Orosz Ildikó, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke és Dr. Horváth László, a budapesti Eötvös József Collegium igazgatója között. A szerződés garantálja az intézmények közötti információs és tudományos

együttműködést, továbbá részvételi lehetőséget teremt a tudományos kutatási munkákban és konferenciákon. A vendégeket ezt követően Orosz Ildikó kalauzolta végig a főiskola épületén, majd Kohut Attila, a Kölcsey Ferenc Szakkollégium igazgatója mutatta be a kollégiumot.

A magyarországi vendégek útja itt még nem ért véget, ugyanis látogatásuk további két napján kirándulás keretében Kárpátalja szépségeit, turisztikai látványosságait is megismerhették.”

**Együttműködési megállapodás
az Eötvös József Collegium és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar
Főiskola, Kölcsey Ferenc Szakkollégium között**

I.

A budapesti Eötvös József Collegium és II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Kölcsey Ferenc Szakkollégium (továbbiakban Intézmények) megállapodnak abban, hogy humán- és természettudományok területén kialakítják és fejlesztik az oktatási és kutatási együttműködést a következő területeken:

- az Intézmények tagjainak látogatásai;
- információ és tudományos publikációk cseréje;
- közös részvétel kutatási, fejlesztési valamint projekt munkákban és konferenciákon.

II.

Az együttműködés egyes akcióit az Intézmények közötti előzetes egyeztető konzultáció előzi meg, amely meghatározza az akciók megvalósításának feltételeit és pontos lebonyolítását.

III.

Az Együttműködési Megállapodás az Intézmények képviselőinek aláírásával lép életbe, és az aláírás időpontjától kezdődően visszavonásig érvényes. A Megállapodás megszüntetését bármelyik fél kezdeményezheti.

IV.

Ez az Együttműködési Megállapodás két eredeti, magyar nyelvű példányban készült.

Beregszász, 2012. május 25.

Együtműködési megállapodás az Eötvös József Collegium és az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kara között

I.

A budapesti Eötvös József Collegium (a továbbiakban Kollégium) és az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kara (a továbbiakban Egyetem) megállapodnak abban, hogy a gazdasági és humán-tudományok területén kialakítják és fejlesztik az oktatási és kutatási együttműködést a következő területeken:

- a Kollégium és az Egyetem tagjainak látogatásai,
- információ és tudományos publikációk cseréje,
- közös részvétel kutatási és fejlesztési munkákban és konferenciákban.

II.

Az együttműködés egyes akcióit a Kollégium és az Egyetem közötti előzetes egyeztető konzultáció előzi meg, amely meghatározza az akciók megvalósításának feltételeit és pontos lebonyolítását.

III.

Együtműködési Megállapodás a Kollégium és az Egyetem képviselőinek aláírásával lép életbe, és az aláírás időpontjától kezdődően visszavonásig érvényes. A Megállapodás megszüntetését bármelyik fél kezdeményezheti.

IV.

Ez az Együtműködési Megállapodás két eredeti, magyar nyelvű példányban készült.

Ungvár, 2012. május 31.

prof. Kiss Éva
Ungvári Nemzeti Egyetem
Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kar
Magyar Történelem és Európai Integrációs
Tanszékvezető

A szakkollégiumi hálózatot bővítő további egyezmények:

Együttműködési megállapodás

az Eötvös József Collegium és a Wáli István Református Cigány Szakkollégium

között

I.

A budapesti Eötvös József Collegium és Wáli István Református Cigány Szakkollégium (továbbiakban Intézmények) megállapodnak abban, hogy humán- és természettudományok területén kialakítják és fejlesztik az oktatási és kutatási együttműködést a következő területeken:

- az Intézmények tagjainak látogatásai;
- információ és tudományos publikációk cseréje;
- közös részvétel kutatási, fejlesztési valamint projektmunkákban és konferenciákon.

II.

Az együttműködés egyes akcióit az Intézmények közötti előzetes egyeztető konzultáció előzi meg, amely meghatározza az akciók megvalósításának feltételeit és pontos lebonyolítását.

III.

Az Együttműködési Megállapodás az Intézmények képviselőinek aláírásával lép életbe, és az aláírás időpontjától kezdődően visszavonásig érvényes. A Megállapodás megszüntetését bármelyik fél kezdeményezheti.

IV.

Ez az Együttműködési Megállapodás két eredeti, magyar nyelvű példányban készül.

Budapest, 2012. június 18.

Uhrin Anikó
Wáli István Református Cigány Szakkollégium
igazgató

Dr. Horváth László
ELTE EC
igazgató

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amelyet egyrésztől

- a **Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar** (4220 Hajdúböszörmény, Désány István u. 1 – 9. Magyarország), képviseli: Kovácsné Bakosi Éva dékán,

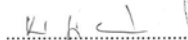
másrésztől

- **ELTE Eötvös József Collegium**
(cím: 1118 Budapest, Ménesi út 11-13.)
képviselet: Horváth László igazgató

kötött a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar Roma Szakkollégium programjának megvalósítására alulírott helyen és időben, az alábbi feltételek mellett:

1. A DE GYFK Roma Innovációs (oktatási, kutatási és módszertani) Központ az oktatás reformjával, a kutatás innovációjával és tudás transzferrel igyekszik megvalósítani a Roma Szakkollégium keretében karunk tehetséges roma és nem roma hallgatóinak értelmiségivé válását.
2. A Központ célja olyan felsőfokú végzettséggel rendelkező roma és nem roma pedagógusok képzése, akik felkészültek arra, hogy lokális közösségeik működésviszonyait feltárják, elemezzék és a képzésben szerzett kompetenciák mentén a tevékenységük színterétül szolgáló közösség fejlesztéséhez hozzájáruljanak, a helyi intézmények szakembereivel közreműködve a makro-társadalmi integrációt előmozdítsák.
3. Felek megállapodnak abban, hogy egymást kölcsönösen bevonják a tudományos és oktatási projektekbe.
4. Felek vállalják, hogy kölcsönösen részt vesznek a hazai és nemzetközi lokális helyszíneken zajló terepmunkákon.
5. Felek vállalják, hogy rendszeresen beszámolnak egymásnak a tapasztalataikról és közös szakmai konzultációkat tartanak.

Hajdúböszörmény, 2012. 01. 07.

.....
Dr. Kovácsné dr. Bakosi Éva
dékán

.....
Dr. Horváth László
igazgató

f) ECCE, ECloga, Diákbizottság információs kiadványa: megjelenés határideje: 2012. június 29.

A pályázat támogatásának köszönhetően a tervezett kiadványok megvalósítása az alábbiak szerint alakult: Az ECCE (Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő) kiadványunkat embert próbáló szerkesztési és tördelési munkával, több, mint 400 oldalban sikerült digitális formában elkészíteni (<http://honlap.eotvos.elte.hu/ecce>) és sokszorosítani, ezáltal az érdeklődők számára elérhetővé tenni. A szoros lebonyolítási határidő miatt a tartalmi/szerkesztői munkát és a közbeszerzetéshez kötött nyomdai megvalósítást nem lehetett kivitelezni. A nyomdai kiadás helyett a digitális és az ezt kiegészítő sokszorosítási megvalósításra engedélyt kaptunk.

Az ECloga kiadványt a pályázati támogatás beérkezése előtt el kellett készíteni, így ahhoz támogatást nem használtunk fel.

A Diákbizottság, illetve a Collegium információs kiadványait azonban részben sokszorosított (a fent leírtakhoz hasonlóan engedélyezett) formában, részint (a rendkívül feszes szakmai előkészítés sikerének köszönhetően) nyomdai (könyv) formában sikerült elkészítenünk.

A kiadványok szerkesztői, illetve nyomdai, sokszorosítási költségeinek fedezetéül szolgált a pályázati támogatás.

g) Tutorizálás. A pályázati tervben megfogalmazottak, valamint az Eötvös collegiumi szakkollégiumi működésének alapelveivel összhangban összesen hét kollégának biztosítottunk tutori honoráriumot a pályázat támogatásából annak futamideje alatt.

h) Eszközbeszerzési terveinknek megfelelően a szakkollégiumi támogatásból beszerztük a hangosító berendezésünk legfontosabb alapelemét, amelyet a nagyobb hatékonyság érdekében saját forrásból kiegészítve az alábbi technikai leírás szerint állítunk használatba:

Elder Audio R12T Aktív-passzív hangfalpár, 12", 2×200W

Összetevők: 1 × Ra-12, 1 × Rs-12

Sávszélesség: 55Hz–20kHz

Teljesítmény: 400 W RMS

Sztereo Line in, Aux in (line/mic)

Sztereo Line out

Beépített hangfaladapterek

Erős műanyag burkolat

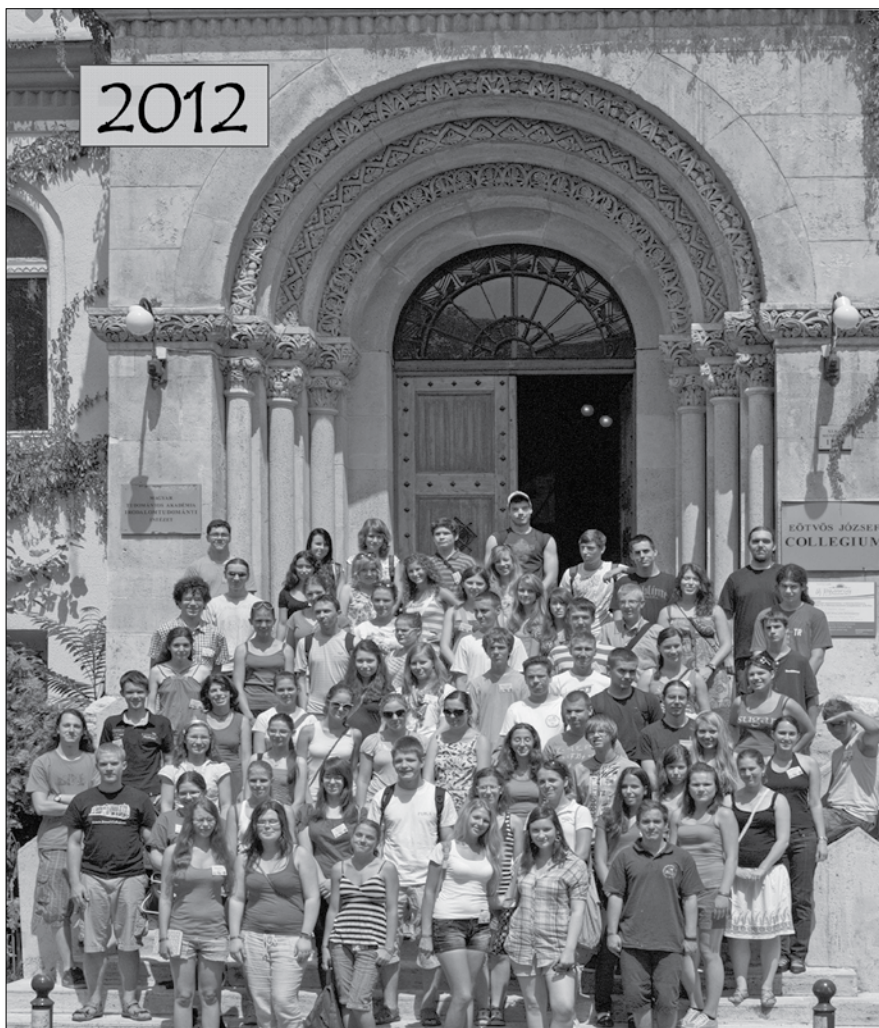
90 fokkal elforgatható tölcserék

(2) *Természettudományos tábor támogatására elnyert ún. InfoPark pályázat*
2011-ben az Eötvös Collegium Biológia-kémia, illetve természettudományos műhelyei az Infopark pályázaton (azonosító: 6/2011) 2012. évi felhasználásra 300 000 Ft értékben nyertek támogatást: „Természettudományos nyári egyetem középiskolásoknak.

A mérnöki és természettudományi tantárgyak népszerűsítése, a középiskolás tanulók egyetemre jutásának segítése” címmel. A szervezők, Rovó Petra és Huszár Kristóf később az ELTE TTK gondozásában további támogatást is elnyertek, ez azonban a rendezvény lebonyolításakor (sőt 2012-ben) nem állt rendelkezésre. Az Eötvös természettudományos táborról a szervezőktől önálló kiadványban összeállított beszámolót az alábbiakban közöljük.

2012

Eötvös
Természettudományos
Tábor

BEMUTATKOZÁS

„Legyen a magyarok között is sok igazi tudós, és jó lesz a tanítás nálunk is, bármiképpen állapítanak meg a majdan tartandó ankétok annak rendszerét” (Eötvös Loránd, 1899)

Ahogy azt számos nemzetközi és hazai tanulmány megfogalmazta, a természettudományos tárgyak népszerűsége a középiskolás diákok körében egyre csökken, és ez magával vonja a természettudományi szakok népszerűségvesztését is. Mindez történik annak ellenére, hogy a jövő legfontosabb problémáinak megválaszolásához (élelmezési gondok, vízellátás, megújuló energia stb.) a jól megalapozott természettudományos ismeretek elengedhetetlenek. A középiskolás diákok megszólítása, figyelemfelkeltése legkönnyebben a hozzájuk legközelebb álló korcsoporton keresztül valósulhat meg, ezért az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Természettudományi Kara (TTK) az ELTE Eötvös József Collegiummal vállalva arra vállalkozott, hogy egy nyári tábor keretében 63 felvételi döntés előtt álló középiskolást megismertessenek az ELTE természettudományos képzéseivel. Az ELTE TTK kimagasló eredményességének záloga a hallgatóinak a sokszínűsége, ezért ennek szellemében a tábor során a természettudományos ismeretterjesztő programok mellett hangsúlyt fektettünk a kulturális művelődésre és az aktív kikapcsolódásra egyaránt.

A résztvevőket a 12 évfolyamos rendszerben tanulók közül a 10. és 11. évfolyam tanulói, és a 13 évfolyamos rendszerben tanulók közül a 11. és 12. évfolyam tanulói közül válogattuk ki. A táborba való jelentkezéshez a pályázó diákoknak egy-egy esszétémát kellett kidolgozniuk a tábor szervezői által kiírt témákból, amelyek érintik a biológia, kémia, matematika, fizika, földrajz-földtudomány aktuális kérdéseit. A témakörök általában nem tartoztak a középiskolai törzsanyaghoz, a feldolgozásuk izgalmas kihívást, de egyáltalán nem leküzdhetetlen akadályt jelentett az érdeklődő középiskolás diákok számára. Habár a tábor ismeretanyaga túlmutatott a középiskolai tananyagot, nem kívánta azt megszeméltetni, inkább kontextusba helyezte és elmélyítette a már meglévő ismereteket.

A tábor során különböző pedagógiai módszereket ötvöztünk. Egyes, a saját területükön kiváló szakemberek által tartott előadások inkább az ismeretek frontális átadását szolgálták. Nagy hangsúlyt fektettünk a kiscsoportos műhelymunkára, amelynek során természettudományos készségeket (logikai gondolkodás, problémamegoldás, érvelési készségek) tudtunk célzott módon fejleszteni. Ez utóbbiban erőteljesen építettünk az ELTE TTK felsőbbéves

hallgatóira, doktoranduszaira és fiatal kutatóira – és természetesen az ő tapasztalataikra. A program során a diákok természettudományos írásbeli készségének fejlesztésére is figyelmet fordítottunk, ugyanis egy természettudományos képzés résztvevője számára elengedhetetlen a szövegalkotás, illetve a jegyzőkönyvírás képessége. A diákoknak két természettudományos témakörű írásbeli munkát is el kellett készíteniük. Egyet rögtön a táborba történő jelentkezés során, majd egy következőt a tábor végeztével. A jegyzőkönyvírás fortélyait a hét folyamán sajátíthatták el a diákok, ezt az esszéjükben hasznosíthatták. Ebben a második dolgozatban foglalták össze a diákok, hogy az egyes napokon a különböző szekciók mivel foglalkoztak.

Az Eötvös Természettudományos Tábor másik kiemelt haszna a diákság számára, hogy a tábor alatt hasonlóan érdeklődő és tehetséges diákokkal ismerkedhettek meg, és köthettek életre szóló barátságokat, emellett személyes kapcsolatot alakítottak ki a kurzusvezető egyetemistákkal és a fiatal kutatókkal, ez pedig elősegítheti a későbbiekben az egyetemen a beilleszkedésüket és tudományos előmenetelüket.

Az igényes szakmai programok mellett szabadidős tevékenységeket is kínáltunk a diákoknak, volt sport, kirándulás (a diákok egy részének terepgyakorlat), múzeumlátogatás és közös tábortűz bográcsozással.

Reményeinknek megfelelően a tábor résztvevőit pozitívan tudtuk befolyásolni a felvételi döntésük meghozatalában, és nagy arányban szándékoznak az ELTE vagy más tudományegyetemek természettudományos szakaira jelentkezni. Ezt a diákok által kitöltött kérdőívek bizonyítják.

SZAKMAI PROGRAMOK

A tábor résztvevői 5 szekcióba jelentkezhetnek: **biológia, fizika, földrajz, kémia**, illetve **matematika**, ezeknek megfelelően vettek részt a munkában. A tábori ismeretátadás a délelőtti közös és szekciós előadások, illetve a délutáni laborok és műhelyfoglalkozások alkalmával történt. A programok az ELTE Eötvös József Collegium tantermeiben, az ELTE Lágymányosi Kampusz Északi és Déli tömbjeinek laborjaiban és termeiben, valamint a MTA Wigner Fizikai Kutatóközpontban kaptak helyet. Ezekon az alkalmakon kívül kiemelt közös program volt a terepgyakorlat, amelynek során Szép-völgyből – a Pál-völgyi barlang meglátogatása után – túráztunk fel a Hármashatár-hegyre, útközben a biológusok a növényeket és az állatokat, míg a földrajzosok a köveket és a geomorfológiai elemeket határozták meg.

Az előadók, labor- és gyakorlatvezetők szekciónként (időrendben):

PLENÁRIS ELŐADÓK

Hudecz Ferenc:	Kutatói életpálya	Patkó Dániel:	Atomerő- mikroszkópia
Huszár Kristóf:	Tanulmányutak külföldön	FÖLDRAJZ	
Dukán András:	Élet a TTK-n	Pongrácz Rita:	Éghajlatváltozások
Demeter Ádám:	Molekulától a patikáig	Mészáros Róbert:	Meteorológiai műszer- kert
ifj. Szántay Csaba:	Molekuláris „Ki kicsoda?”	Czirfusz Márton:	Globális termékláncok és a gazdaságföldrajz
Altbäcker Vilmos:	Kis természetbúvárból etológus	Bendő Zsolt:	Elektron- mikroszkópia
BIOLÓGIA		Tóth Erzsébet:	Ásványtár-bemutató
Éva Csaba:	Génmódosított növények	Győri Róbert:	Földrajztudomány és politika
Tóth Gábor,	Növénygenetika,	Sági Tamás:	Vulkanizmus
Éva Csaba:	laborgyakorlat	Lukács Tamás:	Terepgyakorlat
Illés Anett,	Növényismeret,	KÉMIA	
Horváth Soma:	laborgyakorlat	Batki Júlia:	Szerves kémiai alapreakciók
Korcsmáros Tamás:	Molekuláris facebook	Majer Zsuzsa:	Szerves kémiai labor
Papp Diána,	Genetika,	Tarczay György:	Lézerlabor-látogatás
Regős Ágnes:	laborgyakorlat	Papp Dóra:	A kvantumok világa
Huszár Zsófia:	Etológiabemutató	Rohonczy János:	Mágneses magrezonancia
Rovó Petra:	Fehérjeszerkezet- meghatározás	Perényi Katalin:	Atomabszorpciós spektroszkópia
Szemes Tünde,		MATEMATIKA	
Mokos Judit:	Terepgyakorlat	Pach János:	Kombinatorikus geometria
FIZIKA		Varga Kitti:	Desktop Gridék az iskolákban
Dávid Gyula:	Csillagok termodinamikája	Stefán Péter:	Szuperszámítógépek, használatuk
Havancsák Károly (et. al.):	Anyagfizikai laborlátogatás	Szűcs Gábor:	Problémamegoldó foglalkozás
Kóczán György:	Kémia és fény	Rácz Balázs:	Szuperszámítógépek a Google-nél
Bérczi Szaniszló:	Holdközvetvizsgálat	Csikós Balázs	Szappanhártyák és szappanbuborékok geometriája
Jenei Péter:	Hullámok		
Hamar Gergő,			
Janosov Milán:	Látogatás a KFKI-ban		
Fried Miklós:	Ellipszometriai labor		
Hámori András:	Holográfiai laboratórium		
Horváth Róbert:	Bioszenzorikai laboratórium		

PROGRAMOK – TÚL A TUDOMÁNYON

A szervezők ügyeltek a szabadidős programokra is, hogy a diákok a szakmai programokra megőrizhessék szellemi frissességük. Ennek egy része szabadtéri program volt, a másik hangsúlyosabb része beltéri esemény.

A KÜLTÉRI ESEMÉNYEK kezdete – a 0. esemény – az **ismerkedési est** keretében a táborozók megismerhették a szervezőket, egymást és a szálláshelyüket, az Eötvös Collegiumot. A **kültéri sportpályán** a tábor teljes időtartama alatt lehetett sportolni (természetesen a rendelkezésre álló szabadidő alatt). Az utolsó este izgalmas **futballmérkőzést** vívott a Résztevők és a Szervezők válogatottja, mialatt a tornacsarnokban a **kosárlabda**-válogatottak csaptak össze.

A táborozók nagy részének kellemes kikapcsolódás volt az **ELTE Fűvész kertje**, ahol a biológus szekció kapott egy rövid áttekintőt az ott lévő növényfajokból, de természetesen sokan hallgatták más szekciókból is az előadást, a természet gyönyörűségeinek szemlélődéséből időnként felelszélve. Szintén a biológusoknak, valamint a földrajz-földtudomány szekciónak a **terepgyakorlat** nemcsak kiszakadás volt a város zajából, hanem kemény munka is. Míg a biológusok a növényeket és az állatokat vizslatták, addig a „földesek” a földet néhol túrva, néha köveket vizsgálva követték őket, a többiek pedig kötetlen, szekciókon átívelő beszélgetésekkel múltatták az időt a **budai-hegységbeli túra** alatt. A hármashatár-hegyi csúcs meghódítása után, pihenésképpen a diákok **számháborúcsatát** vívtak, hősi önfeláldozásokkal, bravúros leolvasásokkal, és fantasztikus csapatmunkával.

A BELTÉRI PROGRAMOK is hasonlóan sokszínűek voltak. Rögtön az első napon, **társasjátékestet** szerveztünk, ahol alkalom nyílt a szoba- és szekciótársakon kívül más diákok megismerésére, valamint a szervezőkkel és előadókkal való kötetlen **beszélgetésre**.

Köztudott, hogy a zene jótékonyan hat a teljesítőképessegre, így a Collegium egyik volt hallgatója tartott **Gershwin jazzelőadást** a következő estén (Nagy Ida énekelt, akit zongorán Bali Cecília kísért).

A zenét követte az Eötvös Collegium Drámakörének, a D’Coeurnek a „**Legmerészebb (rém)-álmaink is...**” című **drámaelőadása**, amelyben tíz különböző Örkény-egypercest interpretáltak.

Kicsit kimozdulva a Collegiumból, ellátogattuk a TIT **Planetárium**ba, ahol a „**Csodálatos Univerzum 3D**” című előadást tekintettük meg.

A tábor egyik legérdekesebb és legtöbb elmélkedést kiváltó programja **Perczel Andrással, a Bolyai-díjas kémikussal való beszélgetés** volt. A diákok kezdeti csöndessége és széppentsége után órákon át tartó színvonalas, kulturált vita alakult ki a hazáról, a tanulásról, a külföldről. A vita esszenciája Perczel professzor úr idézeteivel élve: *„MerjeteK próbálkozni!”*, valamint *„A tudás hatalom, és a tudás sok munka”*.

Az ELTE lágymányosi épületegyüttese, amely a TTK-nak is otthont ad

Az ELTE Eötvös József Collegium épülete

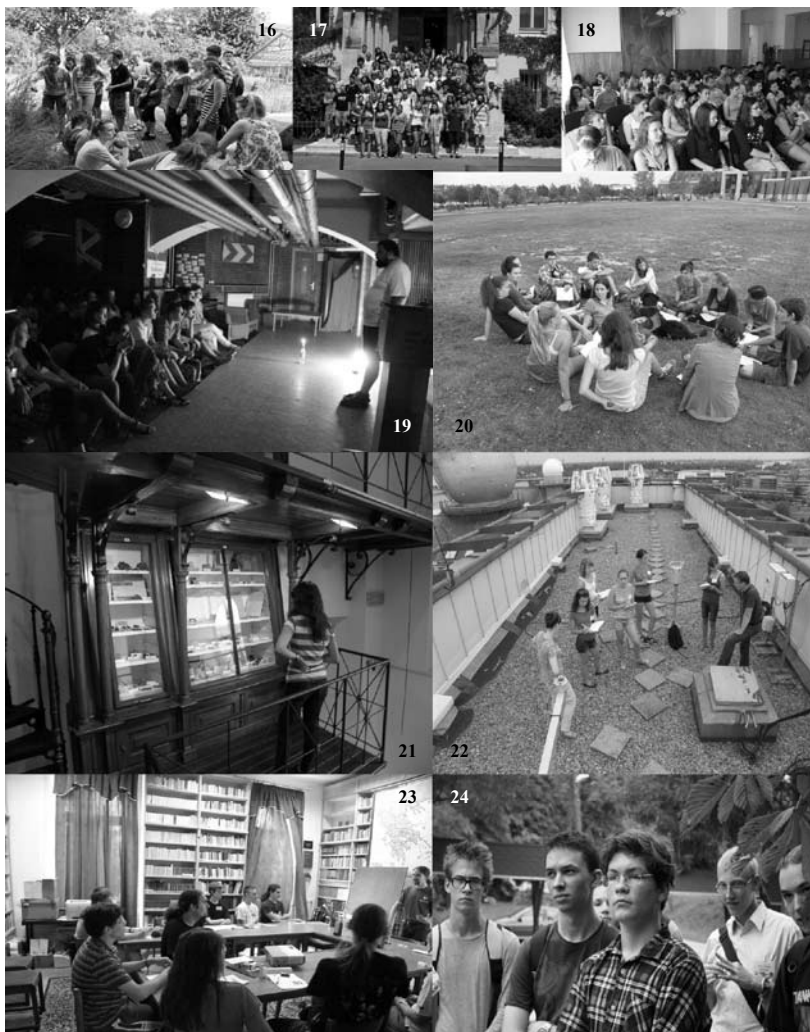
TÁBORI ÉLETKÉPEK – TALÁLKOZÁSOK

TALÁLKOZÁS A TUDOMÁNNYAL... (I.)

TALÁLKOZÁS A TUDOMÁNNYAL... (II.)

... TUDÓSOKKAL, KUTATÓKKAL

ELŐADÓK, GYAKORLAT- ÉS LABORVEZETŐK

KÖZÖS PROGRAMOK

KÖSZÖNTŐK A TÁBORNYYITÓN

Horváth László, PhD,
habilitált egyetemi docens,
ELTE BTK, Görög Tanszék, az Eötvös
József Collegium igazgatója

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja,
egyetemi tanár,
ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai
Tanszék, az MTA Könyvtárának fő-
igazgatója

Surján Péter, az MTA doktora, egyetemi
tanár, ELTE TTK Kémiai Intézet, az ELTE
TTK dékánja

PLENÁRIS ELŐADÓK

Demeter Ádám, PhD, osztályvezető,
Richter Gedeon Nyrt., Hatóanyag Kutatási
és Fejlesztési Főosztály, Hatóanyag
Morfológiai Osztály

Huszár Kristóf, matematika BSc

Perczel András, az MTA levelező tagja,
egyetemi tanár ELTE TTK Kémiai Intézet,
Szerves Kémiai Tanszék

ifj. Szántai Csaba, az MTA doktora, osz-
tályvezető, Richter Gedeon Nyrt., Kutatási
Analitikai Főosztály, Szerkezetkutatási
Osztály

TEREPGYAKORLAT VEZETŐK

Kiss Tamás, biológia BSc

Lukács Tamás, földtudomány BSc

Schuller Dóra, biológia BSc

Szemes Tünde, biológia BSc

MATEMATIKA SEKCIÓ

ELŐADÓK

Csikós Balázs, kandidátus, tanszékvezető
egyetemi docens ELTE TTK Matematikai
Intézet, Geometriai Tanszék

Pach János, az MTA doktora, egyetemi ta-
nár, kutatóprofesszor, École Polytechnique
Fédérale de Lausanne és MTA Rényi Alfréd
Matematikai Kutatóintézet

Rácz Balázs, PhD, Google Központ, Zürich

Stefán Péter, PhD, NIIF Intézet, projekt-
koordinációs igazgatóhelyettes

Varga Kitti, tudományos munkatárs,
MTA SZTAKI, Párhuzamos és Elosztott
Rendszerek Kutató-laboratórium

GYAKORLATVEZETŐK

Blázsik Zoltán, matematika BSc

Hujter Bálint, matematikus MSc

Poór Márk, matematika BSc

Szűcs Gábor, matematikus MSc

SZAKMAI MENTOROK

Burcsi Péter, PhD, egyetemi adjunktus,
ELTE IK, Komputeralgebra Tanszék,
Eötvös Collegium

Szeberényi Ágnes, tudományos munkatárs,
MTA SZTAKI, Párhuzamos és Elosztott
Rendszerek
Kutatólaboratórium

Tóth László, matematikus MSc

FIZIKA SEKCIÓ

ELŐADÓK

Dankházi Zoltán, CSc, egyetemi docens,
ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai
Tanszék

Dávid Gyula, PhD, egyetemi adjunktus,
ELTE TTK Fizikai Intézet, Atomfizikai
Tanszék

Guzmics Tibor, PhD, ELTE TTK, Földrajz-
földtudományi Intézet, Közzetani és
Geokémiai Tanszék

Havancsák Károly, kandidátus, egyete-
mi docens, ELTE TTK Fizikai Intézet,
Anyagfizikai Tanszék

Jenei Péter, PhD-hallgató, ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék (*Kémia szekcióban is*)

Ratter Kitti, fizika MSc hallgató

Takács V. Ágnes, PhD hallgató, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Ásványtani Tanszék

Tichy Géza, az MTA doktora, egyetemi tanár, ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék

GYAKORLATVEZETŐK

Bérczi Szaniszló, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék

Böhönyey András, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék

Hamar Gergő, tudományos segédmunkatárs, MTA KFKI RMKI

Hámori András, tudományos főmunkatárs, MTA TTK MFA

Horváth Róbert, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA MFA

Janosov Milán, fizika BSc

Patkó Dániel, PhD-hallgató, MTA TTK MFA

Tóth Gábor, csoportvezető, MTA KFKI Atomenergia Kutatóintézet, Reaktorüzem

Varga Gábor, tanszéki mérnök, ELTE TTK Fizikai Intézet, Anyagfizikai Tanszék

Vácz Tamás, PhD, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Műszerközpont

SZAKMAI MENTOROK

Fried Miklós, az MTA doktora, osztályvezető, MTA TTK MFA Fotonika Osztály

Petrik Péter, PhD, osztályvezető-helyettes, MTA TTK MFA Fotonika Osztály (*Gyakorlatvezető is*)

Varga Dezső, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Fizikai Intézet, Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék

KÉMIA SEKCIÓ

ELŐADÓK

Batki Júlia, kémia BSc

Kóczán György, okleveles vegyész (*Fizika szekcióban is*)

Papp Dóra, kémia MSc hallgató

Rovó Petra, PhD-hallgató, ELTE TTK, Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

GYAKORLATVEZETŐK

Majer Zsuzsa, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék

Tarczay György, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Kémiai Intézet, Szervetlen Kémiai Tanszék

Rohonczy János, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK, Kémiai Intézet, Szervetlen Kémiai Tanszék (*Fizika szekcióban is*)

Perényi Katalin, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Kémiai Intézet, Analitikai Kémiai Tanszék

SZAKMAI MENTOR

Hudecz Ferenc, az MTA levelező tagja, tanszékvezető egyetemi tanár ELTE TTK Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék (*Plenáris előadó is*)

BIOLÓGIA SEKCIÓ

ELŐADÓK

Altbäcker Vilmos, az MTA doktora, egyetemi docens, ELTE TTK Biológiai Intézet, Etológia Tanszék

Éva Csaba, PhD-hallgató, ELTE TTK Biológiai Intézet, Növényélettani és Molekuláris Növénybiológiai Tanszék

Korcsmáros Tamás, PhD, tudományos segédmunkatárs ELTE TTK Biológiai Intézet, Genetikai Tanszék

Tóth Gábor, PhD-hallgató, ELTE TTK Biológiai Intézet, Növényélettani és Molekuláris Növénybiológiai Tanszék

GYAKORLATVEZETŐK

Horváth Soma, biológus MSc hallgató

Huszár Zsófia, biológia BSc

Illés Anett, biológia BSc

Papp Diána, PhD-hallgató ELTE TTK

Biológiai Intézet, Genetikai Tanszék

SZAKMAI MENTOROK

Tamás László, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Biológiai Intézet,

Növényélettani és Molekuláris Növénybiológiai tanszék

Vellai Tibor, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE TTK Biológiai Intézet, Genetikai Tanszék

FÖLDRAJZ SZEKCIÓ

ELŐADÓK

Czirfusz Márton, PhD, tudományos segédmunkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete

Győri Róbert, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék

Mari László, PhD, egyetemi docens, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Természetföldrajzi Tanszék

GYAKORLATVEZETŐK

Bendő Zsolt, tanszéki mérnök, ELTE TTK, Földrajz-földtudományi Intézet, Közöttani és Geokémiai Tanszék

Mészáros Róbert, PhD, tudományos munkatárs, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Meteorológiai Tanszék

Pongrácz Rita, PhD, egyetemi adjunktus, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Meteorológiai Tanszék

Sági Tamás, egyetemi tanársegéd, ELTE TTK, Földrajz-földtudományi Intézet, Közöttani és Geokémiai Tanszék

SZAKMAI MENTOROK

Bartholy Judit, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Meteorológia Tanszék

Mindszenty Andrea, az MTA doktora, egyetemi tanár, ELTE TTK Földrajz-földtudományi Intézet, Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék

A TÁBOR SZERVEZŐI

FŐSZERVEZŐK

Rovó Petra, PhD-hallgató, kémia
Huszár Kristóf, matematika BSc

RENDSZERGÁZDÁK

Cseri Tamás, PhD-hallgató, informatika
Kovács Máté, okleveles informatikus
Parragi Zsolt, okleveles informatikus

SZEKCIÓKOORDINÁTOROK

MATEMATIKA

Szűcs Gábor, matematikus MSc
Tóth László Márton, matematikus MSc

FIZIKA

Bokányi Eszter, fizika BSc
Hegy Ádám, fizikus MSc
Janosov Milán, fizika BSc

KÉMIA

Koczor Bálint, kémia BSc
Kovács Noémi, kémia BSc

BIOLÓGIA

Bartha Zsuzsanna, biológus MSc
Illés Anett, biológia BSc
Mokos Judit, biológia BSc
Szemes Tünde, biológia BSc

FÖLDRAJZ

Bottyán Emese, földtudomány BSc
Lukács Tamás, földtudomány BSc

SZERVEZŐK, SEGÍTŐK

Balassi Márton, programtervező
informatikus BSc
Blázsik Zoltán, matematika BSc
Gyuris Kata, anglisztika–francia MA

Héra Kornélia, matematika BSc

Horváth Soma, biológus MSc

Huszár Zsófia, biológia BSc

Kiss Tamás, biológia BSc

Laky Tibor, matematika BSc

Mezei Róbert, matematikus MSc

Nádor István, programtervező
informatikus BSc

Papp Dóra, kémia MSc

Róth Judit, magyar BA

ADMINISZTRÁCIÓ

Horti Andrea, osztályvezető-helyettes,
ELTE Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság

Kissné Noszkó Ilona, gazdasági osztály-
vezető, Eötvös József Collegium

Mátyás Eszter, ügyvivő-szakértő,
Eötvös József Collegium

Molnár Margit, gazdasági ügyintéző,
ELTE TTK Kémiai Intézet

Zrupkó Erika, gondnok, Eötvös József
Collegium

31

Az Eötvös Collegium épülete,
amely a programok többségének helyét adott

A TÁBORBAN RÉSZT VEVŐ DIÁKOK

BIOLÓGIA SZEKCIÓ

Árva Hédi,
Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen

Aszalós Eszter,
Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen

Baricz Dániel,
Vörösmarty Mihály Gimnázium, Érd

Benes Rebeka Fanni,
Móricz Zsigmond Gimnázium, Bp.

Bényei Éva Bernadett,
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos
Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

Bódi Kata Antónia,
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos
Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

Csúcs Martin,
Deák Ferenc Gimnázium, Szeged

Erdélyi Dániel,
Árpád Gimnázium, Budapest

Fábos Vivien,
Mátyás Király Gimnázium, Fonyód

Maráki Dorina,
Németh László Gimnázium, Budapest

Marosi Vanda,
Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Pomozsi Enikő,
Boronkay György Műszaki Középfiskola,
Gimnázium és Kollégium, Vác

Sándor Enikő,
Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen

Sárosi Csaba,
Árpád Gimnázium, Budapest

Somogyi Zoltán,
Kossuth Lajos Gimnázium, Cegléd

Somossy Anita,
Bocskai István Gimn., Hajdúböszörmény

Szabó Adél Blanka,
Fazekas Mihály Gimn., Debrecen

Szabó Lili,
Bajza József Gimnázium és
Szakközépiskola, Hatvan

Trimmel Dorothea,
Teleki Blanka Gimnázium és
Általános Iskola, Székesfehérvár

Tusz Lili Anna,
Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium,
Budakeszi

Vadász Anna,
Radnóti Miklós Kísérleti Gimn., Szeged

FIZIKA SZEKCIÓ

Balczó Bence,
Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és
Kollégium, Miskolc

Bóna Márton Zoltán,
Kossuth Lajos Két Tannyelvű Fővárosi
Gyakorló Műszaki Szakközépiskola, Bp.

Borsos Tamás,
Bolyai Farkas Elméleti Líceum,
Marosvásárhely

Csendes Bálint,
Kossuth Lajos Gimnázium,
Mosonmagyaróvár

Fülep Andrea,
Verseghy Ferenc Gimnázium, Szolnok

Koncz Gabriella,
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos
Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

König Tamás,
Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Kőrösi Nikolett,
Neumann János Számítástechnikai
Szakközépiskola, Budapest

Pálya Zsófia,
Veres Pálné Gimnázium, Budapest

Szabó Diána Nikoletta,
Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és
Kollégium, Miskolc

Takács Gábor,
Petőfi Sándor Evangélikus Gimn.,
Bonyhád

Tóth Ádám Bars,
Balassi Bálint Gimnázium, Balassagyarmat

Veres Gabriella,
Debreceni Egyetem Kossuth Lajos
Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen

FÖLDRAJZ SZEKCIÓ

Balassi Eszter,
Boronkay György Műszaki Középiskola,
Gimnázium és Kollégium, Vác

Balogh Adrienn,
Fazekas Mihály Gimn., Debrecen

Bérces Klára,
Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Bp.

Bettes Boglárka,
Vetési Albert Gimnázium, Veszprém

Mudra Dorottya,
Boronkay György Műszaki Középiskola,
Gimnázium és Kollégium, Vác

KÉMIA SZEKCIÓ

Bodor Esztella,
Református Gimnázium, Kecskemét

Borsos Eszter,
Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös

Farkas-Páll Kristóf,
Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárád

Gecse Kinga,
Mikszáth Kálmán Gimnázium, Pásztó

Gelencsér Anett,
Mátyás Király Gimnázium, Fonyód

Jánk Nóra,
Eötvös József Gimnázium, Budapest

Janó Ildikó Virág,
Református Gimnázium, Kecskemét

Józsa Máté,
Kossuth Lajos Gimnázium,
Mosonmagyaróvár

Koch Lilla,
Táncsics Mihály Gimnázium, Kaposvár

Kovács Norbert,
Szent István Gimnázium, Budapest

Kuris Kinga,
Jedlik Ányos Gimnázium, Budapest

Novotnik Erik,
Táncsics Mihály Gimnázium, Kaposvár

Pap Zsófia,
Arany János Református Gimn.,
Nagykőrös

Tóth Fanni,
Református Gimnázium, Sárospatak

MATEMATIKA SZEKCIÓ

Árkos Gergely,
Szent István Gimnázium, Budapest

Hegyesi János Géza,
Erkel Ferenc Gimnázium, Gyula

Juhos Attila,
Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

Lelkes János,
Madách Imre Gimnázium, Somorja

Megyeri Balázs,
Erkel Ferenc Gimnázium, Gyula

Méró László,
Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és
Gimnázium, Szombathely

Svarczkopf Balázs,
Balassi Bálint Gimn., Balassagyarmat

Török Bettina,
Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és
Kollégium, Miskolc

Varga Dániel,
Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen

Varnyú József,
Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen

FÉNYKÉPEK JEGYZÉKE, IMPRESSZUM

0. (első borító) Csoportkép a tábor résztvevőivel és szervezőivel a Collegium Ménesi úti palotájának kapuja előtt
1. Az ELTE Lágymányosi épületegyüttese a Pázmány Péter sétányon (az IK, a TáTK és a TTK otthona)
2. Papp Dóra szervező köszönti Koch Lillát (háttal) a táborba érkezés napján
3. Táborzáró bográcsozás, beszélgetéssel, társasjátékozással egybekötve a Collegium kertjében
4. A megérkezést követően a táborozó diákok rögtön ismerkedni, beszélgetni kezdtek
5. Bartha Zsuzsanna, Bérces Klára és az amazonasi tündérrózsa (látogatás az ELTE Botanikus Kertjében)
6. Jánk Nóra egy teknőssel barátkozik (látogatás az ELTE Botanikus Kertjében)
7. Rovó Petra és Huszár Kristóf, a tábor főszervezői
8. Dása, Huszár Zsófia kutyája szeret a figyelem középpontjában lenni (etológia bemutató)
9. Életkép egy fizikaszekció-előadásról...
10. ...és egy földrajzsról
11. Farkas-Páll Kristóf és Hegyesi János (háttérben)
12. Egy jó hangulatú plenáris előadáson a Collegium nagytermében
13. Szemes Tünde és a csapat egy része a Hármashatár-hegy tetején kis pihenőt tart
14. Gelencsér Anett és Novotnik Erik kémia-előadáson
15. Csoportkép a fizika szekció résztvevőivel és a keddi laborlátogatást szervező oktatókkal
16. Látogatás az ELTE Botanikus Kertjében
17. Csoportkép a tábor résztvevőivel és szervezőivel
18. Plenáris előadás a Collegium nagytermében
19. Kóczán György látványos kísérleti bemutatója a Collegium pinceszobájában
20. Kikapcsolódás az Északi és Déli tömbök közötti mezőn
21. Látogatás az ELTE Ásványtárában
22. A földrajz szekció tagjai az Északi tömb tetejére is feljuthattak (Meteorológiai Műszerkert látogatása)
23. Rácz Balázs előadása a Collegium Borzsák-termében
24. Életkép a szombati kirándulásról
25. Szántay Csaba és Demeter Ádám (Richter) fogadják az érdeklődő diákok kérdésáradatát az előadást követően
26. Dávid Gyula előadását is feszült figyelem kísérte
27. Hudecz Ferenc plenáris előadása során napjaink legfontosabb kérdéseire (túlnépesedés, fenntarthatóság) is kitért
28. Tóth Gábor mérnök bemutatja a KFKI atomreaktorának vezérlőtermét
29. Pach János előadását a kombinatorikus geometriáról érdekes anekdotákkal tarkította
30. A Bolyai-díjas kémikus, Perczel András
31. Az Eötvös Collegium Ménesi úti palotája

IMPRESSZUM

Szerkesztették	Huszár Kristóf, Lukács Tamás
A szöveget írta	Huszár Kristóf, Lukács Tamás
Lektorálta	Kovács Noémi, Rovó Petra
Fényképek	©Huszár Kristóf (15, 24), ©Lukács Tamás (5, 20, 21, 29), ©Mezei Tamás (0, 2-4, 6-14, 16-19, 22, 23, 25-28)
Elérhetőség	termtudtabor@eotvos.elte.hu, http://termtudtabor.eotvos.elte.hu

Hálás köszönettel tartozunk az Eötvös József Collegium és az ELTE TTK Kémiai Intézet munkatársainak, amiért áldozatos munkájukkal, támogatásukkal segítették az Eötvös Természettudományos Tábor megszervezését és sikeres lebonyolítását.

Köszönettel tartozunk az MTA Irodalomtudományi Intézetének, hogy oktatástechnikai eszközeit a tábor ideje alatt rendelkezésünkre bocsátotta.

Budapest, 2012. augusztus 31.

TÁMOGATÓK, PARTNEREINK

ELTE Természettudományi Kar

Eötvös József Collegium

Eötvös József Collegium Diákbizottsága

Richter Gedeon

InfoPark Alapítvány
InfoPark Alapítvány

ELTE TTK Hallgatói Alapítvány

ELTE TTK Hallgatói Önkormányzat

ELTE Egyetemi Hallgatói Önkormányzat

Magyar Kémikusok Egyesülete

Nemzeti Tehetség Program

ELTE Karrierközpont

(3) *Eötvös József Tanulmányi Verseny II. támogatására elnyert Pro Renovanda pályázat*

A pályázat szövege az előzmények összefoglalásával

„A *Pro Renovanda Cultura Hungariae* pályázatában meghirdetett támogatásából az ELTE nagy hagyományokkal és kiemelkedő szakmai eredményekkel rendelkező interdiszciplináris szakkollégiuma, az Eötvös József Collegium immár szilárd alapon, kellő pénzügyi fedezet biztosítékával a II. Eötvös József Tanulmányi Versenyt szeretné megszervezni. A középiskolásoknak kiírt tehetségkutató tanulmányi verseny a Collegium történetében egyedülálló, mivel több mint százéves fennállása során 2011-ben kereste először ilyen formában a kapcsolatot a leendő egyetemi polgárokkal és a középiskolásokat felkészítő tanárokkal. A tehetségkutató verseny eredményes lebonyolítása az egyetemi tehetséggondozás fontos kiindulópontja, meghatározó hatással lehet a szakkollégista utánpótlás keresésére, a tehetséges középiskolások felkutatására és nem utolsó sorban biztatására. A verseny a collegiumi hagyományba újszerű módon illeszkedik, mivel alapításától kezdve az Eötvös Collegium hivatása az, hogy a magyar nemzet legtehetségesebb egyetemi polgárait támogassa, tudományos előmenetelüket segítse. Jóllehet a Collegium ma sok tekintetben eltér háború előtti nagyhírű elődjétől, a célja változatlan: olyan kiválóan fölkészült szakemberek képzése, akik tudományterületükön az átlagot meghaladó tudással rendelkeznek, önálló kutatómunkára képesek, és akiknek a tudomány művelése nem csupán szakma, hanem tanári hivatás is.

A 2011. évi első verseny meghirdetésével az volt a szándékunk, hogy a tanulók közelebről is betekintést nyerhessenek az egyetemi szakok képzési rendszerébe, illetve hogy megismerkedjenek a szakkollégiumi tehetséggondozási forma előnyeivel. A legtehetségesebb tanulók számára mentorrendszert dolgoztunk ki, amelynek az a lényege, hogy a kiemelkedően teljesítő diákok egyetemi felvételét személyre szabott tutorálással segítjük elő. Úgy terveztük, hogy a diákok és a collegisták között létrejött kapcsolat nem pusztán arra az időre szól, amikor a verseny zajlik, hanem a mentorrendszer, nyílt napok szervezése arra irányulnak, hogy a leendő egyetemisták az ország legkiemelkedőbbben teljesítő hallgatóitól rálátást nyerhessenek az egyetemi évek kihívásaira, lehetőségeire és nem utolsó sorban szépségeire és mindennapjaira. A mentorrendszer az egyes collegiumi szakmai műhelyek önálló szervezésű keretei között működik. A helyezést elérő diákok egy-egy „szakjuknak”, illetve érdeklődési területüknek megfelelő mentort kapnak az adott szekciót meghirdető műhelytagok közül, akik minden felvétellel, az egyetemmel kapcsolatos információval kötelesek őket segíteni.

2011-ben 14 szekcióban lehetett jelentkezni: *Angol, Bizantinológia, Filozófia, Fizika, Földrajz, Francia, Informatika, Latin, Magyar, Matematika, Német, Ógörög, Orientalisztika, Társadalomtudomány*. A pályázati támogatás remélt elnyerésével azonban – a tavalyi tapasztalatok és eredmények alapján – a II. Eötvös József Tanulmányi Versenyen több (mintegy 15–18) szakterületen szeretnénk szekciót

szervezni. A 2012. évi második verseny felépítésében a 2011. évit követné, amely egy-, két-, esetenként háromfordulós volt: az első forduló a legtöbb szekcióban otthoni munkán alapuló esszé beadását, más műhelyeknél pedig interneten keresztül feladatlap kitöltését jelentette. Az első fordulón továbbjutottak számára a Collegium épületében rendeztük a döntőt. Ez, vagy egy írásbeli feladatsor kitöltése, vagy a versenyre beküldött esszé megvédése, a vitakészség felmérése, illetve például a fizika tárgy esetén önálló kísérlet végzése volt. Az értékelésben önkéntes, térítésmentes felajánlással több, neves egyetemi oktató is részt vett. Személyi javadalmazást a 2012. évi versenyen sem tervezünk, annál is inkább, mert a tehetség gondozás fontosságát sokan átérzik, és egyelőre bővelkedünk a személyes munkájukat felajánló támogatókban. A verseny szekcióit a különböző műhelyek önállóan bonyolították le, a szervezőmunkában a műhelytitkárok vezetése mellett sok műhelytag is aktív szerepet vállalt, sőt több műhely esetében a műhelyvezető egyetemi oktatók, tudósok is sokat tettek hozzá a verseny színvonalas lebonyolításához.

A 2011-es tehetségkutató program híre várakozáson felüli gyorsasággal terjedt, összesen mintegy 200 középiskolás jelentkezett a megmérettetésre az egész országból, de a határon túlról, így Szlovákiából, Romániából és Szerbiából is fogadtuk magyar középiskolások regisztrációját. Mindezek mellett több honlapon is jelent meg tudósítás, valamint a Civil Rádió is készített egy rövid összefoglalót a versenyről. Néhány példa a teljesség igénye nélkül:

http://www.budapestedu.hu/versenyek/tovabbiversenyek/eotvos_verseny_2011.html

<http://www.ajtp.hu/digitalcity/news/newsheading.jsp?dom=AAAANXBY&hir=-BAAFLSPI&fnn=AAAANXCP&prr=AAAANXBF&men=AAAANXBL>

<http://www.elte.hu/hir?id=NW-2660>

A versenyt ünnepélyes díjkiosztó gálaesttel zártuk, a helyezetteket a Magvető, az Aetheneum, a Corvina Kiadó adományainak, az ELTE Rektori Hivatal, illetve az ELTE Karrierközpont segítségével köszönhetően 100 000 forintot meghaladó értékben könyvekkel, oklevelekkel, a Collegium muzeális értékű saját, vert bronz emlékérmével, számítástechnikai eszközökkel, a Collegium önálló folyóirata, az *ECloga* példányaival, valamint a *Lustrum – 100 éves a Collegium* című kiállításához készült emlékfüzetekkel jutalmaztuk. Az est után saját erőből állófogadást rendeztünk minden résztvevő és a díjkiosztóra érkező kísérő számára.

A 2012-es tanulmányi verseny meghirdetése során szeretnénk a 2011. évhez képest több – legkevesebb kétszáz – iskolát és diákot közvetlenül elérni. A felhívás egyenletesebb terjesztését és terjedését közvetlenül szeretnénk befolyásolni. Egyrészt további tudományterületi szekciókat szeretnénk indítani, másrészt az anyagi hiányokat minél jobban elhárítani. A pályázatban elnyerhető támogatásra mindenekelőtt azért lenne szükségünk, hogy a vidékről, illetve a szomszédos országokból hozzánk utazó diákok számára az útiköltséget biztosítsuk. A versenyfelhívást a világháló biztosította lehetőségek mellett hagyományos, papír alapú, kettős szórólap formájában is közzé szeretnénk

teni. Az A5-ös méretű színes szórólap első része a verseny és a Collegium általános bemutatását tartalmazná, amelyet a 2012. évi versenyre vonatkozó aktuális információk egészítenének ki.

A II. Eötvös József Tanulmányi Versenyt a 2012/2013. évi tanulmányi év őszi félévében szeretnénk lebonyolítani. A felhívások kipoztázását augusztus végéig, a tanév kezdetéig szeretnénk lebonyolítani, majd az első, internetes fordulót (amely az esetek többségében esszé beküldését, helyenként internetes teszt kitöltését jelenti) október 21-én zárjuk le, a második fordulót (amelyik műhely igényli) november 4-ig tartjuk, a Collegium épületében tartandó döntőt pedig idén is december első szombatján, 1-jén kívánjuk megrendezni.

A 2011. évi verseny eredményessége, pozitív visszhangja, jó hangulata megerősített bennünket abban, hogy a versenyt rendszeres, évenkénti tehetségtámogató rendezvénné kellene szerveznünk. Bízunk benne, hogy az Eötvös József Tanulmányi Verseny hosszú távon nemes hagyománnyá válik, és az évek előre haladtával egyre több szekció meghirdetésével egyre szélesebb körben tudjuk elérni a középiskolásokat. A versenyenyl közvetett célunk, hogy hosszú távon a leendő tudós- és értelmiségi képzés rangját, presztízsét a középiskolások körében tudatosítsuk, sőt erősítsük, és hiszünk abban, hogy mindez hosszú távon kiforrigja magát, és elősegíti a tehetséges tanulók karrierjének az elindítását is. A *Pro Renovanda Cultura Hungariae* pályázat remélt támogatása a legszükségesebb anyagi feltételeinek biztosításával megfelelő kereteket nyújtana II. Eötvös József Tanulmányi Verseny lebonyolításához.”

Ditzendy Orsolya és Gyöngyösi Megyer

Beszámoló a pályázat megvalósításáról

„A versenyre 18 szekcióban lehetett jelentkezni, tavalyhoz képest további hat szekciót hirdettünk meg: *Angol, Biológia, Filozófia, Fizika, Földrajz, Francia, Informatika, Irodalom, Kémia, Klasszika-filológia, Matematika, Német, Nyelvészet, Olasz, Orientalisztika, Spanyol, Társadalomtudomány és Történelem*. A verseny egy-, két-, esetenként háromfordulós volt: az első forduló a legtöbb szekcióban otthoni munkán alapuló esszé beadását, más műhelyeknél pedig interneten keresztül feladatlap kitöltését jelentette. Az első fordulón továbbjutottak számára a Collegium épületében rendeztük a döntőt. Ez vagy egy írásbeli feladatsor kitöltése, vagy a versenyre beküldött esszé megvédése, a vitakészség felmérése volt, amelyek kiértékelésében több, neves egyetemi oktató is részt vett. A verseny szekcióit a különböző műhelyek önállóan bonyolították le, a szervezőmunkában a műhelytitkárok vezetése mellett sok műhelytag is aktív szerepet vállalt, sőt több műhely esetében a műhelyvezető egyetemi oktatók, tudósok is sokat tettek hozzá a verseny színvonalas lebonyolításához.

A 2012-es tehetségkutató programunkon összesen mintegy 100 középiskolás jelentkezett a megmérettetésre az egész országból, de a határon túlról, így Romániából és Ukrajnából is fogadtuk magyar középiskolások regisztrációját.

A versenyt ünnepélyes díjkiosztó gálaesttel zártuk, a helyezetteket a Magvető, az Aetheneum, a Corvina Kiadó adományainak, illetve az ELTE Karrierközpont segítségével köszönhetően 100 000 forintot meghaladó értékben könyvekkel, oklevelekkel és egyéb kiadványokkal jutalmaztuk. A Balassi Intézet Pro Renovanda pályázaton elnyert összeg lehetőségét biztosított arra, hogy a versenyt megfelelő módon hirdethessük (felhívások sokszorosítása és postázása), a versenyfeladatokat és okleveleket kellő számban és minőségben sokszorosítsuk, és több versenyző hazautját teljes mértékben kifizessük.

A versenykiírásról, illetve az eredményekről bővebb információ a verseny és a Collegium honlapján található: <http://honlap.eotvos.elte.hu/eotvos-jozsef-tanulmanyi-verseny>”

Ditzendy Orsolya és Gyöngyösi Megyer

(4) *„Önálló lépések a tudomány területén” (TÁMOP 4.2.2.B-10/1) szakkollégiumi – Eötvös collegiumi alprojekt*

A ELTE fent nevezett tudományos pályázat keretében a doktori iskolák a tudományos diákkörök és a szakkollégiumi munka támogatására összesen 611 millió Ft-ot nyert 2011. szeptember 1. – 2013. június 30. futamidőre. Az Eötvös Collegium az összesen 26 millió Ft pályázott és elnyert támogatást komplex szakmai program megvalósítására használja fel, amelynek középpontjában olyan szemantikai környezet fejlesztése áll (informatika), amely a filológiai kutatásokat végző műhelyeink számára kritikai szövegkiadások felhasználóbarát elkészítését támogatja. A komplex programban összesen hét műhelyünk vesz részt. A pályázat elbírálása és a szerződéskötés késlekedése miatt az EC alprogramját (megfelelő változásbejelentőkkel alátámasztva) a 2012. évben kezdtük meg. A pályázaton belül a szakkollégiumi alprojekt szakmai vezetője az EC igazgatója, a gazdasági vezető (2012. február 1-től) Kissné Noszko Ilona.

(5) OTKA NN 104456 *„Klasszikus ókor, Bizánc és humanizmus. Kritikai forráskiadás magyarázatokkal” című pályázat*

Az OTKA 2012. évi pályázati kiírása keretében Horváth László, az EC igazgatójának témavezetése mellett, ELTE Eötvös Collegium kutatóhellyel „nagy nemzetközi” (NN) pályázati kategóriában több mint 58 millió Ft támogatást nyertünk. A kutatócsoportban két fiatal kutató Eötvös collegiumi alkalmazása is lehetővé vált. 2012. szeptember 1-től megkezdtük a megvalósítást. Az éves ütemtervet az alábbiakban közöljük:

2012/2013: Kutatómunka az „új Hypereidés” monográfia és Hypereidés összes művei kiadásának elkészítésére, a monográfia kiadása. Megújított metrikai gyűjtemény készítése. Prokopios: *De bellis* I–IV. részletes vizsgálata. Kritobulos historiográfiái vizsgálata, irodalmi példaképek, módszerek elemzése. Négy dokumentumpapirusz

kiadása. A *Chronicon Paschale* kéziratának kollacionálása. A 63-as rövid krónika történeti és szövegkritikai magyarázatai. Kritikai jegyzetek a *Florilegium Vindobonense* főszerzőjéhez és a marginálisokhoz, a szövegahagyományozódás általános vizsgálata. A Cod. Theol. Gr. 190 és a *Florilegium*ának átfogó vizsgálata, a szövegrészletek azonosítása. Az *Alexias* historiográfiai vizsgálata, irodalmi előképek, történetírói módszerek. Az ÖNB Suppl. Gr. 45. kódex görög–latin szótárában a főszerző átírása. Janus Pannonius görög–latin fordításai negyedének indexálása. Bibliotheca Universitaria 2682 provenienciavizsgálata és kódexleírás. A Lambeck-levelek kiválasztása. „Bizánc és a Nyugat” című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat, 2012. november 26–29. Collegium Danubianum I. (a partnerpályázatok munkaértekezlete, Bécs, ÖAW Institut für Byzanzforschung), 2013. május. „A Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina I.” kiadása. (Közlések: 1 monográfia, 5 lektorált folyóirat/konferencia kiadvány tanulmány, 5 konferencia-előadás.)

2013/2014: A Hypereidés-szövegkiadás megjelentetése. Az „ógörög verstan vázlata”, szövegkiadói segédkönyv kiadása. Prokopios: *De bellis* V–VIII. vizsgálata. Kritobulos és a kortárs művek összevetése, a történeti adatok értékelése. A *Chronicon Paschale* név- és fogalommutatóinak összeállítás. A 63 A és 63 B jelzetű rövid krónika történeti és szövegkritikai magyarázatai. A *Florilegium Vindobonense* központozási szempontú elemzése. A Cod. Theol. Gr. 190 *Florilegium*ának átírása. Események és szereplők ábrázolásának vizsgálata az *Alexias*ban, esettanulmányok. A Janus-szótár széljegyzeteinek átírása, szerkesztése. Idézeteknél kollacionálás a modern szövegkiadásokkal. Janus Pannonius görög–latin fordításai második negyedének indexálása. Átfogó tanulmány a Bibliotheca Universitaria 2682-ről. Lambeck-dokumentumok átírása. „Bizánc és a Nyugat II.” című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat 2013. november (EC, Budapest) és a kötet („Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina I”) bemutatója. Collegium Danubianum II. (Bécs, ÖAW Institut für Byzanzforschung), 2014. május. A „Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina II.” kiadása. (Közlések: 1 monográfia, 1 szövegkiadás, 5 lektorált folyóirat/konferencia kiadvány tanulmány, 5 konferencia-előadás.)

2014/2015: Ismeretlen szónoki töredékek, papiruszok kollacionálása. Thukydides-papiruszok és Lorenzo Valla fordításának a feldolgozása; Prokopios: *Anecdota* vizsgálata. Kritobulos kortörténetének újrafordítása. Papirologiai disszertáció kiadása. Szöveghegyek megállapítása a *Chronicon Paschale*ban. A 63 C és 63 D jelzetű rövid krónika történeti és szövegkritikai magyarázatai. Kodikológiai elemzés: a *Florilegium Vindobonense* tartalmi és szerkesztési jegyeinek vizsgálata, a bizánci *florilegium*ahagyomány – és közvetetten a Cod. Phil. Gr. 169 – provenienciája. A Cod. Theol. Gr. 190 *Florilegium*ának kritikai kiadásának előkészítése mutatványokkal. Az *Alexias* nyelvhasználatának vizsgálata. A Janus-szótár átfogó vizsgálata, bevezető tanulmányok a kódex másolásáról, felépítéséről, paleográfiai kérdésekről. Janus Pannonius latin fordításai harmadik negyedének indexálása. G. Nyssenius *De vita Moysi* című művének átírása (Bibl. Universitaria 2682). A Lambeck-dokumentumok átírásának befejezése, a publikálás előkészítése. Bizánc és a Nyugat III. című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat, 2014. november (ÖAW Institut für Byzanzforschung, Wien) a kötet

bemutatója („Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina II.”). Collegium Danubianum III. (EC, Budapest), 2015. május. A „Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina III.” kiadása. (Közlések: 1 monográfia, 5 lektorált folyóirat/konferencia kiadvány tanulmány, 5 konferencia-előadás.)

2015/2016: Ismeretlen szónoki töredékek, papiruszok kollacionálása. Prokopios: *De aedificiis* részletes vizsgálata, szemelvényes Prokopios-fordítás elkészítése. Kritobuloshoz kiegészítő történeti és filológiai magyarázatok elkészítése. *Chronicon Paschale* részletek fordítása További rövid krónikák fordítása, a magyar vonatkozású bejegyzések történeti és szövegkritikai magyarázata. *Florilegium Vindobonense* szövegkiadás előkészítése: a szöveg és a kritikai jegyzetek összeállítása. A Cod. Theol. Gr. 190 *Florilegium*ának kritikai kiadása történeti és filológiai magyarázatokkal. Az *Alexias* szemelvényeinek fordítása és történeti és filológiai magyarázatok készítése a meglévő és új fordításokhoz. Tanulmányok a görög–latin szótár szöveg-hagyományáról, a kódex történetéről (proveniencia). A bevezető tanulmányok és a szótár kiadása. Janus annotált szóindexének kiadása. *De vita Moysi* átírásának egybevetése az ÖNB 3457. jelzetű kéziratával. Az átírt Lambeck-dokumentumok kiadása kísérőtanulmányokkal. Bizánc és a Nyugat IV. című nemzetközi konferencia és szemináriumsorozat, 2016. június (EC, Budapest) a kötet bemutatója („Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina III.”). Collegium Danubianum IV. (EC, Budapest), 2016. augusztus. A „Bizánci kiskönyvtár / Bibliotheca Byzantina IV.” előkészítése. (Közlések: 3 monográfia, 3 szövegkiadás, 5 lektorált folyóirat/konferencia kiadvány tanulmány, 5 konferencia-előadás.)

(6) *Mészáros Tamás posztdoktori kutatása (OTKA PD 104876)*

Az OTKA 2012. évi pályázati kiírása keretében Mészáros Tamás, az EC Bollók János Klasszika-filológia műhely vezetője hároméves futamidejű posztdoktori ösztöndíjat nyert. A kutatóhely az ELTE Eötvös Collegium. Mészáros Tamás 2012. szeptember 1-től megkezdte a megvalósítást. A kutatás kulcskérdéseit a pályázó összefoglalásában közöljük.

„Feladatunknak tekintjük annak megállapítását, hogy milyen formában ismer(het)ték a bizánci szerzők Thukydides művét: a teljes művet megőrző kézirat(ok)ból vagy mindössze kivonatokból. Magunk Prokopios esetében az előbbi lehetőség mellett kívánunk bizonyítékokat felsorakoztatni. A szóba jöhető Thukydides-kéziratok ellenőrzése pontosabb eredményeket is szolgáltathat. Emellett nagyobb hangsúlyt szándékozunk fektetni az ún. másodlagos szöveg-hagyományra. Be kívánjuk vonni a vizsgálatba a papiruszokat, a scholionokat (K. HUDE: *Scholia in Thucydidem ad optimos codices collata*, Leipzig, 1927), a kivonatokat, a kommentárokat, a fordításokat, különös tekintettel Lorenzo Valla fordítására (G. B. ALBERTI, SIFC 29, 1957, 224–249; F. FERLAUTO: *Il testo di Tucidide e la traduzione di Lorenzo Valla*, Palermo, 1979), amelynek a Quart. lat. 132 jelzetű kéziratban fennmaradt másolatát Magyarországon, az OSZK-ban őrzik. Utóbbi kódex különlegességét az adja, hogy Valla fordítását Henricus Stephanus korrekciói és Aemilius Portus javításai egészítik ki, amelyek Franciscus Portus kommentárja alapján készültek.

Számolnunk kell továbbá azzal a lehetőséggel is, hogy a ránk maradt Thukydidesz-szöveg interpolációkat is tartalmaz (K. MAURER: *Interpolation in Thucydides*, Leiden, 1995). A szöveg hagyomány bizonyos fokú vizsgálata Prokopios esetében is elengedhetetlennek látszik, nem zárható ki ugyanis, hogy egy-egy bizonytalan olvasat esetén éppen a »thukydideszi eredeti« bizonyulhat perdöntőnek. Határozottan cáfolni kívánjuk, hogy a bizánci történetírók Thukydidesz-ismerete kivonatokra és kézikönyvekre támaszkodott (A. CAMERON, BZ 57, 1964, 33–52).

Bár Prokopios életműve számos ponton kapcsolódik mintaképéhez, ő maga is kimagasló színvonalú történetíró, semmiképpen sem tekinthető Thukydidesz-epigonnak. A párhuzamok a szövegszerű egyezésektől kezdve, a kölcsönzött motívumokon át a szerkesztési hasonlóságokig kimutathatók. Az első rendszeres vizsgálatot ugyanazon évben, de egymástól függetlenül két német kutató végezte el. H. BRAUN nagyobb témakörök szerint (*prooemium, tempus et loca, orationes et epistulae, morbi, bellum et pax, pugnae, obsidiones*) keresett egyezéseket (H. BRAUN: *Procopius Caesarensis quatenus imitatus sit Thucydidem*, Erlangen, 1885), míg A. DUWE inkább formai szempontok szerint (*sententiae, locutiones, singula vocabula, syntactica, structurae*) csoportosította az anyagot (A. DUWE, *Quatenus Procopius Thucydidem imitatus sit*, Jever, 1885). Néhány kritikusa szerint Prokopios *imitatiotechnikája* pusztán szolgai másolás volt, amely olykor valótlanságok közléséig fajult (M. BRÜCKNER, *Zur Beurteilung des Geschichtsschreibers Procopius von Caesarea*, Ansbach, 1896). Mások az átvételek formai hasonlósága helyett az eltérésekre hívták fel a figyelmet (G. SOYTER, BZ 40, 1951, 541–545). Újabban arra mutattak rá többen, hogy az utánzás amellett, hogy a szöveg stilisztikai színvonalát emeli, az egyes szereplők közötti párhuzamokkal a jellemábrázolás finomságához is hozzájárul: akad, aki Theoderikben Periklész alakjára ismer (F. BORNEMANN, *Atene e Roma* 19, 1974, 138–150), más Totila–Periklész-, illetve kappadókiai Ióannész–Themistoklész-allúziókat sejt (L. R. CRESCI, *Διπτύχα* 4, 1986–87, 232–249). Hasonló párhuzamokat vélelmezhetünk a Periklész halálát okozó dögvész és az 542. évi pestis leírása, valamint Plataia, illetve Neapolis ostromának leírása között. Fenti kapcsolatok számát egy részletes vizsgálat tovább növelheti, jelentőségüket tovább árnyalhatja. A párhuzamos helyek újbóli gyűjtését indokolhatja, hogy elődeinkhez képest jobb szövegkiadással rendelkezünk.

Mivel a thukydideszi utóélet kérdésének vizsgálata Prokopios életművének alapos ismeretét igényli, a kutatás során reményeink szerint közelebb juthatunk nemcsak Thukydidesz, hanem a késő antik/kora bizánci korszak legnagyobb történetírójának a megértéséhez is.”

(7) NTP-KNYT-12-0011 „Tehetséggondozó tábor a 2011/12. évi OKTV és szakirányú versenyhelyezetteknek – ELTE Eötvös Collegium”

Az ELTE Eötvös József Collegium az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából 2012. április 27-én megjelentetett, NTP-KNYT-12 kódszámú, „A felsőoktatási intézmények által szervezett, középszintűeknek szóló tehetséggondozó táborok támogatása”

elnevezésű pályázati felhívásra benyújtott, NTP-KNYT-12-0011 pályázati azonosítón nyilvántartásba vett „Tehetséggondozó tábor a 2011/12. évi OKTV és szakirányú versenyhelyezetteknek – ELTE Eötvös Collegium” című pályázatával az oktatásért felelős miniszter döntése alapján 2 millió Ft támogatást nyert. A program felelős lebonyolítója és a pályázat témavezetője: Horváth László, az ELTE Eötvös Collegium igazgatója. A szakmai programok megvalósítására a Collegium műhelyei (műhelyvezetők, vezetőtanárok és műhelytitkárok), a szabadidős programok lebonyolításában az Eötvös Collegium Diákbizottsága és a műhelyek felsőbbéves tagjai vállalkoztak. Az eredeti tervek szerint 2012. szeptember 10-től kezdődő tábor a bírálati időszak több mint fél-éves csúszása miatt 2013. januárjában valósult meg. A részletes beszámolót az ECCE III. kötetében közöljük.

(8) *Kisebb, illetve ismétlődő támogatáson alapuló pályázatok: Beloit College és MFIA*
A csaknem két évtizedes múltra visszatekintő cserekapcsolat keretében a Wisconsin (USA) állambeli Beloit College-től támogatást kaptunk a 2012 őszen a Collegiumban lakó és tanuló hallgató (amerikai cserediák) kurzusainak biztosítására. 2012 tavaszán Englert Péter tartózkodott Beloitban. A Magyar Francia Ifjúsági Alapítvány (MFIA) 2012-ben is kiemelten támogatta a Collegiumot: pályázatot nyertünk francia anyanyelvi lektor fogadására Franciaországból.

III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK

Az Eötvös Collegiumban megrendezett tudományos rendezvények nagyobb része a különféle pályázatok keretében (lásd II.) KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG [PÁLYÁZATOK]) és az Eötvös Collegiumért Alapítvány támogatásából, részint az Eötvös Collegium egyes szervezeti egységeinek részpályázatait valamint a Collegiumban működő egyesületek (Gellérthegyvédő Egyesület, Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság és Magyar Bizantinológiai Társaság), valamint a Baráti Kör, illetve a Diákbizottság szervezésében valósultak meg.

Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül a fent említett pályázatokról független vagy részletesen még be nem mutatott rendezvényeket emelünk ki, amelyek közül néhányat ismertetünk is.

(1) Cathedra Magistrorum: Werkstatt zur Lehrerforschung im Eötvös Collegium der ELTE (2012. február 6–8.). (2) Latintanári szakmai napok (2012. február 10–11.). (3) III. Közel, ’s Távolság orientalisztikai konferencia (2012. március 2–3.). (4) Kiss Ferenc emlékülés a Bethlen Gábor Alapítvány és a Magyar Írószövetség rendezésében (2012. május 4.). (5) Eötvös Konferencia (2012. május 4–6.). (6) TOY ΚΑΛΟΥ ΕΝΕΚΑ Szabó Miklós emlékülés (2012. május 30.). (7) Teleki Pál és Trianon emlékezete az ELTE Eötvös Collegium

és a Bethlen Gábor Alapítvány rendezvényei (2012. június 1-jén és 2012. június 4-én). (8) *Notre sentinelle avancée, Aurélien Sauvageot et le Collège Eötvös* című collegiumi kötet bemutatója (Budapesti Francia Intézet – 2012. július 9.). (9) ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem, Humántudományi szekció (2012. július 9–13.). (10) Kutatók Éjszakája (2012. szeptember 4.). (11) Kulturális örökség napjai (2012. szeptember 15–16.). (12) Armando Nuzzo: *La letteratura degli ungheresi*: könyvbemutató az Olasz Intézetben (2012. október 13.). (13) A magyar lét geográfusa 125 éve született Fodor Ferenc. Tudományos konferencia (2012. november 9.). (14) Byzanz und das Abendland nemzetközi konferencia (2012. november 26–29.). (15) Egyesületi rendezvények.

(1) *Cathedra Magistrorum: Werkstatt zur Lehrerforschung im Eötvös Collegium der ELTE* (2012. február 6–8).

Werkstatt zur Lehrerforschung im Eötvös Collegium der ELTE

06. 02.– 08. 02. 2012

Programm

Ort: Borzsák-Bibliothek (F19)

Montag, 06.02.2012

14.00–18.00

Arbeitstreffen für die Mitglieder der CM

Auswertung der ersten Ergebnisse der Lehrerforschung an der CM

Dienstag, 07.02.2012

10.00–10.30

Begrüßung: Dr. Elisabeth Kornfeind, Direktorin, Österreichisches Kulturforum Budapest

Dr. László Horváth, Direktor, ELTE Eötvös Collegium

Dr. Ilona Feld-Knapp, Leiterin der CATHEDRA

MAGISTRORUM, ELTE Eötvös Collegium

10.30–11.30

„Gesellschaftliche Mehrsprachigkeit“ (Inputvortrag von Prof. Dr. Inci Dirim, Wien)

11.30–12.00

„Paternalismus in der (sprachbezogenen) Erwachsenenbildung“ (Tagungsbericht von Gabriella Perge, Budapest)

12.00

Mittagspause

13.30–14.30

„Sprachstandsdiagnostik“ (Inputvortrag von Dr. Marion Döll, Wien)

14.30 *Kaffeepause*

15.00–16.30

„Sprachstandsdiagnostik“ (Workshop von Dr. Marion Döll, Wien)

17.00 *Kaltes Buffet*

Mittwoch, 08.02.2012

10.00–12.00

Autorenschaft im ersten Band der CM, Vorstellung von Beiträgen

Die CATHEDRA MAGISTRORUM wird durch das Österreichische Kulturforum Budapest gefördert.

(2) *Latintanári szakmai napok (2012. február 10–11, Eötvös Collegium és MRE Zsinati székház)*

VARIETAS ET QUALITAS

Február 10. péntek – Eötvös Collegium

15.25 Megnyitó

15.30 Janus Pannonius – Dr. Mayer Gyula, az MTA–ELTE–PPKE
Ókortudományi Kutatócsoport tudományos főmunkatársa

16.15 Manlius Torquatus párviadala Titus Liviusnál – Dr. Kopeczky Rita tanár-
segéd (ELTE BTK Ókortudományi Intézet, Latin Tanszék)

17.00 Caesar és a gall társadalom – Dr. Ritoók Zsigmond akadémikus, az ELTE
professor emeritusa, az MTA Vallástudományi Komplex Bizottságának
elnöke

17.45–18.00 szünet

18.00 Kiadások és kommentárok. Elméleti és gyakorlati megfontolások
Propertius actiumi elégája (4,6) alapján. – Dr. Acél Zsolt Sch. P.,
a Kecskeméti Piarista Gimnázium tanára

18.45 Morál és ironia Petroniusnál – Dr. Tar Iboyla habilitált egyetemi docens,
nyugalmazott tanszékvezető (SZTE BTK Klasszika-filológia Tanszék)

19.30 Tájékoztató új könyvekről, honlapokról – Dr. Mayer Gyula és Dr. Czeglédi
Sándor, a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium
tanára

A pénteki program végén lehetőség lesz *Wilfried Stroh: Meghalt a latin – éljen a latin* című könyvének megvásárlásra.

(6) ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΕΝΕΚΑ Szabó Miklós emlékülés (2012. május 30.)

16.00 Horváth László, a Collegium igazgatójának megnyitója. Faludi Beatrix leleplezi Szabó Miklós emléktábláját

16.10–16.30 Markó Veronika: Szabó Miklós, az Eötvös Collegium igazgatója

16.30–16.45 Mészáros Tamás: Szabó Miklós, a klasszika-filológus

16.45–17.00 Tegye Imre: Az ógörög szótár munkálatai

17.00–17.05 Szabó Miklós hagyatéka az MTA Kézirattárában. Babus Antal a MTAK osztályvezetőjének ajánlása az Eötvös Collegiumban elhelyezett digitális másolatokhoz

17.05–17.20 Válogatás az MTAK-ban őrzött és az Eötvös Collegiumban másolatban elhelyezett (digitalizált) hagyatéki dokumentumokból. Közreműködik: Bojtos Anita és Dudlák Tamás collegisták

17.20–17.45 Bemutató Szabó Miklós hagyatékából, amelyet a család képviselőiben Faludi Beatrix az Eötvös Collegium Levéltárának adományoz.

17.45 Fogadás

(7) *Teleki Pál és Trianon emlékezete az ELTE Eötvös Collegium és a Bethlen Gábor Alapítvány rendezvényei (2012. június 1-jén és 2012. június 4-én)*

AZ ELTE EÖTVÖS COLLEGIUM ÉS A BETHLEN GÁBOR ALAPÍTVÁNY

TELEKI PÁL ÉS TRIANON EMLÉKEZETE CÍMMEL

2012. június 1-jén, pénteken 17 órakor, illetve

A TRIANONI BÉKEDIKTÁTUM ALÁÍRÁSÁNAK 92. ÉVFORDULÓJÁN,
2012. JÚNIUS 4-ÉN, HÉTFŐN 16 ÓRAKOR TARTOTT MEGEMLEKEZÉST
az Eötvös József Collegiumban (Budapest XI. ker., Ménesi út 11–13.).

Pénteken 17 órakor *Teleki Pál szobránál (I. emelet) a tudós-államférfira emlékeztünk*, ahol Lezsák Sándor a kuratórium elnöke adta át az idei Teleki Pál-érdemérmeket.

Emlékező beszédet mondtak:

Dr. Bíró Zoltán irodalom-
történész, a Bethlen Gábor
Alapítvány kurátora

Dr. Rész Imre történész, az
Eötvös Collegium Baráti Köre
titkára

Teleki Pál,
Rieger Tibor alkotása

Eötvös Collegium – 1920
A Collegium igazgatója és
tanárai francia kollégáik
társaságában

- 16.00–16.10 Megnyitó. Horváth László, a Collegium igazgatójának köszöntője
- 16.10–16.20 François Laquièze, a Budapesti Francia Intézet igazgatójának köszöntője
- 16.20–16.25 Szvorák Katalin énekel
- 16.25–16.35 Borsodi Csaba, az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatási és tudományos rektorhelyettesének megemlékezése
- 16.35–17.00 Bernard Le Calloc'h professzor díszelőadása
- 17.00–17.08 Szvorák Katalin énekel
- 17.08–17.30 *A IV. Károly király emlékezete* című kiállítás megnyitója, tárlatvezetés. Közreműködik Arató György levéltáros és Farkas Márton könyvtáros
- 17.30 Zárszó
- 17.35 *Előtted könyörgünk, bús magyar fiad / Hozzád fohászkodunk, árva maradvékid, / Tekints, István király, szomorú hazádra, / Fordítsd szemeidet régi országodra!* Szerény fogadás a francia vendégek tiszteletére (Borzák-Paepcke könyvtár). Közreműködik: a Sauvageot és a Történész műhely

(9) *ELTE Kárpát-medencei nyári egyetem, Humántudományi szekció*
(2012. július 9–13.)

A Collegium oktatási koncepciójának egyik központi gondolata az interdiszciplinaritás: ez nem pusztán a rokonszakmák egymás kölcsönös érdeklődésére számot tartó gondolatcseréjét jelenti, hanem a látszólag egymástól távol eső bölcsész- és természettudományok termékeny párbeszédét is. Ebből az oktatási-kutatási alapvetésből jöttek létre azok a kimagasló tudományos eredmények, amelyek a Collegium történetét jellemzik. E hagyományok szellemében szerveztük meg az ELTE Kárpát-medencei Nyári Egyetem collegiumi programkínálatát, amely a többnyelvűség fogalmát állította középpontba. Informatikai, szociológiai és hagyományos bölcsész szemináriumokon vehettek részt a határon túli magyar hallgatók, akiknek jelentős hányada olyan intézményekből (szakkollégiumokból) érkezett, amelyek az Eötvös Collegiummal közvetlen és keretegyezményekbe foglalt szakmai kapcsolatot ápolnak. Immár hagyományosnak tekinthető törekvésünk az, hogy a Kárpát-medencében határokon átvívelő szakkollégiumi hálózatot építsünk ki, és közösen szervezett szemináriumsorozatokkal és konferenciákkal tegyük tartalmassá ezeket a kereteket. A huszonkilenc résztvevő hallgatót Dégi Zsuzsanna tanárnő kísérte el (Sapientia EMTE Humán és Közgazdaságtudományi Kar, Bölöni Farkas Sándor Szakkollégium, Csíkszereda), a collegisták közül önkéntes segítőként Oszuszi Ágnes és Csatáry Andrea működtek közre.

A részletes program:

2012. július 9., kedd

(ELTE IK Lágymányosi Campus Déli ép. 0-803 Szabó József terem)

Szakmai felelős: Csörnyei Zoltán, EC Informatika műhely vezetője

14.00–17.30 Prószéky Gábor : Számítógépes nyelvészet, gépi fordítások

*

2012. július 10., kedd

(Eötvös Collegium, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13., 018-os terem)

A nyelvhasználat jellegzetességei

Szakmai felelős: Feldné Knapp Ilona az EC Cathedra Magistrorum vezetője

8.15–9.45 Feldné Knapp Ilona: Kommunikáció a tudományok világában több nyelven

10.15–11.45 Perge Gabriella : A szóbeli tudományos nyelvhasználat jellegzetességei

14.00–15.30 Kertes Patrícia: Az írásbeli tudományos nyelvhasználat jellegzetességei

16.00–17.30 Marián Livia: Műhelymunka

*

2012. július 11., szerda

(ELTE Lágymányosi Campus, Déli épület, PC3 labor, 2.202. terem) „Többnyelvű társadalom a matematikában

Szakmai felelős: Bozsonyi Károly műhelyvezető (EC Társadalomtudományi Műhely)

8.15–9.45 Bozsonyi Károly: Statisztika a társadalomtudományokban

- 10.15–11.45 Tóth Gergely: A statisztika térbeli vonatkozásai
 14.00–15.30 Gyakorlat 1: Kmetty Zoltán: Bevezetés az SPSS program használatába és Tóth Gergely: Bevezetés az ArcView program használatába – hogyan ábrázoljuk, amit kiszámoltunk? – csoportbontás

*

2012. július 12., csütörtök (Eötvös Collegium, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13.)

Többsnyelvűség a szláv kultúrában: verbalitás és vizualitás

Szakmai felelős: Boros Lili, EC Szlavisztika Orosz műhelyének vezető tanára

A programot megnyitja: Kroó Katalin, EC Szlavisztika műhely vezetője

- 8.15–9.45 Han Anna: Irodalom és festészet kapcsolódási formái a XX. század eleji orosz művészeti kultúrában

- 10.15–11.45 Lukács István: A horvát vizuális költészet kezdetei

- 14.00–15.30 Boros Lili: Kertmegjelenítések 19. századi orosz irodalmi alkotásokban: képzőművészeti vonatkozások

*

2012. július 13., péntek (Eötvös Collegium, 1118 Budapest, Ménesi út 11–13.)

Kétnyelvűség-többsnyelvűség a középkori és a reneszánsz olasz és francia kultúrában

Szakmai felelős: Falvy Dávid, EC Olasz műhelyvezető-helyettese és Vargyas Brigitta, EC Aurélien Sauvageot – francia műhely műhelyvezető-helyettese

- 9.30–10.45 Ludmann Ágnes: Fordítás és nyelvi sokszínűség régi olasz szövegekben

- 11–11.45 Falvy Dávid: Paleográfiai gyakorlat: olasz nyelvű kéziratok

- 14.00–14.45 Vargyas Brigitta: A többsnyelvűség megjelenési formái Franciaországban

ELTE Kárpát-medencei Nyári Egyetem (2012. július 9–13.) Humántudományi szekció – Eötvös József Collegium résztvevői:

Almási Irén	Pál Zsuzsánna
Burján Kinga	Péterfy Tünde
Daruda Tímea	Szabó Anikó Melinda
Demeter Izabella	Szaniszló Katalin
Ferenc Alexandra	Popovics Jenő
Gergely Ildikó Juliánna	Szókó Izabella Zsuzsanna
Horváth Kinga	Sinka Enikő-Szidónia
Jackovics Brigitta	Tóth Anita
Kovács Anita	Tötös Áron
Kovács Judit Tünde	Újfalvi Réka-Tímea
Kovalcsuk Janna	Vágási Júlia
Kövári Inge	Varga Zsuzsánna
Lingvay Julianna	Vizaknai Zsófia
Lukács Bettina	Vinczellér Zsuzsánna Beáta
Nagy Rita	

(13) *A magyar lét geográfusa – 125 éve született Fodor Ferenc. Tudományos konferencia (2012. november 9.)*

A konferenciát Győri Róbert és a vezetése alatt működő Mendöl Tibor földrajz-földtudomány-környezetudomány műhely szervezte és bonyolította le.

Moderátor: Pfening Viola (senior doktorandusz, ELTE)

- 14.00 Köszöntő: Horváth László, az Eötvös József Collegium igazgatója
Megnyitó: Beluszky Pál
- 14.05 Győri Róbert (ELTE TTK Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék, Eötvös József Collegium)
Fodor Ferenc, az Eötvös Collegium szakvezetője (1923–1939)
- 14.35 Czirfusz Márton (MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete, Eötvös József Collegium)
Érzelmek és gazdaságföldrajz: Fodor-vita a Földrajzi Közleményekben
- 15.35 Kávészünet
- 16.00 Probáld Ferenc (professor emeritus, ELTE TTK Regionális Tudományi Tanszék)
Fodor Ferenc elfeledett műve: „A magyar lét földrajza”
- 16.30 Steven Jobbitt (assistant professor, California State University, Fullerton, Department of History)
Geography, memory and identity in Ferenc Fodor’s “Szatmár földje, Szatmár népe, Szatmár élete”
- 17.00 Gyuris Ferenc (ELTE TTK Regionális Tudományi Tanszék, Eötvös József Collegium)
„A magyar földrajztudomány története” – A Teleki-iskola „önigazolása és értelme”
- 17.45 Koccintás, kerekasztal-beszélgetés Fodor Ferencről
Moderátor: Beluszky Pál

„A magyar geográfus közösség idén emlékezett meg Fodor Ferenc születésének 125., halálának pedig 50. évfordulójáról. Helyesebben szólva, emlékezhetett volna meg, hiszen összevetve például a 2005-ös Mendöl centenáriumi év gazdag programjával, Fodor Ferencet mintha (el)hallgatással ünnepelte volna szakmánk. Nem először történt ez így, hiszen a Földrajzi Közlemények egykori főszerkesztőjének (1920–1923) haláláról is »feltehetően tudatosan megfeledkezett« a Magyar Földrajzi Társaság, 1971-ben pedig, amikor az MFT alapításának századik évfordulójára készülve felvetődött az ötlet, hogy Fodor tudománytörténeti kéziratát megjelentessék, ezt sem az MFT, sem az MTA Földrajzi Tudományos Bizottsága »nem látta időszerűnek«. Fodor munkásságának értékelése, illetve annak bemutatása, hogy Fodor milyen szerepet töltött be a magyar geográfusközösségben szintén hiányzott a jubileumi ünnepség programjából (Hajdú Z.

2006: XIX, XXV). A Fodorral kapcsolatos hallgatás a rendszerváltás után is folytatódott, annak ellenére, hogy Fodor Ferenc Cholnoky Jenő után talán a »régik« magyar földrajz a legtermékenyebb geográfusa volt, és tudományunk egészének sorsát formálta a két világháború között.

Fodor Ferenc 1887-ben született a Bihar megyei Tenkén (ma: Tinca, Románia), gimnáziumi tanulmányait Szatmárnémetiben folytatta, majd a Budapesti Tudományegyetemen földrajzot és természetrajzot hallgatott. Még karánsebesi középiskolai tanárként került kapcsolatba Teleki Pállal, aki 1919-ben Budapestre, a Béke-előkészítő Iroda munkatársának hívta meg a Bánátot amúgy is elhagyni kényszerülő Fodort. Ettől kezdve egészen a '30-as évek végéig Teleki mellett dolgozott, a Közgazdaságtudományi Kar Földrajzi Intézetének egyetemi tanáraként, az Eötvös Collegium földrajzos szakvezetőjeként. Konzervatív, nemzeti elkötelezettségű geográfusként vett részt a cserkészmozgalomban, illetve annak irányításában, a tudományos népszerűsítésben, az ifjúsági nevelésben. 1939-ben pécsi, majd később budapesti tankerületi főigazgatóvá nevezték ki. Állásából először a nyilasok mozdították el 1944 őszén, majd a II. világháború után maga kérte nyugdíjazását. Az ekkor már igen tekintélyes életművel rendelkező Fodor »száműztesében« is tovább dolgozott, a kevés megjelent munkája mellett hatalmas terjedelmű kéziratokat készített el, amelyeknek publikálására esélye nem volt. Ezek közül a munkái közül a rendszerváltás után kiadták a Teleki Pálról szóló visszaemlékezését (Fodor F. 2001), illetve az MTA FKI gondozásában A magyar földrajztudomány története című monográfiáját (Fodor F. 2006). Fodor munkásságát a II. világháború után kiépülő marxista-leninista földrajz idejétműltnak és károsnak ítélte, de viszonya kortársaival és tanítványaival már a háború előtt is ellentmondásos volt. A '30-as években több alkalommal érezte mellőzöttnek magát, hiszen azokat a tanszékvezetői, intézetigazgatói megbízásokat, amelyekre Fodor vágyott, fiatalabb kollégái, tanítványai nyerték el.

A 2012. november 9-én, az Eötvös Collegiumban megrendezett konferencia első-sorban arra vállalkozott, hogy Fodor életművének kevésbé ismert oldalát mutassa be és vitassa meg. A programban öt hazai és egy külföldi előadó szerepelt, betegsége miatt azonban Hajdú Zoltán nem tudta megtartani előadását.

A konferencia nyitóelőadásában Győri Róbert Fodor Ferencnek az Eötvös collegiumi geográfusképzésben betöltött szerepét a Collegium levéltári anyagának feldolgozásával mutatta be (Fodor Ferenc, az Eötvös Collegium szakvezetője [1923–1939]). Fodor – vélhetően a Collegium curatorának, Teleki Pálnak – a javaslatára kapott szakvezetői megbízást az Eötvös Collegiumban a '20-as évek elején. Bár az elitképző intézménynek korábban is voltak geográfus tagjai (pl. Wallner Ernő), de a szisztematikus földrajzi képzés Fodor kinevezésével vette kezdetét. A földrajz jelentőségének emelkedése az Eötvös Collegiumban jó tükre annak, hogy Trianon után a földrajz szerepe, presztízse minden téren megnövekedett Magyarországon. Fodor egy nyolc félévre bontott, tudománytörténeti-tudományelméleti szemináriumsorozatot indított el a Collegiumban, amely a 30-as évek második felében (a földrajzi kurzus óraszámának emelkedésével) gyakorlattal is bővült. A szakvezető munkájának eredményét az utókor a növendékei sikerességén is le tudja mérni: Mendöl Tibor, Bulla Béla, Kádár László egyaránt

Fodornál tanultak földrajzot az Eötvös Collegium tagjaiként, ahogy a történész Benda Kálmán vagy a biológus Zólyomi Bálint is. Fodor tanári beszámolójából kiderül, hogy kiemelkedő hallgatói tehetségére korán felügyelve segítette kutatómunkájuk elindulását, majd abban is közbenjárt, hogy pályájukat tudományos intézetben folytathassák. Amikor Fodort 1939-ben pécsi tankerületi főigazgatónak nevezték ki, a Collegium igazgatója – Teleki tanácsának kikérése után – az egykori collegista tanítványt, Bulla Bélát kérte fel utódjául. Az előadó kiemelte, hogy bár Fodor szakmai újító képessége Telekivel összevetve csekélyebb, és tanítványaival sem volt a viszonya mindig harmonikus, de Eötvös collegiumi munkája kiemelkedő: a semmiből hozott lére egy magas színvonalú szakmai műhelyt.

Czirfusz Márton előadásában (Érzelmek és gazdaságföldrajz: Fodor-vita a Földrajzi Közleményekben) a Földrajzi Közlemények 1934-es évfolyamának számaiban zajló vitát elemezte, egyben Fodor Ferenc gazdaságföldrajzi munkássága, valamint a Bevezetés a gazdasági földrajzba című kötete ellen indítottak támadást. A két világháború közti magyar földrajztudomány talán legélesebb és leghosszabb vitája a szakmai tartalom mellett személyeskedésről és feltehetően pozícióharcokról is szólt. Fodort ellenfelei elsősorban azzal vádolták, hogy félreértette (vagy nem értette meg) a földrajzi szintézis lényegét, ami áttételesen azt is jelentette, hogy csak fenntartásokkal vallhatta magát Teleki valódi tanítványának. Az előadás a tudománytörténet és a társadalomföldrajz érzelmeket a kutatások középpontjába helyező irányzatai (emotional turn, emotional geographies) alapján azt mutatta be, hogy a vita értelmezéséhez, kontextusának kibontásához a »tudományos«, szakmai érvrendszer elemzése mellett az érzelmek vizsgálata is szükséges. Így Czirfusz Márton többek között rámutatott arra, hogy a vita résztvevői a tárgyilagosság és az érzelmek szembeállításával játszottak: a Fodor ellen érvelők burkoltan Fodor értelmi képességeit vonták kétségbe (és egyfajta szánalmat éreztek iránta). Az előadás konklúziója szerint az érzelmek vizsgálata a tudománytörténet jól ismert narratíváinak megváltoztatásához vagy árnyalásához járulhat hozzá.

Probáld Ferenc előadása (Fodor Ferenc elfeledett műve: »A magyar lét földrajza«) az egyik legnagyobb terjedelmű kéziratban maradt Fodor-munka bemutatására vállalkozott. A szubjektív elemekkel átszőtt politikai földrajzi esszé 1946-ban fejezte be Fodor, amikor személye már persona non gratává vált. A kézirat megjelentetését több vonása is lehetetlenné tette a '40-es évek végén: a mű alapjául szolgáló keresztény világnézet és hazafias elkötelezettség mellett az alapvetően determinista megközelítése is egy régebbi kor geográfiáját idézte. Fodor possibilitiesmusba hajló földrajzi determinizmusa abban nyilvánult meg legerősebben, hogy magyar nép »lelki alkatának« formáló tényezői mögött a közvetett úton érvényesülő tájhatásokat, »geopszichikai« vonásokat is számba vette, feltételezve, hogy a nemzet karakterében máig nyomozható nemcsak a Kárpát-medence, hanem a népvándorlás során »belakott« tájak hatása is. A mű teleologikus szemléletét jól példázza, hogy Fodor a magyar nép Kárpát-medencei letelepedésében egyfajta transzcendentális elrendelést vélt felfedezni. Probáld Ferenc előadása végén hangsúlyozta, hogy Fodor műve nem a mai közönséghez szól, hanem egy olyan kordokumentum, amely a két világháború közti magyar értelmiség jelentős

részének gondolkodását tükrözi. Ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy »orientációs tudásként« a mai földrajz is hozzájárulhat a nemzet, a haza, a közösség, a magyarság fogalmának értelmezéséhez.

Steven Jobbitt kanadai történész a magyar nyelvet angol anyanyelvűként elsajátítva fogott a magyar történelem tanulmányozásába, és a 2008-ban, a Torontói Egyetemen megvédett doktori disszertációja témájául Fodor Ferenc életművének elemzését választotta. Előadásában Fodornak egy másik lappangó munkáját, egy az 1950-es években íródott kéziratát elemezte (*Geography, memory and identity in Ferenc Fodor's »Szatmár földje, Szatmár népe, Szatmár élete«*). A munka elemzése során Steven Jobbitt egy sajátos kettősségre hívta fel a figyelmet. Kiemelte, hogy Fodor annak tudatában vágott bele ifjúkori iskolavárosa, »szellemi és lelki szülővárosa«, Szatmárnémeti földrajzi »életrajzának« megírásába, hogy a munka megjelenését valószínűleg nem éri meg. Egyfajta időkapcsolat készített a jövő nemzedékei számára: bemutatva a magyar Szatmárnémetit, megőrizve annak igazi emlékezetét. A munka megírásával Fodor – Jobbitt szerint – más is meg akart őrizni: a saját emlékét, egy olyan tudóst, aki konzervatív-nacionalista geográfusként aggodalmat érez szülőföldje és ifjúkorának városa fölött. Fodor élete vége felé közeledve sok időt és energiát szentelt önéletrajzi vállalkozásoknak (legalább három különböző önéletrajza lelhető fel hagyatékában), ezért megkockáztatható, hogy Fodor Szatmárról szóló földrajzi »életrajza« egy sokkal nagyobb önéletrajzi vállalkozásba is szervesen beilleszthető, amellet, hogy kiváló példája a földrajz nemzeti emlékezetet formáló szerepének.

A konferencia záró előadásában Gyuris Ferenc az egyik közelmúltban megjelent Fodor-kézirat elemzését tűzte ki céljául (»A magyar földrajztudomány története« – A Teleki-iskola »önigazolása és értelme«). Mivel a kötet már hozzáférhetővé vált a széles olvasóközönség számára, ezért az előadó nem a munka tartalmi ismertetésére helyezte a hangsúlyt, hanem ezt vizsgálta, hogy a kötet mennyiben szolgálta a Teleki-iskola önigazolását. Ennek eldöntéshez a – David Livingstone nevéhez köthető – elméleti megközelítésre támaszkodott, amelyek a szerzői szubjektivitás megjelenési formáit elemzik a tudománytörténet-írás gyakorlatában. Ilyen például a prezentista szemlélet markáns megnyilvánulása, az »elődök« tudatos keresése később kialakult (akár mai) irányzatokhoz; egyfajta »ideális doktrína« definiálása, amelyhez képest az összes tudományos alkotás visszamenőleg megméretik; a harmóniateremtés és -bontás eszköze, amely az egyes szerzők munkásságában előforduló inkoherenca »elegyengetése« vagy felnagyítása révén növeli vagy csökkenti az illető szakmai presztízsét. Gyuris Ferenc megállapította, hogy Fodor egyfelől tudatosan kerülte az említett gyakorlatok egy részét, néhány más esetben pedig felhívta az olvasó figyelmét ezek alkalmazására. Másfelől azonban sok szubjektív gyakorlat markánsan felbukkan a munkájában, anélkül, hogy ezt Fodor jelezte volna. Ennek fényében Gyuris Ferenc előadása konklúziójában hangsúlyozta, hogy Fodor munkája rendkívüli, elismerést érdemlő teljesítmény, amelynek szemlélete egyes helyeken vitatható. Komoly erőnyeit megkérdőjelezni indokolatlan, ugyanakkor a művet vagy alkotóját heroizálni hasonlóképpen szükségtelen.

A konferencia szervezésekor fontos szempont volt, hogy az előadások után elég idő maradjon a vitára. A közönség élt is ezzel a lehetőséggel, minden előadást élénk eszmecsere követett. Talán a legnagyobb vitát Probáld Ferencnek »A magyar lét földrajzáról« szóló előadása váltotta ki; a vita a Fodor által vallott szemlélet mai alkalmazhatósága, illetve annak veszélye körül forgott. A konferencia szervezőjeként úgy vélem, hogy a rendezvény elérte célját, úgy állított emléket Fodor Ferencnek, hogy nem »hőst« vagy »negatív szereplőt« keresett Fodorban, hanem segített megérteni gondolatait, jobban megismerni azt a kort, amiben dolgozott. Talán a távol lévő Hajdú Zoltán tanácsát is sikerült megfogadnunk: »Fodort nem ünnepelnie kell a magyar geográfus társadalomnak, hanem olvasnia, megértenie s továbbvinnie« (Hajdú Z. 2006: XL).

Irodalom:

Fodor F. 2001: Teleki Pál („Egy bujdosó könyv”) Mike és Társa Antikvárium, Budapest.

Fodor F. 2006: A magyar földrajztudomány története. MTA FKI, Budapest.

Hajdú Z. 2006: Fodor Ferenc: a geográfus. In: Fodor F.: A magyar földrajztudomány története. MTA FKI, Budapest. I-XLII. MTA FKI, Budapest.”

Győri Róbert

(14) *Byzanz und das Abendland nemzetközi konferencia (2012. november 26–29.)*

Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident: Begegnungen zwischen Ost und West / Rencontre de l'Est et de l'Ouest
(Eötvös József Collegium, 2012. november 26–29.)

A beszámolót a konferencia két nagy egysége szerint, az illetékes szervezők tollából, azonos fejezetekre bontva állítottuk össze.

1) *Rencontre de l'Est et de l'Ouest*

„Előzmények

A francia középkori irodalom kutatása az Eötvös József Collegiumban jelentős múltra tekint vissza: Lakits Pál, a francia kutatóktól is gyakran idézett tekintély is itt kezdte pályafutását, miként tanítványa és pártfogoltja, a Collegium Francia műhelyének jelenlegi vezetője, Szabics Imre professzor is a középkori francia irodalom elismert kutatója. Az Eötvös József Collegium, alapításától fogva, hagyományosan szoros kapcsolatot ápol a párizsi ENS-szel. A középkori kutatások erősítéséhez a 2007-ben megrendezett *The Archimedes Palimpsest Colloquium* (2007. szeptember, Eötvös József Collegium, Budapest) című nemzetközi konferencia új lendületet adott: meghívásunkra

Nathalie Koble, az ENS középkori irodalmi tanulmányokat vezető oktató-kutatója is részt vett a nagyszabású rendezvénysorozaton. A gyümölcsöző együttműködés folyamatos: Nathalie Koble rendszeresen tart mesterkurzusokat a Collegium francia szakos hallgatói számára, valamint lehetőséget teremt arra, hogy az ösztöndíjjal Párizsban tanuló hallgatóinkat az ENS kurzusaira is befogadják. Az ENS-szel fennálló kapcsolaton túl, az Université Paris III – Sorbonne Nouvelle egyetemen működő középkori kutatócsoport (Centre d'Études du Moyen Âge [CEMA], vezetője: Michelle Szkilnik) és az ELTE Eötvös József Collegium között is 2010 óta szoros tudományos együttműködés alakult ki. 2010-ben konferenciát szerveztünk az ELTE és az említett intézmények közreműködésével, amelyen további francia, svájci és olasz egyetemek kutatói is részt vettek (2010. június 4–5., *Littérature et folklore dans le récit médiéval* [Irodalom és folklór a középkori elbeszélésben], Nemzetközi konferencia, Budapest). A rendezvényen megalakult az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság (International Courtly Literature Society [ICLS]) magyar tagozata, amelynek akkori elnöke Michelle Szkilnik volt. A magyar tagozat székhelye az Eötvös József Collegium lett. 2011-ben az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság magyar tagozata újabb interdiszciplináris konferenciát szervezett (2011. június 3–4., *Dialogue des cultures courtoises* [Udvari kultúrák közötti párbeszéd], Nemzetközi konferencia, Budapest), amelynek fontos célkitűzése volt, hogy a párbeszéd lehetőségét nyújtsa a különböző nyelvterületekhez kötődő középkori irodalommal foglalkozó kutatóknak, így a francia mellett spanyol, portugál, olasz, német, angol, magyar, sőt bizánci középkori kultúrával foglalkozó kutatók is közreműködtek a programban. Az első rendezvény előadásából készült tanulmánykötet 2011-ben jelent meg, és a Francia Intézetben 2011. június 3-án mutatták be. A *Byzance et l'Occident : Rencontre de l'Est et de l'Ouest* című konferencia a megkezdett sorozatot folytatta, amelyen a tematikát kiszélesítve a nyugati középkori irodalommal foglalkozó kutatók a bizantinológus kollégákkal együtt vehettek részt.

Résztvevők

A rendezvénysorozat legtöbb résztvevője a francia középkori irodalom kutatója volt, de az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság interdiszciplináris jellegének megfelelően történész, filozófus, a középkori angol, német, spanyol, portugál és magyar irodalom kutatói is előadtak:

1. Michelle Szkilnik (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle);
2. Christine Ferlampin-Acher (Université Rennes 2);
3. Karin Ueltschi (Université de Reims);
4. Catherine Croizy-Naquet (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle);
5. Aurélie Houdebert (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle);
6. Magali Cheynet (Université Paris III – Sorbonne Nouvelle);
7. Valérie Cangemi (Université de Lausanne);
8. Szabics Imre (ELTE–EC);
9. Korompay Klára (ELTE);
10. Horváth Krisztina (ELTE);
11. Bárány Attila (Debreceni Egyetem);
12. Slíz Mariann (ELTE);
13. Vargyas Brigitta (ELTE–EC);
14. Puskás István (Debreceni Egyetem);
15. Majorossy Imre (Pázmány Péter Katolikus Egyetem);
16. Koncz Beatrix (Szegedi Egyetem);
17. Arató Anna (ELTE–EC);

18. Kiss Sándor (Debreceni Egyetem); 19. Lukács Edit Anna (Institut für Österreichische Geschichtsforschung); 20. Palágyi Tivadar (ELTE); 21. Paolo Odorico (EHESS, Paris); 22. Filippo Ronconi (EHESS, Paris); 23. Képes Júlia (Nemzeti Tankönyvkiadó); 24. Márton László; 25. Bánki Éva (ELTE – Károli Gáspár Református Egyetem); 26. Peremiczky Szilvia (Magyar Zsidó Múzeum); 27. Máté Zsuzsanna (Debreceni Egyetem); 28. Egedi-Kovács Emese (ELTE–EC).

Tudományos eszmecserek, előadások

A konferenciát november 26-án hétfőn, ünnepélyes keretek között, François Laquière a Francia Intézet igazgatója, valamint Horváth László, az EC igazgatója nyitotta meg. Ezt követően tudományos előadások hangzottak el különféle témákban. Az előadók egyfelől a középkori francia irodalomban fellelhető keleti – elsősorban bizánci – művek hatását, az irodalmi motívumok kelet és nyugat közötti vándorlását vizsgálták, és az egyes művek közötti intertextuális viszonyrendszert tárták fel (Christine Ferlampin-Acher : Apollonius de Tyr, Saint Eustache et Guillaume d'Angleterre : réécritures d'un modèle aventureux au Moyen Âge, de Tyr à Bristol; Karin Ueltschi : Saint Nicolas : de Byzance à la Lorraine; Catherine Croizy-Naquet : L'Orient et l'Occident dans les Estoires d'Outremer et de la naissance de Saladin, l'histoire d'une rencontre singulière; Aurélie Houdebert : L'histoire du cheval d'ébène, de Tolède à Paris : propositions sur les modalités d'une transmission; Egedi-Kovács Emese : Le livre dans le livre : le *De amore* et le roman byzantin de Macrembolite; Magali Cheynet : L'agencement des motifs dans le Galien en prose; Valérie Cangemi : Les enchanteurs d'Ici et d'Ailleurs : Morgane et Nectanabus; Szabics Imre : La métamorphose de la fontaine de Narcisse de Guillaume de Lorris dans le *Roman de la Rose* de Jean de Meun; Vargyas Brigitta : « Conforté... en songes et en visions » – Le rêve comme motif et comme récit chez Froissart; Kiss Sándor : Élaboration poétique d'une légende latine d'origine orientale : la Vie de Saint Alexis; Lukács Edit Anna : Les sources arabes du *De causa Dei* de Thomas Bradwardine ; Palágyi Tivadar : Des renégats aux margarites : le motif de la conversion dans l'épopée romane et byzantine du Moyen Âge [*De Creta capta* de Théodose le Diacre, *Digénis Akritas*, *Chanson d'Antioche*, *Chétifs*, *Chanson de Jérusalem*]; Máté Zsuzsanna : L'attitude du narrateur dans *Yvain* ou le *Chevalier au Lion* de Chrétien de Troyes; Képes Júlia : Nyugat és Kelet nagy szerelmi történetei: Trisztán és Izolda – Wis és Rámín). Kelet és nyugat találkozásának összefüggésében különösen jelentős volt az egyes középkori művek magyar vonatkozásainak illetve magyarokra vonatkozó motívumainak vizsgálata is (Michelle Szkilnik : Entre réalité et stéréotype : la Hongrie de Bertrandon de la Broquière; Arató Anna : « Onques feme de son eage / Ne fu tenue pour si sage ». Le motif de la fille du roi de Hongrie dans quelques romans français médiévaux; Horváth Krisztina : Superfétation, bigamie et la fille du sultan : de quelques complexes narratifs de la Bourgogne à la Hongrie;) valamint kelet és nyugat – a magyar népi és irodalmi hagyományban nyomokban fellelhető – együttes hatásának kimutatása (Korompay Klára : Littérature médiévale et traditions populaires : le motif du Graal dans les prières archaïques hongroises; Slíz Mariann: Cults of Saints and Naming in

Medieval Hungary; Koncz Beatrix : Lúdas Matyi, Trubert et leurs ancêtres orientaux). A konferencián, az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság interdiszciplináris jellegéből adódóan nem csupán francia vonatkozású előadások hangzottak el: a kelet nyugat közötti motívumvándorlásokat más európai irodalmak (angol, német, olasz, spanyol, portugál stb.) vonatkozásában is vizsgálták (Bárány Attila: King Andrew II of Hungary in Philippe Mouskés' *Chronique rimée*; Puskás István : Christians, Saracens Greeks and Hungarians. The chivalric romance *Angelica Innamorata* of Vincenzo Brusantino; Majorossy Imre : « Mostra huey cum yest poderos ». Le conflit religieux dans Guilhem de la Barra (Arnaut Vidal de Castelnaudary) et Willehalm (Wolfram von Eschenbach); Márton László : Lob der Fremdartigkeit im Tristan-Roman des Gottfried von Strassburg; Bánki Éva : Ellen-udvariság és udvarellenesség a galego-portugál lírában; Peremiczky Szilvia : A muvassától Chopinig – a barátaltípusú szövegek a középkori európai arab, zsidó és ibér költészetben, és továbbélésük a 18–19. századi folklórban).

A konferencia második napján, mintegy átvezetésképp a »nyugati« és a »bizánci« ülésszakok között, a párizsi EHESS bizantinológus kutatói adtak elő (Paolo Odorico : Au commencement de la différenciation : les chroniques byzantines au VIe siècle; Filippo Ronconi : Un cadeau diplomatique miraculeux entre Orient et Occident : le Parisinus graecus 437). Paolo Odorico professzorral az együttműködés 2010 novemberében kezdődött: meghívásunkra az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola »Francia irodalom a középkortól a felvilágosodásig« című doktori program rendezvényeként, az egyhetes intenzív doktori kurzus keretei között a professzor mesterkurzust tartott az ELTE MA-s hallgatói, doktoranduszai, valamint az Eötvös Collegium francia műhelyének tagjai számára. Az EHESS és az Eötvös Collegium közötti távlati együttműködés gondolata is körvonalazódott: áttekintettük a bizantinológiai képzés erősítésének lehetőségeit, így lehetővé válna hallgatóink számára, hogy az alapozó kurzusok elvégzése után párhuzamosan vagy önállóan a párizsi intézményben folytassanak MA tanulmányokat.

A rendezvény részeként november 27-én a Budapesti Francia Intézetben mutatta be az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság magyar tagozata a *Dialogue des cultures courtoises* című tanulmánykötetét (szerk.: Egedi-Kovács Emese), amely az Eötvös József Collegium kiadásában jelent meg, és amely egyszersmind a társaság második kiadványa [<http://honlap.eotvos.elte.hu/dialogue-des-cultures-courtoises>]. Az első kötetet (*Littérature et folklore dans le récit médiéval*, szerk.: Egedi-Kovács Emese) ugyanazon a helyszínen, a Francia Intézetben épp egy éve mutatták be. A rendezvényt jelenlétével megtisztelte Michael Zimmermann Ausztria nagykövete is, aki ünnepi beszédével egyúttal a konferencia második, elsősorban osztrák/német érdekeltségű részét nyitotta meg.

Eredmények

A nemzetközileg elismert kutatók a magyarországi szakmai munkát tapasztalataink alapján nagyra becsülik. Immár harmadik éve örömmel tesznek eleget meghívásainknak, évente akár több alkalommal ellátogatnak Budapestre, hogy a konferencia-részvételen túl mesterkurzusokat, doktori szemináriumokat tartsanak, amelyeknek

az Eötvös Collegium francia műhelyének tagjai is aktív résztvevői. Felbecsülhetetlen az a jóindulatú támogatás is, amellyel a francia szaktekintélyek nemzetközi szinten is képviselik és támogatják a magyar tagozat törekvéseit. Ezáltal nem csupán kutatóink számára nyílik lehetőség külföldi konferenciákon való részvételre (Nemzetközi Artúr konferencia, ICLS kongresszus), de a külföldi szaktekintélyek közbenjárásának köszönhetően az a gondolat is felmerült, miszerint elképzelhető lenne, hogy az ICLS a nagy, triennalis nemzetközi konferenciáját belátható időn belül akár Budapesten tartaná. A rendezési jog elnyerése széles távlatokat nyithatna a magyarországi kutatások nemzetközi ismertsége és elismertsége tekintetében. A rendezvényen egy másik nemzetközi társaság is képviseltette magát, amelynek magyarországi tagozata ugyancsak az Eötvös Collegiumban működik: a nemzetközi Artúr Társaság tiszteletbeli elnöke Christine Ferlampin-Acher is részt vett a konferencián. A magyarországi francia középkori kutatások erősödésének, a nemzetközi figyelemnek olyan áldásos következményei is lehetnek, hogy a magyarországi francia kultúrképviseletek hatékonyabban tudják támogatni a legfiatalabb kutatógenerációt is. A konferencia előadásainak írott változata a tervek szerint a jövő év folyamán tanulmánykötetben jelenik meg.”

Egedi-Kovács Emese

2) *Begegnungen zwischen Ost und West*

„Előzmények

Az Eötvös Collegium Bollók János klasszika-filológia műhelyének oktatói és hallgatói 2008. augusztus 24. és 27. között az Osztrák Tudományos Akadémia Bizantinológiai Intézetének (ÖAW, Institut für Byzanzforschung) meghívására nyári egyetemen vettek részt Bécsben. A 4 nap alatt paleográfiai és papirologiai előadásokat hallgathattak meg a résztvevők. A rendezvény valódi hozadéka azonban a bécsi, szlovákiai és csehországi kollégákkal való szakmai kapcsolattartás kialakítása volt. Az ott körvonalazódott kutatási tervek és lehetőségek teremtették meg az alapot az immár több mint 4 éves folyamatos együttműködésnek. A Bollók műhely és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem filológus hallgatói két további hasonló jellegű »nyári egyetemen« vettek részt (2008. november 24–28. ÖAW; 2009. augusztus 23–26. Eötvös Collegium – PPKE BTK), az osztrák és szlovák professzorok pedig a Collegiumban szervezett nemzetközi konferenciákon (»Was ich bin und was ich habe, dank' ich dir, mein Collegium«. Classical Studies and Textual Criticism Colloquium in Memory of István Borzsák. Eötvös József Collegium, Budapest, 2009. április 20–25.; Paläographie. Nemzetközi paleográfiai-papirologiai konferencia. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba, 2009. november 17.; Lustrum Saeculare Collegii. Konferenciasorozat az Eötvös Collegium százéves épületének tiszteletére. Eötvös József Collegium, 2010. október 25–28.; Ungarn und Byzanz. Nemzetközi bizantinológiai konferencia. Eötvös József Collegium – Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba, 2011. május 26–27.) előadásuk mellett minden esetben intenzív szakmai szemináriumokat is tartottak a két intézmény hallgatóinak.

Ezen kapcsolati tőkére alapozva, részben a magyar bizantinológia hagyományait követve, részben új lehetőségek után kutatva alakultak további nemzetközi kapcsolataink. Christian Gastgeber (az ÖAW Institut für Byzanzforschung korábbi igazgatóhelyettese) segítségének köszönhetően oktatóink és hallgatóink több kiadatlan szöveget kaptak feldolgozásra. Hermann Harrauer és Rosario Pintaudi professzoroknak köszönhetően a hallgatók az *Eirene* című (nemzetközileg elismert) papirologiai folyóiratban jelentethették meg átirásaikat. Chiara Farraggiana professzorasszony jóvoltából a Collegium hallgatói Erasmus-kapcsolat keretében kutathatnak Bolognában görög és latin kéziratokat. Peter Schreiner (a Kölni Egyetem nyugalmazott professzora, a Nemzetközi Bizantinológiai Társaság korábbi elnöke) nemcsak előadásaival tisztelte meg a Collegiumot és a Katolikus Egyetemet (2010 májusában), hanem azóta is lelkes támogatója hallgatóinknak. Albrecht Berger (a müncheni Ludwig-Maximilians-Universität, Institut für Byzantinistik, Byzantinische Kunstgeschichte und Neogräzistik oktatója, a Byzantinische Zeitschrift főszerkesztője) jóvoltából Juhász Erika (2012. novemberig a Collegium Bollók János klasszika-filológia műhelyének titkára) lett a Byzantinische Zeitschrift magyarországi referense. Szófiában, a XII. nemzetközi bizantinológiai kongresszuson sikerült kapcsolatba lépniük szerb bizantinológusokkal is. Konferenciáinkon való részvételük nemcsak a korábbi együttműködés felelevenítése miatt fontos; a szerb akadémián és a belgrádi egyetemen is magas szintű bizantinológiai oktatás és kutatás folyik. Eredményeik elismerését jelzi, hogy 2011 augusztusában Belgrád nyerte el a 2016-ban megrendezésre kerülő XXIII. Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszus szervezésének jogát. A további együttműködést a tapasztalatcserék miatt is fontosnak tartjuk.

Legújabb külföldi partnerintézményünk a párizsi EHESS intézet. Ez a kapcsolat a Collegium hagyományos francia irányultságán túl a bizantinológiai kutatások szempontjából is gyümölcsözőnek ígérkezik. Paolo Odorico professzor 2011. novemberben a Collegium meghívására több előadást is tartott Magyarországon, 2013 januárjában pedig a Collegium hallgatóinak fog szemináriumsorozatot tartani.

Korábbi konferenciáinkon is helyet biztosítottunk a bizantinológiai előadásoknak, az első kifejezetten bizantinológiai témájú nemzetközi konferenciát pedig 2011. május 26–27-én szerveztük, Ungarn und Byzanz címmel. A kapcsolatok ápolása és folyamatos bővítése érdekében fontosnak tartjuk az ilyen rendezvények rendszeresítését, ezért az Eötvös Collegium egy bizantinológiai tárgyú konferenciasorozat megindításáról döntött, amelynek keretében minden év novemberében tudományos eszmecserere hívja a nemzetközi és hazai bizantinológia prominens képviselőit.

Résztvevők

Horváth László (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Paolo Odorico (EHESS, Párizs), Filippo Ronconi (EHESS, Párizs), Peter Schreiner (az Universität zu Köln nyugalmazott professzora; az Association Internationale des Études Byzantines leköszönő elnöke), Jana Gruskova (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs; Univerzita Komenského,

Pozsony), Andreas Rhoby (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Ötvös Zsuzsanna (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Juhász Erika (ELTE Eötvös József Collegium, MTA-ELTE-PPKE Ókortudományi Kutatócsoport, Budapest), Christian Gastgeber (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs) Chiara Faraggiana (Alma Mater Studiorum Università di Bologna, Dipartimento di Beni culturali, Bologna), Vratislav Zervan (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Vlastimil Drbal (Slovanský ústav Akademie věd České Republiky, Prága); Andrea Cuomo (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Takács Miklós (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Régészeti Intézet, Budapest), Bollók Ádám (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Régészeti Intézet, Budapest), Novotnik Ádám (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Kiss Attila (Szegedi Tudományegyetem, Szeged), Sebastiano Panteghini (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung, Bécs), Solti Dóra (ELTE, Budapest), Berkes Lajos (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest; Ruprecht-Karls-Universität, Heidelberg), Révész Éva (Szegedi Tudományegyetem, Szeged), Srđan Pirivatrić (Bizantoloski Institut Csrpke Akademije Nauka i Umetnoszti, Belgrád), Szentgyörgyi Rudolf (ELTE, Budapest), Mészáros Tamás (Eötvös József Collegium, Budapest), Tóth Iván (Szegedi Tudományegyetem, Szeged), Farkas Zoltán (Eötvös József Collegium, Budapest; Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba), Ekler Péter (Országos Széchényi Könyvtár, Budapest), Krähling Edit (MTA Könyvtára, Kézirattár és Régi könyvek Gyűjteménye, Budapest), Zsupán Edina (Országos Széchényi Könyvtár, Budapest), Konstantinos Nakos (ELTE, Budapest), Mayer Gyula (MTA-ELTE-PPKE Ókortudományi Kutatócsoport, Budapest), Delbó Katalin (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Schüzler Tamara (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Hegyi Orsolya (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba), Mihálykó Ágnes (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Szegvári Zoltán (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest), Zergi Nóra (ELTE, Budapest), Szikora Patrícia (ELTE Eötvös József Collegium, Budapest)

Előadások

A konferenciasorozat idei rendezvénye Byzanz und das Abendland címmel két részből állt. A francia udvari irodalommal kapcsolatos előadások (november 26–28.) záró szekciójaként Paolo Odorico és Philippo Ronconi (a párizsi EHESS intézet munkatársai) bizantinológiai tárgyú előadásaikkal biztosították az átmenetet a szerdán és csütörtökön sorra kerülő Bizánchoz kötődő előadásokhoz. A túlnyomóan német nyelvű szekciókat hivatalosan Michael Zimmermann osztrák nagykövet úr nyitotta meg november 27-én este a Francia Intézetben, 28-án reggel pedig Susanne Bachfischer, az Österreichisches Kulturforum igazgatónöje és Horváth László, az Eötvös Collegium igazgatója tartott megnyitó beszédet. A szakmai munka Peter Schreiner (az Universität zu Köln nyugalmazott

professzora; az Association Internationale des Études Byzantines leköszönő elnöke) plenáris előadásával (Die Begegnung von Orient und Okzident in der Schrift) vette kezdetét. A 38 előadó (Hermann Harrauer, az ÖNB Wiener Papyrussammlung nyugalmazott igazgatója és Charalampos Mesis, a párizsi EHESS intézet munkatársa betegség miatt a konferencia előtt kénytelen volt lemondani részvételét) a két nap alatt hét szekcióban mutatta be legfrissebb kutatási eredményeit. A bizánci stúdiumok kiindulópontját jelentő kodikológia és paleográfia volt a bevezető szekció fő vezérfonala (Jana Gruskova: Zur Textgeschichte der Weltchronik des Eusebios zwischen Okzident und Orient; Andreas Rhoby: Byzantine Greek Words in English Vocabulary?; Ötvös Zsuzsanna: The Ms. ÖNB Suppl. Gr. 45 and Some Other Greek-Latin Dictionaries from the 15th Century; Juhász Erika: Chronicon Raderianum; Christian Gastgeber: Das Register der Patriarchatskanzlei von Konstantinopel. Geschichte zwischen den Zeilen).

A délutáni előadások a bizánci irodalom különböző műfajait felvonultatva előadásokkal folytatódtak (Chiara Faraggiana: Phlorios und Platzia-Phlora und Boccaccios Filocolo vom Mittelalter bis zur Frühen Neuzeit: Überlegungen zur Rezeption eines literarischen Stoffes im profanen und religiösen Kontext; Vratislav Zervan: Eine überarbeitete Fassung des Abenner-Motivs bei Kosmas?; Vlastimil Drbal: Transformation des Kassiopiea-Mythos in der Spätantike; Andrea Cuomo: Die gregor(i)anische Kalenderreform zwischen Gregoras, Barlaam und dem Westen), majd a bizánci régészet tárgyában hangzottak el – részben magyar vonatkozású – előadások (Takács Miklós: Gedanken über die Kirchen mit kreuzförmigem Grundriss; Bollók Ádám: Magic and Burial in Early Byzantium; Novotnik Ádám: Die westlichen und byzantinischen Beziehungen des awarischen Gräberfeldes von Tolna-Mözs-Fehérvice-dűlő; Kiss Attila: Byzantinisch-mediterraner Einfluss und Funde in Gepiden. Bemerkungen zu den byzantinisch-gepidischen Kontakten im Spiegel der Archäologie).

November 29-én – érzékeltetve a történetírásnak a bizánci irodalmi műfajokon belül elfoglalt súlyát – két szekciót töltöttek ki a bizánci történeti művekkel, a bizánci szerzőkkel és antik elődeikkel, a bizánci történetírás magyar vonatkozásaival és – visszakanyarodva a konferencia első témaköréhez – a bizánci művek modern kritikai kiadásának lehetőségeit tárgyaló előadásokkal (I.: Sebastiano Panteghini: De nativitate Constantini: Geburt und Jugend Konstantins des Großen in griechischer und lateinischer Überlieferung; Solti Dóra: Das Dritte Rom als Retter von Konstantinopel: Messianische Erwartungen und nüchterne Politik im Dienste der Rückeroberung Konstantinopels; Berkes Lajos: Der maior domus in Byzanz; Révész Éva: Einige bulgarische Quellendaten der ungarischen Geschichte während des ersten Millenniums; II.: Srđan Pirivatrić: Emperor's Daughter in Love with a Prisoner: Comparing the Stories of Scylitzes and Anonimus Praesbyteri Diocleae; Szentgyörgyi Rudolf: Greek Place Names in the Deed of Foundation of the Abbey of Tihany; Mészáros Tamás: Some Byzantine Scholia on Thucydides; Tóth Iván: Some Thoughts on the Proem of Kritobulos' Historiai; Farkas Zoltán: Sailing to Byzantium).

Ebéd után az utóélet-kutatásra helyeződött a hangsúly (Ekler Péter: Papias' Ars and George of Trebizond's Compendium. Two Grammars Based on the Institutiones of

Priscian. A Comparative Analysis; Krähling Edit: Byzantinische Kodexfragmente im Nachlass von Gyula Moravcsik und ihre Transkriptionen; Zsupán Edina: Philosophia picta. Zur Rezeption des Florentiner Neuplatonismus am Hof des Königs Matthias; Konstantinos Nakos: Die Rolle von Byzanz bei der Entstehung der modernen griechischen Identität; Mayer Gyula: Frühe Übersetzungen aus der Griechischen Anthologie), majd az utánpótlás-nevelés, és a további nemzetközi együttműködések szempontjából is kiemelt jelentőségű szekció, egyetemi hallgatók és fiatal kutatók előadásai zárták a rendezvény hivatalos részét (Delbó Katalin: Anmerkungen zu den Marginalien des Florilegium Vindobonense; Schüzler Tamara: A Manuscript from the Library of Péter Váradi: Physical Features; Hegyi Orsolya: Florilegium Patrum Latinorum de Processione Spiritus Sancti; Mihálykó Ágnes: Koptisches Amulett gegen Fieber; Szegvári Zoltán: Anna Komnene and the West; Zergi Nóra: Theophanes Chrysobalantes' Synopsis de remediis – A 10th-century Byzantine Medical Formulary; Szikora Patrícia: Studying the Chronicon breve – Fragments Relevant to Hungarian History)

A konferencia zárásaként informális keretek között zajló érdemi tárgyalásokon körvonalazódtak a francia és olasz nyelvterületen kínálkozó továbbképzési lehetőségek, és az osztrák és német szakkönyvtárak képviselői is biztosították kutatóinkat támogatásukról.

A konferencián elhangzott előadások (idegen nyelven) konferenciakötetben fognak megjelenni, amelynek bemutatójára a jövő évi konferencia alkalmával kerül sor.

Eredmények

Fontos eredménye a konferenciának, hogy a fiatal kutatók, hallgatók előadásai általános elismertséget váltottak ki a hallgatóság körében, és közülük többeknek újabb kutatási lehetőségeket ajánlottak külföldi kutatóintézetekben.

A konferenciára látogató vendégprofesszorok szinte kivétel nélkül szakkönyvekkel is megajándékozták az intézményt; ezek a kötetek a Collegiumban nemrég megalakult bizánci kutatócsoport alapkönyvtárának becses darabjait képezik.

A konferencia keretében került sor a Magyar Bizantinológiai Társaság újraelapító közgyűlésére is. Az újonnan választott elnökség tagjai (elnök: Bálint Csanád; titkár: Juhász Erika; elnökség: Olajos Terézia, Takács Miklós, Farkas Zoltán, Horváth László, Mészáros Tamás [közülük négyen az Eötvös Collegium tagjai]; kincstárnok: Mayer Gyula; Felügyelőbizottság: Révész Éva, Tóth Iván, Kiss Attila). A társaság székhelye a jövőben – a társaság reményei szerint – az Eötvös József Collegium lesz. A Magyar Bizantinológiai Társaság az Association Internationale des Études Byzantines nemzetközi szervezet magyarországi képviselőjét látja el; zavartalan működése a jó nemzetközi megítélés záloga. Az újjáalakulást ezért nagy örömmel fogadták a külföldi vendégek is, akik a közgyűlés ideje alatt az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárának és Régi Nyomtatványok Tárának ritkaságait csodálhatták meg Zsupán Edina és Ekler Péter vezetésével.”

Egyéb

A konferencia eseményeihez időzítve november 28-án az Eötvös Collegiumba látogatott a Budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatónöje, Gina Giannotti, hogy az együttműködés erősítése érdekében megismerkedjen a Collegium olasz műhelyében folyó oktatási-kutatási tevékenységgel. A találkozón, amelyet a Collegium részéről Ludmann Ágnes vezetőtanár moderált a magyar kollégák (tanárok és korábbi Erasmus-ösztöndíjas diákok: Schüzler Tamara, Lovász Lilla), valamint az olasz vendégdiák (Federico Gusmeroli, Collegio Superiore di Bologna) mellett a bizantinológus vendégelőadók közül részt vett Andrea Cuomo és Sebastiano Panteghini, az Osztrák Tudományos Akadémia Bizánci Intézetének két olasz nemzetiségű munkatársa. Chiara Faraggiana, az Alma Mater Studiorum Università di Bologna professzora előadást tartott az Eötvös Collegium és a Bolognai Egyetem között – immár több éve fennálló – szoros együttműködésről, amely a könyvadományozásokon, nyári egyetemeken és konferencia-meghívásokon túl Erasmus-ösztöndíjakban ölt testet. A Collegio Superiore di Bologna testvérintézménnyel fennálló kapcsolatnak köszönhetően az Erasmus-ösztöndíjas collegisták, viszonzás alapon, ingyen lakhatnak az intézményben. Igazgatóasszony kifejezte abbéli szándékát, hogy az Olasz Intézet és az Eötvös Collegium kapcsolatát erősítendő a 2013. évben kész szerepet vállalni nemcsak a következő, hasonló konferencia olasz irodalmi részének a támogatásában, hanem az évközi kulturális programok előkészítésében is.

Támogatók

OTKA (Hungarian Scientific Research Found) NN 104456: Classical Antiquity, Byzantium and Humanism. Critical Editions of Latin and Greek Sources with Commentary; TÁMOP-4.2.2/b-10/1-2010-0030 (Önálló lépések a tudomány területén); Institut Français de Budapest; Österreichisches Kulturforum; HÖK (ELTE–BTK); Magyar Bizantinológiai Társaság; Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság, Magyar Tagozat; Eötvös Loránd Tudományegyetem; ELTE Eötvös József Collegium.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket nyilvánítjuk a Collegium valamennyi munkatársának és közreműködő tanárának, Ekler Péternek és Zsupán Edinának valamint a hallgatók közül különösképp az alább felsoroltaknak: Kocsis Teréz, Kassai Gyöngyi, Kovács István, Vuchetich Bálint, Szikora Patrícia, Kiss Bernadett, Lovász Lilla, Mihálykó Ágnes, Szegvári Zoltán, Rédey János, Ötvös Zsuzsanna, Berkes Lajos, Biriszló Bence, Kerber Balázs.

Horváth László

A konferenciát támogató Osztrák Kulturforum számára készült német nyelvű beszámolót alább közöljük.

VERANSTALTUNGSBERICHT

Namen der österreichischen oder in Österreich lebenden Künstler/Wissenschaftler sowie allf. anderer TeilnehmerInnen (unter Angabe der Staatsangehörigkeit):

Andrea CUOMO	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien)
Christian GASTGEBER	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien)
Jana GRUSKOVA	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien) Univerzita Komenského (Bratislava)
Hermann HARRAUER	Hofrat Dir. i. R. der Papyrussammlung und des Papyruseums der Österreichischen Nationalbibliothek (Wien)
Sebastiano PANTEGHINI	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien)
Andreas RHOBY	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien)
Vratislav ZERVAN	Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Byzanzforschung (Wien)

Titel und Thema der Veranstaltung und Angabe des genauen Programms:

Byzanz und das Abendland. Begegnungen zwischen Ost und West. Internationale Konferenz

(zu einzelnen Details s. das beigefügte Programmheft)

Zeit: 26.–29. November 2012

Ort: ELTE Eötvös-József-Collegium, Budapest XI., Ménesi út 11–13.

Besucherzahl: ca. 100 Besucher

Mitwirkende Partner der Veranstaltung:

- OTKA (Nationaler Forschungsfonds Ungarn – Hungarian Scientific Research Found) NN 104456: *Classical Antiquity, Byzantium and Humanism. Critical Editions of Latin and Greek Sources with Commentary*
- TÁMOP-4.2.2/b-10/1-2010-0030 (*Önálló lépések a tudomány területén*).
- Institut Français de Budapest
- Österreichisches Kulturforum Budapest
- Studentenverein der Geisteswissenschaftlichen Fakultät der ELTE

Beurteilung und Bemerkungen zu Besucherkreis, Programm, Aufnahme im Publikum und allf. Auswirkungen:

Die Konferenz hat der ungarischen byzantinologischen Forschung und in deren Zusammenhang auch den Forschungen zur westeuropäischen Literatur des Mittelalters neue Anregungen gegeben, und die Zusammenarbeit zwischen österreichischen und ungarischen Forschern dieses Fachgebietes gefestigt. Die ZuhörerInnen konnten sich informative Beiträge zahlreicher international anerkannter ForscherInnen aus dem Ausland anhören. Die Studien sollen demnächst in einem Sammelband (Band I der Reihe *Bibliotheca Byzantina*) bis November 2013 veröffentlicht werden. Die Buchpräsentation könnte im Rahmen der nächsten Konferenz zum gleichen Thema im Gebäude des Österreichischen Kulturforums und der Österreichischen Botschaft stattfinden.

Die persönliche Anwesenheit und die Grußadressen von Herrn Botschafter Dr. Michael Zimmermann sowie Frau Direktorin Dr. Susanne Bachfischer haben das Prestige der Veranstaltung wesentlich gestärkt. Als wichtiges Ergebnis der Konferenz gilt, dass die Beiträge junger ForscherInnen und StudentInnen im Teilnehmerkreis allgemeine Anerkennung fanden, und die Möglichkeit zur Forschung an ausländischen Instituten mehreren angehenden ForscherInnen angeboten wurde. Die zur Konferenz angereisten Gastprofessoren haben das Eötvös-Collegium mit Fachbüchern bedacht (die Bände bilden die Basis der Fachbibliothek der vor kurzem ins Leben gerufenen Byzantinistischen Forschungsgruppe des EC).

Medienreaktionen, Werbung:

Für die Konferenz wurde von der Eötvös-Loránd-Universität und sonstigen offiziellen Fachwebsites geworben. Das *Újbuda TV* (Neu-Ofener Fernsehen) drehte im Rahmen seiner Serie *Helyi érték* (etwa: „Stellenwert – Lokal“) einen Kurzfilm über das Ereignis. Die Zeitschrift *Élet és Tudomány* („Leben und Wissenschaft“), die landesweit und in hoher Auflagenzahl erscheint und über neue wissenschaftliche Ergebnisse in Form von populärwissenschaftlichen Artikeln berichtet, soll in ihrer nächsten Nummer einen umfassenden Bericht veröffentlichen.

Sonstige Kommentare:

Wir dürfen dem Österreichischen Kulturforum hiermit erneut unseren Dank für die freundliche Unterstützung aussprechen, dank deren wir die Möglichkeit hatten, die österreichischen Gastprofessoren und ForscherInnen während der Veranstaltungswoche in Budapest gebührendermaßen zu unterbringen.

Balázs Sára

(15) *Egyesületi rendezvények*

Az Eötvös Collegiumban öt egyesület működik, amelyek az oktató-kutatói munka hatékonyságát erősítik. Az *Eötvös Collegium Baráti Köre*, amelynek hivatalos újbóli bejegyeztetését, a folytonosság biztosítását 2012-ben készítettük elő. Az 1991-ben alapított *Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Classicae Philologiae* (CHSEC), a *Gellérthegyvédő Egyesület*, amelyhez a Collegium az igazgató személyén keresztül szimbolikusan 2012-ben csatlakozott (egyszersmind befogadtuk a rendezvényeket), az *Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság* és a *Magyar Bizantinológiai Társaság*. Utóbbi két társaságot, illetve egyesületet az alakuló közgyűlések után az ELTE (2012. december 17-i) szenátusi határozatai alapján Eötvös collegiumi (1118 Budapest, Ménesi út 11–13.) székhellyel jegyeztetjük be.

Néhány rendezvény az egyesületek működéséből:

CHSEC

„Beszámoló a CHSEC VII. országos konferenciájáról

Mindig nagy örömet jelent, ha fiatal kutatók lehetőséget kapnak arra, hogy eredményeiket a tudományos közösség elé tárják, sőt egyenesen az előtte való bemutatkozásra. Hagyományosan az ilyen alkalmak egyike a Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Philologiae Classicae (CHSEC) évenként megrendezett konferenciája, bevett rövidítéssel SEC.

A CHSEC VII. országos konferenciáját Szegeden, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara *Officina Försterianájának* szervezésében rendezték meg, 2012. május 22–23-án. Az eseményt Horváth László, az ELTE docense, az egyetem Eötvös József Collegiumának (EC) igazgatója nyitotta meg, méltatva a konferencia hagyományait és hangsúlyozva fontosságát a kutató egyetemisták szempontjából. Az ezt követő első ülészakban az ELTE–EC hallgatói adtak elő. Komoly figyelemre tartott számot Delbó Katalin előadása, amely a XIV. századi bizánci irodalom központozási szokásait mutatta be, Tóth Edina eddig kiadatlan dokumentáris papirusztöredékeket elemzett a prágai Wessely-gyűjtemény anyagából, míg Szikora Patrícia az idősebb Seneca által felrajzolt szónokportrék néhány jellegzetes darabját vizsgálta, betekintést engedve

az EC Bollók János klasszika-filológia műhelyében folyó kodikológiai, papirologiai és retorikai kutatómunkába. Az ülészak utolsó előadója, Toronyi Alexandra az Alföld szarmata kori településeiről szóló előadásával – a konferencián egyedülként – régészeti témával állt a hallgatóság elé, ezzel is emlékeztetve a tudományterület fontosságára.

A vitát és az ebédszünetet követően a PPKE-BTK szekciójával folytatódott a konferencia, Mészáros Tamás elnökletével. Rendhagyó módon a nyitó előadást még az ELTE-EC hallgatója, Kerber Balázs tartotta, aki irodalomtudományi nézőpontból közelített Petronius Satyriconának talán legismertebb jelenetéhez, Trimalchio lakomájához, a humor és a kétségbeesés sajátos kettőségét vizsgálva. Az irodalmi érdeklődés jellemezte Adorjáni Mária értekezését is, aki Arcestratost és műfajilag nehezen besorolható művét, a Hédypatheiat vizsgálta Athénaios Deipnosohistai című dialógusának tükrében. Az alapos, minden részletre kiterjedő filológiai elemzés hagyományait követte Tuhári Attila egy Ibis-szöveghez (621–622) fűzött jegyzetében, míg Szabó Noémi Lucanus Pharsaliájának híres nekromanteiajelenetét vette górcső alá.

Az újabb vitát követően ismét a PPKE-BTK hallgatói mutatták be eredményeiket, többségében szakdolgozati témákat Farkas Zoltán, a katolikus egyetem docensének elnöklété mellett. Kárpáti András a hoplon-hoplita terminológia kérdéseit feszegette, közkeletű tévhiteket oszlatva el, míg Szilágyi Laura Menta orvostörténeti adalékokkal szolgált egy, a korianderrel foglalkozó, mai szemmel különös nikan드로si részlet kapcsán. Goda Katalin a bizánci történetírás egyik fontos teljesítménye, a Húsvéti Krónika által a görög mitológiáról rajzolt képet vizsgálta, Valkony Zsófia pedig – úgyszintén középkori témaválasztással – a magyar hagiográfia egyetlen, Remete Szent Pál ereklyéinek áthozataláról szóló translatióleírását elemezte. Ezt az ülészakot is vita zárta, amelyet követően a konferencia előadói és vendégei közös vacsorát költöttek el egy közeli étteremben.

Május 23-án zajlott le a konferencia negyedik, egyben utolsó szekciója, amelynek keretében a házigazda Szegedi Tudományegyetem hallgatói mutatkoztak be, az egyetem oktatója, Nagyillés János elnökletével. Elsőként Horti Gábor fogalmazott meg felvetéseket a görög és a római építészet kapcsolatáról, majd Gellérfi Gergő beszélt a római hadsereg cohorsainak állapotjelentései, a pridaniumok felépítésnek jellegzetességeiről, jelentős érdeklődés közepette. Hajdú Attila sajnos előre nem látható okok miatt nem tarthatta meg előadását, így a szekciót Juhász Éva zárta, Dido *Aeneis*-beli magatartásának etikai kérdéseit feszegetve. A vita befejezését követően Nagyillés János összefoglalója következett, amelyben elismerően szólt az előadók teljesítményéről, és reményét fejezte ki, hogy a konferencia a jövőben is hasonló színvonalú előadásoknak adhat majd helyet. Véleményét és reményeit osztja e sorok írója is.”

Szegvári Zoltán
hallgató

Gellérthegyvédő Egyesület:

A Gellérthegy emlékei című előadássorozat első eseménye – 2012. május 15. kedd 18 óra

A gellérthegyi villanegyed „utcaképe” a kezdetekkor és most – 2012. október 30-án, kedden 18 órai kezdettel

A gellérthegyi kampusz története és jelentősége – Osváth Zsolt az Entz Ferenc Könyvár és Levéltár levéltári vezetője – november 27-én, kedden 18 órai kezdettel

Az Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság magyar tagozata (International Courtly Literature Society [ICLS], Hungarian Branch):

Szabics Imre: A lovagi küldetés és a tündérszerlem próbatétele. (A Szép Ismeretlen és az Aranysziget tündére), 2012. február 10., 16h, Eötvös József Collegium, Borzsák Könyvtár

Rajnavölgyi Géza: Ki volt Andreas Capellanus?, 2012. április 20., 16h, Eötvös József Collegium, Borzsák Könyvtár

Korompay Klára: Grál-nyomok a középkori magyar kultúrában, 2012. június 1., 16h, Eötvös József Collegium, Borzsák Könyvtár

Majorossy Imre Gábor: Szívek, ujjak, madarak: áldozatok a szerlem oltárán (Marie de France: *Laüstic*, Ulrich von Liechtenstein: *Frauendienst*, Jakemes Sakesep: *Châtelain de Coucy*, Konrad von Würzburg: *Herzmaere*), 2012. szeptember 21., 17.30, Eötvös József Collegium, Borzsák Könyvtár

IV. KÖNYVKIADÁS

Az Eötvös Collegium 2012. évi kiadványai:

Közel, s Távol II. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásaiból (szerk.) Takó Ferenc (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); *Dialogue des cultures courtoises* (szerk.) Egedi-Kovács Emese (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); Armando Nuzzo, *La letteratura degli ungheresi* (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); ΑΠΑΡΧΑΙ. Lectures held at the 6th conference of Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Philologiae Classicae. 28–29 May 2011 (szerk.) Jutai Péter (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); *Helytállás* (szerk.) László Gábor és Toronyi Alexandra (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); *Memini initii* (szerk.) Boa Krisztina (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); *Notre sentinelle avancée* (szerk.) Horváth László

és Vargyas Brigitta (Eötvös Collegium, Budapest, 2012); *Beruf und Berufung. Fremdsprachenlehrer in Ungarn* (szerk.) Feld-Knapp Ilona (Bd1 CM-Beiträge zur Lehrerforschung, Eötvös Collegium – Typotex, Budapest 2012);

Az EC Diákbizottság kiadványa:

Collegium – az Eötvös Collegium Diákbizottságának fényképes, színes, Collegiumot népszerűsítő kiadványa (szerk.) Machó Zsófia (Eötvös Collegium, Budapest, 2012).

V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A pályázatok, mindenekelőtt a szakkollégiumi pályázat támogatásával 2012-ben intenzíven működtetett nemzetközi együttműködésekről az oktatási munka leírását követő FÜGGELÉK-ben valamint a II.) KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK) fejezetben, illetve a III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK című fejezetben fentebb írtunk. 2012-ben is kiemelt célnak tekintettük a határon túli testvérintézményekkel kialakuló hálózatunk bővítését. Ennek köszönhetően, hogy az ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemén 2012-ben összesen 29 határon túli hallgatót fogadhattunk.

A folyamatosan működtetett kapcsolataink keretében az École Normale Supérieure-rel és a Bolognai Egyetemmel érvényben lévő Erasmus-keretegyezménynek köszönhetően (az Erasmus-cserekapcsolatunk az ELTEBTK felügyelete alá tartozik) 2012 tavaszán és őszén egy-egy collegistát küldhettünk Párizsba (Lőrinc Nanetta és Márkus Virág), illetve 2012 tavaszán Bolognába (Lovász Lilla). Az ENS és Collegio Superiore di Bologna – keretegyezményeinknek megfelelően – ingyenes szállást biztosítottak hallgatóinknak. Mindemellett jól működő kapcsolati hálót épített ki az EC-ben működő Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság Magyar Tagozata a külfönféle frankofón intézményekkel. Ennek is köszönhetően 2012-ben tovább erősödött az intenzív szakmai kapcsolat a Budapesti Francia Intézettel. Féléves rendszerességgel szervezünk közös rendezvényeket (konferenciákat és kötetbemutatókat). Mindemellett az ENS-ből delegált lektor megnyerése érdekében, a François Laquière igazgató úr a Collegiumban elszállásolt és dolgozó lektornak néhány intézeti munkaóra fejében bérkiegészítést biztosít, ezzel téve meggyerőbbé az ENS-diákok számára a budapesti tartózkodást. A francia kapcsolatrendszer megszilárdulásának szimbolikus eseménye volt, hogy Roland Galharague, Franciaország újonnan kinevezett magyarországi nagykövete ellátogatott a Collegiumba. Az Eötvös

Collegium legújabb kiadványa, *Dialogue des cultures courtoises* (szerk. Egedi-Kovács Emese) című kötetének megjelenését követően (2012. december 6-án) Roland Galharague megismerkedett a Collegium Aurélien Sauvageot műhelyében folyó oktatási-kutatási tevékenységgel, és találkozott a francia vendéghallgatókkal (és lektorokkal), egykori ösztöndíjasokkal és a műhely tagjaival. A találkozón részt vett François Laquièze, a Francia Intézet igazgatója is. 2012 folyamán hosszú és többfordulós tárgyalások után sikerült elérnünk azt is, hogy párizsi anyaintézményünk elfogadja az egyszerűség végett „szobát a szobáért” fogalommal leírt alapelvet, miszerint az ENS-hez kötődő Erasmus-ösztöndíjaktól függetlenül – a Ménesi úton a francia hallgatóknak egész évben fenntartott szobáért cserébe – mindkét félre a Rue d’Ulm-ön szobát biztosítanak a collegistáknak, amelyet előre tervezetten, de szabadon használhatunk a Párizsba készülő hallgatóink és fiatal kutatóink számára. 2012-ben megvetettük az alapjait annak, hogy a párizsi EHESS intézménnyel olyan cserekapcsolatot építsünk ki, amelynek keretében bizantinológiai résztanulmányokat folytató collegisták Párizsban is szerezhetnek MA-diplomát.

Ludmann Ágnes vezetőtanár munkájának köszönhetően látványosan erősödtek kapcsolataink az Olasz Kultúrintézettel is. A megújított kapcsolattartásnak köszönhető, hogy az Eötvös Collegium legújabb kiadványa, Armando Nuzzo *La letteratura degli ungheresi* című kötetének megjelenését követően, amelyet a XII. Olasz Nyelv Hete programsorozat keretén belül az Olasz Kultúrintézetben mutattunk be, 2012. november 28-án 15.30–17.00 között a Collegiumba látogatott Dr. Gina Giannotti, a Budapesti Olasz Kultúrintézet 2012-ben kinevezett igazgatónöje, hogy az együttműködés erősítése érdekében megismerkedjen a collegiumi olasz műhelyben folyó oktatási-kutatási tevékenységgel, és találkozzon az olasz vendéghallgatókkal (lektorokkal) egykori ösztöndíjasokkal és a műhely tagjaival. (A találkozó résztvevőiről lásd 81. oldal fent.)

Kiemelkedő mozzanata nemzetközi tevékenységünknek az a szoros tudományos együttműködés, amely a klasszika-filológia és a bizantinológia területén 2012-ben az OTKA NN (nagy nemzetközi együttműködést jelentő) nyertes pályázatban világosan körülhatárolt, négyéves futamidejű kereteket kapott. Ennek az együttműködésnek jelentős eredménye a *Byzanz und das Abendland* négynapos nemzetközi konferencia. A Cathedra Magistrorum immár hagyományosan erős osztrák-német kapcsolati tőkével rendelkezik, amelyet Feld-Knapp Ilona vezetőtanár a szakmai rendezvényeken kimagaslóan kamatoztat. Elisabeth Kornfeind az Osztrák Kulturforum 2012 nyarán

leköszönt igazgatója, illetve Susanne Bachfischer, beiktatott igazgató töretlenül támogatta és támogatja mind a CM, mind az osztrák kapcsolatokat működtető Bollók János klasszika-filológia műhely szakmai programjait. Feld-Knapp Ilona vezetőtanár szervezőmunkájának, a CM működésének köszönhető, hogy 2012 tavaszán a Collegiumban lakott (és a szállásért cserébe órákat adott) Vanessa Elwitschger osztrák gyakornok, aki anyanyelvi lektorként is segítette a collegiumi munkát.

2012-ben nem eredményezett látványos csúcstalálkozókat, de a collegisták számára rendkívül hasznos a Beloit College és a Collegium több évtizedes cserekapcsolata, amelyet Sántha Ferencné az Angol műhely nyugalmazott vezetőtanára felügyel és működtet.

Nemzetközi kapcsolataink sikereinek hátterében francia területen a műhely vezetése mellett (Szabics Imre és Vargyas Brigitta) Egedi-Kovács Emesének, olasz területen a műhely vezetése mellett (Armando Nuzzo) Ludmann Ágnesnek, osztrák-német területen a CM vezetése mellett (Feld-Knapp Ilona) Sára Balázsnak és a Bollók János klasszika-filológia, illetve a Történész műhely vezetése mellett (Mészáros Tamás és Farkas Zoltán) Juhász Erikának kiemelkedő és meghatározó szerepe volt. Ugyanakkor a külföldi kultúrintézetek vezetőiben rendkívül pozitív visszhangot váltott ki, hogy a Collegium az angol nyelv általános ismeretét kiindulópontnak tekintve bevezette a kötelezően választandó második idegen nyelv tanulását (francia, olasz, német). A „szobát a szobáért”, illetve a „tanításért szállást” alapelveknek megfelelően 2012-ben két olasz, és egy francia cserediák, egy-egy amerikai tanár és osztrák gyakornok vett részt a Collegium nyelvi és filológiai műhelyeinek munkájában.

Az alábbiakban (1) Héloïse Théro, francia cserediák; (2) Dr. Karla Kelsey vendégtanár; (3) Lovász Lilla, az olasz cserediákokért felelős collegista; (4) Lőrincz Nanetta és (5) Márkus Virág Erasmus-ösztöndíjasok (ENS); (6) Vanessa Elwitschger lektor beszámolóját közöljük.

(1)

Rapport de séjour

Budapest – 1er semestre 2012-2013

Héloïse Théro (thero@horus.ens.fr)

En tant que normalienne et voulant faire un stage à Budapest, j'ai pu bénéficier de l'échange d'étudiants entre le Collegium Eötvös József et l'ENS Paris. Mon but était double : acquérir de l'expérience en recherche auprès d'un des meilleurs laboratoires de mon domaine et voyager, c'est-à-dire découvrir une nouvelle culture et s'oublier un peu soi-même. Budapest a comblé mes attentes.

La langue

Je tiens à préciser que je suis arrivée à Budapest avec en tête les quelques mots de hongrois que j'avais fastidieusement appris avec la méthode Assimil et aucune connaissance en allemand. Comme atout, je n'avais que ma maîtrise de l'anglais. Cela m'a parfois causé des problèmes car certaines personnes, surtout les personnes âgées, ne parlent aucun mot d'anglais. Mieux vaut partir du principe qu'il y a autant de chances de tomber sur un anglophone en Hongrie qu'en France et que les Hongrois feront la même tête que les Français face à la fatidique question « Do you speak English ? » (expression exaspérée et fatiguée à l'avance, avec un soupçon de mépris). Mais on s'habitue à expliquer ce qu'on veut par gestes et les gens ont toujours un grand sourire encourageant quand on essaye de marmonner deux mots d'hongrois. Cependant, on m'a prévenue à mon arrivée, le hongrois fait partie des langues les plus difficiles à apprendre. Déjà ce n'est pas une langue latine donc il n'y aura aucun mot en commun avec le français. De plus, ce n'est pas comme le chinois où les règles de grammaire sont très simples et logiques, c'est plutôt du genre où pour tous les accords, il y a des règles très compliquées avec des exceptions partout. J'ai suivi des cours mais après 3 mois, je ne pouvais toujours pas comprendre quel était le sujet de conversation entre deux Hongrois au labo. J'avais évidemment des appréhensions à l'idée de partir dans un pays où je ne comprendrai pas la langue mais une amie partie au Japon m'a raconté que c'était une réelle expérience. Effectivement, je ne peux qu'approuver. Être dans un pays où les discussions dans la rue et dans le tram sont un bruit de fond incompréhensible, où les publicités et les journaux ne s'adressent pas à vous procure une liberté d'esprit énorme. Si vous êtes quelqu'un de facilement distrait par votre environnement comme moi, vous avez enfin la possibilité d'être « seul dans votre propre tête » et de vous concentrer entièrement sur votre sujet, ne pouvant pas comprendre les problèmes de société en Hongrie. À mon retour à Paris, comprendre de nouveau les conversations autour de moi m'a fatiguée.

La vie au Collegium

Le grand avantage de l'échange est la chambre gratuite qu'offre le Collegium aux normaliens pour la durée de votre séjour. Mon arrivée a été une très bonne surprise car la responsable des échanges au Collegium, Brigitta Vargyas, a envoyé une de ses étudiantes pour m'aider. J'étais donc attendue à la sortie de l'avion pour m'aider avec les valises, m'expliquer le système des transports en commun de Budapest et récupérer ma clé à la loge. Ce n'est pas rien parce qu'un des inconvénients au Collegium est que les concierges ne parlent qu'hongrois, donc c'est parfois compliqué pour la vie quotidienne. Heureusement, les élèves au Collegium ont un très bon niveau général, tous parlent anglais et environ un élève sur trois parle français avec un niveau remarquable, quand on pense à la différence entre le hongrois et le français. Il suffit donc d'en attraper un au passage pour pouvoir expliquer votre problème au concierge. Ma chambre m'a ensuite fait une très bonne impression parce qu'elle avait clairement été rénovée il y a peu de temps (cela change des chambres à Montrouge) et le mobilier

était assez neuf. J'ai eu la chance de bénéficier d'une salle de bain personnelle, avec lavabo, douche et toilette, pour la première fois de ma vie d'étudiante, ce qui m'a laissé un excellent souvenir. Le seul défaut de ma chambre était sa petitesse (environ 8 m² avec une salle de bain de 4 m²), mais le plafond typique très haut (4m) et la grande fenêtre donnent une impression d'espace et de lumière. La plupart des chambres du Collegium sont des chambres collectives de 2 ou 3 élèves assez anciennes, avec cuisine, douches et toilettes à l'étage donc je me sentais privilégiée d'avoir une chambre et salle de bain personnelles. L'ambiance dans les couloirs est très bonne, les élèves se saluant au passage. Une fois que le concierge m'expliquait quelque chose sans que je ne comprenne rien, un élève qui passait par là m'a expliqué qu'il se présentait, parce qu'au Collegium, les élèves et le staff forment une grande famille. La plupart des fois où j'allais dans la cuisine, je rencontrais des gens avec qui il était facile de commencer une conversation. J'ai goûté pas mal de plats hongrois grâce à la gentillesse des étudiants, ce qui a comblé ma gourmandise.

Vie quotidienne

Le Collegium est bien placé dans Budapest, adoptant un compromis entre centre-ville et banlieue qui m'a charmée. En effet, il se trouve côté Buda à 50 mètres d'une place appelée Móricz Zsigmond körtér qui est une des plaques tournantes des transports en commun. C'est le terminus du tram 6, dont la ligne est l'une des plus importantes à Budapest (les wagons sont neufs et grand, le trajet fait tout le tour du centre-ville et les trams circulent très fréquemment en journée et tous les 15 minutes pendant toute la nuit). On y trouve aussi les trams 47 et 49 qui vont au cœur de Budapest (Deák Ferenc tér, l'équivalent de Châtelet), d'autres trams (18, 19, 41 et 62) et des dizaines de lignes de bus. D'ailleurs, à 200 mètres de cette place, se trouve un grand centre commercial avec la plupart des enseignes habituelles (H&M et compagnie), un cinéma et un grand supermarché au sous-sol (un Interspar), ce qui est très pratique. Pour les gens plus paresseux, il y a aussi des petites supérettes (Spar, CBA et ABC) plus près du Collegium. La monnaie est le Hungarian Forint (HUF). Il faut d'attendre à ce que le prix de la vie soit environ 2 fois moins cher par rapport à la France. Le Collegium se trouve aussi au pied d'une colline boisée, dans un quartier plutôt résidentiel, et donne sur une rue très calme. En escaladant pendant 15 minutes, la balade est agréable et on arrive à la Citadelle et la Statue de la Liberté, où le point de vue plongeant permet d'admirer le Pont de la Liberté au-dessus du Danube et le côté Pest du centre-ville. Pour ce qui est d'internet, le wi-fi du Collegium est assez lent (Skype bugue souvent) car le système est « artisanal » (deux étudiants en informatique) mais la connexion avec fil est assez bonne. Une de mes passions est la lecture et j'avais peur de devoir y renoncer en arrivant avec au maximum 10 livres en poche dans une ville où je ne parle pas la langue. Heureusement, même si les Hongrois sont envahis par des chaînes comme Alexandra ou Libri (notre équivalent de la Fnac), ils ont gardé de nombreuses petites librairies d'occasion typiques, qui vendent des livres en langue hongroise et étrangère, regroupées vers Astoria. En fouillant, j'ai trouvé de nombreuses librairies

spécialisées dans les livres étrangers. Celle pour laquelle j'ai eu le coup de cœur s'appelle Book station (Katona József utca, 13) dans le quartier près de la gare Nyugati. Le rez-de-chaussée contient des livres récents majoritairement en anglais et un peu français et allemand et le sous-sol est rempli de livres d'occasion à 2-4 euros rangés par ordre alphabétique. Pour éviter d'avoir à payer un supplément de prix au retour pour 10 kg de livres, j'ai aussi dû choisir une bibliothèque. Celle de l'Institut Français m'a convenue car elle est bien fournie en romans classiques (Amélie Nothomb, Eric-Emmanuel Schmit) mais la plupart des livres sont assez anciens. Le rayon scientifique était moins intéressant que celui de ma bibliothèque de quartier mais les rayons de psychologie, arts et philosophie ont l'air grand.

Niveau scientifique

Mon stage était à l'Université Eötvös Loránd (ELTE), au Département d'Éthologie, dirigé par Ádám Miklósi. L'encadrement et le niveau scientifique était super. On m'a donné mon propre sujet à développer par moi-même, de A à Z (de la rédaction du protocole à l'analyse des expériences), en étant totalement autonome. Je voyais très régulièrement la chercheuse qui me supervisait (1 à 2 fois par semaine) pour lui parler de l'avancement du projet et même si c'est quelqu'un de très occupé, elle se montrait disponible pour moi. Par ailleurs, avec deux autres étudiantes internationales, nous avons un meeting une fois par semaine avec Ádám Miklósi pour discuter d'articles et de sujets que nous étions libres de choisir. Ces moments m'ont fait énormément progresser dans ma vision de la recherche et j'ai été impressionnée que quelqu'un d'aussi important prenne un tel temps pour encadrer des étudiants de master. L'équipe en général était assez soudée, ce qui m'a permis de recevoir l'aide de pas mal de personnes dans mon projet, pour m'expliquer le fonctionnement du matériel d'enregistrement, les logiciels utilisés et m'aider avec des problèmes statistiques. Je voulais également profiter d'être à Budapest pour tout un semestre pour suivre quelques cours (en anglais bien sûr). J'ai suivi des cours de hongrois pour les étudiants ERASMUS sur le campus littéraire d'ELTE. J'ai également suivi des cours de Sciences Cognitives en anglais dans le cadre du Budapest Semester in Cognitive Science, un programme d'échange pour étudiants américains. Le semestre est payant mais j'ai simplement suivi 3 cours (Cognitive Informatics de Vassilis Curtidis, Consciousness de Ron Chrisley et Embodied cognition de Tony Chemero) donc je demandais aux professeurs si je pouvais assister à leur cours et tous ont été d'accord. Les cours duraient une semaine chacun et les professeurs venaient de Londres pour cela. C'était passionnant, avec un bon niveau, sans demander pour autant de pré-requis aux élèves. J'ai ainsi pu vivre de l'intérieur un cours à l'anglo-saxonne et l'ambiance est détendue. J'ai aussi suivi les séminaires en anglais organisées par la CEU (Central European University), le mercredi de 17h à 19h. Chaque semaine, un chercheur extérieur est invité à présenter ses dernières découvertes. J'ai ainsi pu voir le chercheur dont nous avons étudié l'article la semaine précédente raconter 20 ans de sa vie à étudier le langage chez les animaux. Début janvier, s'est déroulée à Budapest la Conférence

Internationale en développement cognitif, pour laquelle notre superviseur nous a payé les frais d'inscription, à nous ses étudiants de master. C'était mon premier colloque scientifique et tout était très bien organisé.

Tourisme

Budapest est également une ville géniale pour le tourisme. Malgré ses 3 millions d'habitants, elle accumule de très nombreux monuments. J'ai cru pouvoir m'en sortir sans Routard dans un premier temps mais après une semaine, j'en avais marre de tomber sur des monuments à tous les coins de rue sans comprendre de quoi il s'agissait et j'ai demandé à un ami qui devait venir de m'en acheter un. La plupart des sites à voir sont regroupés dans un rayon de 5 km donc tout se fait facilement à pied. L'architecture surtout est frappante, car les immeubles sont tous plus colorés et différents les uns que les autres. Sans parler des toits dont les tuiles colorées forment des motifs... Ce qui choque dans un premier temps est le mauvais entretien des bâtiments dont certaines façades sont tellement détruites qu'on voit la brique, mais on s'y habitue. Une grande spécialité hongroise sont les bains chauds, de véritables délices. Ils sont assez chers (entre 10 et 30 euros) donc on ne peut pas en profiter toutes les semaines mais la sensation est incroyable. Mes préférés sont les Rudas, près du Collegium, des bains chauds construits sous les Turcs, rénovés pendant mon séjour mais dont les bassins sont restés d'époque. Il y a 5 bassins de 25°C à 42°C avec deux hammams, et on passe des uns aux autres pendant des heures. La fumée est très épaisse et il n'y a aucun élément moderne dans les bains, ce qui crée une atmosphère magique. Quand aux Széchenyi, ils sont spectaculaires. Budapest est aussi une ville connue pour ses spécialités culinaires. Dès le début, Aurélia Peyrical, une Normalienne arrivée à Budapest un mois avant moi, m'a montré les restaurants à côté de chez nous et surtout le Hadik, dont les plats et la décoration sont l'équilibre parfait entre le bistrot et le restaurant de luxe. La Hongrie est célèbre notamment pour ses gâteaux, dont la diversité est impressionnante. Il y a beaucoup de salons de thé où l'on savoure pendant l'après-midi ou la soirée une boisson accompagnée d'une pâtisserie. Leurs croissants (kifli) surtout valent le détour, et on trouve des boulangeries un peu partout, notamment dans ces places souterraines très animées, typiques, à la sortie du métro ou du tram. Toutefois, pour un palais français, la plupart des plats paraissent assez gras et salés donc il vaut mieux cuisiner soi-même léger de temps en temps. Pour la vie nocturne, Budapest est connue pour être dynamique. On trouve autour du quartier juif des bars en ruine, construits dans des immeubles désaffectés à la décoration très particulière qui vaut le détour.

Vie sociale

J'ai eu la grande chance d'être au Collegium en même temps qu'Aurélia Peyrical, qui m'a accueillie et présentée aux autres Français expats travaillant avec elle à l'Institut Français. L'ambiance y est bonne et ils organisent souvent des soirées entre eux. Utiliser la cuisine commune du Collegium est l'occasion parfaite de rencontrer les

étudiants hongrois et américains qui vivaient avec moi. La plupart des Hongrois ont entendu parler de l'ENS et sont assez curieux d'en savoir plus. J'ai également rencontré les francophones qui sont partis en échange à l'ENS l'année dernière ou il y a plusieurs années, et quand on se trouve à des centaines de kilomètres de Paris il est bon de parler du Quartier latin et des clubs de l'ENS. Quelques jours avant mon départ, j'ai croisé mon homologue, c'est-à-dire l'étudiante du Collegium qui était à Ulm pour le premier semestre et qui venait de rentrer. Les étudiants américains étaient également très sympathiques et nous pouvions parler de nos expériences d'expats respectives. Grands voyageurs, ils me racontaient leur vision de l'Europe que j'avais bien du mal à faire coïncider à la mienne. Au labo, ma maître de stage m'a présentée à toute l'équipe le premier jour et l'ambiance était chaleureuse et à l'entraide. Faisant des expériences sur les chiens, j'ai eu la grande joie de travailler au contact de leurs maîtres et de pouvoir rencontrer ainsi beaucoup de gens. La plupart étaient adorables, polis et très respectueux, même si leur attitude froide peut surprendre dans un premier temps. Cependant, tous m'ont laissé une très bonne impression. D'ailleurs, j'ai également remarqué que dans les transports en commun, les gens ont une attitude plus détendue que celle qu'on voit à Paris. Il n'y a pas de bousculade et les gens attendent que les passagers soient tous descendus du tram avant d'y monter. Ce qui m'a marquée est la mentalité respectueuse, presque courtoise des Hongrois dans la rue. Après 1 mois de ce traitement, cela vous paraît presque normal que quelqu'un vous tienne la porte ou vous laisse passer avec un sourire dans les rayons du supermarché.

(2)

Notes on the Collegium Experience

Dr. Karla Kelsey

Susquehanna University

Fall 2012

The Eötvös József Collegium students have been thoroughly rewarding to work with. They are not only diligent students, but they are also passionate about literature and discussion. While they take many more courses per semester than their American counterparts, the effort and attention that they gave my courses matched – and exceeded – the effort and attention of my excellent undergraduates in the U.S. In addition, students here are enormously respectful and appreciative of their professors.

Class sizes are small (10-14 maximum), making discussion intimate and commenting on student work a pleasure rather than a burden. As many of the courses that students take outside of the Collegium are lecture-style, they welcomed discussion and professor feedback with refreshing excitement. In addition, the Collegium gave me more-or-less complete control over course material, given that the courses satisfy some basic requirements (my American literature course was, of course, based on American literature, etc). My teaching load here was perfect: there was enough engagement to meaningfully bring

me into a unique part of Hungarian culture, but I also had time to focus on my own research and writing. I cannot really think of any ways that the teaching experience could have been more rewarding.

Additionally, the dorm accommodations were a beneficial aspect of my semester. Practically speaking, not paying rent or utilities while in Budapest has helped me to stretch my sabbatical salary and makes this an attractive option for professors who also have financial obligations in the US that make spending a semester abroad difficult. The location of the Collegium is fantastic, and the building is a wonderful structure that dates from the early 1900s, and it was a unique experience to live and teach in the same building that so many intellectually engaged minds have lived and taught in before me. In terms of facilities, I did not want for any amenity. My room was large, clean, and gave out on a beautiful view. Collegium students are respectful, courteous, and mature, which went a long way in making the shared kitchen, toilette, shower, and laundry accommodations quite comfortable for me as a professor. I am a very private person and never felt even slightly intruded upon. If anything, the focus and energy that the students have for their studies was the best kind of company for my own semester of intellectual and creative engagement.

(3)

Lovász Lilla
egykori ösztöndíjas,
olasz nyelvtanuló

Az Eötvös József Collegium 2012-ben két olasz lektornak adott szállást, és egyszersmind tette lehetővé számunkra, olaszul tanuló collegisták számára, hogy Ludmann Ágnes tanárnő kiváló órái mellett egy anyanyelvű tanártól is tanulhassunk.

Január elején érkezett meg a frissen doktorált nyelvész végzettségű Michelangelo Falco, aki korábban a pisai Collegio Superiorében folytatta tanulmányait, így nagyon jól ismerte a szakkollégiumi képzés sajátosságait, és szívesen dolgozott velünk az órákon. A haladó csoportnak heti 2 órát tartott, az egyiket a szókincsfejlesztés volt a cél, míg a másik órán az olasz filmtörténelem leghíresebb alkotásait nézték meg a diákok. Az utóbbi órára én is bejártam kíváncsiságból és igyekeztem a szövegértésem fejleszteni, ebben a különböző dialektusokat felvonultató filmek nagy segítségemre voltak. Természetesen, ha valamit nem értettünk meg, akkor Michelangelo kész volt megállítani a vetítést és megmagyarázni a kérdéses, általában dialektális okokkal magyarázható problémás mondatokat.

A középhaladó csoportnak, ahová én is jártam, heti egy alkalommal tartott órát. A nyelvvizsgán előforduló témakörök szókincsét fejlesztettük, és minden alkalommal adott témában kellett rövid fogalmazást írunk, amelyet ő a következő hétre kijavított, és négy szemközt meg is magyarázta, hogy mit hibáztunk, vagy hogy stilisztikailag mit vétettünk, mit kellene másképp mondanunk.

Minden csütörtökön fogadóórát tartott, volt olyan olasz szakos hallgató, aki a szakdolgozata kapcsán kereste fel, míg én, a nyelvvizsga szóbeli részére akartam a beszélgetések révén felkészülni. Természetesen, miután a Collegiumban lakott, bármikor szívesen beszélgetett bárkivel, a közösen eltöltött időnek két dolgot is köszönhetek ma: egyrészt egy középfokú nyelvvizsga-bizonyítványt 90%-os szóbeli eredménnyel, másrészt egy azóta is működő barátságot.

Michelangelo a collegiumi munkája mellett, az elméleti nyelvészettel és kutatási területével is tudott foglalkozni budapesti tartózkodása alatt. Április 3-án a Magyar Tudományos Akadémián tartott egy előadást *Weak Crossover, specificity and LF chains* címmel az MTA Nyelvtudományi Intézetének felkérése, emellett tartott szemináriumokat az ELTE Olasz Tanszékén is Salvi professzor kérésére.

Szabadidejében eljött velünk a kárpátaljai kirándulásra, ahol életre szóló emlékeket szerzett. Igazi kuriózumnak számított a helybeliek számára, hiszen szicíliai származása miatt máris akadt közös témájuk a szállásadónkkal, aki nagyon szerette a Keresztapa filmeket, és minden este valami különleges étellel vagy itallal várt haza minket, és a vacsorák nagy része arról szólt, hogy a tolmácsolásom segítségével mesélt és magyarázott Michelangelónak. A kedvencem talán az volt, amikor a gazdaasszony megkérdezte, hogy hívják az olasz fiút, mert érti, hogy Michelangelónak szólítjuk, de mi a rendes neve, mert nem akarta elhinni, hogy ez egy létező név a napjainkban is.

Júniusban Michelangelo Trentóba költözött, ahol jelenleg is él, és Roveretóban dolgozik egy posztdoktori ösztöndíj keretében, de azóta is többször élvezte a Collegium vendégszeretétét, és mindig szívesen tér vissza Budapestre, és ajánlja másoknak is.

Augusztusban érkezett meg a következő lektorunk, Federico Gusmeroli. A bolognai egyetem ifjú hallgatója, aki a bolognai Collegio Superiore tagja is, 5 hónapot töltött nálunk Erasmus-ösztöndíjjal. Federico a Corvinus egyetemen végezte a tanulmányait, nemzetközi politikatudományt hallgatott.

A középhasaladó csoportnak ő is heti egy órát tartott, ahol a nyelvvizsga-tematika szerint haladtunk, és arról beszélgettünk. Mindig nagyon felkészült volt, jegyzeteket készített, hogy mi mindent kellene érintenünk az órán. Először mindig ő mondta el, hogy Olaszországban például milyen az oktatási rendszer, majd mi meséltünk neki a magyar rendszerről.

A haladó csoportnak két órát tartott hetente. Az egyiket a modern olasz történelemről hallhattunk, minden alkalommal precíz, világos és korabeli szemléletű videókkal tarkított előadásokat. Megismerkedhettünk az olasz alkotmánnyal, a maffia legutolsó 50 évével, Berlusconi hatalomra kerülésével és még sok egyéb, érdekes és megdöbbentő eseménnyel. A másik órán azonban könnyedebb témát boncolgattunk, az úgynevezett cantautorékról beszélgettünk. Cantautorének nevezik azt a zenészt, aki a saját maga írja dalainak a szövegeit is. Minden órán egy cantautore került sorra, a dalszövegeiket fordítottuk. Személy szerint nagyon sok új kedvencem lett ezek közül a dalok közül.

Az órákon kívül hetente egyszer volt szerencsém Federicót magyarra tanítani. Nagyon lelkes és a magyar kultúra után érdeklődő tanítvány volt, aki nem rettent meg a nehéz és sokszor logikátlan nyelvtani szabályoktól, amelyekről hemzseg a nyelvünk, hanem

minél hamarabb a gyakorlatban is használni szeretne volna a megszerzett tudását. Otthon korábban jelent már meg egy rövidebb regénye, így érthető, hogy rövest az irodalmunk iránt érdeklődött. Így nagy fába vágtuk a fejszénket, verseket fordítottunk olaszra. A verseket én választottam ki, a saját kedvenceim közül, így született meg olasz fordítása Reviczky Gyula, Juhász Gyula, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, József Attila egy-egy versének. Ezt a közös munkát azóta is folytatjuk, persze az egyetemi elfoglaltságaink miatt kisebb intenzitással.

Szabadidejében szívesen fedezte fel az ország jelentősebb városait, és bátran próbálta ki az ételeinket. Fontolgtatja, hogy később visszaköltözik Magyarországra.

Összességében elmondhatom, hogy hála a Collegium nemzetközi ismeretségének és kapcsolatrendszerének két kitűnő és nagyon tehetséges lektorunk volt a tavalyi évben, és mind a magyar mind az olasz fél számára igazán gyümölcsöző kapcsolatot alakítottunk ki, amely nem ért véget a hazautazásukkal.

Emellett eltörpül az a tény, hogy e két emberben nagyon jó és őszinte barátokra tettem szert, amiért mindig is hálás leszek a Collegiumnak.

(4) Lőrincz Nanetta Erasmus-ösztöndíjas (ENS)

Egy félév az École Normale Supérieure-ön

A 2011/2012-es tanév második félévét, az Eötvös József Collegium és a párizsi École Normale Supérieure közötti szoros kapcsolatnak köszönhetően az ENS-en tölthettem. Meghatározó élmény volt számomra ez a néhány hónap, hiszen betekintést nyerhettem abba, hogy Franciaország egyik legnívósabb egyetemén hogyan zajlik a képzés. Igyekeztem olyan különleges órákon részt venni, amelyeket nehezebben lehet Magyarországon megtalálni. A kurzusok közül kiemelnék kettőt, amely különösen érdekes volt számomra. Az egyik a metamorfózis témáját dolgoztuk fel középkori kontextusba helyezve, a másikon pedig a vadonban nevelkedett gyermekek irodalmi jelentőségét taglaltuk. Tetszett, hogy mindkét esetben a csoporttal és a kurzus tanárával együtt iskolán kívüli programon is részt vehettünk. Az egyik órán együtt eljuthattunk a Francia Nemzeti Könyvtárba, és kezünkbe vehettük a tárgyalt kéziratokat, kérdéseket tehetünk fel velük kapcsolatban. A másik órán pedig együtt ellátogattunk a Quai Branly Múzeumba, és megtekintettünk egy, a témánkkal kapcsolatos kiállítást. Hosszabb távon is nagyon hasznos volt számomra ez a félév, hiszen a vadon gyermekei kapcsán beszélünk a nyelvelsajátítás témájáról is, és ezeket az új ismereteket fel tudtam használni a szakdolgozatom elkészítése során.

A félév nem csak szakmai szempontból jelentett előrelépést. Rengeteg ottani hallgatóval ismerkedtem meg, akikkel különböző programokon vettem részt. Az ENS-en nagyon sok kör működik, például színjátszó kör, táncos körök, középkori vívás, feministaklub, cirkusz és még számos másik. Én a szemeszter során két kör tevékenységében vettem részt, modern jazz táncrea és a cirkuszba jártam. Jó volt látni, hogy milyen

lelkesen és nagy számban vettek részt a hallgatók a foglalkozásokon. Táncon mindig tanultunk egy új koreográfiát, amely mindenki számára követhető volt, a cirkuszban pedig lehetett zsonglörkődni, kötélén járni, egykereű biciklivel egyensúlyozni, illetve akrobatamutatványokat végrehajtani. Jólesett, hogy a hallgatók befogadók voltak, és újként mindenben segítettek. A cirkusszal részt vettünk az InterENS nevű eseményen is, ahol a franciaországi ENS-eken működő körök bemutatkoznak, és így egy hosszabb előadás kerekedik belőle. Jó volt látni, hogy milyen kreatívak és jókedvűek voltak a hallgatók.

Összességében úgy érzem, hogy nagyon hasznos és élvezetes volt számomra ez a félév mind szakmai szempontból, mind pedig az emberi oldalát tekintve. Nagyon jó érzés intellektuális közegben, kedves emberek között, Európa egyik legszebb és legkülönlegesebb légkörű városában eltölteni egy fél évet.

(5) Márkus Virág
Erasmus-ösztöndíjas (ENS)

« *L'école prétendue normale et dite supérieure* »
(Paul Nizan)

Közel 1500 kilométer választja el egymástól a Gellért-hegyet Párizs 5. kerületétől, mégsem éreztem magam „idegenben”, amikor 2012 augusztusának utolsó napjaiban félig rakott¹ utazóbőröndömmel betoppantam a 5 rue d'Ulm alatt található École normale supérieure portásfülkéjeként szolgáló épületbe, amely egykor Louis Pasteur laboratóriumainak adott otthont. Egyszerre volt „Ménési úti” és újszerű a tágas folyosókon Beckett, Sartre és Celan lábnyomába lépve a számomra kijelölt szoba keresésére indulni.

A Quartier Latinbe az ember nem is készülhet máshogy, mint roppant várakozással, így én is szilaj lelkesedéssel vettem bele magam másodéves francia irodalom mester-szakos collegistaként a normalienek szédítően sokszínű mindennapjaiba, a 2012–13-as tanév első félévében. A kezdeti eufória néhány hét leforgása alatt jelentősen csillapodott, ám az első időszak adminisztrációs útvesztőjéből kikerülve lassan „megtanultam” Párizst. Felfedeztem a kerületet, és a budai sétálgatás kényelmes szokását nehéz szívvel magam mögött hagyva igyekeztem felvenni a párizsiak észvesztő tempóját. Szeptember második hetétől már én is piros lámpát nem ismerve, megállíthatatlanul törtem úticélom felé. Az akklimatizálódást követően többé a tömött RER kocsiban sem volt lehetetlen az ajtóhoz jutás csúcsgorgalomban. Néhány hét boldog mozgójárdázás után aztán, lévén évek óta makacs biciklista, már két keréken robogtam a Szajna a felé a lejtős Boulevard Saint-Michel könyörtelen forgalmában. A veterán kölcsön *Hirondelle* csak

¹ Köztudott, hogy Párizsban a használt könyvek azon kevés dolgok közé tartoznak, amelyek a budapesti cserediák szerény költségvetésére sem jelentenek végveszélyt. A könyveknek márpedig kell a hely.

úgy roskadozott, amikor *bon marché* könyvekkel tömött *Gibert Jeune*-ös szatyrokkal megpakolva a Cluny Fürdő, Lutetia egykori termájának romjai felé vettem az irányt a pedált taposva, hogy végül a Luxembourg-kert egyik padján a napi szerzemények örömteli tanulmányozásához lássak. Októberre már tudtam, hol a legpropogósabb a baguette, melyik uszodában várják a legszélesebb mosollyal a normalieneket, ki a legvajszívűbb könyvtáros az ENS csodálatosan felszerelt könyvtárában, illetve hogy a sarkon, Youcef-nél mérik a legízletesebb kávé a kerületben.

Számtalan találkozás tette mozgalmassá ezt az időszakot, és mind emberibbé a kezdetben siető, hatalmas és pompájában személytelennek tetsző várost. A találkozások elsődleges helyszínül a *Pot*, azaz az ENS menzája szolgált, ahol a reggeltől estig nagy társasági élet folyt. Gyakran verődtek össze spontán asztaltársaságok a szemináriumok közti szünetekben. Mire a reggeli *croissant* végére értünk, rendszerint heves eszmecserék bontakoztak ki. Volt, aki a kutatási témáját ecsetelte (asztrifikától a kortárs afrikai mozgásszínházon át a paleográfiáig), előkerültek a *prépa*, az előkészítő osztályok anekdotái, az idősebbek a közelgő *agrégation* témáit tárgyalták fojtott hangon, vagy éppen a legfrissebb kiállításokról, esetleg a környékbeli távol-keleti éttermek menüjéről számoltak be egymásnak. Mindezt természetesen szigorúan franciául. A *Pot*-ban még Oxford és Cambridge közös nyelve sem lehetett volna más.

Az École inspiráló közege tökéletes táptalajként szolgált a nyitott, magával ragadó és felvilágosult beszélgetéseknek. Túl azon, hogy az ENS Ulm valóságos bástyaként emelkedik a világ tudományos élvonalában, egyben olyan találkozási pontként is funkcionál, ahol a legkülönbözőbb vallású, kultúrájú, nemi identitású, nyelvű, világnézetű fiatal értelmiségiek tabuk nélkül, szabadon fejezhetik ki magukat, és élhetnek a szó szoros értelmében egy fedél alatt. Bár nem ritkák a heves viták, és gyakran kibékíthetetlenek a nézetkülönbségek, a közösség mégis egyként működik. Az École valóságos állam az államban, egy olyan sziget, ahol a katolikus fiatalok, *les Talas* (ceux qui von- « -t à la » messe) péntek esti összejövetelével egy időben néhány tanteremmel távolabb a meleg normalienek egyesülete készíti a következő *soirée*-ra a szívárványszín dekorációt, egy emelettel feljebb az ógörög társalgási klubban fejtegetik az éppen soron következő gondolkodó sorait, míg az új épület pincéjének ultramodern termeiben az „west coast swing” táncsoport vagy a középkori kardforgatók edzenek. A paletta végtelenül sokszínű, a különböző csoportok együttélése pedig példaértékű.

Ami a tanulmányokat illeti, hosszas *consultation*okat, tanszéki értekezleteket és a *rentrée* körüli általános felbolydulást követően, végül október derekán beindultak a szemináriumok. Ekkortájt történt velem az az igen meghatározó találkozás is, amely aztán meglepően távolra, egészen a Heves megyei Szajláig vitt a párizsi belvárosból, ahol Oravec Imre író, költő, műfordítóval beszélgethettem órákon keresztül Paul Celan életéről és költészetéről az éppen aktuális kutatásom kapcsán. Egy már *agrégé*, tehát egyetemi tanári vizsgát tett, volt *normalien* javaslatára – romanista létemre – elmerészkedtem a Paul Celan-kutatócsoport szemináriumára, amelyet nem kisebb germanista neve fémjelzett, mint Jean-Pierre Lefebvre. Lenyűgözött az a tudományos igény és alaposság, amellyel a szeminárium résztvevői, zömében PhD-hallgatók és

egyetemi tanárok, valamint a vezető professzorok filológiai és filozófiai alapokon nyugvó elméletek segítségével értelmezték a 20. század egyik legnehezebben hozzáférhető költőjének szövegeit. Az ásványtantól a mitológián át az egészen aprólékos grafológiai észrevételekig húzódo, lenyűgözően széles spektrumú elemzések mellett létjogosultsága volt a *Collégien* vendéghallgató magyar irodalmi és társadalmi vonatkozású észrevételeinek is. A *séminaire Celan* során és az egyéb általam látogatott órákon szerzett benyomások valószínűleg még hosszú éveken át elkísérnek. Nem túlzás hát azzal zárnom rövid beszámolómat, hogy az *École*-on töltött félév során életre szóló tapasztalatokkal gazdagodtam, szédítő szakmai távlatok nyíltak meg előttem, ezek mellett pedig értékes, valamint minden bizonnyal élethosszig tartó szakmai és emberi kapcsolatokra tettem szert. Minden jövőbeni collegistának pedig üzenem, hogy ha úgy érzik, kifog rajtuk a következő ógörög lecke *versionja*, akkor irány a Jean Taris uszoda. A szélső sávból hátúzás közben nagyszerű kilátás nyílik a Panthéon kupolájára.

(6) Mag. Vanessa Elwitschger,
Lektorin (Österreich): Tätigkeitsbericht

Ich habe im Zuge meines Auslandspraktikums, das ich bei Frau Dr. Ilona Feld-Knapp an der ELTE Universität absolviert habe, auch die Möglichkeit bekommen, im Eötvös-József-Collegium (EC) tätig zu sein. Somit hatte ich die einmalige Chance, in dieser besonderen Atmosphäre für ein Semester mit den Student/innen zu leben und dort auch meine eigenen Kurse zu halten.

Ich bin Anfang Februar ins EC eingezogen und der Leiter der germanistischen Werkstatt, Balázs Sára, hat mich gleich von Anfang an sehr herzlich hier am Collegium aufgenommen und mir den Einstieg sehr erleichtert. Die Thematiken der Kurse wurden mir vom Leiter der Werkstatt für Germanistik vorgeschlagen, ansonsten blieben die Inhalte aber vollkommen mir überlassen.

Kurs *Unterrichtssprache Deutsch* (Montag 18.15–19.45)

Kursteilnehmer/innen:

Barbara Gázsó, Gabriella Gondöcs, Tamás Györki, Antal Kovácsik, Réka Miskei, Odette Németh, Ágnes Oszuszi

Thematik:

- 20.02.2012: Einführung in die Thematik: Unterrichtssprache Deutsch. Die Hauptsprechakte im Unterricht. (Aufforderung/Modalpartikel/Verbote/Fragen stellen/Anrede)
- 27.02.2012: Schulterminologie (Unterrichtsfächer, Schulutensilien, Notensystem, Zeugnisse, Schulorganisation)
- 05.03.2012: Unterrichtsablauf (Begrüßung, Anwesenheit, Beginn des Unterrichts, Aufmerksamkeit bekommen, Arbeitsphasen beenden, Abschluss der Stunde, Verabschiedung)

- 12.03.2010: Organisatorisches (Raum- u. Sitzordnung, Vorstellung, Vertretung, Änderungen)
19.03.2012: Soziale Arbeitsformen (Gruppen-, Einzel- u. Partnerarbeit, Arbeit im Plenum, Diskussionsrunden)
26.03.2012: Inhaltliche Arbeit im Unterricht I (Orthographie, Grammatik, Stil, Tests)
16.04.2012: Inhaltliche Arbeit im Unterricht II (Textsorten)
23.04.2012: Fehler und Fehlerkorrektur (Prüfungsformen, Lob, Kritik, Disziplin)
30.04.2012: Unterrichtsmedien (Tafel, technische Unterrichtsgeräte)
07.05.2012: Spielerische Arbeitsformen im Unterricht
14.05.2012: Test

Theoretische Grundlage:

Wolfgang Butzkamm: *Unterrichtssprache Deutsch. Wörter und Wendungen für Lehrer und Schüler*. Max Hueber Verlag.

Ziel dieses Kurses war es, den Student/innen zu übermitteln, wie man in den verschiedensten Unterrichtssituationen sprachlich agieren kann, um einen „deutschen“ Unterricht zu gestalten.

Kurs *Österreichische Betrachtungen* (Dienstag 17.00–18.30)

Teilnehmer/innen:

Zsófia Kádár, Nóra Tala, Balázs Ivanics, Bálint Lakatos, Balázs Garamszegi, Dániel Locsmándi, Eszter Bokányi, Zsófia Machó, Orsolya Ditzendy

Thematik:

- 21.02.2012 Was ist Landeskunde? Fasching
28.02.2012 Reise durch DACH
06.03.2012 Essen und Trinken
13.03.2012 Märchen-Mythen-Volkskultur
20.03.2012 Österreichische Identitäten
27.03.2012 Deutschsprachige Filme, Musik
17.04.2012 Betriebe im deutschsprachigen Raum
24.04.2012 Unterwegs am Land und in der Stadt
08.05.2012 Sport
15.05.2012 Feste und Feiertage

Die meisten Teilnehmer/innen des Kurses wollen am Ende des Semesters die C1-Prüfung des ÖSD ablegen und besuchten diesen Kurs als Vorbereitung. Neben diesem Kurs hat auch der Leiter der Werkstatt für Germanistik einen Kurs für die Vorbereitung auf die Prüfung angeboten. In meinem Kurs sollte die Landeskunde „Österreich“ im

Mittelpunkt stehen. Ich habe mich an die Modellprüfung des ÖSD für das Niveau C1 gehalten und versucht, zu den o.a. Themen ähnliche Aufgabenstellungen zu erstellen und auch mit Hörübungen zu arbeiten. Außerdem haben alle Teilnehmer/innen zu einem der Themen ein zehnmütiges Referat gehalten.

Die Arbeit am Collegium war für mich eine großartige Erfahrung. Ich habe hier tolle, engagierte Menschen kennengelernt und schöne Momente erlebt. Ich habe mich sehr bemüht, die Stunden abwechslungsreich, interessant und vor allem so zu gestalten, dass ich das Gefühl hatte, dass es den Student/innen etwas bringt und, dass es ihnen gefällt.

Da ich praktisch das ganze Semester mit ihnen zusammenarbeiten konnte, habe ich die Teilnehmer/innen auch besser kennengelernt und mit der Zeit erfahren, wo ihre Stärken bzw. ihre Schwächen liegen, und wir haben dann auch immer gemeinsam beschlossen, welche Fertigkeiten in der nächsten Einheit gut zu üben wären. Für jeden der beiden Kurse habe ich wöchentlich Stundenplanungen und mehrere Materialien selber erstellt und angewandt. Wenn eine Stunde mal weniger gut lief, habe ich versucht, in der nächsten Stunde etwas anderes zu machen. Die Student/innen sind allesamt sehr eifrig und strebsam gewesen, es gab keine disziplinierten Störungen. Es wurden alle von mir aufgetragenen Aufgaben immer zu meiner vollsten Zufriedenheit erledigt.

VI. MEDNYÁNSZKY DÉNES KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR

A 2011. évi felújítással egy időben, illetve azt követően a régi „TTK-s könyvtárban” (205/A és 205/B szobák) elhelyezett, azaz az olvasótermi Mednyánszky Dénes könyvtári állományt áthelyeztük a raktári részek mellé, és a teljes állományt egyesítettük. A 018-as szemináriumi szobával szemben fekvő folyosószakasz valamennyi raktárhelyiségét és egyéb funkciójú termék szabadpolcos könyvtárhasználara, illetve a levéltár méltó (összevont) elhelyezésére egyesítettük. A könyvtári állomány rendezésével a szabadpolcos működtetés feltételeit Farkas Márton (számos collegista önkéntes munkájának is köszönhetően) 2012. október közepére biztosította, és a könyvtárat újra megnyitottuk. A félállású könyvtáros mellett önkéntes segítők (Novotnik Ádám és Rigó Balázs) részvételével ügyeleti órákat biztosítottunk. A 018-as ún. „TTK-s kabinetben” helyeztük el az elzárt raktárból „kiszabadított” földrajzi állományt. Ide került Probáld Ferenc professzor 800 kötetes adománya is. A földrajzi állomány folyamatos rendezésében kitüntette magát Segyevy Dániel és Vereb Viktor collegista. Mindemellett Sándor Judit, az ELTE Egyetemi Könyvtár Beszerzési Osztályának vezetője folyamatosan katalogizálta a Probáld-adomány tételeit (az év végére közel 300 tételt). A 19-es (Borzák- és Paepcke-könyvtár) teremben Sára Balázs

kollégánk önkéntes munkájának köszönhetően a Paepcke-könyvtárat ismét egyesítettük.

Kiemelten fontos célunk volt a Szabó Miklós digitális archívum létrehozása, amelyet az MTAK-val kötött szerződés szerint közösen jelentettünk meg honlapjainkon. A több mint harmincezer tételt tartalmazó archívum a Collegium és az MTAK honlapjáról egyaránt elérhető (<http://honlap.eotvos.elte.hu/szabo-miklos-archivum>). A honlapon is olvasható igazgatói köszöntő szövege:

„Az Eötvös Collegium arra törekszik, hogy gazdag múltjának, amely a magyar művelődéstörténet fontos fejezete, a lehető legtöbb elemét feltárja. Nemcsak a levéltári kutathatóságot szeretnénk biztosítani, hanem a példaképként előttünk járó tudós tanárok emlékét úgy kívánjuk feleleveníteni, hogy az lelkesítse is a mai collegistákat. 2009 óta több pályázat és vállalkozás keretében igyekeztünk a Ménesi úton őrzött levéltárunk anyagát digitalizálni. A Collegium levéltárosa, Arató György vezette Registrator kutatócsoport az iratanyag közel 90%-át már rögzítette. A Szabó Miklós-archívum megteremtése ennek a törekvésnek az új eredménye, amelyet reményeink szerint további archívumok létrehozása követ. Köszönetet mondok Faludi Beatrixnak, néhai igazgatónk unokahúgának, aki a hagyaték egy részét a Collegiumnak adományozta, és ezzel útjára indította a kezdeményezést. Köszönöm Náray-Szabó Gábor igazgató úr és Babus Antal osztályvezető úr támogatását az MTA részéről. A látható eredmény a Collegium tagjainak köszönhető, akik informatikusként, történészként, könyvtárosként, illetve lelkes önkéntesként vettek részt a munkában. A felületet Szabó Hunor fejlesztette és alakította ki. Az informatikai munkálatokban közreműködött Cséri Tamás és Englert Péter. A dokumentumokat Bojtos Anita rendszerezte, a lapolvasás munkáját főként Dudlák Tamás, Biriszló Bence és Balassi Márton kollégák végezték. A több mint háromezer dokumentumot Farkas Márton, a Collegium könyvtárosa látta el felirattal.”

VII. INFRASTRUKTURÁLIS BERUHÁZÁS

A 2012. évben a Collegiumban számottevő infrastrukturális beruházások nem történtek. Még 2011-ben az ELTE önerőből további támogatást biztosított, amelynek köszönhetően hosszú évek erőfeszítései után sikerült csatlakoztatni a Collegium internethálózatát a Ménesi úton húzódó ún. optikai kábelre, illetve megkezdődött a belső kiszolgálóegységek telepítése és beüzemelése. Mindennek következtében a telefonhálózatunk az ELTE egységes hálózatának részévé vált.

2012. október 10-én a Collegium igazgatója köszönetet mondott az ELTE munkatársainak, Cséri Tamás rendszergazda előadásban tekintette át a collegiumi hálózat fejlesztésének a történetét, majd Varga Klára az ELTE Egyetemi Könyvtár fejlesztési és projektirányító szakreferens és munkatársai tartalmas bemutatót tartottak, hogy az EK elérhető lehetőségeit kihasználva milyen adatbázisokhoz férhetnek hozzá immár a collegisták.

VIII. AZ EC KÖLTSÉGVETÉSÉNEK SAROKSZÁMAI (SAJÁT BEVÉTELEK)

Az EC költségvetési sarokszámaiból kiemeljük az ELTE szakkollégiumi támogatását, amely 2012-ben 9 millió Ft volt (a felhalmozott jelentős maradványnak köszönhetően 1 millió Ft-ról szolidaritásból a Bibó Kollégium javára lemondtunk). Főigazgató asszony engedélyével a 2011. évről áthozott jelentős pozitívum: 14 802 577 Ft mintegy felét a Collegium szakmai és technikai működésére fordíthattuk, míg a működési költségekre (rezi) a maradványból egyetértésünkkel 6 000 000 Ft-ot csoportosított át az egyetem. Mivel a Collegium teljes rezsiköltségét a saját bevételek maximalizálásával sem tudjuk biztosítani, ezért Főigazgató asszony szíves támogatásával köteleztük magunkat arra, hogy amennyiben a bevételi oldalon pozitívumot tudunk elérni, azt 2013 kezdetén maradéktalanul átadjuk a központi költségvetésnek, ugyanakkor az egyetem magára vállalja a 2012. évi, a Collegiumot érintő rezsiköltséget. Fent leírtak megteremtették a nyugodt költségvetési év és gazdálkodás alapfeltételeit.

A sarokszámok ismertetését követően a saját bevételek alakulását részletezzük. A támogatások és a saját bevételek kedvező alakulásának köszönhetően az EC a 2012 végén 2 864 686 Ft pozitívummal, maradvánnyal zárt. A pozitívumot az év eleji kötelezvényünknek megfelelően átadtuk az egyetemi költségvetésnek (ezt, korábban, a kiadások rendkívül szigorú lefaragásával nem költöttük el, hanem ígéretünkhöz híven megőriztük).

A 2012. évre benyújtott és az egyetemtól jóváhagyott, előirányzott költségvetés szerint az EC a bevételi oldalon saját bevétel: 24 505 000 Ft-ot, támogatásból 23 096 500 Ft-ot, összesen: 47 601 500.-Ft tervezett. Saját bevétel tervezése: kollégiumi díj 10 890 000 Ft, terembérlet 4 500 000 Ft, kereskedelmi szálláshely bevétel 8 000 000 Ft.

A 2012. évi (a költségvetési előirányzathoz képest) tényleges bevételeink az alábbi tételekből álltak.

Kollégiumi díj: 9 288 000 Ft, terembérlet: 1 840 000 Ft, kereskedelmi szállás-hely bevétel: 8 737 750 Ft. Összesen: 19 865 750 Ft. 2012 végén a Collegium pénzügyi mérlege: 2 864 686 Ft volt.

A pozitív mérlegeredmény hátterében a legfontosabb tényező: a rendkívül szigorú költségvetési fegyelem (a működési kiadások minimalizálása, a dologi beruházások szinte teljes mellőzése). Az elmúlt évtized negatív pénzügyi mérlege először 2010-ben fordult pozitívumba. A korábbi tapasztalatok óvatosságra intettek, ezért a Collegiumban folyó szakmai munkára (a közel 120 kurzusra, illetve az előadókra) nem fizettünk honoráriumot.

A bevételek (szállás- és terembérlet) pontosan nem tervezhetők, mert a lehetőségeket nem hirdethetjük, állandó vevői körünk korlátozott. Terembérlet keretében kiadtuk tornatermünket és sportpályánkat, nagytermünket is. Nemcsak egyének, hanem csoportok (pl. nyári egyetem, évközi kurzusok) is béreltek a Collegiumban szállást. Sikerült elérnünk, hogy az Avenida Travel is delegál hozzánk diákokat. Bevételeinket növelte, hogy külföldi ösztöndíjas hallgatóink helyét rendre Erasmus-hallgatóknak adtuk ki.

EC 2012.	szállás /Ft	terembérlet /Ft	összesen/hó /Ft
január	648 750	120 000	768 750
február	246 000	132 000	378 000
március	617 000	106 000	723 000
április	434 000	186 000	620 000
május	350 000	142 000	492 000
június	379 000	92 000	471 000
július	1 632 000	66 000	1 698 000
augusztus	187 000	352 000	539 000
szeptember	1 212 000	93 000	1 305 000
október	1 177 000	132 000	1 309 000
november	1 214 000	120 000	1 334 000
december	641 000	299 000	940 000
Mindösszesen:	8 737 750	1 840 000	10 577 750

A saját bevételek növelése és biztosítása érdekében Főigazgató asszonynak jeleztük, hogy az ELTE kezdeményezzen tárgyalásokat abban a kérdésben, hogy a MTA Bölcsészettudományi Intézetének Irodalomtörténeti szervezeti

egysége a Collegium épületének közel 25%-os arányú használata után bérleti díjat fizessen. A korábbi 23%-os működési költség hozzájárulásra vonatkozó szerződés ugyanis az akadémiai intézeti összevonások következtében kérdésessé vált.

A bevételek további biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy felvegyünk egy második takarítónőt, a vendégszobák és a diákterek megfelelő szintű, egyidejű takarítása ugyanis egy takarító erejét messze meghaladja.

IX. Egyéb

Az Eötvös Collegium kurátora az igazgató személyi javaslati alapján a kuratórium támogatásával – a régebbi collegiumi gyakorlatot felelevenítve – 2009-től az őszi ünnepi közgyűlésen Eötvös Collegiumért emlékérmeket adományoz a Collegium önzetlen támogatóinak. Köszönetünket három területen fejezzük ki: „külfilosz”, azaz nem collegista, „öreg collegista”, azaz korábban végzett növendék és „távozó collegista”, azaz a Collegiumból kiköltöző collegista kategóriákban.

Emlékérmeket kaptak:

2012. június 4.:

François Laquière (a Budapesti Francia Intézet igazgatója)

Bernard Le Calloc'h (professzor)

2012. szeptember:

Borsodi Csaba (oktatási rektorhelyettes)

Szvorák Katalin (népdalénekes)

ifj. Arató György (EC levéltáros) és Rovó Petra (az EC Biológia-kémia műhely vezetőtanára)

„FILOSZ” ÉS „DÖGÉSZ”

Ternováczy Bálint

A boszniai egyház története a kezdetektől 1247-ig¹

Előszó

Bosznia az antik idők óta népek, kultúrák, vallások ütközőzónájában feküdt és fekszik ma is, így története során szinte nem volt egyetlen békében megélt évszázada sem. Az itt élő, többségében szláv nyelvű, önmagukat kereszténynek nevező lakosság középkori története a vallási és világi függetlenségéért vívott harcról szól a görög rítusú (1054 után pravoszláv) bizánci, bolgár és szerb, valamint az északra szomszédos, a római pápához hű horvát, majd magyar expanziós törekvések ellen. Ezen expanziós törekvések kirívó többségének ürügye a XII. század végétől a Boszniában elterjedő, antik manicheista alapokon nyugvó bolgár bogumil eretnkség volt, aminek megfékezésére mind a pápai udvar, mind a magyar egyházi és világi vezetés hatalmas energiát fordított.

A boszniai egyház történetéről nagyon sok munka született, elsősorban délszláv és angolszász történészek tollából, de a témával számos magyar kutató is foglalkozott. Jelen dolgozatban áttekintem a boszniai latin egyház történetét a kezdetektől 1247-ig, amikor IV. Béla kérésére IV. Ince pápa a boszniai püspökséget a kalocsai érseki szék lelki joghatósága alá rendeli.

Történeti bevezetés

A későbbi Bosznia területe a római uralom alatt Dalmácia provincia része volt. A VI. században már rendszeresek voltak az avarok és szláv segédcsapataiknak betörései, aminek következtében a VII. század elejére az antik kultúra

---

¹ E sorok elkészítésében és megjelentetésében nyújtott segítségéért köszönettel tartozom Horváth László igazgató úrnak, valamint mentoromnak, Körmendi Tamás tanár úrnak. A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/1-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program” című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

teljesen eltűnt e vidékről, a szlávok megtelepedése után Dalmácia fogalma a tengerpartra és a szigetekre szorult vissza. Az e területen szerveződő szláv „zsupák” egyike volt a Bosna folyó felső folyása mentén fekvő Vrhobosna, mely a későbbi Bosznia magját képezte. Bosznia X. századi történetét gyakori impériumváltások jellemezték: a század elején Bizánc részeként alkotott közösséget a szerbek lakta területekkel, majd II. Krešimir Mihály horvát uralkodó csatolta államához, a X. század végén pedig Samuil bolgár cár olvasztotta be birodalmába. 1025 után a Diokleai Királyság része lett. A XI–XII. század fordulóján a magyarok hajtották fennhatóságuk alá Boszniát, kihasználva a Diokleai Királyság hanyatlását.² 1165-ben Komnénosz Manuél császár Bizánchoz csatolja, de bizonyos önállóságot továbbra is élvezett, amely például a báni cím továbbélésében nyilvánult meg. A magyar hatalmat elismerő Borić bán helyébe a bizánci vazallus Kulin bán lépett, aki Manuél császár 1180-ban bekövetkezett halála után megpróbált függetlenedni Bizánctól. A XII. század végén a boszniai belügyekbe való pápai beavatkozásra az ürügyet az ott elterjedő bogumilizmus szolgáltatta. Kulin bán 1203-ban, hogy elkerüljön egy Bosznia ellen szerveződő kereszties háborút, János pápai legátus előtt megtagadta a bogumil tévtanokat. Ezen esküje ellenére azonban mégsem tett hatékony intézkedéseket, ezért a bogumil eretnokség egészen a török időkig jelen volt Boszniában. Az 1230-as években a magyar királyok újra hűbéri uralmuk alá vonták a területet, mind világi, mind egyházi téren.³

A boszniai hitvilág gyökerei

John Fine angol történész szerint Bosznia területére a kereszténység az V–VI. században áramlott be. A boszniai kereszténységről szóló első forrás Bistuae (Zenica, Bilino polje, Bosznia és Hercegovina)⁴ András nevű püspökét említi, aki jelen volt az 530-ban és 532-ben szervezett spalatói egyházi zsinaton.⁵ Fine szerint ekkor e területen két keresztény felekezet lehetett jelen: a tengerpart felől beáramló a niceai hitvallás és a vidéket 490–535 között ellenőrző vizigótok által elfogadott arianus, e két egymást elvető vallási nézet a későbbi Bosznia

² Gyetvai Péter szerint Boszniát II. (Vak) Béla kapta nászajándékba. GYETVAI 1987. 50.

³ Bosznia középkori történetére bővebben ld. ROKAY Péter: In: KMTL 122–123. (s. v. bosnyák – magyar kapcsolatok); ROKAY Péter – TAKÁCS Miklós: In: KMTL 123–124. (s. v. Bosznia); ENGEL 1995; FINE 2007. 102–131.

⁴ Zenica már a római időben pogány vallási központ volt, minden bizonnyal ezért helyezték ide a keresztény püspöki székhelyet is. Itt tartották 1203-ban azt a gyűlést, amikor Kulin bán az eretnek képviselőkkel visszavonta a herezis tanait. Ld. PETROVIĆ 2008. 14.

⁵ FINE 2007. 103.; PETROVIĆ 2008. 13.

területén keveredhetett. A VI. században Dalmácia provincia területén négy érseki székhely volt: Delminium (Duvno), Baloie (a mai Mrkonjić grad mellett), Sarsenterum (Konjic), valamint a már említett Bistuae.⁶ Mind a négy helység mai Bosznia és Hercegovinában található. Ezen egyházi központok későbbi sorsáról írásos emlék nem maradt fenn.

Az akkor még keresztleetlen szlávok bejövetele a VI. század végén kezdődött, akik szintén magukkal hozták saját vallásukat.⁷ Radmilo Petrović szerb történész szerint a terület erős elszigeteltsége miatt a boszniai sajátos hitvilág kialakulását nagyban befolyásolták még pogány nézetek (Mithrász-kultusz), a bizánci képprombolás, valamint egyéb antik keresztény eretnek tanok is, mint például a makedonianizmus, majd a X. században Bulgáriában születő bogumilizmus.⁸ A bogumilizmus Petrović szerint Nemanja István eretneküldözése nyomán kerülhettek Boszniába.⁹ Véleményem szerint a bolgár eredetű eretnek tanok Boszniába kerülését nagyban elősegítették a dalmát városokba vezető balkáni szárazföldi kereskedelmi útvonalak is. Dominik Mandić szerb történész szerint a bogumil tanok a X. század végén, de legkésőbb a XI. század elején érték el Boszniát,¹⁰ Emerik Gašić horvát történész szerint ez csak a XII. században következett be.¹¹

Bogumilok voltak-e Bosznia lakói?

A bogumil eretnekség a X. században jött létre a Bolgár Cárságban. Az antik, perzsa eredetű dualista manicheizmuson alapszik, vagyis a jó is a rossz, a lélek és a test, Isten és Sátán örök harcán. A bogumilok szerint Isten teremtette az emberi lelket, amelyet gonosszá lett fia, a Sátán a test börtönébe zárt, és megalkotta neki az anyagi világot, amelyben minden anyagi, az étel, a munka, a pénz, a világi és egyházi hatalom a Sátán teremtménye. Isten, hogy megmentse az emberek lelkét, elküldte második fiát, Jézust, hogy megmutassa az emberiségnek a helyes utat. Jézus a bogumil tanok szerint csak látszólag volt ember: mivel ugyanis a test a Sátán teremtménye, Jézus nem költözhetett bele;

⁶ PETROVIĆ 2008. 13.

⁷ FINE 2007. 102. Ld. még PETROVIĆ 2008. 11.

⁸ PETROVIĆ a vallások efféle keveredése miatt találóan Platón Atlantiszához hasonlítja Boszniát. PETROVIĆ 2008. 11–12.

⁹ PETROVIĆ 2008. 12.

¹⁰ MANDIĆ 1962. 121. A bogumil tanok Boszniába érkezéséről bővebben ld. TERNOVÁČ 2013. 67–69.

¹¹ GAŠIĆ 1944. 9.

szellemként járta e világot. A bogumilok megvetették tehát a pénzt, a gazdagságot, bőjtöltek, és várták, hogy lelkük visszaköltözhessen az isteni világba.¹²

Az 1990-es évekig számos kutató azon a véleményen volt, hogy a boszniai eretnekek bogumilok¹³ vagy patarének¹⁴ voltak. John Fine 2007-ben hívta fel a figyelmet arra, hogy mindkét jelzőt nyugati források ragasztották rájuk, akik csak a dél-francia és észak-itáliai eretnekségeket ismerhették. Bosznia elszigetelt lakói csupán annyit tudtak magukról, hogy ők *hrišćani*, vagyis keresztények.¹⁵ Radmilo Petrović szerint „egy olyan új ariánus vallás született, amely nem volt sem valódi bogumilizmus, sem valódi keleti gót [ti. ariánus], hanem valami ellenállás az állandó katolikus horvát és magyar, valamint ortodox szerb hatalmi törekvéssel szemben.”¹⁶ Véleményem szerint az, hogy Petrović új ariánus irányzatnak tekinti a boszniai tévelygést, nem állja meg a helyét, ugyanis az olyan nyugati dualista eretnekmozgalmak, mint a patarének vagy albigensek körében nagy tiszteletnek örvendett a boszniai herezis, az arianizmus pedig nem egyeztethető össze a dualista világnézettel. Egyezem viszont Petrović azon nézetével, miszerint a boszniai egyszerű, jobbára paraszti lakosság (egységesen legalábbis) nem igyekezett beállni valamely eretnekmozgalom soraiba, csupán világi és vallási függetlenségüket védtek a szomszédos államok expanziós törekvéseivel szemben.

Véleményem szerint a boszniai hegyek között élő, elszigetelt népességnek a hitvilága a fentebb már említett szláv pogányság, arianizmus, bogumilizmus és talán még több, azonosíthatatlan vallási hagyomány keveredéséből sarjadt, és a középkor folyamán végig meg is maradt ezen a szinten, nem tudott, vagy nem is akart betagozódni egyik egyházi heirarchiába sem. Feltételezhető, hogy e hitvilágra legnagyobb hatással a területre a X. század végén érkező bolgár bogumil tanok voltak.

A nyugati rítusú egyház Boszniában

A boszniai latin püspökség első írásos említése az egyházmegye feletti lelki joghatóságért folytatott vitában fordul elő 1089-ben. Ez a per a palatói, raguzai

¹² A bogumil eretnekség hittételeiről bővebben ld. TERNOVÁCZ 2013. 71–74.

¹³ MANDIĆ 1962. 121.; ANGELOV 1969. 421.

¹⁴ Elsősorban nyugati forrásokban nevezik a boszniai tévelygést patarének, nyilvánvalóan a bogumilizmushoz, hasonlóan dualista nézeteket valló észak-itáliai patarenizmussal azonosították őket. A patarenizmusról bővebben ld. KLANICZAY Gábor: In: KMTL 533. (s. v. Patarén)

¹⁵ FINE 2007. 27–37.

¹⁶ PETROVIĆ 2008. 12.

és az antivari érsekségek között zajlott, amelyből végül a raguzai érsekség került ki győztesen.¹⁷ A XII. században a boszniai püspök nem tudott latin nyelven, ami alapján egyesek arra következtetnek, hogy a liturgia nyelve szláv volt, más felfogások szerint viszont az egyházmegye a kezdetektől fogva keleti rítusú volt és cirill betűs könyveket használt.¹⁸ A XIII. században John Fine szerint a Boszniával délen határos, kevésbé elszigetelt, 1168 és 1326 között szerb befolyás alatt álló Hum tengerparti területe kevert, ortodox és katolikus lakossággal bírt, belső területe pedig ortodox volt, a Kulin bán által uralt Bosznia pedig névleg katolikus. A boszniai egyházmegye ekkor Bosznia területén kívül északon a Száváig terjedt.¹⁹ Kulin bán bár – amint fentebb már leírtam – a báni címbe bizánci vazallusként került, Komnénosz Manuél halála után részt vett a bizánciellenes magyar hadjáratban, és megpróbálta függetleníteni magát Bizánctól.²⁰ Gašić kutatása alapján a boszniai egyházmegyét Radogost boszniai püspök idején már 1191-ben átmenetileg áthelyezték a raguzai érsekség joghatósága alá a magyar érdekeltségű spalatói érsekséghez, 1195-ben azonban a püspökség visszakerült Raguzá alá.²¹ Udvardy József szerint a boszniai egyházmegye spalatói érsek joghatósága alá rendelése már 1185-ben megtörtént, amikor a spalatói érsek Péter, a későbbi kalocsai érsek volt.²²

Az 1200-as évek legelején Gašić szerint a boszniai egyházmegye élén Dániel püspök ült, aki maga is eretnek volt, ezért III. Ince lemondatta.²³ Kulin bán – legalábbis az ellene felhozott vádak szerint – szintén erősen együttműködött az eretnekekkel.²⁴ A XIII. században az eretnekség terjedése véget III. Ince pápa kénytelen volt közvetlenül is beavatkozni a boszniai egyházmegye vallási és egyházszervezési ügyeibe, ennek folyamán János pápai legátus az egységes boszniai egyházmegye felosztását ajánlotta.²⁵ Bosznia területén Emerik Gašić szerint még a XIII. században is két-három püspökség állhatott, amelyek a raguzai

¹⁷ GAŠIĆ 1944. 8.; ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség)

¹⁸ Uo.

¹⁹ FINE 2007. 103.

²⁰ ROKAY Péter: In: KMTL 122–123. (s. v. bosnyák – magyar kapcsolatok)

²¹ GAŠIĆ 1944. 9.; Gašić nyomán ld. ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség). Gašić nehezen védhető véleménye szerint a boszniai egyházmegye feletti joghatóság ügyében 1151 körül is volt vita a raguzai és spalatói érsekségek között, amikor Milovanus volt a boszniai püspök. Bővebben ld. GAŠIĆ 1944. 11.

²² ÚDVARDY 1991. 79.

²³ GAŠIĆ 1944. 11.

²⁴ GYETVAI 1987. 50.

²⁵ ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség)

érsekség suffraganeusai voltak.²⁶ Rokay Péter szerint János pápai legátus ajánlotta továbbá, hogy a püspökség élére állítsanak egy latint.²⁷ Fine is hasonlóan vélekedik: szerinte 1233-ig a boszniai püspökök többnyire boszniai születésűek voltak.²⁸ Imre király 1203-ban keresztes hadjáratra készült a boszniai eretnekek ellen, amelyet Kulin bánnak sikerült elhárítani, amikor Bilino poljen megtagadta a szakadár tanokat.²⁹ Ennek ellenére nem csökkent az eretnekek jelenléte Boszniában, ezért IX. Gergely pápa 1233-ban Pecorari Jakab legátust küldte, hogy rendet teremtsen.³⁰ Gyetvai Péter szerint Pecorari Jakab 1233-ban Csák nembeli Ugrin kalocsai érseknek adja a boszniai egyházmegyét,³¹ ez azonban nem valószínű, a boszniai egyházmegye majd csak 1247-ben, IV. Béla kérésére kerül a kalocsai érseki szék joghatósága alá.

Gašić és Gyetvai szerint a pápa kérésére Pecorari jakab 1233-ban bosznia püspökévé nevezi ki Johannes Wildeshausen Teutonicust,³² Rokay Péter, Engel Pál, Koszta László és legújabban Zsoldos Attila szerint viszont Wildeshausen kinevezése csak 1234-ben történt meg.³³ Wildeshausen a Gašić által írt életrajz szerint vesztfáliai hívő polgári családban született, fiatalon belépett a domonkos rendbe. Életszentsége és tudása Európa-szerte híres volt. Boszniai püspöki kinevezését Barbarossa Frigyes császárnak köszönhette. A boszniai püspökségről való 1235-ös lemondása után rendi iskolákban tanított, többek között Aquinói Szent Tamással. Volt a lombard rendtartomány tartományfőnöke, 1241-től domonkos főgenerális. 1251-ben avatták szentté.³⁴

Wildeshausen lemondása után a boszniai egyházmegye élére 1238-ban a pápa Pósa magyar domonkost nevezte ki.³⁵ Pósa a püspökség előtt a kun domonkos rendtartomány főnöke volt, 1238. április 26-án Teoderik milkói püspök szentelte Bosznia püspökévé. Pósa Vrhobosna zsupában, Brdóban (a mai Szarajevó közelében) kezdett el székesegyházat építeni Szent Péter

²⁶ GAŠIĆ 1944. 9.

²⁷ ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség)

²⁸ FINE 2007. 103.

²⁹ ROKAY Péter – TAKÁCS Miklós: In: KMTL 123. (s. v. Bosznia)

³⁰ GAŠIĆ 1944. 9.; GYETVAI 1987. 51.; ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség)

³¹ GYETVAI 1987. 51.

³² Uo.; GAŠIĆ 1944. 11.;

³³ ENGEL Pál – KOSZTA László: In: KMTL 125. (s. v. Boszniai püspökség püspökei (1234-től)); ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség); ZSOLDOS 2011. 85.

³⁴ GAŠIĆ 1944. 11.

³⁵ ENGEL Pál – KOSZTA László: In: KMTL 125. (s. v. Boszniai püspökség püspökei (1234-től)); GYETVAI 1987. 51.; ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség); ZSOLDOS 2011. 85.

tiszteletére, 1238–39-ben pedig székeskáptalan építésébe fogott. 1239-ben azonban az eretnekek elfoglalták Brdót, ezért Pósa püspök Kreševóra (Kreševo, Bosznia és Hercegovina), majd Diakóvárra (Đakovo, Horvátország) menekült, ahol Kálmán hercegtől jelentős birtokadományban részesült. Ezen birtokadományokat IV. Béla király 1244-ben megerősítette.³⁶ 1247-ben a boszniai püspökséget IV. Ince pápa IV. Béla kérésére a kalocsai érsek joghatósága alá rendelte.³⁷

Összegzés

Bosznia területe a késő antik időktől kezdve állandó harcok színhelye, államok és vallások ütközőpontja. Földrajzi fekvéséből adódó elszigeteltsége folytán az itt megforduló népek pogány, keresztény és eretnek tanai otthagyták nyomukat az itt élő lakosságon, és egymással elvegyülve Boszniában egy sajátos hitvilág született, amelyet mind az ortodox, mind a katolikus egyház eretneknek bélyegzett. Ezen hitet a követői, akárcsak világi függetlenségüket, makacsul védtek végig a középkor folyamán. Mindez ürügyül szolgált a szomszédos pravoszláv szerb és katolikus magyar, sőt a római kúria számára, hogy Boszniát az igaz hit védelmében saját befolyásuk alá vonják.

A boszniai latin püspökségre utaló első írásos emlék 1089-ből maradt fenn, az egyházmegye – néhány rövidebb időszakot eltekintve – a raguzai érsekség suffraganeusa volt. Püspökei elsősorban boszniai születésűek voltak. A XIII. századra az egyházmegyében dülő eretnekség már olyannyira elburjázott, hogy a pápa kénytelen volt legátusai által közvetlenül beavatkozni: 1234-ben IX. Gergely kivette a boszniai püspökséget a raguzai érsek joghatósága alól és saját maga alá rendelte, valamint az egyházmegye élére kinevezte Johannes Wildeshausen neves domonkos inkvizitort. A boszniai "eretnekek" makacsságát jól mutatja a tény, hogy Wildeshausen püspök alig egy év múlva lemondásra kényszerül. A pápa ekkor Pósa magyar domonkost ültette Bosznia püspöki székébe: ekkortól kezd megerősödni a magyar egyházi jelenlét a tartományban. Az eretnekek tevékenységének köszönhetően a püspök fokozatosan kiszorul Boszniából, 1239-re a dél-magyarországi Diakóvárra kényszerül. IV. Béla magyar király kérésére a pápa a boszniai püspökséget 1247-ben a kalocsai érsek joghatósága alá rendeli.

³⁶ GYETVAI 1987. 51.

³⁷ GYETVAI 1987. 51–52.; ROKAY Péter: In: KMTL 124. (s. v. Boszniai püspökség)

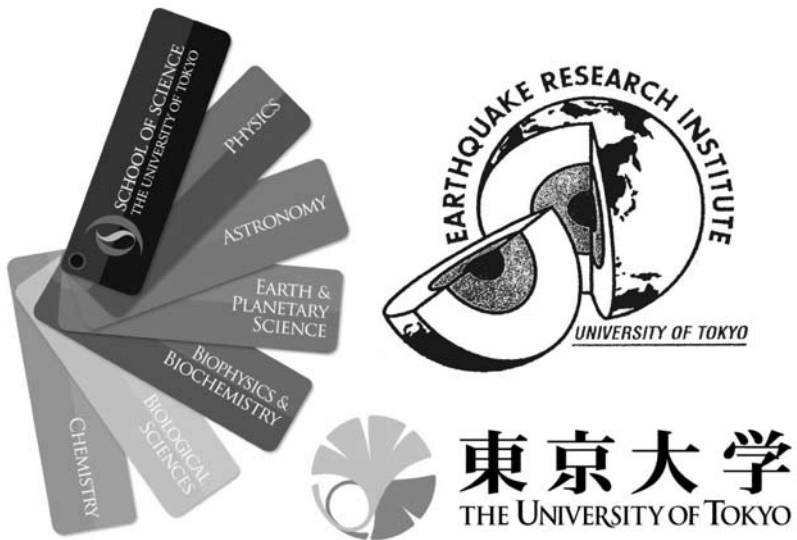
Szakirodalom

- ANGELOV 1969 ANGELOV, Damitar: Bogomilstvoto v Bulgarija. Sofia, 1969.
- ENGEL 1995 ENGEL Pál: A középkori Bosznia. In: História 1995-1. Digitális Tankönyvtár. <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/95-01/ch02.html> [leolvasás dátuma: 2013. október 24.]
- FINE 2007 FINE, John: The Bosnian Church. Its Place in State and Society from the Thirteenth to the Fifteenth Century. London 2007.
- GAŠIĆ 1944 GAŠIĆ, Emericus: Brevis conspectus historicus dioecesium Bosniensis-Diacoviensis et Sirmiensis. Essekini, 1944.
- GYETVAI 1987 GYETVAI Péter: Egyházi szervezés főleg az egykori déli magyar területeken és a bácskai Tisza mentén. München, 1987. (Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae VII.)
- KMTL Korai magyar történeti lexikon. Főszerk. KRISTÓ Gyula, szerk. ENGEL Pál – MAKK Ferenc. Bp. 1994.
- MANDIĆ 1962 MANDIĆ, O. Dominik: Bogomilska crkva bosanskih krstjana. Chicago 1962.
- PETROVIĆ 2008 PETROVIĆ, Radmilo: Bogumili. Beograd, 2008.
- TERNOVÁČZ 2013 TERNOVÁČZ Bálint: A bogumil eretnekség az Észak-Balkánon a 10–11. században. In: Micae Medieales III. Fiatal történészek dolgozatai a középkori Magyarországról és Európáról. Szerk.: Gál Judit, Péterfi Bence, Vadas András, Kranzieritz Károly. Budapest, 2013.
- UDVARDY 1991 UDVARDY József: A kalocsai érsekek életrajza (1000–1526). Köln, 1991. (Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae XI.)
- ZSOLDOS 2011 ZSOLDOS Attila: Magyarország világi archontológiája 1000–1301. Budapest, 2011.

Stability of Uniform-Sliding Elastic Continuum

An attempt to deeper understand the mechanics of Earthquakes

Krisztián Benyó
Eötvös Loránd University, Hungary

Supervisor:
TAKAHIRO HATANO
Associate Professor
Earthquake Research Institute, University of Tokyo

1. Introduction

The study of earthquakes and related processes has a long history in Japan due to its unique seismological situation. A huge amount of records and data are at one's disposal, moreover the regular experience and hundreds of years of analysis and observations provide a fertile soil for constructing a rather relevant model, or at least to make some conjectures or remarks which may prove useful in the long run.

In this research, after carefully analysing relevant papers and articles to actually get to see where or how we can possibly make some improvements, we picked a rather theoretical but quite simple concept for our basic model, which we then polished and improved through the course of the research.

Our concepts are omitting a „vast” amount of different affecting factors and are based on some not too correct but still considered relevant assumptions, so our model is a bit far from reality. Moreover the analysis we did has its flaws, there are some remarks and observations which need to be further examined.

2. Some remarks

Throughout the entire work, rudiments of linear elasticity are assumed. Even if not stated everytime, we assume that the functions mentioned and used here are at least continuous (in some cases we will have to make even further restrictions). Also we shall denote the time derivative of a function by marking the function with an upper dot and the spacial derivative (with respect to a given direction specialized in advance) by marking the function with an apostrophe.

2.1. About the coefficient of friction

Friction is in a way the essence and the foundation of the models, which will be handled in this paper. Because of that it deserves some more in-depth explanation before we can actually start discussing the main ideas and concepts.

The descriptions presented in this work are totally macroscopic which means that a surface is characterized by its mechanical behaviour, the relation between friction force and slip displacement rather than the microscopic mechanisms.

When handling friction one of the most basic assumptions that may arise is that the surface actually has, at any instant time, a state. Moreover the friction

stress is to depend only on the slip rate, the normal stress and the state. At a given point on the surface one may naturally assume that the state varies as a continuous function of time for finite slip rate.

In this paper we are going to represent this state with the coefficient of friction ϕ being a function of time, slip rate and position.

In reality we expect that the surface state should change if the external temperature, fluid pore pressure or chemical environment changes. These environmental effects are excluded for simplicity.

A more thorough discussion regarding basic notations and assumption about friction as well as discussing the actual mathematical formalities of the state can be read in the work of Ruina [4].

2.2. Linear stability analysis?!

The key concept for the understanding of mega-earthquakes in subduction zones is the slip deficit, which can essentially be considered as the nest, the basis of these sudden seismological movements. Namely, the subduction does not occur homogeneously, the slip rate, the actual motion varies on various different factors determined by the actual part of the plate as well as its surroundings.

Seismologists thought that such slip deficit is due to the heterogeneity of the frictional properties of plate boundaries. More exactly, the slip deficit has higher coefficient of friction than other areas of the plate (or at least in some aspects differs from its surroundings, which makes them more apt to undergo some more serious „relaxation processes“).

But the situation may not be so easy! For example one can consider the Tohoku earthquake in 2011 where literally the whole area around the hypocenter has undergone a considerable amount of seismic slip. This may indicate that the slip deficit is not necessarily „fixed“ at a certain area as a strong patch, but it may result from the dynamics of the plate boundary sliding.

To address this problem, we wished to check that a homogeneous system (that means, homogeneous in its frictional properties) may be spatially nonuniform due to the dynamic instability. Also, to this end, the estimate of the critical wavelength is important, because it may indicate the minimum size of the slip deficit.

3. The sliding block

In this section we are going to present two well known models of the simpler, two-dimensional case. These models are commonly called spring-block models because they consider a one-dimensional frictional surface, on which a rigid elastic block is sliding. A spring is attached to the block for describing the systems „elastic properties” and for analysing the system’s reactions to perturbation.

3.1. A model without mass

In Ruina’s work [4] he presents a thorough analysis on state variable friction laws as well as achieves some remarkable results with models using various frictional laws and assumptions. One of his results is a more or less complete analysis of a rather simple mechanical system, a massless spring-block model (Figure 1).

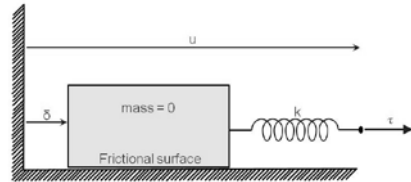

Figure 1: Ruina’s spring-block model. A slider of negligible mass slides a distance δ . A load point moves a distance u stretching the spring with stiffness k and causing the driving stress τ .

His model uses a friction law adequately described by one internal state variable, θ . With this he has the friction stress τ described by

$$\tau = \sigma F(\theta, V)$$

where σ denote the V normal stress and stands for the slip rate. Furthermore he assumes an evolution of the state variable described by

$$\dot{\theta} = \dot{G}(\theta, V)$$

In his model, a rigid slider with unit base area is held in frictional contact with another rigid surface by the normal stress σ (which is considered independent of the slip displacement δ and the load point displacement u for simplicity). A spring with stiffness k connects the block to the load point and transmits a stress τ in the direction of sliding. In his discussion, k has a dimension (stress/distance) and is defined as $k = -\partial_{\delta}\tau$ at fixed u .

He carefully analyses his spring block model at a nearly steady slip with the load point moving at a constant V_0 speed. By linearization and considering Newton’s second law he gets the following system of equations:

$$\tau - \tau_{ss}(V_0) = \sigma \partial_\theta F(\theta - \theta_{ss}(V_0)) + \sigma \partial_V F(\dot{\delta} - V_0) = -k \left(\delta - V_0 t + \frac{\tau_{ss}(V_0)}{k} \right),$$

$$\dot{\theta} = \partial_\theta G(\theta - \theta_{ss}(V_0)) + \partial_V G(\dot{\delta} - V_0),$$

and after an in-depth discussion, he finally reaches the following formula

$$k_{cr} = \frac{V}{V_0} \sigma (\partial_V F \partial_\theta G - \partial_V G \partial_\theta F)$$

for a critical spring constant, which essentially means that models with springs of stiffness lesser than this amount would yield to an unstable mechanical system.

3.2 A model with mass

In Rice and Ruina's article [3] they discussed a dynamically more adequate spring-block model (namely they considered mass to be nonzero). In addition to that they did a thorough stability analysis with the use of some small perturbation theory and achieved some remarkable re-

sults in determining the critical wavelength. Their model is also a one degree-of-freedom system (that means only one state variable is in effect) and they also consider a nearly steady slip with constant V_0 velocity at the load point (Figure 2).

They start with a linearized dependence of $\tau(t)$ on $V(t)$ and apply a small perturbation around a steady state at slip rate V_0 , the steady slip speed for which stability is to be examined. Writing the actual slip speed as $V_0 + \dot{x}$, one can consider x as the shortening of the linear spring element from its steady state length. So the force (or stress, naturally assuming a unit base area) exerted by the spring may be written as

$$T = \tau_{ss} - kx.$$

Therefore their equation of motion is

$$m\ddot{x} = T - \tau + q,$$

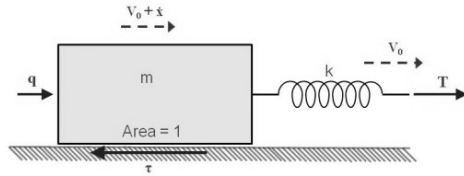

Figure 2: Rice and Ruina's one degree-of-freedom system represented by a sliding block and an attached spring.

where $q(t)$ is an arbitrary perturbing force. By applying an assumed but realistic form of perturbation and after a thorough analysis they finally manage to give a formula to compute not only the critical spring k_{cr} constant but also the critical frequency. After that they provide a detailed discussion about their results and their mathematical (namely, functional) properties, dependences as well as some applications.

4. Off to the continuum

In this section we are presenting 2 known models handling three-dimensional systems. In these models a relatively thin elastic continuum is slipping on a two-dimensional frictional surface.

4.1. The “bridge between dimensions”

A rather interesting approach to the matter was made by Clancy and Corcoran [1]. They represented the tectonic plate by a continuous elastic bulk in frictional contact with a rigid frictional surface. They assumed that the medium is isotropic and it has a constant density in space and time. Their model plate was moving at a constant rate v in relation to the fault plane (Figure 3).

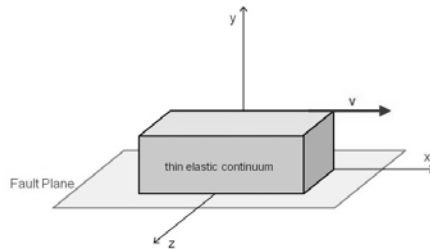

Figure 3: Clancy and Corcoran's schematic of the earthquake system. v is the velocity of the top surface of the bulk in the direction of the x axis.

They start off with a basic elastodynamical equation (commonly known as Navier's equation, see Eq. (1)) as their equation of motion. By applying it to their model with some basic assumptions and neglecting some minor factors, they obtain a simplified two-dimensional form of the original partial differential equation with boundary conditions specially designed for their model.

They further simplify it by some linearization and by assuming a stick slip behaviour they are finally able to nondimensionalize the whole system of equations, resulting in a system of partial differential equations with the form of

$$\begin{aligned}\dot{e} &= f - \varphi, \\ \dot{f} &= e'' - e,\end{aligned}$$

where e stands for nondimensional velocity, f stands for nondimensional acceleration and φ represents the frictional force which is obviously what they were interested in. By discretizing space they obtain a version of the traditional Burridge-Knopoff model.

After that they provide an in-depth analytical treatment of the Burridge-Knopoff model which is of lesser interest for us at the moment.

4.1. Sliding at constant speed

We have already mentioned the spring-block model described in Rice and Ruina's work [3]. In that paper they apply the same concepts and assumptions made with their two-dimensional model to a relatively simple three-dimensional model.

They consider a thin elastic continuum in frictional contact with the fault plane (x, z plane of an x, y, z Cartesian coordinate system), with the top sliding at v velocity in slip direction. For this model the schematics of Figure 3 are also relevant.

In their calculations, they are neglecting inertia and assume that the sliding body is translationally homogeneous. They apply a sinusoidal perturbation around the steady state to be able to carefully analyse the stability of their system. They introduce an effective spring constant $k(\kappa)$ for disturbances with wave number κ in their equations, and with similar calculations compared to the two-dimensional case they finally achieve a formula for describing a critical value of the function k . Namely, they reach the conclusion that there exists a well-defined and system specific k_{cr} value which has the following property: for a sufficiently low κ wave number if $k(\kappa)$ is lower than k_{cr} then the system is considered unstable.

Furthermore they give a thorough discussion about how relevant is their model compared to actual measurements and real data.

5. A model driven by constant force

As for this section, it contains the in-depth discussion of a three-dimensional model partially different from the ones discussed in the previous section. This model is essentially the result of the whole Research Internship Program.

5.1. Abbreviations, assumptions, basic description

Our model considers a thin elastic continua sliding on the x, z plane (fault plane). The sliding motion is driven by a constant pushing force P . The sliding body is in frictional contact with the Fault Plane (Figure 4).

We are assuming that the block is translationally homogeneous in the x direction. In addition to that we suppose that there is no layering present in the bulk (it is isotropic) and that the medium has a constant ρ density in time and space.

As for abbreviations and further applied notations; the thickness of the body is represented by H and the-scale length of the body is L , resulting in the body spanning from the $x = -\frac{L}{2}$ plane to the $x = \frac{L}{2}$ plane. We denote a function's derivative with respect to x by an apostrophe (during latter subsections). The initial slip rate of the system is represented by V_0 . λ and μ stand for the Lamé parameters. furthermore we apply the following abbreviations regarding them: $V_p^2 = \frac{\lambda+2\mu}{\rho}$ and $V_s^2 = \frac{\mu}{\rho}$. The friction force is denoted by Φ , being a function of specified variables.

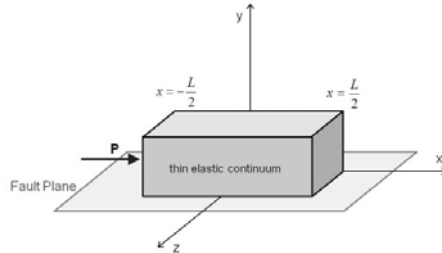

Figure 4: Our schematic model of a thin elastic continuous bulk in frictional contact with the fault plane, driven by a constant pushing force P in the x direction.

5.2. The equation of motion

We start from the Navier equation (a basic elastodynamical equation describing the balance of forces)

$$\partial_t^2 \mathbf{u}(\mathbf{r}, t) = V_p^2 \nabla(\nabla \cdot \mathbf{u}(\mathbf{r}, t)) + V_s^2 \nabla^2 \mathbf{u}(\mathbf{r}, t) + \frac{\mathbf{f}}{\rho}, \quad (1)$$

where $\mathbf{r}$ is the displacement vector, $\mathbf{u}$ is the material displacement from equilibrium, and $\mathbf{f}$ is the net body force (e.g. gravity). We may assume that

the displacement field is independent of z (it represents depth into the fault, see Figure 4). Moreover we may neglect net body forces, which yields to $\mathbf{f} = \mathbf{0}$. Considering the fact that our block is moving in the x direction we have $\mathbf{u}$ with the form

$$\mathbf{u}(\mathbf{r}, t) = (u(x, y, t), 0, 0). \quad (2)$$

Substituting this into Eq. (1) we have

$$\partial_t^2 u(x, y, t) = [V_P^2 \partial_x^2 + V_S^2 \partial_y^2] u(x, y, t). \quad (3)$$

Furthermore, regarding our model and concepts, we have to apply some boundary conditions to the above stated partial differential equation:

$$\partial_y u(x, y, t) \Big|_{y=H} = 0, \quad (4)$$

$$\partial_y u(x, y, t) \Big|_{y=0} = \frac{\Phi}{\mu}, \quad (5)$$

$$\partial_x u(x, y, t) \Big|_{x=-\frac{L}{2}} = -\frac{P}{\lambda + 2\mu}, \quad (6)$$

$$\partial_x u(x, y, t) \Big|_{x=\frac{L}{2}} = 0, \quad (7)$$

$$u(x, y, 0) = g(x, y). \quad (8)$$

Here Eq. (4) states that the top side is free of „blocking factors”, Eq. (5) describes the friction force on the contact plane, Eq. (6) incorporates the pushing force to the system, Eq. (7) states that the other side of the block is without any force and finally Eq. (8) is for initialization ($g(x, y)$ is a spacially uncorrelated function with magnitude $|g(x, y)| \ll 1$).

We are handling a thin bulk, so we may assume that the thickness in the y direction, H , is small, so by definition of the second-order partial derivative we have

$$\partial_y^2 u(x, y, t) \Big|_{y=0} \cong \frac{\partial_y u(x, y) \Big|_{y=H} - \partial_y u(x, y) \Big|_{y=0}}{H}. \quad (9)$$

By inserting the boundary conditions we achieve the following formula

$$\partial_y^2 u(x, y, t) \Big|_{y=0} \cong -\frac{\Phi}{\mu H}. \quad (10)$$

Writing $u(x, 0, t)$ as $u(x, t)$ (the argument y is omitted), we get

$$\partial_t^2 u(x, t) = V_P^2 \partial_x^2 u(x, t) - \frac{V_S^2 \Phi}{\mu H}, \quad (11)$$

which describes the motion of our model with the consideration of some of our concepts.

5.3. The case for constant normal stress

First of all we consider our model with constant normal stress acting on the top side of the elastic continuum (Figure 5). We are going to analyze the system at a steady state, and then by using a small perturbation theory we are going to discuss the linear stability of the system as well as provide a formula for the critical wave number and critical frequency.

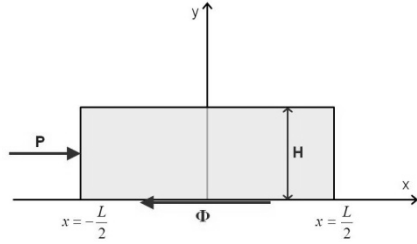

Figure 5: Our model, showing only the plane spanned by the x and y-axis. It describes the case where the normal stress is constant.

5.3.1 Steady state solution

We may assume a uniform and steady solution of the above equation: $\dot{u}(x, t) = V_0$. This leads to $u_{ss}(x, t) = V_0 t + f(x)$, where $f(x)$ is an arbitrary function. Then the boundary conditions for x direction read

$$f' \left(-\frac{L}{2} \right) = -\frac{P}{\lambda + 2\mu}, \quad (12)$$

$$f' \left(\frac{L}{2} \right) = 0. \quad (13)$$

We further assume that the friction force per unit area, Φ , is a function of sliding velocity at a steady state: i.e., $\Phi = \Phi_{ss}(V_0)$. Then it is apparent from Eq. (11) that $\partial_x^2 u(x, t)$ must be independent of x; namely, $f(x) = c_0 + c_1 x + c_2 x^2$. From Eqs. (12) and (13), c_1 and c_2 can be easily determined. So for $f'(x)$ we have the form

$$f'(x) = -\frac{P}{\lambda + 2\mu} \left(\frac{1}{2} - \frac{x}{L} \right). \quad (14)$$

At a steady state, Eq. (11) can be rewritten as

$$0 = V_P^2 f''(x) - \frac{V_S^2}{\mu H} \Phi_{ss}(V_0) \quad (15)$$

(by substituting the known steady state form of $u_{ss}(x, t)$).

Inserting Eq. (14) into the above equation, we have

$$P = \frac{L}{H} \Phi_{ss}(V_0), \quad (16)$$

which is identical to the balance between the driving force and the basal friction.

5.3.2 Linear stability

To discuss the linear stability, we consider a perturbation of sinusoidal form, namely

$$u(x, t) = V_0 t + f(x) + u_1(t) \cos(kx + \theta), \quad (17)$$

$$\dot{u}(x, t) = V_0 + \dot{u}_1(t) \cos(kx + \theta), \quad (18)$$

where θ must be chosen to be consistent with the boundary condition, Eq. (7):

$$\theta = -\frac{kL}{2}. \quad (19)$$

Based on experiments, a sudden change in the slip rate results in a sudden change in the friction force as well, more exactly Φ increases (decreases) simultaneously with the sudden imposed increase (decrease) of V_0 .

In addition to that, if the velocity is maintained constant after the sudden change, then

the friction force Φ evolves towards a steady state value, Φ_{ss} , which is a function only of the slip rate V_0 . According to studies, $\Phi_{ss}(V_0)$ is a decreasing function of V_0 (see Figure 6).

So for the given perturbation and utilizing the above mentioned properties (as well as Figure 6), the relaxation of friction force is described as

$$\Phi(x, t) = \Phi_{ss}(V_0) + f \dot{u}_1(t) \cos(kx + \theta) - \int_0^t h(t-t') \dot{u}_1(t') \cos(kx + \theta) dt', \quad (20)$$

where f is a function of V_0 (also $f > 0$ applies because Φ changes simultaneously with V_0) and $h(t)$ also depends on V_0 (moreover because $\Phi_{ss}(V_0)$ is a decreasing function, we have $\int_0^\infty h(t) dt > f$). Furthermore, we assume that the friction force is local, namely, the friction force at $x = x_1$ is not affected by the velocity at $x_2 \neq x_1$!

For the steady state version by substituting $u_{ss}(x, t) = V_0 t + f(x)$ into the equation of motion (Eq. (11)) we get:

$$0 = V_P^2 f''(x) - \frac{V_S^2}{\mu H} \Phi_{ss}(V_0). \quad (21)$$

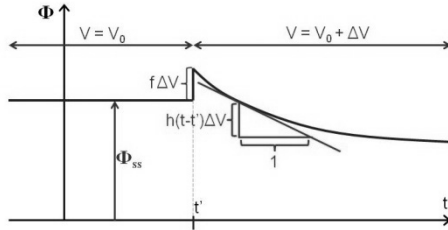

Figure 6: Resistive shear stress Φ in response to a sudden step ΔV in slip rate imposed at time t' .

For the perturbed case we substitute Eq. (17) and Eq. (20) into Eq. (11), which yields

$$\begin{aligned} \ddot{u}_1(t) \cos(kx + \theta) &= V_p^2 (f''(x) - k^2 u_1(t) \cos(kx + \theta)) \\ &\quad - \frac{V_s^2}{\mu H} (\Phi_{ss}(V_0) + f \dot{u}_1(t) \cos(kx + \theta)) \\ &\quad + \frac{V_s^2}{\mu H} \left(\int_0^t h(t-t') \dot{u}_1(t') \cos(kx + \theta) dt' \right). \end{aligned} \quad (22)$$

By applying Eq. (21) and substituting with $z(t) = u_1(t) \cos(kx + \theta)$ we get

$$\ddot{z}(t) = -V_p^2 k^2 z(t) - \frac{V_s^2}{\mu H} \left(f \dot{z}(t) - \int_0^t h(t-t') \dot{z}(t') dt' \right). \quad (23)$$

For an effective analysis we may consider an arbitrary perturbing force independent of our previous perturbations. It is essentially another perturbation in the friction, but this does not result from the velocity perturbation but the intrinsic fluctuation in frictional force: the irregularity of the surface topography, or the material heterogeneity, etc. and it will prove vital for some later parts. So the correct equation of motion would be like

$$\partial_t^2 u(x, t) = V_p^2 \partial_x^2 u(x, t) - \frac{V_s^2 \Phi}{\mu H} + q(t), \quad (24)$$

which yields to

$$\ddot{z}(t) = -V_p^2 k^2 z(t) - \frac{V_s^2}{\mu H} \left(f \dot{z}(t) - \int_0^t h(t-t') \dot{z}(t') dt' \right) + q(t). \quad (25)$$

That means

$$q(t) = \ddot{z}(t) + V_p^2 k^2 z(t) + \frac{V_s^2}{\mu H} \left(f \dot{z}(t) - \int_0^t h(t-t') \dot{z}(t') dt' \right). \quad (26)$$

From this equation, the Laplace transform of $z(t)$ is given by

$$\hat{z}(s) = \frac{\hat{q}(s)}{D(s)}, \quad (27)$$

where

$$D(s) = s^2 + \frac{V_s^2}{\mu H} (f - \hat{h}(s))s + V_p^2 k^2. \quad (28)$$

We are searching for poles of $\hat{z}(s)$, because a pole at $s = s_0$ corresponds to a term of the form $e^{s_0 t}$ in the inverse transform of $\hat{z}(s)$, $z(t)$. Because of this the steady slipping state would be unstable for any s_0 solution of $D(s) = 0$ with $\Re(s_0) > 0$ (since then the perturbation would increase exponentially because $\hat{q}(s)$ is arbitrary). So the stability condition is $\Re(s) < 0$ for $D(s) = 0$.

Now we consider successively lower values of k and show next that as k reduces from ∞ to 0 it is to pass through a critical value, k_{cr} , at which two conjugate roots of $D(s) = 0$ cross the $\Im(s)$ axis into the domain $\Re(s) > 0$. So consequently, the steady slip rate is stable if $k > k_{cr}$ and at least in the vicinity of k_{cr} , the system exhibits flutter oscillations of frequency β whose amplitude grows in time if $k < k_{cr}$ and decays if $k > k_{cr}$.

Due to the assumed integrability of $h(t)$ we have that $\hat{h}(s)$ is bounded and $\hat{h}(\infty) = 0$ in the domain $\Re(s) \geq 0$. For $k \rightarrow \infty$ also $k^2 \rightarrow \infty$ applies, so because $\hat{h}(s)$ is bounded in the $\Re(s) \geq 0$ domain, $s \rightarrow \infty$ also holds. Furthermore, because of $\hat{h}(\infty) = 0$, we get a quadratic equation for s by $D(s) = 0$ that has roots with $\Re(s) = -\frac{V_s^2 f}{2\mu H}$ which is a contradiction because of $f > 0$. So $D(s) = 0$ has no roots with $\Re(s) \geq 0$ in the limit $k \rightarrow \infty$.

For large positive real s -values, we now know that $D(s) > 0$, but $f - \hat{h}(0) < 0$ so for sufficiently small s positive reals we have $D(s) < 0$. So for $k = 0$, $D(s) = 0$ has at least one root on the positive real s -axis. Therefore, assuming continuity, there exists a real root or a conjugate pair of complex roots in the $\Re(s) \geq 0$ domain as k reduces from ∞ to 0.

It is clear that $D(0) = V_p^2 k^2 > 0$ and $D(\infty) = \infty$ so a root cannot pass through the origin or infinity. Then by elimination, we can exclude the case of the real root. So a conjugate pair of complex roots crosses the $\Im(s)$ axis at a critical condition, since $D(s)$ has real coefficients. The crossing points $\pm i\beta$ are given by

$$D(\pm i\beta) = -\beta^2 \pm \frac{V_s^2}{\mu H} (f - \hat{h}(\pm i\beta)) i\beta + V_p^2 k_{cr}^2 = 0. \tag{29}$$

Separating Eq. (29) into real and imaginary part, we get the following two equations:

$$\int_0^\infty \cos(\beta t) h(t) dt = f, \tag{30}$$

$$V_p^2 k_{cr}^2 = \beta^2 + \frac{V_s^2}{\mu H} \beta \int_0^\infty \sin(\beta t) h(t) dt. \tag{31}$$

Eq. (30) determines the critical frequency β and Eq. (31) gives a formula for the critical wavenumber k_{cr} !

5.4. The case for linear normal stress

Now we consider our model with a normal stress $p(x)$, linearly increasing along the x direction and acting on the top side of the elastic continuum (Figure 7). It is given by

$$\begin{aligned} p(x) &= p_1 + (p_2 - p_1) \frac{x + \frac{L}{2}}{L} \\ &= \frac{p_1 + p_2}{2} + (p_2 - p_1) \frac{x}{L}, \end{aligned} \quad (32)$$

where p_1 is the normal stress at $x = -\frac{L}{2}$ and p_2 is the normal stress

at $x = \frac{L}{2}$. Again we are going to analyze the system at a steady state, then by using a small perturbation theory we are going to discuss the linear stability of the system as well as provide a formula for the critical wave number and critical frequency.

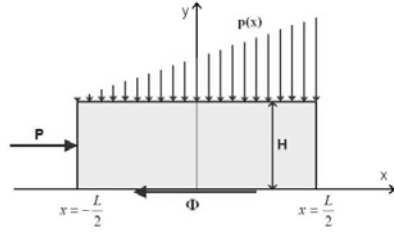

Figure 7: Our model, showing only the plane spanned by the x and y -axis. It describes the case where the normal stress is given by the function $p(x)$.

5.4.1. Steady state solution

We may assume that there is a steady state solution of the form $u_{ss} = V_0 t + f(x)$ for the equation of motion (Eq. (11)). Here again $f(x)$ is an arbitrary function with the boundary conditions described by Eq. (12) and Eq. (13). For a steady state, we know that the coefficient of friction is a function of only V_0 , which means we have $\Phi = \Phi_{ss}(V_0)p(x)$

Substituting what we know about the steady state case into Eq. (11) we get

$$0 = V_p^2 f''(x) - \frac{V_s^2}{\mu H} \phi_{ss}(V_0) p(x), \quad (33)$$

which yields to

$$\begin{aligned} f''(x) &= \frac{V_s^2 \phi_{ss}(V_0)}{V_p^2 \mu H} p(x) \\ &= \frac{V_s^2 \phi_{ss}(V_0)}{V_p^2 \mu H} \left(\frac{p_1 + p_2}{2} + (p_2 - p_1) \frac{x}{L} \right) \\ &= \frac{V_s^2 \phi_{ss}(V_0)}{V_p^2 \mu H} \frac{p_1 + p_2}{2} + \frac{V_s^2 \phi_{ss}(V_0)}{V_p^2 \mu H} (p_2 - p_1) \frac{x}{L}. \end{aligned} \quad (34)$$

From this one can easily see that $f(x)$ has the form of $f(x) = c_0 + c_1 x + c_2 x^2 + c_3 x^3$ where c_2 and c_3 can be easily calculated from the formula for $f'(x)$.

Furthermore, by applying one of the boundary conditions (for example Eq. (12)) we can also calculate the value of c_1 :

$$f'(x) \Big|_{x=\frac{L}{2}} = \left(\frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) p_1 + p_2}{V_P^2 \mu H} x + \frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) p_2 - p_1}{V_P^2 \mu H} \frac{x^2}{L} + c_1 \right) \Big|_{x=\frac{L}{2}} = 0, \quad (35)$$

so we have

$$c_1 = -\frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) \frac{L}{8} (3p_2 + p_1)}{V_P^2 \mu H}. \quad (36)$$

And by applying Eq. (36) to Eq. (12) with the consideration of Eq (34):

$$\frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) p_1 + p_2}{V_P^2 \mu H} \frac{p_1 + p_2}{2} \left(-\frac{L}{2} \right) + \frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) p_2 - p_1}{V_P^2 \mu H} \frac{p_2 - p_1}{L} \frac{L^2}{4} - \frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) \frac{L}{8} (3p_2 + p_1)}{V_P^2 \mu H} = -\frac{P}{\lambda + 2\mu}, \quad (37)$$

which yields to

$$P = \frac{V_S^2 \phi_{ss}(V_0) \frac{L}{2} (p_1 + p_2) (\lambda + 2\mu)}{V_P^2 \mu H} \quad (38)$$

and by substituting the values of V_P^2 and V_S^2 we get

$$P = \frac{L}{H} \phi_{ss}(V_0) \frac{p_1 + p_2}{2}, \quad (39)$$

which describes the balance between the friction force with normal stress and the pushing force.

5.4.2. Linear stability

In this case we have the friction force described by:

$$\Phi(x, t) = \phi(x, t)p(x), \quad (40)$$

where $\phi(x, t)$ denotes the coefficient of friction as a function of displacement (in the x direction) and time.

Again we consider a sinusoidal perturbation described by Eq. (17) and Eq. (18). In addition to that, in this case we may assume that the friction force behaves the same way as with constant normal stress, so a perturbation around its steady state value by the fluctuation is again described in Figure 6:

$$\Phi(x, t) = (\phi_{ss}(V_0))p(x) + f\dot{u}_1(t) \cos(kx + \theta) - \int_0^t h(t - t')\dot{u}_1(t') \cos(kx + \theta) dt'.$$

By using this equation and Eq. (17) in the equation of motion (Eq. (11)) we get

$$\begin{aligned} \ddot{u}_1(t) \cos(kx + \theta) &= V_p^2(f''(x) - k^2 u_1(t) \cos(kx + \theta)) \\ &\quad - \frac{V_s^2}{\mu H} (\phi_{ss}(V_0)p(x) + f\dot{u}_1(t) \cos(kx + \theta)) \\ &\quad + \frac{V_s^2}{2\mu H} \left(\int_0^t h(t-t')\dot{u}_1(t') \cos(kx + \theta) dt' \right). \end{aligned} \quad (41)$$

By using the formula we know from the steady state case (Eq. (33)) and substituting with $z(t) = u_1(t) \cos(kx + \theta)$ we get

$$\ddot{z}(t) = -V_p^2 k^2 z(t) - \frac{V_s^2}{\mu H} \left(f\dot{z}(t) - \int_0^t h(t-t')\dot{z}(t') dt' \right), \quad (42)$$

which is literally the same expression as the one we got in the previous section.

So we have the same formula for $D(s)$, we get Eq. (30) describing the critical frequency and Eq. (31) for the critical wavenumber.

Furthermore, during the linear stability analysis section one does not have to use the actual form of $p(x)$, so for this part it can be a smooth, preferably monotonous function of x . What makes things complicated though is the steady state analysis part, where we had to integrate $p(x)$ in order to be able to tell the exact form of $f(x)$!

6. Further possibilities

One may easily notice that this model is really far from perfect and represents reality to some extent and with a mass amount of limitations. So naturally there are still a lot of possibilities for improvement.

We don't have to go too far because even the analysis of our model has some flaws. In this work we only did linear stability analysis so it is apparent that a nonlinear stability analysis would greatly improve our understanding on the properties of our model and the basic processes that keep it in motion. Due to the lack of time and various other (mostly technical) reasons we had to completely omit this part. Nonlinear stability analysis was already done on a one degree-of-freedom spring-block model by Gu et al. [2] and it surely holds unique challenges but could prove rewarding in the long run.

Also a more thorough analysis regarding a generalized $p(x)$ in the second phase of our model could be possible and may prove useful as well.

Our long-term goal is to actually understand how exactly the unstable wavenumbers „store” the elastic energy. That means, to deeper understand the time

evolution of energy spectrum of the elastic plate. For this purpose analytical methods may prove useful or the incorporation of numerical simulations seems to be promising as well.

Acknowledgements

First and foremost I would like to express my sincere gratitude to the organizers and relevant staff members of the University of Tokyo Research Internship Program for their extreme effort and helpfulness and outstanding enthusiasm which made the whole duration of the Program a remarkable and enjoyable experience.

In addition to that I would like to thank Professor Kawakatsu, Earthquake Research Institute, University of Tokyo for making me possible to conduct researches at their Institute. Furthermore I would also like to thank Associate Professor Hatano, Earthquake Research Institute, University of Tokyo for his gentle guidance and great effort which helped my research run smoothly during the entire Program. These results would not have been achieved without his supervision.

References

- [1] Clancy, I., & Corcoran, D. (2006). Burridge-Knopoff model: Exploration of dynamic phases. *Phys. Rev. E* 73, 046115 .
- [2] Gu, J. C., Rice, J. R., Ruina, A. L., & Tse, S. T. (1984). Slip motion and stability of a single degree of freedom elastic system with rate and state dependent friction. *J. Mech. Phys. Sol.*, 32, 3 , 167-196.
- [3] Rice, J. R., & Ruina, A. L. (1983). Stability of steady frictional slipping. *J. Appl. Mech.*, 50 , 343-349.
- [4] Ruina, A. L. (1983). Slip instability and state variable friction laws. *J. Geophys. Res.*, 88, B12 , 10,359-10,370.

MŰHELYBESZÁMOLÓK

I. A műhelyekben és a szervezeti egységekben meghirdetett kurzusok

A 2011/2012. tanév első (ősz) félév

ÓRÁK CÍME	OKTATÓ
Ember és környezet viszonya: Diamond olvasószeminárium 2.	Fazekas Péter
Tudományfinanszírozás és szervezés a földtudományokban	Kovács István
A magyar földrajztudomány átalakulása az 1950-es években	Győri Róbert
Academic Writing	Faragó-Szabó István
Hegel-recepciók	Csikós Ella
ELTE szakfordítói kurzus	Erdélyi Ágnes
Kaposvár: Az elme természete	Tőzsér János
PPKE: Ismeretelméleti problémák az antikvitás- ban. Emlékezés.	Lautner Péter
Francia kezdő	Vargyas Brigitta
Francia kezdő	Vargyas Brigitta
Francia középhasaladó 2	Vargyas Brigitta
Francia haladó	Vargyas Brigitta
Franciaország az irodalomban	Vargyas Brigitta
Középkori irodalom tömbszeminárium (Nathalie Koble)	Szabics Imre
A francia udvari elbeszélés	Szabics Imre
Műfordítói szeminárium	Ádám Péter
Orientalisztikai kutatószeminárium	Csibra Zsuzsanna, Máté Zoltán
Spanyol nyelv	Bubnó Hedvig
Német nyelv újrakezdőknek (A2/B1)	Sára Balázs
Német nyelv középhasaladókknak (B2)	Sára Balázs
Német nyelv haladóknak (C1)	Sára Balázs
Német stílusgyakorlatok	Sára Balázs

ÓRÁK CÍME	OKTATÓ
Német nyelvtörténet I.	Sára Balázs
Alternatív aspektusok a német grammatikában	Sára Balázs
Lehrerforschung. Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen	Feld-Knapp Ilona
Európai zenetörténet VI.	Dávid Gábor Csaba
Kortárs német irodalmi szövegolvasás	Czeglédy Anita
Kurzprosa des 16. Jahrhunderts	August Stahl
Az antik regény	Szepessy Tibor
A római líra útjai	Tar Ibolya
Bevezetés a klasszika-filológiába	Mészáros Tamás
Latin 1.	Farkas Zoltán
Latin 3.	Farkas Zoltán
Filologia della letteratura italiana	Armando Nuzzo
Bevezetés a statisztikába	Bozsonyi Károly
Kortárs skandináv irodalom 1.	Masát András, Nagy Emese
Spanyolországi nem spanyol nyelvek és kultúrák	Faluba Kálmán, Faix Dóra
Modern, illetve kortárs spanyol szerzők műveinek/életművének vizsgálata 3.	Csuday Csaba, Faix Dóra
Elmélet és módszer	Laczkó Krisztina
Funkcionális pragmatikai kutatászeminárium	Laczkó Krisztina
Olasz kezdő 1/a	Ludmann Ágnes
Olasz kezdő 1/b	Lukács András
Szociolingvisztika	Fábián Zsuzsanna
Olasz nyelvi gyakorlatok	Enzo Negrin
Médiakutatási perspektívák	Somfalvi Alíz
Statisztika	Bozsonyi Károly

A 2011/2012. tanév második (tavaszi) félév

ÓRÁK CÍME	OKTATÓ
Angol haladó 1/b	Sántha Ferencé
Angol haladó 2/b	Sántha Ferencé
Angol irodalom 1660-tól 1890-ig	Fejérvári Boldizsár
Az antik regény	Szepessy Tibor
Bevezetés a klasszika-filológiába 2.	Mészáros Tamás
Hegel: A szellem fenomenológiája	Gulyásné Csikós Ella
Filozófiai szakfordítás	Erdélyi Ágnes
Kína világa	Várnai András
Wittgenstein szövegolvasó szeminárium	Faragó-Szabó István
Filozófiai esszé- és dolgozatíró szeminárium	Faragó-Szabó István
Francia 1 kezdő 2a	Vargyas Brigitta
Francia 1 kezdő 2b	Vargyas Brigitta
Francia 1 kezdő 2c	Vargyas Brigitta
Francia 2.	Vargyas Brigitta
Francia 3.	Vargyas Brigitta
Francia 4.	Vargyas Brigitta
Mai francia nyelv	Vargyas Brigitta
Francia nyelvű szakszövegolvasás	Vargyas Brigitta
Francia nyelv és civilizáció	Vargyas Brigitta
Tutoriális tanulmányírás	Vargyas Brigitta és Szabics Imre
Német nyelv újrakezdőknek (A2/B1)	Sára Balázs
Német nyelv középfeladókknak (B2)	Sára Balázs
Német nyelv haladóknak (C1)	Sára Balázs
Középfelnémet szövegkiadói szeminárium	Christine Glaßner
Korai újfelnémet szövegkiadói szeminárium	Balogh F. András
Európai zenetörténet VII.	Dávid Gábor Csaba
Műfordítói szeminárium	Wilhelm Droste

ÓRÁK CÍME	OKTATÓ
Német nyelvtörténet II.	Sára Balázs
Német stílusgyakorlatok	Sára Balázs
Österreichische Betrachtungen	Vanessa Elwitschger / Sára Balázs
Deutschlehrer und ihre Sprache	Vanessa Elwitschger / Sára Balázs
Magyar vitakör	Lengyel Zsolt
Nyelvészeti tanulmányírás, konferencia- előadás	Laczkó Krisztina
Pragmatikai kutatászeminárium	Tátrai Szilárd
Testírás	Földes Györgyi, Rákai Orsolya
Kritikaírás / mai próza	Lengyel Zsolt
Filológia	Kiss Farkas Gábor
Kortárs földtani kutatások	Fazekas Péter és Sági Tamás
Kortárs földtani kutatások	Fazekas Péter, Sági Tamás
A munka földrajzi	Czirfusz Márton, Pfening Viola
Terepi közzettani alapismeretek	Sági Tamás
Olasz kezdő 2/a	Ludmann Ágnes
Olasz kezdő 2/b	Lukács András
Olasz középhaladó 2	Lukács András
Olasz gyakorlatok	Lukács András
„Filologia volgare”	Falvay Dávid
Orientalisztikai kutatászeminárium 2.	Csibra Zsuzsanna, Máté Zoltán
Spanyol nyelv (haladó)	Bubnó Hedvig
Akadémiai írás	Faix Dóra
Modern, illetve kortárs spanyol szerzők műveinek/életművének vizsgálata 3.	Faix Dóra
A nyilvánosság értelmezésének lehetőségei	Somfalvi Alíz

ÓRÁK CÍME	OKTATÓ
Megtalálni a szabadság rendjét – Eszmék és hitek a politikai cselekvésben	Ditzendy Orsolya
Statisztikai adatelemzés (SPSS)	Bozsonyi Károly
Bibliaismeret és európai gondolkodás	Ditzendy Orsolya
Orál história és memória	Zirkuli Péter, Csákó Mihály, Németh István
Média (Magyarország képe a nyugati [angol, francia, német] sajtóban)	Zirkuli Péter, Fenyves Katalin, Pelle János
Forráskiadási gyakorlatok	Kiss Anita
Latin 2.	Farkas Zoltán
Latin 4.	Farkas Zoltán
Újszövetségi szövegolvasás 2.	Farkas Zoltán
Művészettörténeti önképzőkör	Farkas Zoltán
Magyar Herold munkacsoport	Farkas Zoltán
Collegium-történeti kutatások	Farkas Zoltán
Cathedra Magistrorum – tanárkutatás III.	Feld-Knapp Ilona
Latin 2	Horváth László

Angol–amerikai műhely*

2011/2012. I. félév

Sántháné Gedeon Mária: Angol nyelvgyakorlat 1. évesek számára

Fejérvári Boldizsár: Bevezetés az angol-amerikai irodalomelméletbe és kritikába

A csoportban az EC-sek és a külsősök az első pillanattól fogva kiváló hangulatot teremtettek, ennek következtében eddigi pályám egyik legegységesebb csapata verődött itt össze. A legfényesebb eredményt is egy külsős, Mikó Katalin érte el (ezt kitűnővel honoráltam), akinek figyelmét föl is hívtam az EC-s jelentkezés lehetőségére. Mellette Dömösi Gábor és Gaál Mónika is aktív részese volt az óráknak, és rendre dinamikus, érdekesítő és informatív beszélgetés bontakozott ki közöttük. A jelek szerint részben a következő félévi, restaurációs irodalomkurzusomon is sikerül egyben tartani a társaságot.

Sántháné Gedeon Mária: Kutatószeminárium

A Szili Katalin nevével jegyzett szemináriumot (TANM-MID-500e/2) alapvetően a Collegium Angol–Amerikai műhelye szervezte. A szeminárium állandó és meghívott tanárai egy-egy – a hallgatóság számára kevésbé ismert-tanított – nyelvészeti irányzatról, illetve annak módszertani vonatkozásairól tartottak interaktív előadást a különböző szakos, illetve minoros (angol, orosz, olasz, magyar, informatika) hallgatók számára. (A teljesség igénye nélkül, íme néhány előadó és az elhangzott előadások címe. Kiss Gábor: A készülő magyar szóelemtár; Prószéky Gábor: Gépi fordítás, nyelvtechnológia és nyelvelméletek; Szelid Veronika: A kognitív nyelvészet alapjai; Budai László: A kontrasztív nyelvészet; Szili Katalin: A metafora a lexikai szóképzésben; Sass Bálint: A korpusznyelvészet; Bottyán Gergely: A számítógéppel támogatott szakfordítás;

* 2012 tavaszától egységes beszámoló formát (syllabus) vezettünk be, amelyet az igazgató felkérésére Arató György dolgozott ki. A beszámolók elmaradhatatlan része a collegisták munkájának egyéni értékelése is, amelyeket a személyiségi jogok és az iratkezelési szabályok betartásával a levéltárban lehet majd kutatni. A beszámolókat a kollégák megfogalmazásában szöveghűen közöljük.

Sántháné Gedeon Mária: Angol–magyar kontrasztív szemantikai vizsgálatok.) A rendkívül izgalmas és változatos órák kettős célt szolgáltak: egyrészt átadni a szakismereteket, másrészt – felkeltve a diákok érdeklődését – bevonni őket az általuk választott terület valamely kurrens kutatási programjába, az illetékes előadó mentori felügyeletével.

2011/2012. II. félév

A szakos műhelyórákról:

Az Angol–Amerikai műhely két, az Angol–Amerikai Intézet, illetve a Központi Magyar Nyelvi Lektorátus által akkreditált órát hirdetett meg ebben a félévben: egy törzsképzéses kurzust, valamint egy, a Collegium más műhelyei számára is nyitott specializációs órát.

1. Fejérvári Boldizsár: Az angol irodalom a restaurációtól 1890-ig
Az 1660-tól 1890-ig tartó időszakot felölelő szeminárium folytatása a Pikli Natália által tartott középkori és reneszánsz angol irodalom szemináriumnak. Az óra elsősorban a másodéves collegistákat célozta meg, de a képzési ciklustól függően idősebb műhelytagok is felvehették. Az óra átfogó képet adott a korszak költészetéről és drámájáról, valamint részletesebben tárgyalta az angol regény születését, és egyben felkészítette a hallgatókat a szemináriummal párhuzamosan futó előadás vizsgájára is.

2. Lóskáné dr. Szili Katalin, Sántháné Gedeon Mária (és meghívott előadók): Angol–magyar kontrasztív szemantikai vizsgálatok
A collegisták felé is nyitó specializációs nyelvészeti szemináriumot – az állandó oktatók mellett – hetente más-más vendégelőadó tartotta: Botyán Gergely, Budai László, Kiss Gábor, Prószéky Gábor, Sass Bálint és Szelid Veronika. Ily módon a kognitív és kontrasztív nyelvészettől kezdve az informatikai nyelvészetten át az angoltanítás módszertanáig több tudományággal megismerkedhettek az óra résztvevői. A kurzus hallgatói témát, illetve témavezetőt választanak, és az ősszel összeállításra kerülő kötetbe ezek a tematikus dolgozatok kerülnek majd be.

Megemlékezés

Elhunyt Géher István, az Angol–Amerikai műhely alapítója. A mellékelt három megemlékezéssel búcsúzunk Tőle.

Egyéb

1. Műhelykonferencia és műhelykötet

Az Angol–Amerikai műhely 2012. november 17-re tűzte ki a kétévente esedékes műhelykonferenciáját, amelyet a féléves műhelytitkári találkozókra kitérően alapelvek alapján külsősök felé is megnyitunk, így egy teljes napot felölölő, kb. 20–22 előadást felvonultató konferenciát tervezünk. Ezzel párhuzamosan a már fent is említett „Angol–magyar kontrasztív szemantikai vizsgálatok” című kurzus anyagából szeretnénk kötetet megjelentetni valamikor az őszi félév során, a TÁMOP pályázat keretében.

2. Kucsera Márton Kiváló Szakdolgozat díja

Az idei tanévben a műhely három tagja (Kucsera Márton, Tala Nóra és Tóth László) fejezte be alapszakos tanulmányait, mindhárman jeles minősítésű szakdolgozattal, illetve diplomával. Kucsera Márton ezen felül elnyerte a rangos tanszéki „Kiváló Szakdolgozat díjat” is.

3. Kertszépítés, műhelykirándulás Óbudára

A többi műhelyhez hasonlóan az Angol–Amerikai műhely is kivette részét az április végi kertszépítésből. Június 27-én pedig Óbudára szerveztünk műhelykirándulást, ahol műhelyvezetői idegenvezetéssel megtekintettünk több nevezetességet, illetve az Óbudai Múzeumot, majd közösen megebédeltünk egy közeli étteremben.

Gyuris Kata
műhelytitkár

Sántháné Gedeon Mária
tanár, műhelyvezető

Pintér Károly megemlékezése Géher Istvánról

Tisztelt Collegium!

Dr. Géher István egyetemi tanár, az Eötvös József Collegium Angol–Amerikai műhelyének alapítója és egykori vezetője, 2012. június 11-én, életének 72. évében váratlanul elhunyt. Személyében Magyarország legkiválóbb Shakespeare-tudósa, az angol–amerikai irodalom nagyszerű ismerője, az Európa Kiadó egykori szerkesztője, József Attila-díjas költő, angol szakos tanárok, irodalomkritikusok, költők, műfordítók generációinak tanára, mestere távozott az élők sorából.

Géher tanár úr 1990-ben lett a Collegium tanára, az általa alapított Angol–Amerikai műhelyt 2003-ig vezette, amikor az ELTE BTK Angol–Amerikai Intézetének professzora lett. Nagyszerű órái, szuggesztív előadói képességei, csodás pedagógiai érzéke, a hallgatók iránti odaadása mindenki számára emlékezetes marad, aki valaha is tanítványa volt.

Temetésére 2012. június 28-án, csütörtökön 13.30-kor kerül sor a Farkasréti Temetőben.

Pintér Károly egyetemi docens
Anglisztika Intézet Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Sántha Ferencné Gedeon Mária megemlékezése Géher Istvánról

Amikor Géher tanár úr 1990-ben az Eötvös Collegium tanára lett, az általa alapított Angol–Amerikai műhely évnyitóján barátságos pohárköszöntőt mondott, és akkor hallottam Tőle először a később gyakran felidézett mondatot: „Játsszunk egyetemet!”. Az éppen (át)alakulóban lévő világban, a kezdeti eufóriában a „Játsszunk egyetemet!” szinte úgy hangzott: „Játsszunk szabadságot!”. Tegyük úgy, mintha a mi világunkban – az egyetemen, a Collegiumban – minden rendben lenne; és rendben is lesz, ha mi – tanárok és diákok – a magunk munkáját tisztességesen, a tőlünk telhető lehető legjobban végezzük. Azután még több mint húsz alkalommal köszöntötte Géher István a műhely oktatóit

és diákjait a hagyományossá lett pohárköszöntős félévnyitó és félévzáró rendezvényen. Ünneppé lett így a kezdet és a vég, és természetesen ünneppé lett a közbeni sok-sok műhelyóra, különösen, ha azokat Géher tanár úr vezette. A nagy tanáregyéniség tud hagyományt teremteni.

Végtelen bölcsesség, nyugalom, derű, tisztelet, tapintat és humánus jellemezte Géher tanár urat. (Nagy kár – és nem az Eötvös Collegium döntése volt –, hogy az egyetemek országos pénzüke és adminisztratív rendelkezések miatt Géher István „aranykori” műhelyvezetése 2003-ban megszűnt.) A tanár úr egy-egy irodalmi mű órai elemzésére határozott elképzeléssel érkezett, de őszintén és bőkezűen szórta a dicséretet a diákvéleményekre, külön értékelve, ha az az övétől eltért, vagy új értelmezési utat sejtetett. A hetvenes évek elején óraadóként került az Eötvös Kollégiumba, én akkor lettem lelkes diákja. A tananyag igencsak megelőzte korát: máig emlékszem az elemzett Ted Hughes-versekre, a Sylvia Plath-regényre és -versekre, a Faulknerekre és a többire. Szívesen készültünk az óráira, örömmel voltunk jelen, és valami boldog érzéssel, emelkedett lélekkel mentünk haza. A nagy tanáregyéniség alkot és teremt minden órán, és alkotótársáá emeli-segíti diákjait is.

A humor, az ironia és az önironia, a kérdve kifejtés, a híres és elmaradhatatlan paradoxonok – Géher István mesteri módszerével valósággal fölcsigázta a hallgatóság érdeklődését. Tudtunk sokféle rangjáról, tántumáról, de számunkra elsősorban „Tanár úr” volt és marad. A nagy tanáregyéniség sértetlenül él tovább tanítványai emlékezetében.

Limpár Ildikó
Prospero elhajózik

Emlékszem: sötét van, épp csak mécsesek világítják meg az utat, hogy el ne tévedjen az álom felé igyekező lélek. Az éj sűrű anyagából lép előm Shakespeare: úgy áll rajta a reneszánsz, buggyos ujjú zubbony, mintha ráöntötték volna. Ismerős a csipkés körgallér, de ismerősebb az arc: a derűsen bölcs, magas (már igen magas) homlok, a hátrafésült, egyenesre vágott haj, a kackiás, vékony bajusz és az apró szakáll. És William Shakespeare – vagy ahogy gyakorta emlegettük viccesen: Lándzsarázó Vilmos – mesélni készül. Hóna alól a hatalmas Könyv az asztalra kerül, kinyílik, majd a Mester megszólal. És igen, emlékszem: Géher István versét szavalja.

Álom vagy való? – kérdezi a *Tévedések vígjátékában* Szirakúzi Antónia, pedig ez igazában nem kérdés Shakespeare darabjaiban. Álom ÉS Való.

Én *valóban* láttam és hallottam Shakespeare-t, amint tanárom versét idézi. És nem álmom volt, bár a színdarab, amelyben István a nagy drámaíró alakította, a képzelet komédiája volt, és a *Lándzsarázó Vilmos álma* címet viselte. A fénykép, amely mentoromról készült azon a napon, féltett kincseim közé tartozik: egy bohókás diákelőadás kapcsán készült pillanatfelvétel, de egyben összegzője sok mindennek, amit István jelent nekünk.

William Shakespeare és Géher István neve oly szorosan fonódik egybe az irodalomtudomány hazai képviselői számára, hogy amikor zöldfülű egyetemistákként összeeszkábáltunk egy rövidke vígjátékot kizárólag shakespeare-i sorokból, nem volt kérdés, kit kérjünk fel a fejét álomra hajtó Mester szerepére. István örömmel fogadta el a felkérést – és csak később tudatosult bennem, hogy az a rövidke jelenet milyen sokféleképpen rezonál az ő életútjára, karakterére.

Ott, abban a pillanatban, István volt Shakespeare magyarított verziója: Lándzsarázó Vilmos. Azok, akiket István vezetett be a reneszánsz dráma hol könnyes, hol könnyed, de sohasem könnyű vadonjába, két könyvet tanultunk meg nagyon szeretni: *Shakespeare összes drámáit*, valamint az István által írt *Shakespeare-olvasókönyvet*. Nem lehet véletlen, hogy Shakespeare-monográfiájának címében szerepel a bűvös szó: *könyv*. Azt a varázslatot üzte, amit Shakespeare Prosperója (kit a romantikus hagyomány szeret magával a Mesterrel azonosítani): fehér mágiájának alapja a Szó volt, a Könyv. Minden egyes kurzus, minden egyes óra új színdarab volt az Élet (mi akkor úgy hívtuk: Egyetem) színpadán, és lelkesen tapsoltuk vissza kedvenc előadásainkat. Az Eötvös Collegium Angol–Amerikai műhelyének vezetőjeként mindig tiszteletben tartotta „társulatának” igényeit, óhajait: ha volt pénz – és akkor még akadt –, rendelhattünk színdarabot (kurzust) és rendezőt (oktatót), lehettünk színészek és nézők egyaránt.

Egy-egy félév gyakorta zárult felolvasóesttel, ahol aktuális kedvenc szövegünket dramatizálva vittük az angolul értő szélesebb közönség elé. Emlékszem Shirley Jackson *Sorsolás (Lottery)* novellájának dramatizált felolvasására, de ennél nagyobb falat volt egy versszeminárium záróaktusa, T. S. Eliot *Átokföldje (The Waste Land)* című művének elszavalása. A vers hangokra osztását még István készítette évekkel azelőtt dramaturgként a Magyar Rádió számára, és mi izgatottan vetettük magunkat a feladatra – angolul. (S most valaki mondjon nekem még egy embert a világon, aki *ezzel* a verssel, *ezzel* az irgalmatlanul

nehezen emészthető verssel így lázba tud hozni egy maroknyi ifjú diákot...) Az ő órái ihlették a későbbi magyar nyelvű *Átokföldje* színielőadást, amelyet az Eötvös Collegium Drámaköre állított színpadra: úgy gondoltuk, amit elkezdtünk, azt fejezzük is be: ne álljunk meg egy hangjátéknál.

István először akkor csatlakozott a Drámakörhöz, amikor shakespeare-i gúnyát öltött a kedvünkért, de ez csak a kezdet volt. A dráma, a színház, de elsősorban a diákok szeretete sarkallta arra, hogy támogasson minket akkor is, amikor senki más nem állt mellénk: ő volt a Drámakör egyetlen anyagi szponzora, de ha arra volt szükség, akkor játszott velünk – így láthattuk viszont a színpadon papként a *Vízkereszt vagy amit akartok*ban – próbált, átrágt a velünk a shakespeare-i szöveg műfordítását, és javította, ahol kellett, saját műfordítását adta kezünkbe, hogy abból dal – a Bohóc, vagyis a Bolond dala – születhessék. A színház Bolondja volt – tréfásan, sokszor rejtvényekben találta még a tragédiák igazságát is; a legnagyobb drámaíró életművét kutatta, dolgozott színházban is dramaturgként, tanított a Színművészeti Főiskolán, és ki nem hagyta volna amatőr társulatunk egyetlen bemutatóját sem. Attól sem riadt vissza, hogy a Hajógyári-szigeten tartson előadást Baz Luhrmann *Romeo + Júliájáról* – ott és akkor népszerűsítette Shakespeare-t, ahol és amikor csak lehetett. Hitt a szöveg, az ige teremtő erejében: tanárokat, költőket, írókat, műfordítókat, színészeket és rendezőket nevelt nemzedékeken át a Könyv mágiájával. Legendás, mintegy negyven éven keresztül folyamatosan üzemelő műfordítóműhelyt vezetett, fordított, és fordításokat lektorált, köteteket szerkesztett és írt. Hogy bírt ennyifélet csinálni? Mennyifélet? Egyfélet. Ha színház az egész világ, minden fő- és mellékszerepünkben ugyanazokat a deszkákat koptatjuk. Szövegeket olvastunk-fordítottunk-játszottunk, és közben azt tanul-tuk, mi az élet. De csak az tud az életről tanítani, aki érti, hogy mi a halál.

Amikor nekifogtam, hogy ezt a szöveget megírjam, leemeltem István versesköteteit a polcról. Általában az összegyűjtött verseket forgatom, hiszen ott egyben van minden, átjárhatóak a kötetek, de most, magam sem tudom, miért, a külön megjelent *Anakreóni dalokat* nyitottam föl – találmra, mintegy biblikus útmutatást kérve a szerzőtől – István pedig „szellemesen” ezt a verset küldte nekem:

Amit tanítok, az vagyok,
s mi volnék, azt tanítom –
tanításból az életem:
haláloamat tanulni...

És akkor egy kis filológia – spekulatív módon, úgy, ahogy István szerette csinálni: eltöprengeni ok és okozat összefüggésein, elmerengeni azon, vajon milyen életrajzból ismert esemény vezethette a Mestert egy-egy darab megírására, és hogyan tükrözi a megírt szöveg a valóságban átélt, megélt pillanatok. Tudjuk, hogy Shakespeare-Prosperót István hasonló szerepben látta, mint önmagát, erről tanúskodnak 1991-ben megjelent *Shakespeare-olvasókönyve* szavai: „Prospero [...] mint minden igazi pedagógus: kutató, tanító és gyógyító egy személyben. Világa sziget, szigete a világ. A kitaláltság sivár pusztájából így lesz a szellem menedékhelye és műhelye: egy szanatórium, egy laboratórium, egy kollégium.” A szellem menedéke és műhelye, legalábbis egy időre: az Eötvös Collegium Angol–Amerikai műhelye volt, az elemzés (laboratórium) és a terápia (szanatórium) közössége (k/collegium), ahol a sivatagos közeg termékeny szigetté formálódott a varázsló kezei alatt, és ahol az intézmény mottója, egy idea, egy álom kifejezése végre valóságba fordult, mert ő nem csak hitte, hanem élte, tehát tanította is, hogy *szabadon szolgál a szellem*.

Az *Olasókönyv*ben Prospero karakterét a tanár és tudós boncolgatja. De egy színdarab, a színház, az álom varázsa öt évvel később arra készítette, hogy ezúttal önmagát vizsgálja meg prosperói minőségében – és ennek médiuma természetesen már a költői szöveg, nem pedig a tudományos gonddal írott esszé. *Lándzsarázó Vilmos álmát* 1995-ben mutattuk be, az Eötvös Collegium alapításának századik évfordulóján. Géher István *Anakreóni dalok* című verseskötete 1996-ban jelent meg. Hiszem, hogy az a nap, amelyen István Shakespeare-nek maszkírozta magát, Anakreónt is Prospero jelmezébe öltöztette, és ennek az estének köszönhetjük a verseskötet egyik ciklusát, az „Anakreón mint Prosperó”-t.

A szigetek közt húzóóó tenger hullámokat ver, és a víz ide-oda viszi az üzenetet, parttól partig. István gazdag szigetté formálta életünket, de halászott is a vízből, amely a mi földünk felől hozta hordalékát – és ez a fénykép, amely úgy tűnhet, csupán egyetlen pillanatot rögzít, erről a folyamatról is regél. Mester és tanítvány élete folyamatos kölcsönhatásban van egymással, és a tenger, amely Shakespeare világában maga az Álom: örökkévaló, és örök teremőerővel bír. Nem ér véget csak azért, mert a test örök álomra szenderült. A folyamat: a szellem folyamata, és a víz továbbra is hullámokat ver, és gondoskodik arról, hogy az, ami egykor a halandó testben lakozott, időtálló műalkotássá formálódjon, mint azt Ariel éneklí a Babits Mihály fordította *A viharban*:

Apád öt ölnyi mélybe pihen:
Korál lett csontjaiból,
Igazgyöngy termett szemeiben;
S így semmije szét nem omol,
Hanem éri dús, csodás
Tengeri elváltozás.

A tenger, a másik dimenzió, a képzelet anyaga átlényegíti azt, ami az enyészeté lehetne, és nem hagyja, hogy semmivé porladjon az élet. Mert az Álom, István álma, csakúgy mint Prosperóé, folytatódik. Ahogy István zárja *A vihar*ról írt esszéjét és egyben *Olvasókönyvét*: „Prospero nem alszik. A gondolkodó szellem éberén álmodik. Hiszünk a szellem emberében? Kívánjunk neki szép álmokat. Mert álmai: mi vagyunk.”

Álom ÉS való: ez a színház – maga az élet. Ha mindezt tudjuk: érezzük, amikor a darab a végéhez közeledik. Anakreón mint Prospero így készült a végső meghajlásra:

Utolsó felvonásom
a hullámverte parton:
még hánykolódik a lélek,
de már lehull a függöny.

A lélek már nem hánykolódik. A függöny legördült, de a színház nem zárt be. Prospero elhajózik, de a sziget várja az új előadást. Mi, akik ismertük, s még itt maradtunk, újra és újra előlépünk a színpalak mögül. Tudjuk: értő közönségnek játszunk. És a Mesterek Díszpáholyában most már ő is ott ül, és tapsol, ha neki tetszőn írunk, szólunk, játszunk – *élünk*.

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Angol irodalom 1660-tól 1890-ig
OKTATÓJA	Fejérvári Boldizsár
MŰHELY	Angol–Amerikai műhely
TAGJAI (félkövérrel az EC tagjai)	Deme Johanna Dömösi Gábor Gaál Mónika Gutveiler Gergő Jani Nikolett Mikó Katalin Réti Lőrinc Scheirich Zsófia Sipos Anikó Steiner László Szekeres Szilvia Zsófia Tóth Nikolett
HELYE ÉS IDEJE	Csütörtök, 10.00
TANEGYSÉG-KÓDJA	BBN-ANG-214/k

II. A szeminárium célja és rendje (tematika, feladatok)

A szemináriumon a Brit-szigetek irodalmát vettük végig a restaurációtól a XIX. század végéig. Áttekintő szemináriumként az egyik cél a félév végi vizsgára való felkészítés volt, ezen belül a korszak irodalmi formáinak, műfajainak, stílusainak és irányzatainak kaleidoszkópszerű összefoglalására tettünk kísérletet. Az olvasmánylista részben követte, részben kiegészítette az előadáshoz kapcsolódó követelményeket. A hallgatók tevékenyen hozzájárultak az elvégzendő feladatsor összeállításához, javaslataikat – a lehetőségekhez mérten – beépítettem a tematikába.

Az értékelés alapját az órai munka, a kötelező kiselőadás, két beadandó, valamint egy félév végi zárthelyi képezte. A csoport háromnegyede zárta a félévet közepes és jeles közötti érdemjeggyel. Tudtommal a szeminárium végzett tagjai a vizsgán is tisztessen helytálltak.

Aurélien Sauvageot műhely

2011/2012. I. félév

Beszámoló az Eötvös József Collegium „Aurélien Sauvageot” francia műhelyének a 2011/12-es tanév első félévében végzett munkájáról

1. Szabics Imre – A francia udvari elbeszélések 1.

A Collegiumban indított középkori kutatási profil elmélyítése érdekében egy elsősorban az MA-hallgatók speciális tanulmányait elősegítő szakszemináriumot tartottunk, amelyen egyaránt részt vettek collegista és nem collegista francia szakos MA-hallgatók (később az Erasmus-program keretében az angers-i egyetemről érkezett francia hallgatók is bekapcsolódtak a kurzusba). A szakszemináriumon különös figyelmet fordítottunk a XII–XIII. századi francia udvari elbeszélésekben (Marie de France: *Guigemar*, *Lanval*, *Frêne*, *Yonec*, *Eliduc*, *La Châtelaine de Vergi*, *Le Vair Palefroi*, *Aucassin et Nicolette*) érvényesülő szimbolikus-allegorikus szemléletmód vizsgálatára, valamint a csodás és természetfeletti motívumok, elemek és a korabeli kulturális társadalmi szokások, struktúrák érintkezésének és keveredésének poétikai szempontú elemzésére.

Az órákon kimagasló szóbeli és írásbeli teljesítményt nyújtottak rendszeres, lelkiismeretes felkészülésükkel, aktív részvételükkel és fejlett műelemző készségükkel a Francia műhely tagjai, Márkus Virág és Polgár Tibor.

2. Vargyas Brigitta – Franciaország az irodalomban
(Francia szakosoknak tartott óra)

Az óra váza olyan hétköznapi témák mentén épült fel, amelyek irodalmi bemutatásán keresztül a francia szakos tanulóik elején lévő hallgatók egyrészt abba nyerhettek betekintést, hogy hogyan látják (és írják le) ezeket a területeket francia szemmel; másrészt az is célunk volt a választott szemelvényekkel, hogy az olvasmányok közös megbeszélése révén az irodalmi szövegek értő

feldolgozásának alapjait megvessük, tehát egyfajta bevezetést, ízelítőt nyújtunk a későbbi komolyabb irodalmi tanulmányokba. A közösen tárgyalt szemelvényeket a következő művekből választottam, témák szerint csoportosítva:

Az iskola

Marcel Pagnol: *La Gloire de mon père*
 Jean Giraudoux: *Intermezzo*
 Jacques Prévert: *Page d'écriture (Paroles)*
 Jacques Perret: *Composition de calcul (Objets perdus)*
 Jean-Paul Sartre: *Les Mots*
 Augustine Fouillée: *Le Tour de la France par deux enfants*
 Daniel Pennac: *Comme un roman*

A munka világa

Alain: *Préliminaires à la mythologie*
 Simone Weil: *La Condition ouvrière*
 Yves Pagès: *Pluto que rien, Police de caractères, Chaînes alimentaires (Petites natures mortes au travail)*
 Laurent Quintreau: *Marge brute*
 Amélie Nothomb: *Stupeur et tremblements*

Család és barátság

François-René de Chateaubriand: *Mémoires d'outre-tombe*
 George Sand: *Histoire de ma vie*
 Jean-Paul Sartre: *Les Mots*
 Romain Gary: *La Promesse de l'aube*
 Albert Cohen: *Le Livre de ma mère*
 Raymond Queneau: *Chêne et chien*
 Tahar Ben Jelloun: *Éloge de l'amitié*

Idő és ünnepnapok

Alain: *Propos sur le bonheur*
 Colette: *Rêverie de Nouvel An (Les Vrilles de la vigne)*
 Anatole France: *Le Crime de Sylvestre Bonnard*
 Francis Jammes: *On dit qu'à Noël (De L'Angélus de l'aube à l'Angélus du soir)*
 Charles Péguy: *Le Porche du mystère de la deuxième vertu*

Az órákat, bevezető jellegből adódóan, főként első- és másodéves hallgatók látogatták:

Cseh Viktória

Szlamka Zsófia

Csikós Annamária

Márkos Éva

Tóth Anna

Zsuga Sára

Murger Lilla

3. A 2011. november 7. és 11. között az ELTE BTK Doktori Kiválósági Központjában rendezett Intenzív Doktori Hét nagyra értékelt előadásain és szemináriumain – amelyeket Alain Corbellari, az Université de Lausanne professzora (*Guillaume d'Orange ou la naissance du héros épique dans les textes médiévaux*), Christine Ferlampin-Acher, az Université Rennes 2 – Haute Bretagne professzora (*La matière arthurienne à la fin du Moyen Âge*), Bénédicte Milland-Bove, az Université Paris III – Sorbonne Nouvelle professzora (*Erec et Enide, un roman courtois ?*), Paolo Odorico, az École des Hautes Études en Sciences Sociales igazgatója (*Un poème d'amour entre dimension politique et roman de la cour : le Digénis Akritas*) és Claude Bourqui, az Université de Fribourg professzora (*La recherche dix-septémiste à l'ère d'Internet : le cas de Molière*) tartott – hozzászólásaikkal és kérdéseikkel tevékenyen részt vettek az EJC Francia műhelyének tagjai.

4. Az elmúlt félév egyik kiemelkedő eseménye volt a Francia műhely életében a 2011. december 5-én rendezett Journée d'études „Sauvageot”, amikor a műhelyünk felvette a Collegium hajdani, 1923-tól 1931-ig az EJC-ban oktató franciatanárának, a későbbi nemzetközi híru finnugor nyelvésznek a nevét, aki megalapította és 1963-ig vezette a párizsi École Supérieure des Langues Orientales Vivantes Finnugor Tanszékét. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Őexc. René Roudaut úr, Franciaország nagykövete és François Laquière úr, a budapesti Francia Intézet igazgatója, aki előadást tartott Aurélien Sauvageot és az akkori Francia Intézet kapcsolatáról. A Nagykövet úr és Horváth László igazgató úr együtt leplezte le Aurélien Sauvageot-nak a Francia műhely közelében elhelyezett emléktábláját. A Journée d'études-ön a párizsi École Normale Supérieure Mme Martine Bismut, a pisai Scuola Normale Superiore delegátus tanára és Jean-Robert Armogathe professzor személyében képviseltette magát,

akik előadást is tartottak. A hazai résztvevők közül Bárdosi Vilmos egyetemi tanár, az ELTE Romanisztikai Intézetének igazgatója és a Francia Tanszék vezetője a szótárszerkesztő Sauvageot-ról, Korompay Klára ny. egyetemi docens Sauvageot magyar nyelvészeti munkásságáról, Szabics Imre egyetemi tanár, a Francia műhely vezetője Sauvageot collegiumi éveiről, Vargyas Brigitta vezető tanár a collegiumi francia oktatásról, Arató Anna MA-hallgató a Collegium első francia lektorainak tevékenységéről, Körmendy Mariann egyetemi adjunktus, a Francia–Magyar Ifjúsági Alapítvány igazgatója a magyarországi frankofón oktatókról, Farkasvölgyiné Bottyán Kinga, a pásztói Mikszáth Kálmán Gimnázium tanára az Eötvös Collegium hallgatói utánpótlásának esélyeiről tartott előadást. Az emléknapi méltó befejezéseként René Roudaut Nagykövetségi tanácsos látta vendégül a francia és a magyar előadókat, valamint a Francia műhely kiemelkedő teljesítményt nyújtó négy collegista hallgatóját (Arató Anna, Gyuris Kata, Márkus Virág, Polgár Tibor).

5. Franciaoktatás az Eötvös Collegiumban

A francia nyelv pozíciójának megerősítése

A Collegium hagyományos franciás irányultsága ma is megmutatkozik abban, hogy partnereink között kiemelt helyen szerepel – az alapítók számára mintául szolgáló – párizsi École Normale Supérieure, illetve azok a magyarországi intézmények, amelyek a francia kultúra és nyelv ápolását tekintik küldetésüknek.

Tisztában vagyunk azonban azzal is, hogy az intézményközi együttműködési szerződések csupán keretet adnak ennek a tevékenységnek, amely lényegét tekintve az egyének, az oktatók és a hallgatók, egy adott intézmény és a megszólítható „közönség” szintjén valósul meg. Ennek pedig alapvető feltétele a megfelelő nyelvtudás, ezért döntöttünk úgy, hogy – felmenő rendszerben – bevezetjük a Collegiumban – legalább a diákok harmada számára – a kötelező franciatanulást.

Bár a legtöbb collegista már a felvételi időpontjában is rendelkezik a diploma-szerzéshez szükséges nyelvvizsgával, fontosnak tartjuk, hogy a számukra ingyen hozzáférhető kurzusok lezárásaképpen objektív megmérettetés történjen, tehát a BA-tanulmányok végéig középfokú nyelvvizsgát szerezzenek.

A 2011/12-es tanév francia nyelvkurzusainak részletes bemutatását a collegiumi nyelvtanításról szóló fejezet tartalmazza.

Szabics Imre, műhelyvezető
Vargyas Brigitta vezetőtanár

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

2012. február 13–15.

Prof. Nathalie Koble, az École Normale Supérieure tanára, az ENS Medievisztikai Oktató- és Kutatócsoportjának vezetője:
La poétique et l'actualité des poètes de la Pléiade (a Pléiade költőinek poétikája és aktualitása) – intenzív collegiumi szeminárium

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
Szabics Imre professor emeritus: <i>A francia udvari regények és elbeszélések 2.</i>	ELTE BTK Francia Tanszék

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
ERASMUS	Lőrincz Nanetta Szathmári Zsófia

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Colloque de l'Atelier Sauvageot (2012. március 23.) – a Sauvageot-műhely konferenciája, amelyen az alábbi előadások hangzottak el:

Szívós Eszter: *Électre éternelle*

Márkos Éva: *Portrait psychanalytique d'Auguste dans le Cinna de Corneille*

Gyuris Kata: *Comment parler de l'indicible? – Le problème de la représentation chez trois auteurs de l'Holocauste*

Márkus Virág: *Le désir de la poussière – Les questions de la traduction littéraire dans un recueil de poèmes traduits de l'estonien*

Arató Anna: *Rapports pédagogiques au Collegium Eötvös – une tradition centenaire*

Polgár Tibor: *La survivance d'une culture ancienne*

2012. május 9.

Cseppentő István egy. adjunktus előadása a XVIII. századi francia regényszerzők és könyvillusztrátorok együttműködéséről

Udvari Irodalom Nemzetközi Társaság Magyar Tagozat

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A 2012-től elnyert TÁMOP-pályázat keretében kutatócsoport létesült a Sauvageot-műhelyben egy XIII. századi magyar vonatkozású francia udvari regény, Philippe de Rémi *La Manekine*-jének új kiadására és magyarra fordítására. A kutatócsoport tagjai: Szabics Imre DSc, a kutatócsoport vezetője, Arató Anna, Gyuris Kata, Márkus Virág, Polgár Tibor MA-hallgatók, Förföldi Gábor PhD-hallgató, Vargyas Brigitta vezető tanár, PhD-hallgató.

A kutatócsoport tagjai kutatásokat és előkészítő munkákat végeztek az udvari regény folklórforrásainak és összeurópai összefüggéseinek a meghatározására egy részletes és átfogó előszó elkészítése végett (a regény 1885-ben történt első publikálása óta nem ért meg újabb kiadást). Ezen kívül a kutatócsoport négy tagja a mű magyar fordítására is vállalkozott, és annak harmadát már le is fordította. A kutatócsoport tevékenységéhez kapcsolódó kurzus folyamán részletesen áttekintjük a szövegkiadás textológiai és filológiai problémáit, valamint együtt megbeszéljük az egyes fordított részleteket, és javaslatokat teszünk a fordítóknak a szükséges módosítások és egységesítések elvégzésére.

A kutatócsoport tagjai szinte kivétel nélkül nagy lelkesedéssel és odaadással végezték vállalt feladataikat. A fordítók – akik közül már többen jártasságot szereztek egyéb fordítások elkészítésével és megjelentetésével – kiemelkedő szakértelemről és az igényes, színvonalas irodalmi fordításhoz elengedhetetlen fejlett stílus- és nyelvézéről tettek bizonyosságot.

François Laquière

Bernard Le Calloc'h

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely tagjai közül elsősorban a felsőbbéves, MA-hallgatók végeztek kiemelkedő tanulmányi és szakmai tevékenységet mind a felvett collegiumi órákon, mind az önként vállalt műhelykonferencián, valamint a 2012. évi Eötvös-konferencián.

A második félévben megrendezett műhelykonferencia megszervezése és sikeres lebonyolítása elsősorban Gyuris Kata önzetlen és kiváló szervezőmunkájának köszönhető, aki mindezen felül egy elmélyült kutatáson alapuló, igen színvonalas előadást is tartott a konferencián. Rajta kívül figyelemre méltó előadással szerepeltek Arató Anna, Márkus Virág, Polgár Tibor MA-hallgatók, valamint a másodéves Szívós Eszter is.

Az ez évi Eötvös-konferencián a műhely tagjai közül Márkus Virág MA-hallgató tartott nagy érdeklődéssel fogadott előadást *A Szép Ismeretlen* című XIII. századi udvari regény szerelemképéről.

Közösségi munka, rendezvények

A műhely legtöbb tagja részt vett a Collegium kertjének tavaszi rendezésében.

Egyéb

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Arató Anna
Gyuris Kata
Márkus Virág

Szabics Imre
prof. emeritus
műhelyvezető

Tanári jelentés**I. A SZEMINÁRIUM ADATAI**

CÍME	Francia nyelv és civilizáció (<i>Analyse critique de documents</i> – Kritikai szövegelemzés)
OKTATÓJA	Camille Breton
MEGHIRD. MŰHELYE	Aurélien Sauvageot műhely
TAGJAI	Arató Anna Erzsébet Cseh Viktória Csikós Annamária Gyuris Kata Márkos Éva Márkus Virág Murger Lilla Polgár Tibor Szívós Eszter Szlamka Zsófia Zsuga Sára Emese
HELYE ÉS IDEJE	Szerda 19.00–20.30
TANEGYSÉG-KÓDJA	BMVD-200.16/EC és BBV-200.16/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A félév során a hallgatók különböző szövegfajták (szépirodalmi, napi sajtóból származó szövegek, illetve karikatúrák stb.) elemzési és értelmezési lehetőségeivel, a különböző módon kódolt üzenetek megfejtésének módjával ismerkedhettek meg. A „sorok között olvasás”, a különböző csatornákon át közvetített implicit tartalom megragadásának képességének fejlesztése állt tehát a középpontban.

A félévi munka így néhány bevezető órán a kritikai szövegelemzés eszközeinek áttekintését célozta, majd a gyakorlatban foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy hogyan jeleníthetünk, illetve fejthetünk meg – kulturálisan beágyazott, más ország-, illetve nemzetbéli olvasó számára nehezen hozzáférhető – implicit tartalmakat.

Ezzel párhuzamosan a franciaországi egyetemeken bevett szövegfajták formai és tartalmi ismerveivel is megismerkedhettek a hallgatók, illetve – a megadott szempontok szerinti – írásművek is születtek.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A francia udvari regények és elbeszélések 2.
OKTATÓJA	Szabics Imre
MEGHIRD. MŰHELYE	„Aurélien Sauvageot” francia műhely
TAGJAI	Arató Anna Szathmári Zsófia
HELYE ÉS IDEJE	ELTE BTK Francia Tanszék F/10

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A diszciplináris MA-hallgatók részére tartott szakszemináriumon – amelyen a Francia műhely tagjai is részt vettek – a corpusként kiválasztott XII–XIII. századi francia udvari regényeket a narratológiai és mítoszkritikai elemzéseken túlmenően kultúrtörténeti szempontból is áttekintettük. Ez a megközelítés különösen hasznosnak bizonyult az elemzett művekben alkalmazott szimbolikus-allegorikus motívumok és toposzok, csodás-fantasztikus elemek és helyszínek, valamint a korabeli kulturális és társadalmi törvényszerűségek, szokások és gyakorlatok érintkezésének, keveredésének, illetve elkülönülésének kimutatására.

A hallgatók az egyes részeket és fejezeteket néhány előzetesen megállapított szempont szerint, szóbeli és írásbeli feladatok elvégzésével ismerték meg, és a szemináriumot egy témazáró dolgozat elkészítésével fejezték be.

François Laquièze és Bernard Le Calloc'h kiténtetése

Biológia-kémia műhely

2011/2012 I. félév

Szintetikus kémiai biológia

A 2011/2012-es tanév félévben a biológia és a kémia határterületével a kémiai biológia témakörével ismerkedtek meg a műhely biológus és vegyész hallgatói. Az óra fő kérdésköre arra fókuszált, hogy hogyan meríthetünk a biológiában megismert reakciókból ihletet arra, hogy szintetikus kémiai kérdésekre találjunk megoldásokat. Például megismerkedtünk a riboszóma peptidszintetizáló stratégiáján, illetve az intein fehérjedomén önkivágó mechanizmusán alapuló natív kémiai ligációval, amelynek segítségével kémiai úton is már lehetőség nyílik fehérjék előállítására. A minden héten megtartott előadáshoz szervesen kötődött két laborgyakorlat az őszi szünetben, amelyből egyet kötelező volt a hallgatónak teljesíteni. A többnapos gyakorlatok során a diákok a gyakorlatban is megismerkedhettek az órán megtanult kémiai és biológiai szintézisekkel – nevezetesen a szilárd fázisú peptidszintézissel, illetve a bakteriális fehérjeexpresszióval –, ez elősegítette az órai tananyag elmélyülését. A diákok rendkívüli lelkesedéssel vettek ezeken a gyakorlatokon részt. Év közben öt meghívott előadó is tartott előadást szintetikus kémiai biológia témakörben, amelyben a saját kutatási területről hoztak példákat alátámasztva ezáltal a terület fontosságát és aktualitását.

Az óra az etr-ben A modern kémia problémái (Eötvös collegiumi óra) címen volt meghirdetve KVVN9756/1 kóddal. A tárgyat 11 műhelytag vette fel. Sajnos, az órákon jelen lévő hallgatók száma a félév előrehaladásával folyamatosan csökkent, míg az első néhány alkalmakat 10–12 fő látogatta, az utolsó órán csak 4 fő jelent meg. A kurzust kétféleképpen lehetett abszolválni, egyrészt a hétről hétre feladott házi feladatok megoldásával, valamint a laborgyakorlaton való részvétellel, másfelől az év végén kiosztott összetett, a félév teljes anyagát lefedő feladatsor megoldásával. A diákok többsége ez utóbbi lehetőséggel élt.

A Szintetikus kémiai biológia óra tematikája a következő volt:

1. Biokémiai gyorstalpaló: aminosavak, nukleinsavak, cukrok, alapreakciók, alapfogalmak, funkciós csoportok
Előadó: Rovó Petra
2. Foldamerek, nem természetes aminosavak, b-peptidek, a-hélix mimetikumok
Előadó: Rovó Petra
3. Szénhidrátkémia
Meghívott előadó: Pintér István, PhD, ELTE, Szerkezeti Kémia és Biológia Laboratórium
4. Szilárd fázisú peptidszintézis, Boc- és Fmoc-stratégia
Meghívott előadó: Bánóczy Zoltán, PhD, ELTE, MTA Peptidkémiai Kutatócsoport
5. Szilárd fázisú peptidszintézis-limitációk, natív kémiai ligáció, Staudinger-ligáció
6. Müller Miklós születésnap szimpóziuma
7. Bakteriális fehérjeexpresszió: PCR-reakció, klónozás, DNS-ligálás, irányított mutagenézis, fúziós fehérjék, affinitáskromatográfia
Meghívott előadó: Stráner Pál, ELTE, Szerkezeti Kémia és Biológia Laboratórium
8. Fehérjeexpressziós laborgyakorlat. Gyakorlatvezető: Stárner Pál és Rovó Petra
9. Szilárd fázisú peptidszintézis gyakorlat. Gyakorlatvezető: Mező Gábor
10. Riboszomális peptidszintézis; nem természetes aminosavat tartalmazó fehérjék bakteriális expressziója
Előadó: Rovó Petra
11. Nem riboszomális peptidszintézis; poliketidszintézis, zsírsavszintézis
Előadó: Rovó Petra
12. A felbontáson túl: a mikroszkópia lehetőségei
Meghívott előadó: Csík Gabriella, PhD, Semmelweis Egyetem
13. Biokonjugátumok
Meghívott előadó: Hudecz Ferenc, akadémikus, ELTE, MTA Peptidkémiai Kutatócsoport
14. Házifeladat-ellenőrzés, feladatmegoldások
Előadó: Rovó Petra

A Biológia-kémia műhely szeptember végén tanulmányi kirándulást szervezett a Káli-medencébe. A háromnapos túra során a csapat kísérői Kelemen Kristóf, az ELTE Növényökológiai Tanszékének botanikusa és a zoológus Tóth Balázs, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója voltak.

Rovó Petra

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
KVVN9756/1	Hudecz Ferenc, Rovó Petra: A modern kémia problémái (Eötvös collegiumi óra)	Természettudományi Kar, Szerves Kémiai Tanszék

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Ebben a félévben a Biológia-kémia műhely nem tartott szakmai rendezvényt.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A Biológia-kémia műhelyben nincsenek szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Biológia-kémia műhely nem differenciálja a diákjait sem a szakok, sem az évfolyamok szerint; külön szakcsoportok a műhelyben nem tevékenykednek. A Biológiai-kémia műhely munkájában aktívan részt vesznek a volt műhelytagok.

Általában a kémia szakos hallgatók valamennyivel jobban teljesítenek a biológia szakos hallgatóknál, az átlaguk rendszerint meghaladja a 4,25-t.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

Infopark Alapítvány pályázata: A mérnöki és természettudományi tantárgyak népszerűsítése, a középiskolás tanulók egyetemekre jutásának a segítése, valamint az információs társadalom fogalmának, tartalmának bemutatása középiskolások számára. Elnyert összeg: 300 000 Ft.

Wekerle Sándor Alapkezelő pályázata: A Nemzeti Tehetség Program keretében, a felsőoktatási intézmények által szervezett, középiskolásoknak szóló tehetséggondozó táborok támogatására meghirdetett NTP-KNYT-12 kódszámú pályázata: Eötvös Természettudományos Tábor. Pályázott összeg: 2 000 000 Ft. Várható eredményhirdetés 2012. július 13-án.

ELTE EHÖK pályázata: Az év tudományos rendezvénye 2012 cím elnyerésére: Eötvös Természettudományos Tábor

Közösségi munka, rendezvények

A többi természettudományos és az Informatikai műhelyekkel közösen idén nyáron először rendezzük meg az Eötvös Természettudományos Tábor 2012. július 23. és 29. között, amelynek célja a természettudományok és az informatika népszerűsítése a középiskolás korosztály körében.

Egyéb

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Batki Júlia – II. kémia BSc: átlag, szerves verseny 2. helyezés, Plos Geneticsben megjelent tanulmány

Papp Dóra – I. kémia MSc: 5 átlag

Rovó Petra
Biológia-kémia műhely
vezetőtanár

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A modern kémia problémái (Eötvös collegiumi óra) Nature-olvasó szeminárium
OKTATÓJA	Rovó Petra
MEGHIRD. MŰHELYE	Biológia-kémia műhely
TAGJAI	Bartha Zsuzsanna Benedek Veronika Erdei Anna Laura Hamar Éva Horváth Soma Árpád Huszár Zsófia Éva Illés Anett Jánosi Barbara Koczor Bálint Kovács Noémi Krausz Sarah Laura Mokos Judit Erzsébet Németh Alexandra Papp Dóra
HELYE ÉS IDEJE	ELTE TTK Lágymányosi kampusz, É. 058. szerda 18:15–19:45
TANEGYSÉGGÓDJA	KVVN9756/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ebben a félévben a Biológia-kémia műhely egy *Nature* újság olvasó szemináriumot tartott. Az óra célja az volt, hogy a diákok megismerkedjenek a tudományos angol nyelvezetével, és hogy képük alakuljon ki a tudományos újságok és a bennük szereplő cikkek felépítéséről. Ezt az ismeretet a későbbi munkáink során (szakdolgozatírás, cikkírás, irodalmazás) minden bizonnyal hasznosítani tudják.

Az órákat a Biológia-kémia műhely vezetőtanára, Rovó Petra tartotta, általában angol nyelven. Az órát a Biológia-kémia műhely jelenlegi és hajdani diákjai hallgatták. Az órát 14 fő vette fel az etr-ben, közülük 13-an jeles érdemjeggyel teljesítették azt, egy fő nem kapott érdemjegyet.

A hétről hétre közösen feldolgozott cikkek elsősorban nem a hagyományos *Article, Review, Letter* stb. tudományos cikkek közül kerültek ki, hanem inkább a tudománypolitikai és ismeretterjesztő cikkek közül, pl. *Comments, News and Views, Research Highlights, Carriers, Outlook* stb. Többek között az alábbi cikkek foglalkoztunk:

- Nature Chemistry*, 2012, 4, 66. Oxygen origins
- Nature*, 2012, 482, 30. Bring elephants to Australia?
- Nature*, 2012, 482, 440. Turing at 100
- Nature*, 2012, 482, 459–460. The dawn of computing
- Nature*, 2012, 482, 462. Is the brain a good model for machine intelligence?
- Nature*, 2012, 482, 464. Pattern formation
- Nature*, 2012, 482, 465. The incomputable reality
- Nature*, 2012, 482, 482. The man behind the machine
- Nature*, 2011, 473, 419–420. Copy and paste
- Nature*, 2011, 480, 449–450. The paper is not sacred
- Nature*, 2012, 481, 21–23. How to stop plagiarism
- Nature*, 2012, 483, 260–263. The tale of two halves
- Nature Chemistry*, 2012, 4, 67. In praise of posters
- Nature*, 2012, 483, 113–115. Billboard science

Minden óra egy adott tudományos, tudományetikai vagy tudománypolitikai téma köré csoportosult, így beszélgettünk angol nyelven például a plagizálásról és annak etikai vonatkozásairól, Alan Turing minden tudományra kiterjedő

munkásságáról, az absztrakt- (kivonat) írás mikéntjéről vagy a tudományos poszterprezentációról.

A nyelvi gyakorlatok előtt az óra vezetője többször konzultált Sántháné Gedeon Mária tanárnővel, és a tőle kapott segédanyagokat és tanácsokat az óra tartása közben felhasználta. Ezúton is köszönjük szépen a segítségét.

A *Nature* újságokon kívül feladatokat oldottunk meg az *Academic Vocabulary in Use* (Cambridge kiadó, 2008) és a *Cambridge English for Scientist* (Cambridge kiadó, 2011) könyvekből.

Két alkalommal rendhagyó óránk volt, amelynek keretében az egyetemre érkezett külföldi előadók tartottak angol nyelven előadást.

- Március 28-án szerda délután Bengt J. Nordén (Chalmers University of Technology, Göteborg) előadását hallgattuk meg a DNS-nanotechnológiáról. Előadásának címe: Common methods in structural and functional investigations of DNA related macromolecular assemblies.
- Április 25-én szerda délután William Milo Westler (University of Wisconsin-Madison) előadását hallgattuk meg fehérje NMR témakörben. Előadásának címe: Rubredoxin: a simple model of Iron-Sulfur proteins. A marriage of NMR experiments and quantum computations.

Az óra teljesítésének két feltétele volt: óráról órára a házi feladatok elkészítése, illetve év végén egy, az elmúlt félév során megjelent *Nature*-cikk önálló feldolgozása és annak angol nyelvű bemutatása.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A képességeikhez és lehetőségeikhez képest minden diák nagyon ügyes volt.

Bollók János Klasszika-filológia műhely

A műhely tagsága

tiszteletbeli elnök: Szepessy Tibor

műhelyvezető: Mészáros Tamás

műhelytitkár: Juhász Erika

Ötvös Zsuzsanna

Berkes Lajos

Delbó Katalin

Locsmáncsi Dániel

Lovász Lilla

Peszlen Dóra

Schüsler Tamara

Mihálykó Ágnes

Szegvári Zoltán

Szikora Patrícia

Tóth Edina

Kerber Balázs

Kocsis Teréz

Kassai Gyöngyi

2011/2012 I. félév

Feljegyzés

az Officina de Iohanne Bollók Nominata

2011/2012. évi őszi félévben végzett munkájáról

A félév során ismét szembesülnünk kellett azzal a ténnyel, hogy a műhely létszáma – és elsősorban évfolyamonkénti megoszlása – nagyban megnehezíti, szinte kizárólag előadás-jellegű órákra korlátozza a valamennyi tagunkat érdemben bevonó órák meghirdetését. Mindez összefüggésben áll nemcsak

a saját tudományterületünkre érvényes – részben mesterségesen gerjesztett – hallgatói létszámcsökkenéssel, vagyis azzal a jelenséggel, hogy egy-egy évfolyamot egy-egy hallgató képvisel. Évek óta tapasztaljuk, hogy a „merítési lehetőség”, vagyis a műhelybe jelentkezők létszáma egyre csökken. Ráadásul az egyetemi tananyag szoros egymásra épülése és a tagság évfolyamonként különböző szintű nyelvtudása a filológiai tanulmányok esetében újabb hátráltató körülményt jelent.

Örvendetes ugyanakkor, hogy az egyes műhelytagok munkáját és hozzáállását ennek ellenére nem érheti kifogás, a problémák rajtuk és rajtunk kívül állnak. Látványosan igazolja mindezt, hogy a korábbi években is jól teljesítő tagjaink többsége ebben a félévben is külföldön tanult: Juhász Erika műhelytitkárunk Münchenben, Ötvös Zsuzsa és Berkes Lajos Heidelbergben, Lovász Lilla és Mihálykó Ágnes Bolognában töltötte ösztöndíját. A másik oldalról tekintve azonban ez öt „húzóember” kiesését, vagyis ismét a műhelymunka mozgásterét szűkítette.

Az óraadó tanáraink önzetlen munkáját újból meg kell köszönnöm. Mind Tar Ibolya tanárnő, mind Szepessy Tibor tanár úr ellenszolgáltatás nélkül dolgozott – a tőlük megszokott lelkiismeretességgel és szakmai színvonalon. Külön kiemelendő, hogy Tar Ibolya Szegedről saját költségén bejárva tartotta óráit. A félév során a következő órákat hirdettük meg:

1. Tar Ibolya: A római líra útjai
2. Szepessy Tibor: Antik regény
3. Mészáros Tamás: Bevezetés a filológiába
4. Horváth László / Farkas Zoltán: Latin nyelv
5. Farkas Zoltán: Újszövetségi szövegolvasás.

Egyéb rendezvények: 2011. október 28-án került sor a műhely tutorának és óraadójának, Havas László tanár úrnak ünnepi könyvbemutatójára. A *Florus, az organikus világkép első egyetemes megszólaltatója* című monográfiát a szintén egykori collegista, Ritoók Zsigmond akadémikus méltatta. Az ünnepségen Delbó Katalin és Peszlen Dóra jelenlegi collegisták is megemlékeztek mind a kötetről, amelyet szerzője részben a műhely tagságának ajánlott, mind a korábbi Florus-szemináriumról.

2011. november 10-én a Collegium meghívására *Du recueil médiéval à l'invention du texte: le cas de Parastaseis Syntomoi Chronikai* címmel Paolo Odorico bizantinológus tartott előadást a Régészeti Intézetben.

Műhelyünk csatlakozott a DB kezdeményezésére meghirdetett középiskolai tanulmányi versenyhez, amelynek keretei között 2011. december 3-án latin nyelvi versenyt rendeztünk. Az első helyezést Szabó Ádám pályázó nyerte a szekszárdi Garay Gimnáziumból, felkészítő tanára: Dr. Gesztesi Enikő.

Dicséretre Delbó Katalin és Peszlen Dóra hallgatókat javaslom a könyvbe-mutatóval kapcsolatban tanúsított munkájuk miatt.

Mészáros Tamás

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja

oktatója és címe

BMVD-200.4/EC

Szepessy Tibor: Az antik regény

BMVD-200.5/EC

Mészáros Tamás: Bevezetés a klasszika-filológiába 2.

Szabó Miklós
emléktábla

A műhely ösztöndíjasai	
ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
DAAD Ludwig-Maximilians-Universität München, Institut für Byzantinistik, Byzantinische Kunstgeschichte und Neogräzistik	Juhász Erika
KAAD Osteuropaprogramm, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Seminar für Klassische Philologie	Ötvös Zsuzsanna
PhD Stipendium, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Institut für Papyrologie	Berkes Lajos
TÁMOP-4.2.2/B-IO/1-2010-0030, Önálló lépések a tudomány területén	Szegvári Zoltán
Köztársasági ösztöndíj	Locsmándi Dániel

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4, 81

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

1. *Részvétel a SEC Collegium Hungaricum VII. országos konferenciáján, Szeged, 2012. május 22–23.*

Delbó Katalin: Központozási szokások a XIV. századi bizánci irodalomban
 Kerber Balázs: Humor és kétségbeesés Trimalchio lakomáján
 Szikora Patrícia: Rhétorportrék az idősebb Seneca művében
 Tóth Edina: Kiadatlan dokumentáris papirusztöredékek elemzése
 Toronyi Alexandra (történész): Az alföldi barbarikum szarmata kori települései

2. *Részvétel a X. Magyar Ókortudományi Konferencián, Piliscsaba, 2012. május 23–26.*

Berkes Lajos: Görög írásbeliség az Omajjád kori Egyiptomban: egy kiadatlan heidelbergi papirusz és tanulságai

Ötvös Zsuzsanna: Csillagászat, meteorológia és istennők: egy görög–latin glosszárrium Oxyrhynchosból

Mihálykó Ágnes: A korai kereszténység egy új forrása

3. *TOY KAAOY ENEKA*. Szabó Miklós Emlékkülés. *Eötvös Collegium*, 2012. május 30.

Horváth László, a Collegium igazgatójának megnyitója.

Faludi Beatrix leleplezi Szabó Miklós emléktábláját

Markó Veronika: Szabó Miklós, az Eötvös Collegium igazgatója

Mészáros Tamás: Szabó Miklós, a klasszika-filológus

Tegyey Imre: Az ógörög szótár munkálatai

Babus Antal: Szabó Miklós hagyatéka az MTA Kézirattárában.

Válogatás az MTAK-ban őrzött és az Eötvös Collegiumban másolatban elhelyezett (digitalizált) hagyatéki dokumentumokból. Közreműködik: Bojtos Anita és Dudlák Tamás collegisták

Bemutató Szabó Miklós hagyatékából, amelyet a család képviselőjében Faludi Beatrix az Eötvös Collegium Levéltárának adományoz.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A legfontosabb tevékenységnek azt az önálló kutatómunkát tartjuk, amelyet külföldi ösztöndíjas hallgatóink végeznek: Juhász Erika a *Chronicon Paschale*, Ötvös Zsuzsanna a *Ianus-vocabularium* szövegkiadását készíti elő, Berkes Lajos pedig kiadatlan dokumentáris papiruszokkal foglalkozik. Mindhárman kiterjedt előadói és publikációs tevékenységet folytatnak – idegen nyelven.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően belső felolvasó ülésekkel folytatódott a SEC országos konferenciáján fellépő előadók kiválasztása és meghallgatása. Folytatódott a Bollók János emlékére készülő tanulmánykötet előkészítése. A műhelytagok a választott tanulmányok digitális változatát elkészítették. A prágai papiruszok tudományos feldolgozását, valamint az idegen nyelvű közlemények publikációra történő előkészítését Berkes Lajos koordinálja.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

Korábban is jeleztük ugyan, hogy az oktatási rend átalakítása („bolognai képzés”), a hallgatók számának jelentős csökkenése, valamint az általános társadalmi érték-válság rendkívüli mértékben nehezíti munkánkat, a félév során minden eddiginél erősebben éreztük az Officina kettészakadását.

A felsőbbéves hallgatók folyamatosan önálló, magas színvonalú szakmai munkát végeznek, ennek elismeréseképpen pedig egyre nagyobb ismertségre tesznek szert a tudományos közvéleményben. Fiatalkoruk ellenére már most komoly nemzetközi kapcsolatrendszer építettek ki, amelynek később a műhely is hasznát láthatja.

Másik oldalról viszont egyre súlyosabban érződik a minőségi utánpótlás hiánya. Minden évben akadt ugyan egy-egy hallgató, aki a fejkopogtatáson felvételre érdemesnek bizonyult, de később mégis elmaradt a kívánatostól. Ennek okai különbözők, szerencsére nem a hallgatók önhibájáról van szó. Elsősorban az egyre gyengébb színvonalú középiskolai nyelvi képzés okolható: néhány évvel korábban olyan tudásszintű hallgatók felvételiztek a Collegiumba, amilyen tudással most már BA-diploma szerezhető. Ráadásul az órák során nemcsak az alacsony, hanem az *egymástól eltérő* nyelvi szint is gondot okoz. Ne tagadjuk, nem könnyíti a helyzetet az sem, hogy a collegista egyetemi hallgatók nem collegista társaikhoz képest évek óta hátrányos megkülönböztetésben részesülnek a szakon belül: ez a megmagyarázhatatlan jelenség már számos csalódást, elkedvetlenedést és kiábrándulást okozott a hallgatók között. Öröm az örömben, hogy tagjaink emberi tulajdonságaiban, jellemében, szorgalmában egyszer sem kellett csalódnunk.

Jobb híján most is a korábbiakkal azonos mondattal kell zárunk a beszámolót: ahogy eddig, úgy továbbra is műhelyünk névadójának szellemiségét tartjuk mértékadónak.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

1. *Pályázat az ELTE–BTK Hallgatói Önkormányzatához a SEC Collegium Hungaricum VII. országos konferenciájának támogatására*

Közösségi munka, rendezvények

1. Részvétel az Eötvös Collegium kárpátaljai szakmai kirándulásán (Juhász Erika, Lovász Lilla, Kocsis Teréz, Kassai Gyöngyi, Mészáros Tamás)
2. A Collegium függőkertjében kijelölt kertrész gondozása („Borzásák-fa”, „Szepessy-fa”)
3. Emléktábla avatása hajdani igazgatónk, a klasszika-filológus Szabó Miklós tiszteletére

Egyéb

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Kassai Gyöngyi

Mészáros Tamás

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Bevezetés a klasszika-filológiába 2.
OKTATÓJA	Mészáros Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-filológia műhely
TAGJAI	Kassai Gyöngyi Kerber Balázs Kocsis Teréz Szikora Patrícia Tóth Edina Szegevári Zoltán
	külsőként: Kiss Bernadett
HELYE ÉS IDEJE	EC Borzásák könyvtár, hétfő 9:00–11:30
TANEGYSÉGGKÓDJÁ	BMVD-200.5/EC

II. A szeminárium célja és rendje (tematika, feladatok)

Az órán – amely célját tekintve a korábbi félévekben ugyanezen a címen tartott kollégium folytatásának tekinthető – a hallgatók két csoportra osztva vettek részt. A kezdő évfolyamot Kassai Gyöngyi, valamint a külsős Kiss Bernadett képviselték, míg a felsőévesek közül Kerber Balázs, Kocsis Teréz, Szegvári Zoltán, Szikora Patrícia és Tóth Edina látogatták az órát. Az áttekintett tananyag a csoportoktól várható nyelvtudás figyelembevételével épült fel. Az elsősök a belső egyetemi nyelvi képzéshez kapcsolódva folytatták a görög alaktan gyakorlását, mélyítették szókincsüket, olvasták a „fekete könyv” eredeti prózai szemelvényeit. Örömmel tapasztaltuk, hogy nem féltek előállni időnként önálló kérdésekkel sem, nem szégyenkeztek, ha valamit korábban nem vagy nem jól tanultak meg. Ami a felsőbb évfolyamokat illeti, az óra címében megjelölt gyakorlatozás Platón *Kritón* című dialógusának feldolgozását jelentette. A szöveg nyelvezete közepes nehézségi fokúnak mondható, tartalmi szempontból tanulságos.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Az antik regény
OKTATÓJA	Szepessy Tibor
MEGHIRD. MŰHELYE	Bollók János Klasszika-filológia műhely
TAGJAI	Kerber Balázs Kassai Gyöngyi Lovász Lilla Mihálykó Ágnes Peszlen Dóra Szegvári Zoltán Szikora Patrícia Tóth Edina
	külsősként: Németh Luca
HELYE ÉS IDEJE	hétfő, 12–13:30, Borzsák-könyvtár
TANEGYSÉGKÓDJA	BMVD-200.4/EC

II. A szeminárium célja és rendje (tematika, feladatok)

A tavaszi félév tematikai szempontból logikus folytatása volt az előző félévnek: akkor nagyjából sikerült összefoglaló képet adni az antik (görög és latin) regény tudományos vizsgálatának legújabbkori történetéről, eredményeiről és mai helyzetéről, ebben a félévben a mára hatalmassá táult témakör néhány fontosnak érzett aspektusáról, illetve néhány ókori regényíróról terveztem beszélni. A terv hét kérdést tartalmazott: 1. A szerelem ábrázolása a „big five”-nél (vagyis az öt fennmaradt görög regényben) és a három római regényben. 2. A főhősök sokat emlegetett passzivitása. 3. A szórakoztatás esztétikája: Longos és Apuleius regényének bevezetője. 4. Mihail Bahtyin kronotoposz-elmélete ma. 5. Longos és a történelem. 6. A betételbeszélések funkciója Longosnál és Apuleiusnál. 7. A héliodórosi kompozíció néhány sajátossága.

Tervem azonban, be kell vallanom, csak félig-meddig valósult meg: mindössze az első három pontban foglalt kérdéseket sikerült végigjárnom, a 3. pont kifejtése jócskán elhúzódott, úgyszólván a szemeszter teljes második felét igénybe vette, főként azért, mert Apuleius most vált számomra is igazán izgalmassá.

Másfelől azért is, mert az előző félévvel ellentétben ezúttal szöveget is olvastunk (Longos- és Apuleius-részleteket), ami nem ment könnyen, lévén hogy a résztvevők görög és latin tudásának foka igen eltérő volt, a skála a kezdőtől a közepes haladóig terjedt, ráadásul Apuleius latinsága még a haladók számára is verejtékes feladatnak bizonyult, a Longos- és Charitón-részletekkel szemlátomást nagyobb erőfeszítés nélkül sikerült megbirkózniuk.

S ha már a feladatokról szó esett: a résztvevőknek nem csupán görög és latin szövegekből volt kötelemük felkészülni az egyes órákra: magától értetődik, el kellett olvasniuk, legalább magyarul, a ránk maradt antik regényeket (csak a magyarra még le nem fordított Achilleus Tatios volt szükségképpen kivétel.)

Filozófia műhely

2011/2012. I. félév

Két, a műhely minden tagja számára kötelező kurzust tartottunk. Ezen kívül – noha nem EC-s óraként lett meghirdetve, de a hallgatók (1 kivételével) a műhely tagjai közül kerültek ki – a szokásos esszéíró szemináriumomról is röviden beszámolok. Az alábbiakban olvasható a szemináriumok összefoglalása:

I.

Erdélyi Ágnes professzorasszony a filozófiai szakfordításról tartott rendkívül intenzív, komoly munkát követelő szemináriumot.

Beszámoló a Filozófiai szakfordítás kurzusról

A csoport munkája egészében jó volt, de egyenetlen. A többség rendszeresen készült az órákra, és aktívan részt vett a munkában. Lehet, hogy a „kisebbség” is készült, de ebben nem lehetek biztos, mert néhányan egyáltalán nem szóltak meg a szemeszter során.

II.

Máté András docens úr összefoglalása a „Matematikai filozófiai problémái” című kurzusáról:

A kurzus során arra törekedtem, hogy a szakterület alapjait ismeressem meg, párhuzamosan történeti és problémacentrikus feldolgozásban. Az ősprblémák: az arisztotelészi, infallibilista matematikakép és ennek megkérdőjeleződése a XIX. század során, majd a naiv halmazelmélet paradoxonai. Ezekre válaszképpen született meg a szorosabb értelemben vett matematikafilozófia (Frege és Dedekind, majd Russell, Hibert és Brouwer). Egy H. B. Currytól származó ötletet továbbfejlesztve felállítottam egy kérdésekből álló listát azzal, hogy az ezekre adott válaszokkal lehet a különféle matematikafilozófiai álláspontokat jellemezni. A következő szakaszban Frege és Dedekind számkonstrukcióját

mutattam be, ezután a paradoxonok elhárítását szolgáló próbálkozások közül a logicizmus és a formalizmus ismertetésére koncentráltam. Ezek a próbálkozások negatív eredményhez vezettek: olyan eredményekhez, amelyek arról szólnak, hogy az eredeti elképzelések nem vihetők sikerre. (Gödel nem teljességi tételei és más eredmények, amelyek nem teljes mélységben, de azért a bizonyítások lényegét többé-kevésbé szemléltető formában hangzottak el.) A témakörnek az említett tételek utáni átformálódását Curry áttekintésében mutattuk be, majd a jelenleg kurrens irányzatok közül a strukturalizmus programjának és módszereinek vázolója zárta a kurzust.

A félév során ketten tartottak referátumot EC-sek közül; ezek közül Szívós Eszteré volt kiemelkedően jó. Január 31-én tartunk egy „konferenciát” a jegyszerzésért. Mindenki önállóan készül föl valami kapcsolódó irodalomból, kivéve azokat, akik a félév során tartottak referátumot.

III.

Nem EC-s óraként hirdetem meg a szokásos esszéíró szemináriumot, de miután a résztvevők – 1 hallgató kivételével – a műhely tagjai közül kerültek ki, röviden összefoglalom az eredményt.

Kiemelkedő teljesítményt kizárólag Gyöngyösi Megyer nyújtott; ezen kívül még – némi megszorítással – jelest kapott Molnár Bálint és Takács Orsolya. Kifogástalanul csak ők hárman teljesítették a kurzust. A műhely több tagja számára előírtam a kurzus megismétlését.

Faragó-Szabó István

2011/2012. II. félév

Órák:

1. Lautner Péter docens, PPKE: *Ismeretelméleti problémák az antikvitásban. Emlékezés*

Helyes döntés volt Lautner Péter óráját megtenni a műhely mindenki számára kötelezően látogatandó órájának. Lautner végig rendkívül magas színvonalú órája élénk látogatottságnak örvendett (magam is jelen voltam minden órán). Az előadásokon az antikvitás 3 kulcsfigurájáról (Platón, Arisztotelész, Plótinosz) volt szó. A szisztéma a következőképpen épült fel: először a szerzők ismeretelméletéről, utána részletesebben emlékezés- (illetve visszaemlékezés-) elméletükről.

Jóllehet az előadás követése meglehetősen magas felkészültséget követelt, az utolsó órán tartott zárthelyi vizsga nyilvánvalóvá tette, hogy kellő szorgalommal az elsőévesek is képesek voltak követni az elhangzottakat. Kiemelkedő eredményt ért el: Takó Ferenc, Kovács Dániel.

2. Tózsér János docens, Kaposvár: *Az elme természete*

Tózsér János kurzusán öt fontos kortárs elmefilozófiai problémával foglalkozott:

- A mentális jelenségek megkülönböztető jegyei. Mitől mentális entitás például a szomorúság és a fájdalom, és miért nem mentális az emésztés és a szív működés?
- Mentális okozás. Hogyan magyarázható, hogy mentális állapotaink okási hatást képesek kiváltani a fizikai világban?
- Fizikalizmus vs. antifizikalizmus vitája: magyarázhatók-e az elme jelenségei egy tisztán fizikalista ontológián belül?
- Intencionalitás és fenomenális tudatosság. Mi az intencionális állapotok szerkezete? Milyen viszony áll fenn a mentális állapotok intencionalitása és fenomenális karaktere között?
- Az észlelés elméletei: érzetadatelmélet, adverbális elmélet, intencionális/reprezentációs elmélet és diszjunktív elmélet.

Az órán kiemelkedően jó teljesítményt nyújtott Kapelner Zsolt.

3. Erdélyi Ágnes professzor ELTE: *Szakfordítói kurzus*

Erdélyi professzorasszony 4 féléves szakfordítói kurzusának utolsó félévében Hanna Arendtnek Jaspersszel folytatott levelezéséből fordítottak a résztvevők. Kiemelkedően aktívak voltak: Kovács Dániel, Takó Ferenc és Horváth Mía, aki már most is dicséretesen jól tudja kamatoztatni német nyelvtudását a nehéz filozófiai szakszövegek értelmezésében.

4. Csikós Ella docens ELTE: *Hegel-recepciók*

Csikós Ella a német idealizmus kiemelkedő figuráinak Hegel-recepciójáról tartott előadásokat (több meghívott előadóval). Témák: a humboldti és a romantikus tudományeszmény, a Vormärz időszaka és a hegelianizmus szakadása, Freud és Hegel kapcsolata, Croce Hegel-recepciója, Danto Hegel-recepciója, Zizek Hegel-recepciója, Nishida Hegel-recepciója, az angolszász Hegel-recepció.

5. Faragó-Szabó István: *Academic Writing*

Kiemelkedően jól szerepelt az órán Kovács Dániel.

Konferencia: „Világunk határai”, Eötvös Collegium, február 22–24.

Eredetileg 1 naposra tervezett konferenciánkra olyan sokan jelentkeztek, hogy gyakorlatilag 3 naposra kellett bővítenünk. A konferencia szervezésében kiemelkedő szerepe volt Tóth Olivérnek, Takó Ferencnek és Gyöngyösi Megyernek TDK

Az ELTE háziversenyén a műhely tagjai hozták el az 1–5. helyezéseket.

Igazgatói dicséretre szeretném felterjeszteni a konferencia szervezőit (Gyöngyösi Megyert, Takó Ferencet, Tóth Olivért), valamint Kovács Dánielt.

Faragó-Szabó István
műhelyvezető

2011/2012. II. félév

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott
collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BMA- FIELD-402.35/EC	Várnai András: <i>Kína világa</i> A kurzus rövid összefoglalása: A kínai vallásbölcseleti hagyományon keresztül mutatta be a kínai kultúrkör egy szeletét: az archaikus világképből kiindulva a konfucianus tradicionalizmust. A taoista bölcseleti, mágikus-jóslási és alkimista Utat európai narratívából vizsgáltuk. Majd a buddhizmus kínai megjelenését, elterjedését és sinizálódó folyamatait követtük. Terítékre került a sajátos vallásbölcseleti eklekticizmus, a „három tanítás” egymásmellettsége és egymásra hatása. Kiemelkedő teljesítményt nyújtottak: Takó Ferenc, Tóth Olivér.

BMA-
FILD-235.09/EC

Csikós Ella: Hegel A szellem fenomenológiája című művéről tartott szemináriumot. Fejezetről fejezetre, sorra vették az egész mű gondolatmenetét. Az óra első felében inkább előadásjelleggel, de már ekkor is minden témához idegen nyelvű másodlagos irodalmat olvasott hozzá valaki, aki ebből beszámolt a többieknek az óra második felében. A félév elején mindenkinek megkapta digitális formában a könyvet angolul és németül, úgyszintén a másodlagos irodalmat. A számonkérés alapja szóbeli referátum volt, továbbá az utolsó órán írott zárthelyi dolgozat, amelyben 2, néhány szakasznyi szövegrészletet kellett a hallgatóknak esszéformában elemezniük. Az órai teljesítménye szinte minden hallgatónak jó volt, bár az előrehaladás tempójával nem mindig tudtak lépést tartani (a hatalmas anyag 1 félévbe volt bezúfolva), igyekezetben, odafigyelésben, jegyzetelésben, elgondolkodásban nem volt hiány. Kimagasló teljesítményt egyetlen hallgató sem nyújtott, viszont, 2–3 kivétellel minden részt vevő hallgató jelesre teljesített.

BMA-
FILD-402.17/EC

Erdélyi Ágnes: Filozófia szakfordítás
A szeminárium során az előző féléves munkát folytatva Márkus György „The Paradoxical Unity of Culture” cikkét fordították tovább.
Kiemelkedő teljesítmény: Gyöngyösi Megyer.

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BMA- FILD-382.07/EC	Miklós Tamás: Reinhart Koselleck történelemfilozófiája	ELTEBTK Filozófia Intézet Általános Filozófiai Tsz
	A szemináriumon Reinhart Koselleck történelemfilozófiai tárgyú munkáival, azon belül is a <i>Kritik und Krise</i> , az <i>Elmúlt jövő</i> , <i>Zeitschriften</i> és a <i>Vom Sinn und Unsinn der Geschichte</i> című kötetek történelemfilozófiai leginkább releváns esszéit dolgozták fel egy-egy referátum erejéig, amelyet tanári exposé, majd diskusszió követett.	

	A műhely ösztöndíjasai
ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági	Szívós Eszter Gyöngyösi Megyer Szilvay Máté Takó Ferenc
Erasmus	Szívós Eszter (Köln)
TÖP	Kapelner Zsolt Szívós Eszter Takó Ferenc Tóth Olivér István

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Kétnapos tanulmányút Bécsbe, amelynek során meglátogattuk a Bécsi Egyetem Bécsi Kör Intézetét, kapcsolatokat építettünk, megtekintettük a Wittgenstein-házat, számos kiállítást, és Faragó-Szabó István vezetésével megismerkedtünk Wittgenstein és a Bécsi Kör császárvárosának építészeti és kulturális emlékeivel.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

Wekerle Sándor Alapkezelő – Takó Ferenc – távskennelés a wolfenbütteli könyvtárban.

Közösségi munka, rendezvények

Közös színház- és kiállításlátogatások.

Egyéb

...de van benne rendszer 2012 című műhelykötet nagy szakmai elismerés melletti kiadása.

A félévben folyamatosan folyó tutorálási képzés, ahol az elsőéves hallgatóknak minden héten egy cikket és minden hónapban egy kötetet előírányoztattak a tutor segédletével el kellett sajátítaniuk, ezzel segítve a gimnáziumi képzés hiányosságainak a kiküszöbölését. Sajnos a tutorálást nem minden hallgató bírta, így ketten is távoztak a műhelyből.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Tóth Olivér, Szívós Eszter

Faragó-Szabó István
műhelyvezető

Kárpátalján

Germanisztika műhely

Műhelytagok:

Bodonyi Titusz – német I.
Gaszó Barbara – német I.
Göndöcs Gabriella – német II.
Györki Tamás – orosz–német V.
Hozleiter Éva – senior (nyelvészeti PhD-hallgató)
Imeli Brigitta – skandinavisztika–német II.
Kocziha Péter – német III.
Kovácsik Antal – német–történelem V.
Melcher Zsanett – német–orosz V.
Miskei Réka – német–angol IV.
Németh Odette – német–magyar VI.
Oszuszkai Ágnes – német–orosz I.
Rácz Katalin – német–skandinavisztika–elméleti nyelvészet III.
Sedlák Nikolett – német III.
Tóth Dániel – német II.

Műhelyvezető: Sára Balázs

Műhelytitkár: Tóth Dániel

2011/2012. I. félév

A Germanisztika műhely őszi féléve a szakmai tevékenységet tekintve kimagaslóan színesre sikeredett. A lehetőségeinkhez képest viszonylag nagy számú (összesen hét) szakmai kurzuson túl a műhelymunka középpontjában az őszi tanulmányi verseny előkészítése és megszervezése, a 2011 ősztől induló TÁMOP-pályázat germanisztikai részprojektjét érintő (finanszírozási, ill. informatikai) kérdések és felmerülő problémák tisztázása, a projekt előkészítésének folytatása, valamint a műhelynek komoly szervezési és oktatási többletfeladatot jelentő, többszintű német nyelvi kurzusok megszervezése és elindítása állt.

A nyelvórákról

A félév során immár öt germanista hallgatónk közreműködésével az előző félévinél is több (összesen 7) nyelvi kurzust tudtunk indítani (A1-től C1-es szintig), és 69 jelentkezőből 66 collegista szerzett érdemjegyet a műhely által szervezett nyelvórákon az alábbi (7–12 fős) csoportbeosztásban:

- a) Melcher Zsanett és Miskei Réka collegisták irányításával egy-egy kezdő csoport (A1),
- b) Németh Odette, Kovácsik Antal és Oszuszki Ágnes vezetésével egy-egy újrakezdő, illetve középhaladó nyelvtanuló csoport (A2-B2), valamint
- c) Sára Balázs mv. irányításával két felsőfokú haladó nyelvtanuló csoport (C1).

A német nyelvtanuló csoportok félévi munkájáról (ahogyan a francia és olasz kurzusok esetében is) az oktatók által beküldött beszámolókból összeállított nyelvoktatási helyzetjelentés ad részletes áttekintést.

A 2011/12. év tavaszi félévében ismét hét nyelvtanuló csoport indítását tervezzük: a műhelyvezető két haladó, 2012 nyaráig célzottan felsőfokú nyelvvizsgára előkészítő kurzusán túl (felsőfokú német nyelvvizsgát az előzetes felmérés szerint legalább 10–12 collegista szándékozik tenni az előttünk álló félév végéig) mind az öt kurzusvezető kolléga vállalta a csoportok továbbvitelét a tanév második félévében is.

A szakos műhelyórákról. A félév során az alábbi szakmai kurzusok zajlottak:

1. **Német stílusgyakorlatok** (*Stilübungen Deutsch*, szeminárium, Sára Balázs; 9 fő): A stílusgyakorlat-órát 9 fős foglalkozás formájában tartottuk a BA I. és II. évfolyamos hallgatóival (ebben a félévben a nem szakos Lőrincz Nanetta is elvégezte). A stílárius szempontból adekvát kifejezőképesség általános fejlesztésén túl az órák elsődleges célja az első évfolyamos BA-s hallgatók első év végén esedékes szakos nyelvi alapvizsgájára való célzott felkészülés, illetve a hallgatók szókincsének folyamatos bővítése.
2. **Német nyelvtörténet I.** (*Deutsche Sprachgeschichte I*, előadás, Sára Balázs; 6 fő): A BA III. és az MA I. évfolyamos hallgatói számára kötelezően előírt, a Collegium utóbbi éveiben folyamatosan erősödő kritikai szövegkiadói profiljához elengedhetetlen ismereteket közvetítő műhelykurzus első féléve a nyelvtörténet-kutatás alapfogalmait, a fontosabb nyelvváltozás-elméleteket, a német nyelv indogermán és germán előzményeit, valamint a német nyelv ún. belső nyelvtörténetét taglalta (jórészt interaktívan tartott) előadások formájában.

3. **Alternatív aspektusok a német grammatikában** (*Alternative Aspekte in der deutschen Grammatik*, szeminárium, Sára Balázs, 11 fő): A szeminárium keretében a hagyományos német nyelvtani kategóriákon és kategorizációkon túllépő, a grammatikai struktúrák tipológiai sajátosságait és a nyelvi változásokat is figyelembe vevő alternatív megközelítési módokról volt szó (mondattani keretképzés a német főnévi csoportban, az analitikus főnév, recipiens-passzívak és egyéb grammatikalizálódó passzívak, igei aspektusok és akcióminőségek, episztemika stb.). A kurzus teljesítésének feltétele egy félév végi szóbeli beszámoló volt (önállóan feldolgozandó szakirodalmi szövegek alapján).
4. **Európai zenetörténet VI.** (*Europäische Musikgeschichte VI*, előadás, Dávid Gábor Csaba főiskolai docens, ELTE Germanisztikai Intézet; 8 fő): Az előadássorozat hatodik félévének témája a zenekultúra XX. századi fejlődése volt. A kurzus – eredetileg nem tervezett, de az anyag gazdagságára és a hallgatóság lelkesedésre való tekintettel – hetedik (ezúttal alighanem valóban záró) féléve a XX. század második felének zenetörténetéről a 2011/12-es tanév tavaszi szemeszterében zajlik majd.
5. **Interkulturalitás a német nyelvű irodalmakban** (*Interkulturalität in den deutschsprachigen Literaturen*, szeminárium, Czeglédy Anita tanszékvezető egyetemi docens, KRE Német Nyelv és Irodalom Tanszék; 3 fő): A kurzus áttekintést adott az interkulturalitás témaköréhez tartozó fő fogalomkörökről (interkulturalitás, transzkulturalitás, hibriditás stb.), tárgyalta a kolonialitás és a posztkolonialitás jelenségét és az erre épülő elméleteket. Kitért emellett a magunkról és az idegenekről alkotott kép megkülönböztetésére, majd az idegenség tárgykörét meghaladva az interkulturális kommunikáció jellegzetességeinek tárgyalásához vezetett el, illetve a kollektív és egyéni identitáskonstrukciók keletkezésének jelenségével ismertetett meg. Vizsgálat tárgyát képezték különböző korokból és a német irodalom különböző régióiból származó irodalmi szövegek, amelyek a mindenkori saját és az idegen identitás egymáshoz fűződő viszonyát tematizálják (pl. francia–német, osztrák–magyar, nyugatnémet–keletnémet). Az identitás problémakörét körüljáró irodalmi szövegek, sajátos identitáskonstrukciókat megjelenítő szövegek egyben mintát kínálhatnak a globalizációs folyamatoktól terhelt Európa identitásválságának a megoldására is.

6. **CATHEDRA MAGISTRORUM. Lehrerforschung II - Mehrsprachigkeit in der Schule:** Lásd a projektvezető Feld-Knapp Ilona tanárnő részletes beszámolóját.
7. **Deutsche Kurzprosa des 16. Jahrhunderts: Georg Wickram (1505-1562)** (szeminárium, Prof. Dr. August Stahl, Saarbrücken): A kurzus a korai új kori német kispróza témakörén belül főleg az elzászi Georg Wickram irodalmi tevékenységével foglalkozik, középpontjában elsősorban a XVI. századi német szerző rövidebb prózai művei állnak. A teljesség kedvéért Stahl professzor tartalmi kivonatának részlete szerint: „Wickram imaginiert die Sehnsüchte des Bürgers nach Teilhabe an der Macht, nach Aufstieg und Bewährung der Tugend in der Welt. Wickram ist kein Revolutionär, aber er setzt die ständische Welt in Bewegung, macht sozusagen mobil, indem er den Aufstieg bürgerlicher Menschen beschreibt und sich dabei auf die Leistung beruft: die Bildung, die Moral und die Tapferkeit. Spiegelbildlich dazu vergegenwärtigen die Schwänke Wickrams in kleinsten Ausschnitten zwischenmenschliche Auseinandersetzungen und menschliche Schwächen, die den Leser erheitern in seinem Selbstwertgefühl bestärken. Zurückhaltung und Mäßigung bei der Wahl der Stoffe, der Beschreibung der Konflikte, der Siege und Niederlagen sind Elemente einer erzählerischen Haltung, die zu Niemandes *schmach, hon oder spott* (Widmung) beitragen möchte.”

Egyéb:

TÁMOP-pályázat: Minthogy a Christine Glaßner asszony által eredetileg kritikai szövegkiadásra javasolt szöveg feldolgozását a berlini kutató Bernd Weitemeier már megkezdte, a végül csak tavasszal induló TÁMOP-pályázat keretében más szöveg kiadását kellett fontolóra vennünk. Glaßner asszony javaslatára Johannes Gerson *Opusculum tripartitum*ának (a melki Johannes von Speyer bencés szerzetesnek tulajdonított) német nyelvű fordításait szándékozunk feldolgozni. Továbbra is tervben van a *Die Vngrische Schlacht* című Jacob Vogel-szöveg feldolgozásának, fordítása és szövegkiadása.

Műhelytisztviszesség: Szeptembertől Tóth Dániel műhelytitkárrá, Kocziha Pétert honlapfelelőssé választottuk. A műhelykönyvtárosi tisztséget Rác Katalin tölti be.

Honlap: A műhely honlapja Kocziha Péter bejáró műhelytag folyamatosan végzett, kitarató munkájának és a végül stabilizálódni látszó collegiumi informatikai háttérnek köszönhetően lassan mutató arculatot ölt. A keret rendelkezésre

áll, a tartalmak feltöltése folyamatosan zajlik, esetleges további opcióinkat a félévnyitó műhelygyűlésen vitatjuk majd meg.

Diplomadolgozat: A félév során szakdolgozat nem készült.

Tanulmányi verseny: Az idén első alkalommal, középiskolások számára megrendezett Eötvös József tanulmányi verseny megszervezésében, előkészítésében és lebonyolításában szinte az összes műhelytag részt vett. A PR-stratégiánk nyilvánvalóan finomításra szorul, mindazonáltal még így is 12 fő regisztrált és töltötte ki az 1. forduló netes feladatsorát, ahol online nyelvi tesztet oldottak meg a versenyzők. A második fordulóban egy megadott témákból írt esszét kértünk, ezt 7 fő küldte be, akik közül a két első forduló pontszámait figyelembe véve 5-öt juttattunk tovább. Ezek sorrendje a harmadik, szóbeli forduló után, ahol elsősorban a versenyzők szóbeli kommunikatív készségeit próbáltuk felmérni, a következő:

1. Dezsényi Balázs, 2. Melts Adrienn, 3. Németh Katalin, 4. Petróczi Alexandra, 5. Páncsics Nikolett. A verseny során magunk is rengeteg tapasztalatot gyűjtöttünk, amelyeket a következő években megrendezendő versenyeknél mindenképpen igyekszünk majd kamatoztatni.

2011/12. tavaszi félévben induló kurzusok a Germanisztika műhelyben:

Szakos kurzusok:

- *Német stílusgyakorlatok*, Sára Balázs, 2 óra/hét, 2 kredit
- *Német nyelvtörténet II.*, Sára Balázs, 2 óra/hét, 2 kredit
- *Európai zenetörténet VII.*, Dávid Gábor Csaba, 2 óra/hét, 2 kredit
- *Cathedra Magistrorum – tanárkutató III.*, Feld-Knapp Ilona, blokkosítva, 2 kredit
- *Műfordítói szeminárium*, Wilhelm Droste, blokkosítva, 2 kredit
- *Középfelnémet szövegkiadói szeminárium*, Christine Glaßner, blokkosítva, 2 kredit
- *Korai újfelnémet szövegkiadói szeminárium*, Balogh F. András, blokkosítva, 2 kredit
- *Deutschlehrer und ihre Sprache*, Vanessa Elwitschger, 2 óra/hét, 2 kredit

Nyelvi kurzusok

Alapfok:

- *Német nyelv kezdőknek*, Sára Balázs (A1, Melcher Zsanett), 4 óra/hét, 2 kredit
- *Német nyelv kezdőknek*, Sára Balázs (A1, Miskei Réka), 4 óra/hét, 2 kredit

Középfok:

- *Német nyelv újrakezdőknek*, Sára Balázs (A2, Kovácsik Antal), 4 óra/hét, 2 kredit
- *Német nyelv középfeladókknak*, Sára Balázs (A2-B1, Németh Odette), 4 óra/hét, 2 kredit
- *Német nyelv középfeladókknak*, Sára Balázs (B1-B2, Oszuszkai Ágnes), 4 óra/hét, 2 kredit

Felsőfok:

- *Német nyelv haladóknak*, Sára Balázs (C1), 4 óra/hét, 2 kredit
- *Német nyelv haladóknak*, Sára Balázs (C1), 4 óra/hét, 2 kredit
- *Österreichische Betrachtungen*, mag. Vanessa Elwitschger, 2 óra/hét, 2 kredit

Sára Balázs
műhelyvezető

2011/2012 II. félév

Féléves műhelyvezetői jelentés
GERMANISZTIKA MŰHELY – 2011/2012. tanév, II. félév

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok¹

kódja	oktatója és címe
BBV/BMVD-200.21/EC	Dr. Christine Glaßner: <i>Középfelnémet szövegkiadói szeminárium</i>
BBV/BMVD-200.22/EC	Dr. Balogh F. András: <i>Korai újjfelnémet szövegkiadói szeminárium</i>
BBV/BMVD-200.23/EC	Dr. Dávid Gábor Csaba: <i>Európai zene-történet VII.</i>
BBV/BMVD-200.24/EC	Wilhelm Droste: <i>Műfordítói szeminárium</i>
BBV/BMVD-200.25/EC	Sára Balázs: <i>Német nyelvtörténet II.</i>
BBV/BMVD-200.26/EC	Sára Balázs: <i>Német stílusgyakorlatok</i>
BBV/BMVD-200.27/EC	Vanessa Elwitschger (lekt.): <i>Österreichische Betrachtungen</i>
BBV/BMVD-200.28/EC	Vanessa Elwitschger (lekt.): <i>Deutschlehrer und ihre Sprache</i>
BBV/BMVD-200.18/EC	Sára Balázs: <i>Német nyelv újrakezdőknek (A2/B1)</i>
BBV/BMVD-200.19/EC	Sára Balázs: <i>Német nyelv középhaladóknak (B2)</i>
BBV/BMVD-200.20/EC	Sára Balázs: <i>Német nyelv haladóknak (C1)</i>

¹ A félév szakmai óráinak rövid értékelését jelen műhelyvezetői jelentés egyes pontjai tartalmazzák (lásd a II. részt). A kialakult gyakorlatnak megfelelően ismét külön CM-beszámoló készül a jelen félévben Feld-Knapp Ilona tanárnő vezetésével, BBV/BMVD-200.57/EC-s kóddal meghirdetett *Cathedra Magistrorum – tanárkutatás* című kutatási projekt harmadik félévéről.

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Magyar Köztársasági Ösztöndíj	Kovácsik Antal, Németh Odette
Dán Nyári Egyetem, Izlandi Állami Ösztöndíj	Rácz Katalin
DAAD – Nyári Egyetem	Sedlák Nikolett
Hermann-Niemann-Stiftung Ösztöndíja	Melcher Zsanett, Miskei Réka
Comenius Zomercursus – Nyári Egyetem	Tóth Dániel

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4,74

Kárpátalján

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Egyetlen valóban szakmai, de a Germanisztika műhely keretein túlnövő szakmai programként (a kurzuson részt vettek pl. a Történész műhely paleográfiai ismeretek iránt érdeklődő egyes hallgatói) ebben a félévben a Christine Glaßner által vezetett **szövegkiadói kurzust** jegyezhetjük (lásd alább).

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

Az **Editor-szövegszerkesztő** fejlesztésével kapcsolatos megbeszéléseken a műhely folyamatosan képviseltette magát, a fejlesztés a TÁMOP-projektekre nézve igen ígéretes képet mutat. A legutóbbi, június 12-i szoftverbemutatón megjelent Balogh F. András tanár úr is. Itt egyébként megoldandó és az informatikus kollégák szerint valószínűleg megoldható feladatként vetettük fel egy, a transzkribált párhuzamos kéziratos szövegek kritikai összevetését jelentős mértékben megkönnyítő „partitúraszoftver” elkészítésének az ötletét).

Április 23. és 27. között a Collegium meghívott vendégelőadója volt **Christine Glaßner**, aki (az előző két alkalomhoz hasonlóan) ezúttal is férje, Karl-Heinz Keller társaságában látogatott el hozzánk, hogy egyhetes blokkosított szemináriumon vesse be a részprojekt résztvevőit a feldolgozásra kiszemelt XV. századi kéziratos szövegek kritikai kiadásának szakmai rejtelseibe. A kritikai kiadásra szánt szövegek **Johannes Gerson *Opusculum tripatituma*** latin szövegének eddig ismert összesen kilenc német nyelvű kéziratban fennmaradt fordításai. A szeminárium keretében rövid áttekintést kaptunk a kritikai szövegkiadás történetéről és módszertanáról, átírtuk és különféle szempontok alapján összevetettük összesen hét, a szöveg elejét is tartalmazó kézirat szövegét, és felállítottuk szöveg hagyományozás előzetes stemmáját. A munka folytatásában nagy segítséget jelentene az informatikus kollégák által elkészített szövegszerkesztő segédsoftver, amely lehetővé tenné, hogy az összes szöveg teljes kéziratát átírva az egyes verziókat egymás alá vetítve minden apró részletre kiterjedően megvizsgálhassuk és összevethessük az egyes szövegeket (a projektben részt vevő műhelytagok Miskei Réka és Németh Odette).

A **Jacob Vogel *Die vngrische Schlacht*** című eposzának XVII. századi szövegét modern kommentált, kritikai kiadás formájában megjelentetni szándékozó másik részprojekt munkája is jól halad (projektvezető: **Balogh F. András**, érintett műhelytagok: Melcher Zsanett és Rác Katalin). A munka blokkosított ülések formájában zajlik, megtörtént a szöveg átírása és eredetivel való összeolvasása. Az Editor-szoftver kellő készültségi szintje esetén a szöveget jó eséllyel belátható időn belül (még az őszi folyamán) be lehet vinni a programba és további szerkesztését ott el is végezni.

A félév egyéb kurzusairól

Német stílusgyakorlatok (*Stilübungen Deutsch*, szeminárium, Sára Balázs; 7 fő): A stílusgyakorlat-órát 7 fős foglalkozás formájában tartottuk a BA I. és II. évfolyamos hallgatóival. A stílárius szempontból adekvát szóbeli és írásbeli kifejezőkészség és szókincs általános fejlesztésén túl az órák elsődleges célja az első évfolyamos BA-s hallgatók első év végén esedékes szakos nyelvi alapvizsgájára való célzott felkészülés, illetve az elsőéves műhelytagok beilleszkedésének segítése („osztályfőnöki óra”). Kiemelkedő teljesítményt nyújtott Tóth Dániel.

Német nyelvtörténet II. (*Deutsche Sprachgeschichte II*, előadás, Sára Balázs; 8 fő): A BA III. és az MA I. évfolyamos hallgatói számára kötelezően előírt, a Collegium utóbbi években folyamatosan erősödő kritikai szövegkiadói profiljához elengedhetetlen ismereteket közvetítő műhelykurzus második félévében a német nyelv ún. belső nyelvtörténetét taglalta (különös tekintettel a morfoszintaktikai strukturák fejlődésére) jórészt interaktívan tartott előadások formájában. Az órákon kiemelkedő érdeklődést és nyelvtörténeti affinitást tanúsított Tóth Dániel.

Európai zenetörténet VII. (*Europäische Musikgeschichte VII*, előadás, Dávid Gábor Csaba főiskolai docens, ELTE Germanisztikai Intézet): Az előadássorozat – eredetileg nem tervezett, de az anyag gazdagságára és a hallgatóság lelkesedésére való tekintettel megszervezett – hetedik félévének témája a zenekultúra története volt a XX. század második felében.

Műfordítói szakszeminárium (*Übersetzung literarischer Texte*, projektszeminárium): Tudomásom szerint korábbi hasonló szemináriumaihoz hasonlóan eredményesen és nagy sikerrel zajlott a volt műhelyvezető **Wilhelm Droste** (ELTE Germanisztikai Intézet) műfordításkurzus, az elkészített fordítások (a XX. század első felében született magyar kispróza és lírai művek szövegeinek átültetése német nyelvre) hosszabb távú tervek szerint publikálásra kerülnek majd.

Országismeret – Ausztria (*Österreichische Betrachtungen*, szeminárium, Mag. Vanessa Elwitschger lektor, 4 fő + további érdeklődők): A kurzus az Ausztriával kapcsolatos ismereteket volt hivatva közvetíteni (elsősorban nem szakos, ÖSD-nyelvvizsgára készülő hallgatók számára, de nem hivatalosan germanista műhelytagok is látogatták az órákat). A kurzus sokrétűen, számos (nyelvi, kulturális, kulináris, irodalmi, történelmi stb.) szempontot figyelembe véve adott összefogó áttekintést Ausztria nyelvről, jelenéről, múltjáról és az osztrák identitásról általában.

A német mint az oktatás nyelve (*Unterrichtssprache Deutsch*, szeminárium, Mag. Vanessa Elwitschger lektor, 8 fő): A hallgatók a nyelvi-szakmódszertani kurzus óráin a német nyelv mint az oktatás médiuma adekvát használatának kérdéseit taglalták, annak lexikális, grammatikai és pragmatikai sajátosságaira helyezve a fő hangsúlyt.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhelytagok félévi munkájával mind szakmai, mind pedig emberi szempontból nagyrészt elégedettek lehetünk. Tanulmányaikat szorgalmasan, odaadással és valódi közösségi szellemben, egymást segítve végzik, az órákon és műhelygyűléseken rendszeresen és aktívan részt vesznek, a feladatokat kollegiálisan osztják el. Kevés kivételtől eltekintve nézetem szerint még mindig **nem elég erős mindazonáltal a műhelyben a valódi (tudós-tanári) szakmai elkötelezettség**, ezen főleg a kötelező tárgyakon túlmenő, saját kutatási eredményeket célzó tevékenységeket értem (TDK- és OTDK-dolgozatok, konferencia-előadások). E szakmai passzivitás okait a szak jelenlegi nehéz helyzetében (értsd: utóbbi időben összetársadalmi szinten erősen megingott státuszában, vagyis főleg a német nyelv bizonyos mértékű háttérbe szorulásában) kereshetjük, de a hallgatók egyetemi kurzusok általi leterheltségében és nyilván egyéb más tényezőkben is.

Bizakodásra ad okot másrészt és a meglevő **szellemi potenciált** mutatja, hogy például az idén a műhelytagok Germanisztikai Intézetben benyújtott, ritkán tárgyalt, komplex és fontos témákat feldolgozó **BA-szakedolgozataikra** kiváló bírálatokat kaptak, a dolgozatok formailag, tartalmilag és nyelvi szinten színvonalasak. (A dolgozatok egy-egy példányát a műhelykönyvtárban is elhelyeztünk (Rácz Katalin: *Genuszuweisung von Lehnwörtern im Deutschen*, illetve Kocziha Péter: *Internet-Meme aus textlinguistischer Sicht*).

Némileg aggasztó mindazonáltal a műhelytagok utóbbi időben érezhetően erősödő, főleg **külföldet célzó „elvándorlása”** (mind a Germanisztika, mind a Skandinavisztika műhely számára nagy érvágást jelent például, hogy ősztől Zirnststein Zita, Imeli Brigitta és Rácz Katalin – mindhárman germanisztika–skandinavisztika szakos, még nem végzett hallgatók – valószínűleg már nem lesznek a műhely aktív tagjai).

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

TÁMOP-pályázati részprojekt – lásd fenn.

Közösségi munka, rendezvények

A félév egyik új feladatának megfelelően elvégeztük a collegiumi függőkert **németes szektorának** megtisztítását és tereprendezését, kétszeri fűnyírásra és szemétszedésre is sor került. Két jelentősebb kisközösségi rendezvényünk az osztrák lektor magistra Vanessa Elwitschger búcsúztatására szervezett kerti sütögetés és az utolsó, félévzáró műhelygyűlés után a búcsúzó Rácz Katalin javaslatára június 21-én a Villány–Eger–Szekszárdi borvidékek hármas csillagzata alatt megtartott **(fél)évvzáró** ünnepségünk volt.

Nyelvoktatás

A műhelytagok elszánt közreműködésével teljes erővel folyik a **collegiumi német-oktatás**, az előző félévhez hasonlóan most is összesen hat oktatóval, hét csoportban, öt nyelvi szinten tartottunk kurzusokat a rendszeres felmenő képzés és a felsőbb évfolyamok számára, mégpedig:

Német 2/a, b (A1 – kezdő): Miskei Réka, Melcher Zsanett; Német „3” (A2–B1 – újrakezdő): Németh Odette; Német „4” (B1 – újrakezdő): Kovácsik Antal; Német „5” (B2 – középfaladó): Osuszki Ágnes; Német „6” (C1 – haladó): Sára Balázs.

A főbb infrastrukturális problémák (internetkapcsolat, nyomtató, fénymásoló használhatósága) a **tanári munkaszoba** részleges kialakításával megoldódni látszanak. Hosszú távon talán megoldódik az anyanyelvi lektor kérdése is: hosszú évtizedek után Feld-Knapp Ilona tanszékvezető asszony jóvoltából idén tavasszal üdvözölhettünk első alkalommal **anyanyelvi oktatót az osztrák Vanessa Elwitschger személyében**, aki egy általános osztrák nyelvi-országismereti és egy germanistáknak tartott speciális szakmódszertani kurzussal gazdagította a műhely kurzus kínálatát (lásd a szemináriumok listáját, fenn), és lektorálási munkákat végzett a Cathedra Magistrorum idénre tervezett első kötetében megjelenő tanulmányok kéziratain. Óráira a legnagyobb alapposszággal készült, a kurzusok tematikáit következetesen, körültekintően és igényesen építette fel, a hallgatókkal hamar jó viszonyt sikerült kialakítania.

Igazgatói dicséretre javasolt műhelytagok

Az Eötvös Konferencia Nyelvészeti szekciójában való részvételéért igazgatói dicséretre javaslom a másodéves **Tóth Dánielt** (előadása címe „A múlt idejű igealakok – kiemelten a perfectum – használatának, analitikus igei keretének kontrasztív vizsgálata a holland *Algemeen Dagblad* és a német *Süddeutsche Zeitung* online cikkeinek alapján”).

Több féléves közösség-szervezői, lelkes és önzetlen nyelvoktatói tevékenységére való tekintettel igazgatói dicséretre javaslom továbbá **Németh Odette** hatodéves műhelytagot, a már elsőévesként német kurzusokat vezető **Osuszki Ágnes**t, valamint a műhelyhonlap fejlesztése érdekében végzett kitartó munkájáért pedig **Kocziha Péter** harmadéves hallgatónkat.

Sára Balázs
műhelyvezető

Informatika műhely

2011/2012 I. félév

A műhely aktív egyetemista tagjai a 2011–2012. tanév I. félévében:

Fehér Péter	I. prog.inf. BSc
Horváth Gábor	I. prog.inf. BSc
Koltai Márton	I. prog.inf. BSc
Kozár Gábor	I. prog.inf. BSc
Lóvei Péter	II. prog.inf.
Németh Bence	II. prog.inf.
Balassi Márton	II. prog.inf.
Eichhardt Iván	III. prog.inf.
Englert Péter	III. prog.inf.
Gévay Gábor	III. prog.inf.
Nádor István	III. prog.inf.
Szabó Tamás	III. prog.inf.
Kovács Györgyi	III. magyar BA, I. infokönyvtár BA
Erdős Bálint (Japán)	
Laki Balázs	III+. prog.inf.
Poór Márk	III+. prog.inf.
Sümegei Károly	III+. prog. inf.
Csatári Andrea	I. MSc prog.inf.
Gilián Zoltán	II. MSc prog.inf.
Hapák József	II. MSc prog.inf.
Kovács Péter	II. MSc prog.inf.
Cséri Tamás	PhD-hallg.
Leskó Dániel	PhD-hallg.

Titkárunknak az őszi műhelygyűlésen ismét Cséri Tamást választottuk meg. Az Informatikai műhely célkitűzései között továbbra is ott szerepel az informatika legújabb elméleti és gyakorlati eredményeinek a megismerése. A collegistáknak kínált óraválaszték kissé változott a tavalyi őszi félév óraválasztékához viszonyítva, Diviánszky Péter külföldi tanulmányai miatt az Agda-órákat ebben a félévben Kapusi Ambrus, a Haskell-órákat Páli Gábor tartotta.

Csörnyei Zoltán, az Informatikai műhely vezetője az elsőéves collegistáknak a Modern elméletek az Informatikában I. (IKP-9098/EC) előadást, a másodéveseknek a Mobilfolyamatok elmélete (IKP-9120/EC) című speciális előadást tartotta. A magasabb éves hallgatónak Tejfel Máté tanársegéd a A helyességbizonyító eszközök alkalmazásai (IKP-9134/EC) című speciális kollégiumot vezetett. Lócsi Levente, az Eötvös Collegium tagja, jelenleg az Informatikai Kar tanársegédje a Digitális publikációs technikák (IKP-9159/EC) órát tartotta. Páli Gábor a Funkcionális programozási nyelvek I. (IKP-9203/EC) órákon a Haskell nyelvvel kapcsolatos programozási lehetőségekkel és feladatokkal foglalkozott, Kapusi Ambrus az új Agda programozási nyelvet tanította (IKP-9202/EC). Tóth Melina és Bozó István, a Programozási Nyelvek és Fordítóprogramok Tanszék oktatói az Erlang programozási nyelvet ismertették meg a hallgatóinkat (Funkcionális programozási nyelvek II., IKP-9180/EC).

Az Eötvös Collegium Informatikai műhelyének tagjai az előadások aktív résztvevői voltak. A speciális kollégiumok értékelését külön beszámolók tartalmazzák.

Az Eötvös József Collegium által szervezett szlovákiai és csehországi tanulmányúton (2011. augusztus 27–31.) az Informatikai műhely mindegyik társintézményben bemutatkozó, a műhely munkáját ismertető előadást tartott. Előadóink Cséri Tamás volt.

2011. november 12-én és december 3-án a kétfordulós Eötvös József Tanulmányi Verseny Informatika szekcióját tartottunk meg középiskolás diákoknak. A verseny sikeres volt, a versenyről szóló beszámolót külön mellékletben adjuk meg.

2011. december 7-én Horváth Gábor a TTK-s estek keretében tartott egy előadást a C++ programnyelvnek nemrégén bevezetett C++11 szabványáról, az új lehetőségekről, a szabvány előnyeiről és hátrányairól. Az előadás absztraktja a beszámoló mellékletében megtalálható.

A 2011/2012. tanévben az Informatikai műhely tagjai közül Englert Péter, Kovács Péter és Gévay Gábor kapott köztársasági ösztöndíjat.

Ezzel megalakulásunktól számítva a műhelyünk tagjai által elnyert köztársasági ösztöndíjak száma 22-re emelkedett.

Ebben a félévben munkájukért és tanulmányi eredményeikért Cséri Tamást, Englert Pétert és Horváth Gábort *igazgatói dicséretre* javasolom.

Csörnyei Zoltán
műhelyvezető

Eötvös József Tanulmányi Verseny Informatika Szekció

A műhely tagjaiban már többször felmerült egy informatikai verseny megszervezésének gondolata. Erre az Eötvös József Tanulmányi Verseny kiváló lehetőséget nyújtott.

A feladatok kitalálásában és a verseny lebonyolítását több jelenlegi és volt collegista végezte. A főszervezők:

Jelenlegi collegisták:

Cséri Tamás

Englert Péter

Gévay Gábor

Volt collegisták:

Parragi Zsolt

Sztupák Szilárd Zsolt

A verseny két fordulóból állt. (Első forduló: 2011. 11. 12. Második forduló: 2011. 12. 03.) Az első fordulóban a versenyzőknek az interneten található algoritmikus feladatokat kellett megoldani, majd a kitűzött bemenetekre kapott eredményeket az online felületen feltölteni. Az egyik feladat különleges volt abban a tekintetben, hogy arányos pontozású volt: azaz a legtöbb pontot a legjobb versenyző érte el, és a többi versenyző pontját az ő megoldásához viszonyítottuk.

Az első forduló tesztelésében Fehér Péter, Ölvedi Tibor és Horváth Péter (Matematika-fizika műhely) segített.

Az első fordulóra 58 regisztráció érkezett be. A jelentkezők többsége azonban csak a feladatlapot töltötte le, nem próbálkozott érdemi megoldás beküldésével.

A feladatsor szándékosan nem volt könnyű, de részmegoldásokkal minden feladatra könnyen pont szerezhető lett volna. Sajnos a pontot érő megoldást beküldők többnyire csak egy-egy, kézzel megoldható példát oldott meg, így igazi verseny nem alakult ki. Azt a hat embert, akiknél láttuk, hogy a megoldások készítésére programot is írtak, behívtuk az Eötvös Collegiumban tartott döntő fordulóra.

A döntő fordulót – a többi szekcióhoz hasonlóan – a Collegium épületében rendeztük. Azért, hogy minden résztvevő egyenlő eséllyel induljon, mi biztosítottuk a versenyzők számára a számítógépet, amelyen programoznak. Erre szerencsére rendelkezésünkre álltak az Informatikai Kartól kapott számítógépek, amelyeket ez úton is szeretnék megköszönni. A döntő feladatra rendhagyó volt: „oroszlánokat” kellett irányítani egy négyzetrács alapú pályán a saját bázisunkról az ellenfél bázisára és legyőzni az ellenfél oroszlánjait. A játékosoknak olyan irányítóprogramot kellett írni, amely megoldja az egyre nehezedő pályákat. A megoldott pályákért pontokat lehetett szerezni. Az orosz-lánok küzdelme nem csak a virtuális térben zajlott, az éppen zajló meccseket ugyanis projektorral kivetítettük.

Miután a programozásra kapott idő lejárt, egy szóbeli védés következett, amely során a játékosok bemutatták a programjukat és az alkalmazott módszereket a szervezőknek (akikhez időközben Kovács Máté volt collegista is csatlakozott). Végül a játékosok programját egymással hasonlítottuk össze, egy körmérkőzés keretében. (Köszönjük Tóth László Márton segítségét a körmérkőzés lebonyolításában.)

A három fordulóból állt össze a versenyzők sorrendje:

1. Mózes Ádám, Veszprém, Jendrassik–Venesz Középiszkola és Szakiskola
2. Bogye Balázs, Budapest, Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium
3. Hermann Gábor, Győr, Jedlik Ányos Gépipari és Informatikai Középiszkola
4. Pongrácz Lajos, Szatmárnémeti, Kölcsey Ferenc Főgimnázium
5. Nagy Tamás, Csíkszereda, Márton Áron Gimnázium
6. Kuti Livia, Paks, Energetikai Szakközépiszkola és Kollégium

Díjak: A Collegiumtól oklevelet és könyvjutalmakat kaptak (a Magvető Kiadó ajánlott fel könyveket). Ezen kívül az informatikus helyezetteknek adtunk egy-egy USB3-mas (CORSAIR Flash Survivor) pendrive-ot is, az első helyezett 16 GB-os, a második és a harmadik 8 GB-os pendrive-ot vihettek haza.

Összességében a verseny jól sikerült, és lebonyolítás is közel zökkenőmentes volt. Habár a versenyzők lehetek volna ügyesebbek is, az évek során várhatóan a verseny színvonala emelkedni fog majd. Érzésem szerint sikerült egy érdekes, az OKTV-től sok tekintetben különböző versenyt elindítani.

Cséri Tamás
senior

IKP-9098/EC

Modern elméletek az informatikában I.

A 2011–2012. tanév első félévében a speciális kollégium témája – a korábbi évekhez hasonlóan – most is a „típus nélküli egyszerű λ -kalkulus” és a „kombinatorlogika” volt. Ezt a speciális kollégiumot az elsőéves hallgatók számára hirdettük meg. Az előadások témái az előző évekhez viszonyítva nem változtak:

A λ -kalkulus szintaktikája. A λ -kalkulus operációs szemantikája. A λ -ki-fejezések normál formái. Konstansok és konstans függvények. A rekurzió. λ -definiálható függvények. A „megoldható” λ -kifejezések. Konzisztens formális rendszerek. A kombinatorlogika szintaktikája. A kombinatorlogika operációs szemantikája. Zárójeles absztrakciók. Konstansok és konstans függvények kombinatorokkal. Rekurzió és rekurzív függvények a kombinatorlogikában. A λ -kalkulus és a kombinatorlogika kapcsolata.

A speciális kollégiumot öt collegista végezte el sikeresen, jeles(5) eredménnyel:

Csatári Andrea I. prog.inf. MSc

Fehér Péter I. prog.inf. BSc

Horváth Gábor I. prog.inf. BSc

Koltai Márton I. prog.inf. BSc

Kozár Gábor I. prog.inf. BSc

A kurzusnak volt egy külsős tagja, Horváth Péter, aki szintén jeles (5) jegyet kapott. A speciális kollégium fenti résztvevői a félév folyamán az előadásokon aktívan részt vettek, munkájukkal, az előadásokon nyújtott teljesítményükkel elégedett vagyok.

Csörnyei Zoltán
műhelyvezető

IKP-9120/EC Mobilfolyamatok elmélete

A 2011–2012. tanév első félévében a speciális kollégium témája – a korábbi évekhez hasonlóan – most is a π -kalkulus volt. Ezt az előadást a másodéves collegistáknak hirdettük meg. Az előadásokon áttekintettük a π -kalkulus fő témaköreit:

A mobilitás fogalma. Szekvenciális és párhuzamos folyamatok. A CCS és CSP rendszerek. A π -kalkulus szintaxisa. Műveleti szemantika. Redukciók, akciók, strukturális kongruencia. A π -kalkulus alaptulajdonságai. Működési ekvivalencia. Biszimuláció. A π -kalkulus általánosításai. Konstansok. A π - és a λ -kalkulus kapcsolata.

A speciális kollégiumot három collegista végezte el:

Kovács Györgyi III. magyar BA, I. infokönyvtár BA

Lővei Péter II. prog.inf. BSc

Németh Bence II. prog.inf. BSc

Mindnyájan sikeresen, jeles(5) eredménnyel fejezték be a félévet.

A speciális kollégium résztvevői a félév folyamán az előadásokon aktívan résztvettek, munkájukkal, teljesítményükkel elégedett vagyok.

Csörnyei Zoltán
műhelyvezető

IKP-9202/1/EC AGDA

Ez a tantárgy a függő típusozású funkcionális programozásba kívánt praktikus, kevés elméleti előismeretet igénylő bevezetést nyújtani a gyakorlatban leginkább használható általános célú programozási nyelv és tételbizonyító rendszer, az Agda segítségével. Először a Haskell programozási nyelvből ismert algebrai adattípusokat tárgyaltuk (halmazok definiálása), majd azt, hogy hogyan lehet logikai állításokat megfogalmazni Agdában, végül áttekintettük a függő típusozás adta új programkonstrukciós lehetőségeket (részhalmazok definiálása, nézetek, univerzumok). A tárgyat heti másfél órában tartottam az ELTE Lágymányosi Tömb Déli épületében. A számonkérés folyamatos volt, minden órára házi feladatokat kellett elkészíteni, félév végén pedig egy

nagyobb beadandó feladatot kellett elkészíteni. A tantárgyat a következő hallgatók teljesítették:

Eichhardt Iván
(Eötvös Collegium hallgatója, 3. éves BSc)
és két külsős hallgató:
Karácsony Máté
Pintér Ádám

Munkájukkal elégedett voltam. A tananyagot Diviánszky Péterrel közösen fejlesztettük ki, és angolul hozzáférhetővé tettük az interneten (http://pnyf.inf.elte.hu/fp/Index_a.xml).

Kaposi Ambrus

IKP-9203 /EC Haladó Haskell

A tárgyat heti 2 órában tartottam kedden 18 órától az Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Karán, a Déli Tömb 2-219-es (Grafikalabor) termében. A tárgyra collegista hallgatók nem jelentkeztek.

A félév anyaga a Haskell funkcionális programozási nyelv lehetőségeinek és eszközeinek részletesebb megismerése volt. A jelentkezett hallgatók korábban elvégezték a (IP-08bFUNPEG vagy IP-08tFPEG kódú) „Funkcionális programozás” elnevezésű tárgyat, ahol a gyakorlaton előzetesen már találkozhattak a Haskell nyelv alapjaival.

Az órához tartozó előadások keretében a következő témákról beszéltem: algebrai adattípusok (rövid ismételés), típusosztályok és ezek gyakorlati alkalmazása (JSON és a Doc adatszerkezetek). Monádok, monadikus programozás, akciók, a lista mint monád, alapvető monádtípusok: Identity, Maybe, State, Reader, Write. Beágyazott nyelvek készítése shallow és deep embedding alkalmazásával, a Shape és Signal nyelvek mint példák. Monádok kompozíciója: monádranszformátorok, monádosztályok, és a MaybeT mint példa. Funkcionális programok tesztelése a QuickCheck segítségével, a Gen, Arbitrary és Property bemutatása. Párhuzamos és konkurens programozás Haskellben,

a Control.Concurrent, Control.Parallel (stratégiák), valamint az STM és a Par monádok bemutatása példákön (párhuzamos Sudoku solver, párhuzamos linkellenőrző) keresztül.

A vizsgára két, több részből álló feladatot adtam, amelyek közül az egyiket kellett a hallgatóknak megoldaniuk és személyesen bemutatniuk. Az egyik feladat egy Logo-szerű nyelv beágyazása volt Haskellbe, amelyet aztán különböző módokon kellett kiegészíteniük, majd megvalósítaniuk legalább egy módot az így elkészített programok megjelenítésére (pl. SVG program vagy az ábra kirajzolása a képernyőre). A másik feladat egy számításokat visszajátszani tudó monád megvalósítása volt, amelyet aztán tesztelni kellett, utána pedig ezt felhasználni egy egyszerű webalkalmazás elkészítéséhez a CGI-protokoll alkalmazásával.

Páli Gábor János

IKP-9134/1/EC

Helyességbizonyító eszközök alkalmazása funkcionális programok esetén

A félév során az előadás keretében részletesen megvizsgáltuk a programhelyesség fogalmát és azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével egy program helyessége biztosítható. Egy-egy kiválasztott eszköz segítségével, példákön keresztül megvizsgáltuk az adott módszer működését, lehetőségeit. A speciálisan funkcionális nyelvekhez készített helyességvizsgálati eszközök (pl. Sparkle) vizsgálatán túl tanulmányoztunk általános, imperatív programok esetén is alkalmazható technikákat, illetve azokat használó eszközöket (pl. Spec#).

A speciális kollégiumon a vizsgajegy megszerzésének feltétele egy kiválasztott helyességvizsgálati eszköz részletes megismerése, egy az eszközt bemutató honlap elkészítése, illetve egy példafeladat megoldása volt. Az Eötvös Collegium hallgatói közül a következő hallgató tett eleget a fenti követelménynek, így jeles (5) eredménnyel sikeresen elvégezte a speciális kollégiumot: Hapák József. A speciális kollégium résztvevőinek munkájával elégedett vagyok.

Tejfel Máté

IKP-9180/EC

Funkcionális programozásnyelvek 2.

A félév során 13 előadás alatt a hallgatók megismerkedtek egy dinamikus típusos funkcionális programozási nyelvvel, az Erlanggal.

A bevezető előadás először a funkcionális programozás szemléletét mutatta be, és megvizsgáltuk, hogy az általában megfogalmazott funkcionális elvárásoknak mennyiben felel meg az Erlang, illetve mennyiben tér el azoktól. Ezután a tulajdonságait olyan szemszögből vizsgáltuk meg, hogy ezek milyen kapcsolatban vannak ipari alkalmazások hatékony megírásával, illetve mely típusú alkalmazások esetén használnak jelenleg főként Erlangot az iparban. Ezután az Erlang nyelvi elemeivel folytattuk. Az alapvető nyelvi elemek illusztrálásához először egyszerűbb szekvenciális Erlang programokkal foglalkoztunk. Az előadások gépteremben voltak, így az órák interaktívak tekinthetők, ahol a hallgatók együtt ismerhetik meg az Erlang nyelvet, és oldhatnak meg programozási feladatokat. A szekvenciális nyelvi elemek megismerése után a nyelv egyik fő erősségével, a beépített párhuzamossággal foglalkoztunk. Megismerkedtünk a párhuzamosság nyelvi elemeivel, majd azzal, hogyan lehet elosztott programokat futtatni az Erlang virtuális gép környezetében. Megírtuk közben például a természetes számok generátorát is. Később azzal foglalkoztunk, hogy megtervezzünk és implementáljunk egy chatprogramot, ahol a kliensek egy szerveren keresztül, akár több gépről is tudnak kommunikálni egymással. Ahhoz, hogy demonstrálni tudjuk az Erlang/OTP tervezési mintáinak erősségét, ezt a chatprogramot egy jóval könnyebben karbantartható formára alakítottuk a beépített kliens-szerver mintát (`gen_server-t`) használva. A többi Erlang/OTP által nyújtott mintával is megismerkedtünk, bár már kevésbé részletesen.

A félév végén egy ismertető előadásra is sor szokott kerülni, ahol azt hallgathatjuk meg egy meghívott előadótól, hogy mire használják ipari környezetben az Erlangot. Ebben a félévben Sinkovics Ábel adott elő aMorgan Stanley-től.

A speciális kollégiumon a vizsgajegy megszerzésének feltétele egy Erlang nyelven implementált beadandó elkészítése vagy egy előadás tartása valamely erlangos alkalmazásról. Az előadás és a beadandó témája is érdeklődési körnek megfelelően választható. Ezen kívül lehet még vizsgázni is a tárgy teljesítéséhez, de ezt a lehetőséget eddig még senki nem választotta.

A 2011/2012-es tanév első félévében két EC-s hallgató járt a Funkcionális programozási nyelvek 2. órára. Az előadások heti rendszerességgel voltak

az egyetemen. A tárgy teljesítésének feltételének (egy beadandó elkészítése, egy kiselőadás tartása vagy vizsga) mind a két hallgató eleget tett.

Gilián Zoltán és Gévay Gábor is azt a feladatot választotta magának, hogy az előadások során megírt chat kliens-szerver program funkcionalitásait egészíti ki. Bár azonos feladaton dolgoztak, de külön megoldási ötleteket találtak. Zoltán az erlangos világban közkedvelt „dets” táblákat (Disk Based Erlang Term Storage) választotta a szükséges felhasználói adatok tárolására, míg Gábor különböző fájlokba mentette el az adatokat. Mindkét hallgató jól használta a programozási nyelv adta könyvtárakat és lehetőségeket. Gilián Zoltán és Gévay Gábor is 5 (jeles) minősítést kapott.

Tóth Melinda

IKP-9159/EC

Digitális publikációs technikák

A félév során áttekintettük honlapok szerkesztésének és a LATEX rendszer használatának a módszereit, az elméleti alaptól egészen a gyakorlati alkalmazás technikai részleteiig.

A kurzuson a következő témakörök feldolgozására került sor: HTML, XML, CSS, webdesign, LATEX, különféle szövegszedési problémák. Az értékelés órai részvétel, aktivitás és beadandó feladatok (egy egyszerű weblap és egy LATEX mű) alapján történt.

A speciális kollégiumot 10 hallgató *jeles* (5) eredménnyel végezte el:

Benyó Krisztián

Boncidi László

Dudlák Tamás

Englert Péter

Hamar Éva

Kovács Péter

László Gábor

Márkus Bence

Németh Bence

Szabó Tamás Károly

Örömteli hír, hogy a tantárgy oktatói közé ebben a félévben Cséri Tamás, a Collegium seniorja is bekapcsolódott, ezzel is eleget téve collegiumi oktatási feladatainak és enyhítve az idősebb kollegák vállára nehezedő terheket.

A hallgatók a félév folyamán a gyakorlatokon aktívan részt vettek, beadandóik a követelményeknek megfeleltek, munkájukkal elégedett vagyok.

Lócsi Levente

Horváth Gábor elsőéves műhelytag előadása a (TTK-s est keretében) a C++ nyelvről

Időpont: 2011. december 7., szerda, 19:00

Helyszín: Nagyklub

Az előadás főbb pontjai:

Rövid kitekintő a C++ történetére. C++ reneszánsza a szűkös erőforrással rendelkező okostelefonok és nagy energiaigényű szerverfarmok miatt (optimális kód = kevesebb fogyasztás = megtakarítás). C++ a C-hez hasonlítva: miért jött létre, mi volt a célja, hiányosságai? Boost, a C++11 előfutára: érződik, hogy szükség van egy új szabványra. Mit tartalmaz az új szabvány, mik változtak az eddigiekhez képest? Szemléletváltás a C++ programozásban, hogyan befolyásolják az új lehetőségek a kódolási stílust, új irányelvek. Miért várható, hogy viszonylag hamar el fog terjedni a szabvány; jelenlegi támogatottság a fordítók körében.

2011-2012 II. félév(tavaszi)

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
IKP-9099/EC	Csörnyei Zoltán: Modern elméletek az Informatikában II.	IK
IKP-9120/EC	Csörnyei Zoltán: Mobilfolyamatok elmélete II.	IK
IKP-9134/EC	Tejfel Máté: Helyességbizonyítás	IK
IKP-9180/EC	Tóth Melinda: Funkcionális programozás	IK
IKP-9202/EC	2. Erlang Kaposi Ambrus, Páli Gábor János:	IK
IKP-9203/EC	Funkcionális programozás, Agda Páli Gábor János: Funkcionális programozás. Haladó Haskell	IK

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4,65

Természettudósok

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Részvétel a „Híres magyar kollégiumok jeles deákjai” előadáson (Magyarság Háza, 2012. április 18.)

Részvétel Prószéky Gábornak az Angol Műhely által szervezett előadásán (2012. április 20.)

Részvétel az IK szakmai esten (alagsor, 2012. május 2.)

Eötvös-konferencia (2012. május 4.)

Részvétel a dunaújvárosi szakkollégiumi találkozón (2012. május 17.)

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A műhely munkája csak az előadásokon és gyakorlatokon válik szét évfolyamokra, csoportokra. Összességében a műhely tagjai ebben a félévben is szép, eredményes munkát végeztek.

Közösségi munka, rendezvények

Az Eötvös-konferencia és az Eötvös Természettudományos Tábor honlapjának készítése

Egynapos kirándulás Szentendrére (2012. május 20.)

Egyéb

Együttműködési megállapodás aláírása a Dunaújvárosi Főiskola Kerpely Antal Computer Szakkollégiumával (2012. március 21.)

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat
Gilián Zoltán

Csörnyei Zoltán
műhelyvezető

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Agda
OKTATÓJA	Kaposi Ambrus, Páli Gábor János
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai műhely
TAGJAI	Hapák József Kovács Péter és három külsős hallgató: Erdős János, Hegedűs Dénes, Kisfalvi László Edvárd
HELYE ÉS IDEJE	ELTE Lágymányos Déli tömb, D 2-202, hétfő 18:00–19:30
TANEGYSÉGGKÓDJA	IKP-9202/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ez a tantárgy a függő típusozású funkcionális programozásba kíván praktikus, kevés elméleti előismeretet igénylő bevezetést nyújtani a gyakorlatban leginkább használható általános célú programozási nyelv és tételbizonyító rendszer, az Agda segítségével. Először a Haskell programozási nyelvből ismert algebrai adattípusokat tárgyaljuk (halmazok definiálása), majd azt, hogy hogyan lehet logikai állításokat megfogalmazni Agdában, végül áttekintjük a függő típusozás adta új programkonstrukciós lehetőségek egy részét (részhalmazok definiálása, nézetek). A tematika és a feladatok megtalálhatók az alábbi honlapon: http://pnyf.inf.elte.hu/fp/Index_a.xml

A tárgy heti másfél óra előadásból áll, mely, tekintettel a hallgatók kis számára, interaktív. A számonkérés minden órára elkészítendő feladatokból és egy félév végi nagyobb beadandóból áll.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Mobilrendszerek elmélete II.
OKTATÓJA	Csörnyei Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai műhely
TAGJAI	Kovács Györgyi Lővei Péter Németh Bence
HELYE ÉS IDEJE	EJC, 018. terem, szerda, 16:30–18:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9120/EC

**II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE
(TEMATIKA, FELADATOK)**

Az előadásokon a következő témakörökről volt szó:

Műveleti szemantika

Redukciók, akciók, strukturális kongruencia

Működési ekvivalencia

Biszimuláció

A biszimuláció speciális esetei

Erős biszimuláció

Gyenge biszimuláció

Korai, késői biszimuláció

A π -kalkulus általánosításai

A speciális kollégiumot a másodéves collegista hallgatók számára hirdettük meg.

A foglalkozásokon a hallgatók a LaTeX szövegszerkesztő használatát, tudományos cikkek írását is gyakorolták. Feladatuk volt egy-egy témakör leírása, és nyomdakész pdf-szöveg előállítása. A felmerülő problémákat, azok megoldásait mindig megbeszéltük.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Modern elméletek az informatikában II.
OKTATÓJA	Csörnyei Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai műhely
TAGJAI	Csatári Andrea Fehér Péter Horváth Gábor Koltai Márton Kozár Gábor
HELYE ÉS IDEJE	EJC, 018. terem, Szerda 18:30–20:00
TANEGYSÉGKÓDJA	IKP-9099/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A speciális kollégium témája most már hagyományosan a típuselmélet és alkalmazása volt. Az előadásokon, az előző évekhez hasonlóan a következő témakörökről volt szó:

- A típus kialakulása és szerepe
- Formális típusrendszerek
- A típus és a biztonság kapcsolata
- Elsőrendű típusos λ -kalkulus
- Az altípus bevezetése
- A Curry-típusrendszer
- Másodrendű polimorfikus típusos λ -kalkulus
- Az egzisztenciális típus
- A rekurzív típus
- A függő típusok
- Magasabb rendű típusrendszerek
- Az $F\omega$ -típusrendszer és a λ -kocka
- Az intuicionista logika és a típuselmélet
- A Curry-Howard izomorfizmus
- Az objektum elvű programozás leírása

A speciális kollégiumot az elsőéves collegista hallgatók számára hirdettük meg.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Haladó Haskell
OKTATÓJA	Páli Gábor János
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatika műhely
HELYE ÉS IDEJE	ELTE IK, D-00.803 (Programozási Nyelvi Labor), 2011/2012. tavaszi félév, Hétfő 10:00–12:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9203/EC/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja a Haskell funkcionális programozási nyelv lehetőségeinek és eszközeinek részletesebb megismerése volt. A jelentkezett hallgatók korábban elvégezték a (IP-08bFUNPEG vagy IP-08tFPEG kódú) *Funkcionális programozás* nevű tárgyat, ahol a gyakorlaton előzetesen már találkozhattak a Haskell nyelv alapjaival.

Az órához tartozó előadások keretében a következő témákról beszéltünk: algebrai adattípusok (rövid ismétlés), típusosztályok és ezek gyakorlati alkalmazása (JSON és a Doc adatszerkezetek). Monádok, monadikus programozás, akciók, a lista mint monád, alapvető monádtípusok: Identity|, Maybe, State, Reader, Write. Beágyazott nyelvek készítése shallow és deep embedding alkalmazásával, a Shape és Signal nyelvek mint példák. Monádok kompozíciója: monádttranszformátorok, monádosztályok. Funkcionális programok tesztelése a QuickCheck segítségével, a Gen, Arbitrary és Property bemutatása.

A félév során minden témához egy-egy házi feladatot jirdettünk meg, hogy segítse a hallgatókat az egyes témakörök megértésében, és lehetőséget adjon a tanult alkalmazására. A vizsga alapja két, több részből álló feladat, amelyek közül az egyiket a BSc-hallgatóknak, a másikat pedig MSc-hallgatóknak kellett párban megoldaniuk és személyesen bemutatniuk. A BSc-hallgatók számára kitűzött feladat egy Logo-szerű nyelv beágyazása volt Haskellbe, amelyet aztán különböző módokon kellett kiegészíteniük, majd megvalósítaniuk legalább egy módot az így elkészített programok megjelenítésére (pl. SVG-állomány előállítás vagy az ábra kirajzolása a képernyőre). Az MSc-hallgatók számára kiadott feladat egy számításokat visszajátszani tudó monád megvalósítása

volt, amelyet aztán tesztelni kellett, utána pedig ezt felhasználni egy egyszerű webalkalmazás elkészítéséhez a CGI-protokoll alkalmazásával.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

Tekintettel arra, hogy ebben a félévben az ünnepnapok miatt viszonylag sok hétfői nap kiesett, csupán 11 előadást tartottam. A korábbi félévhez képest rendszeresen adtam ki feladatokat, amelyek a jelek szerint hasznosnak bizonyultak. Ezért tehát jövőben érdemes lesz folytatni, esetleg annyi módosítással, hogy jobban orientálja a hallgatókat a vizsgafeladatok felé. A tananyag különösen a BSc-hallgatók számára nehéznek bizonyult, ezért némileg több redundanciára, a fontosabb koncepciók ismétlésére lesz szükség.

Természettudósok

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Helyességbizonyító eszközök alkalmazása funkcionális programok esetén
OKTATÓJA	Tejfel Máté
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatikai műhely
TAGJAI	Gévay Gábor Etele, Gilián Zoltán, Tóth Krisztián, Vinter Péter
HELYE ÉS IDEJE	Déli ép. 3-306, Csütörtök 10:00–12:00
TANEGYSÉ GKÓDJA	IKP-9134/1

**II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE
(TEMATIKA, FELADATOK)**

A félév során az előadás keretében megismerkedtünk a programhelyesség fogalmával és azokkal a lehetőségekkel, amelyek segítségével a program helyessége biztosítható. Egy-egy kiválasztott eszköz segítségével, példákon keresztül megvizsgáltuk a modellellenőrzés és a helyességbizonyítás módszerének működését, lehetőségeit. Végül részletesen tanulmányoztuk a Clean funkcionális nyelvhez készített Sparkle helyességbizonyító eszközt, a hozzá tartozó axiómarendszert, annak hiányosságait és az alkalmazható levezetési szabályokat. Külön megvizsgáltuk a clean nyelv lusta kiértékelési stratégiája miatt bevezetett speciális szabályokat. Az előadáson az Isabelle/Hol, a Spin, a Nusmv és a Sparkle eszközöket vizsgáltuk meg részletesen.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Funkcionális programozás 2. (Erlang)
OKTATÓJA	Tóth Melinda
MEGHIRD. MŰHELYE	Informatika műhely
TAGJAI	Lóvei Péter
HELYE ÉS IDEJE	1117, Bp, Pázmány Péter 1/C, 2-219, Szerda 14:00–16:00
TANEGYSÉG-KÓDJA	IKP-9180/EC/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A félév során 13 előadás alatt a hallgatók megismerkedtek egy dinamikus típusos funkcionális programozási nyelvvel, az Erlanggal.

A bevezető előadás először a funkcionális programozás szemléletét mutatta be, és megvizsgáltuk, hogy az általában megfogalmazott funkcionális elvárásoknak mennyiben felel meg az Erlang, illetve mennyiben tér el azoktól. Ezután a tulajdonságait olyan szemszögből vizsgáltuk meg, hogy ezek milyen kapcsolatban vannak ipari alkalmazások hatékony megírásával, illetve mely típusú alkalmazások esetén használnak jelenleg főként Erlangot az iparban.

Ezután az Erlang nyelvi elemeivel folytattuk. Az alapvető nyelvi elemek illusztrálásához először egyszerűbb szekvenciális Erlang programokkal foglalkoztunk. Az előadások gépteremben vannak, így az órák interaktívak, ahol a hallgatók együtt ismerhetik meg az Erlang nyelvet, és oldhatnak meg programozási feladatokat.

A szekvenciális nyelvi elemek megismerése után a nyelv egyik fő erősségével, a beépített párhuzamossággal foglalkoztunk. Megismerkedtünk a párhuzamoság nyelvi elemeivel, majd azzal, hogyan lehet elosztott programokat futtatni az Erlang virtuális gép környezetében. Megírtuk közben például a természetes számok generátorát is. Később azzal foglalkoztunk, hogy megtervezünk és implementálunk egy chatprogramot, ahol a kliensek egy szerveren keresztül, akár több gépről is tudnak kommunikálni egymással. Ahhoz, hogy demonstrálni tudjuk az Erlang/OTP tervezési mintáinak erősségét ezt a chatprogramot egy jóval könnyebben karbantartható formára alakítjuk a beépített kliens-szerver

mintát (gen_server-t) használva. A többi Erlang/OTP által nyújtott mintával is megismerkedtünk, bár már kevésbé részletesen.

A speciális kollégiumon a vizsgajegy megszerzésének feltétele egy Erlang nyelven implementált beadandó elkészítése vagy egy előadás tartása valamely erlangos alkalmazásról. Az előadás és a beadandó témája is érdeklődési körnek megfelelően választható. Ezen kívül lehet még vizsgázni is a tárgy teljesítéséhez, de ezt a lehetőséget eddig még senki nem választotta.

Természettudósok

Magyar műhely

2011/2012. I. félév

A Magyar műhely tevékenysége ebben a félévben az eddigi programok folytatásának és az újjászerveződés előkészítésének a jegyében telt el. A Collegium számos órát nyújtott a hallgatók számára. Ezek közül kiemelésre méltó az óráként nem meghirdetett, de minden héten hétfőn megtartott Vitakör/önképzőkör, amely a 2012. tavaszi félévtől óráként is felvehető lesz a collegisták számára. A műhelyhez csatlakozott Kiss Farkas Gábor, az irodalmi szekció vezetőoktatója, aki Gintli Tibortól vette át a szervezési feladatokat. A szerény lehetőségek ellenére sikerült néhány külső előadó bevonásával folytatni a Ménesi úti esték sorozatát (vendégünk volt Szirák Péter, a Debreceni Tudományegyetem tszv. docense), és a tavaszi félévben vendégül látjuk az Esterházy-kutató Palkó Gábort, valamint Dragomán György író.

2011/2012 II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.29/EC	Vitakör, Kiss Farkas Gábor
BBV-200.32/EC	Testírás, Földes Györgyi, Rákai Orsolya
BBV-200.33/EC	Kritikairás / Mai próza, Lengyel Zsolt mb. ea.
BBV-200.34/EC	Filológia, Kiss Farkas Gábor

	A műhely ösztöndíjasai
ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági	Gyöngyösi Megyer Inzsöl Kata Markó Anita
Erasmus	Boross Mirjam Fazekas Boglárka Hrozik Adél

Huszt

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Az Eötvös-konferencián elhangzott előadások:

Fazekas Boglárka: „Ne idegeskedj, hanem oda!” – Térjelölés a Besenyő családnál

Gyöngyösi Megyer: Perspektivitás és nyelv. Egy prózahagyomány „filozófiája”

Kovács Györgyi: Számítógépes helyesírás

Markó Anita: A hazugság mint performatívum

Muntag Vince: A szerelemi líra mint az önmeghatározás módja és veszélyeztetője.

József Attila: Óda

Róth Judit: „A költő sose lódit” – József Attila Thomas Mann üdvözlése című versének újraértelmezése

Sebestyén Ádám: A barokk metafora – Gyöngyösi István és a XVII. század retorikai kultúrája

Szilvási Viktória: Az idő és az időnkívüliség – Párhuzamok Thomas Mann A varázshegy és Ottlik Géza Iskola a határon című művei között

Szlamka Zsófia: A média és az evészavarok

Takács Dóra Ildikó: „Megállok most – csalás nélkül, könnyedén”. Egy fel nem fedezett

József Attila-vers

Tardy Anna: „...és epekedel a te férjed után, ő pedig uralkodik te rajtad”. Móricz Zsigmond Árvalányok című regényéről

Varga Nóra: Az Állami Bábszínház felnőtt előadásai Szilágyi Dezső igazgatása alatt – A Kísérleti Stúdió

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

HÖK-pályázat sokszorosításra

Közösségi munka, rendezvények

Február 13. 20:00	Kerekasztal-beszélgetés Palkó Gáborral
Február 29. 18:00	Dragomán György (Szilvási Viktória)
Március 8. 18:00	Garaczi László (Gyöngyösi Megyer)
Május 7. 20:00	Kerekasztal-beszélgetés Radnóti Sándorral
Május. 20.	A Telep-csoport: Bajtai András, Dunajcsik Mátyás, Krusovszky Dénes, Nemes Z. Márió (Rédey János, Sebestyén Ádám)

Egyéb**A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat**

Gyöngyösi Megyer
 Inzsöl Kata
 Machó Zsófia
 Markó Anita

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Filológia
OKTATÓJA	Kiss Farkas Gábor
MEGHIRD. MŰHELYE	Magyar műhely
TAGJAI	Balga Nóra Bucsecs Katalin Beáta Csejtej Dóra Dobszay Balázs Gábor Hrozik Adél Markó Anita Róth Judit Szilvási Viktória Szlamka Zsófia Varga Nóra
HELYE ÉS IDEJE	017, szerda, 18:00–19:30
TANEGYSÉGGKÓDJA	BBV-200.34/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A régi magyar irodalom kutatásának kezdetei Magyarországon, romantikus történelemszemlélet.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kritikaírás, mai próza
OKTATÓJA	Lengyel Zsolt
MEGHIRD. MŰHELYE	Magyar műhely
TAGJAI	1 Boros Mirjam Beáta 2 Csejtei Dóra 3 Dobszay Balázs Gábor 4 Fazekas Boglárka 5 Gyöngyösi Megyer 6 Rédey János Gergely 7 Róth Judit 8 Szilvási Viktória 9 Takács Dóra Ildikó 10 Takács Emma 11 Tóth Anikó 12 Varga Nóra
HELYE ÉS IDEJE	017, csütörtök, 18:00–19:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.33/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzuson előbb néhány, a hazai kritikaírás helyzetéről szóló tanulmányt olvastunk, ezt követően hétről hétre egy-egy kortárs regénnyel foglalkoztunk. A regényről egy hallgató kritikát írt, egy pedig a mű recepciójáról adott problémaérzékeny beszámolót. Az ily módon létrejött kritikákat diszkutáltuk az órán. A szeminárium vezetője Lengyel Imre Zsolt.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Vitakör
OKTATÓJA	Kiss Farkas Gábor
MEGHIRD. MŰHELYE	Magyar
TAGJAI	1 Bacsadi Zsófia 2 Balga Nóra 3 Boros Mirjam Beáta 4 Bucsics Katalin Beáta 5 Fazekas Boglárka 6 Gyöngyösi Megyer 7 Hrozik Adél 8 Inzsöl Kata 9 Kovács Györgyi 10 Machó Zsófia 11 Markó Anita 12 Muntag Vince 13 Petykó Márton 14 Rédey János Gergely 15 Róth Judit 16 Sebestyén Ádám 17 Szilvási Viktória 18 Szlamka Zsófia 19 Takács Dóra Ildikó 20 Varga Nóra
HELYE ÉS IDEJE	Nagyklub, hétfő, 20:00–21:30
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.29/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A vitakör a szó szoros értelmében vett műhelymunka fóruma. Minden héten a műhely egy-egy tagja beszámolót tart a kutatási tevékenységéről, az addig elért eredményekről. A műhely tagjai kérdéseikkel, véleményükkel segítik az előadót abban, hogy kutatása minél magasabb színvonalon álljon, minél nagyobb érdeklődésre igényt támaszthasson.

Ungvári Nemzeti Egyetemen

Matematika-fizika műhely

2011/2012. I. félév

A matematikusok műhelyórája egy problémamegoldó szeminárium volt, amelyet a felsőbbéves hallgatók (Estélyi István, Mezei Tamás, Szalkai Balázs és Tóth László Márton) tartottak az első- és másodéves hallgatók számára. A szeminárium célja az egyetemi tananyag megalapozása, kiegészítése és leginkább az intuitív látásmód kialakítása volt. A harmadéves hallgatók az Eötvös József Tanulmányi Verseny szakmai szervezésében vállaltak döntő szerepet, és nagyban hozzájárultak mindkét forduló feladatsorának kiemelkedő szakmai színvonalához.

A fizikusok műhelyórája versenyfeladatok szerkesztésével, illetve ezek megoldásával foglalkozott. Ehhez is az Eötvös József Tanulmányi Verseny adta az apropót.

Mindkét kurzus sikeresnek tekinthető, és a jövőben stabil alappal szolgálhat a kialakulóban lévő curriculumnak.

Maga az EJTV nagy sikerrel zajlott le, a műhely sok tapasztalatot szerzett a versenyszervezés szakmai részéről, ez a következő évek versenyeihez fontosnak fog bizonyulni. Az első EJTV kapcsolatépítésként, a középiskolások megszólításában is hasznosnak bizonyult.

Az őszi félév során megrendezett Kari TDK-konferenciákon a fizika szekcióban Bokányi Eszter I. díjat, míg a matematika szekcióban Szalkai Balázs II. díjat szerzett.

A műhely vezetését 2012. január 1-től Burcsi Péter tanár úr vette át Varga Dezső tanár úrtól.

Tóth László Márton
műhelytitkár

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely adminisztratív okokból (műhelyvezető-váltás, késői meghirdetés) nem tudott hivatalosan kurzust hirdetni. Ennek ellenére heti 2 x 45 percben megtartottunk egy szakdolgozati szemináriumot, amelyen elsősorban a harmadéves BSc-s hallgatók ismertették szakdolgozati témájukat.

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
FIELDS Mitacs Undergraduate Summer Research Program	Bencs Ferenc Blázsik Zoltán
Köztársasági ösztöndíj	Janosov Milán Nagy Dániel
DAAD-ösztöndíj (Fraunhofer IISB Intézet)	Janosov Milán
University of Tokyo Research Internship Program	Benyó Krisztián

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A műhely aktívan részt vesz az I. Eötvös Természettudományos Tábor szervezésében, illetőleg lebonyolításában is (Matematika szekció).

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

Az informális szemináriumon heti másfél órában ismertették szakdolgozati kutatásaikat a végzős BSc-s hallgatók.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A féléves szemináriumi munka során elsősorban a harmadéves BSc-s hallgatók munkáját nyílt lehetőségem jobban megismerni. Örömmel láttam, hogy az alapvető szakdolgozati követelményeket túlteljesítve, mindannyian aktív kutatómunkát folytatnak, amely várhatóan TDK-dolgozatokat, illetve tudományos publikációkat is eredményez a jövőben.

A többi évfolyam hallgatói is aktívan részt vettek a szemináriumon, kérdésekkel, tanácsokkal segítve az előadókat. A műhely fizika/fizikus, illetve matematika/matematikus szakos hallgatói is megtisztelték egymást a másik szak előadásain való részvétellel.

A műhelyben jól működik az a rendszer, amely az őszi szemináriumon formálisan elindult: a felsőbbévesek segítik az alsőbbéveseket a tárgyaknak a mélyebb megértésében, az intuitív szemlélet kialakításában.

Közösségi munka, rendezvények

A műhely több tagja is rendszeres javítója és segítője a Középszintű Matematikai és Fizikai Lapoknak. Emellett az évente megrendezett MEDVE Szabadtéri Matematikaverseny szervezőgárdájának egy része is a műhely tagjai közül kerül ki, kiemelve Márkus Bence, Tóth László Márton, illetőleg Varga László több évre visszanyúló, lelkes és aktív tevékenységét.

Az Eclogában mind Janosov Milán, mind pedig Huszár Kristóf leközölte saját tudományos-ismeretterjesztő munkáját.

A sport területén is igen aktívnak mondhatók a műhely tagjai, a collegiumi futbalélet rendszeres megszervezésében, valamint az egyetemi szintű bajnokságokon való részvételben is több matematikus collega kiemelkedő szerepet vállal. Megemlítendő még az immáron már rendszeresen megrendezett Eötvös–Bolyai Sakkbajnokság, amelynek Blázsik Zoltán lelkes szervezője, mindemellett a Collegium csapata kiemelkedően szokott szerepelni.

Egyéb

A XIII. Eötvös-konferencián Bokányi Eszter *Cu-Ag nanoszemcsék HREM vizsgálata* címmel, Huszár Kristóf *Gumibrosz-geometria – vagy mégsem?* címmel, illetve Janosov Milán *Optikai mérés technika manapság* címmel adott elő, képviselve a műhelyt.

Emellett Bokányi Eszter és Janosov Milán a Jánossy Ferenc-émlékkonferencián is reprezentálta a műhelyt, személyenként egy-egy színvonalas előadással. Továbbá Janosov Milán a Bolyai-konferencián is jelen volt egy poszterrel.

A Collegium fizikus közösségének egy része képviselte többek között a Collegiumot is a Nyílt helyi Fifikás Fizika Feladatok (NYIFFF) csapatversenyén, és igen jó eredményeket értek el.

A műhelytitkári posztot ősztől Huszár Kristóf veszi át Tóth László Mártontól.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Blázsik Zoltán, Huszár Kristóf, Poór Márk, Tóth László Márton

Burcsi Péter
műhelyvezető

Mendöl Tibor

Földrajz-földtudomány-környezettudomány műhely

Műhelytagok

Pfening Viola	3. éves bejáró geográfus PhD-hallgató, szenior
Erdős Zoltán	3. éves bejáró geofizikus PhD-hallgató, szenior (Bergen)
Fazekas Péter	2. éves bentlakó környezettudós PhD-hallgató, szenior
Dósa Katalin	2. éves bejáró környezettudós PhD-hallgató, szenior (Madison)
Udvardi Beatrix	1. éves bentlakó geológus PhD-hallgató, szenior
Tolnai Gábor Nándor	MSc 2. éves geográfus, 2. éves térképész hallgató, bejáró
Németh Alexandra	MSc 1. éves geológus hallgató, bentlakó
Patkó Levente	MSc 1. éves geológus hallgató, bejáró
Gyimesi Zoltán	MSc 1. éves geográfus hallgató, bejáró
Somogyvári Márk	MSc 1. éves geológus hallgató, bejáró
Farkas Éva	BSc 3. éves földrajz szakos hallgató, bentlakó (ebben a tanévben betegsége miatt nem lakik bent, tagságát halasztja)
Magyar Levente Mátyás	BSc 3. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Balogh Viktor	BSc 3. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Liztes Mónika	BSc 3. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Ivanics Balázs	BSc 3. éves földtudomány szakos hallgató, bejáró
Farkas Márton Pál	BSc 3. éves földtudomány szakos hallgató, bejáró
Garamszegi Balázs	BSc 2. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Bottyán Emese	BSc 2. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Vereb Viktor	BSc 2. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Segyevy Dániel	BSc 2. éves földrajz szakos hallgató, bentlakó
Csuta Virág	BSc 2. éves földrajz szakos hallgató, bejáró
Árvai Anett	BSc 2. éves földrajz szakos hallgató, bejáró

Simonkay Márton	BA 2. éves történelem szakos hallgató, földrajz minor, bejáró
Fricz Gergely	BSc 1. éves földrajz szakos hallgató, bejáró
Lukács Tamás	BSc 1. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó
Mikle György	BSc 1. éves földrajz szakos hallgató, bentlakó
Molnár János	BSc 1. éves földrajz szakos hallgató, bentlakó
Skoda Péter	BSc 1. éves földtudomány szakos hallgató, bentlakó

A műhelyben rendszeresen oktató volt collegista tanárok:

- Czirfusz Márton tud. smts. (MTA RKK)
- Győri Róbert adj. (ELTE TTK), műhelyvezető
- Gyuris Ferenc doktorjelölt (Heidelberg, ELTE TTK)
- Kósik Szabolcs doktorjelölt (ELTE TTK)
- Kovács István tud. mts. (MÁ ELGI)
- Sági Tamás ts. (ELTE TTK)

2011/2012. I. félév

A félévben a Mendöl műhely négy kurzust hirdetett meg. A földtudományi érdeklődésű hallgatók a Fazekas Péter által meghirdetett *Ember és környezet viszonya: Diamond olvasószeminárium II.* című óráját, Kovács István Tudományfinanszírozás és szervezés a földtudományokban című kurzusát, illetve Erdős Zoltán: *Geomorphology* című angol nyelvű szemináriumát hallgatták, a társadalomföldrajz-kurzus pedig Győri Róbert *A magyar földrajztudomány átalakulása az 1950-es években* című szemináriumára volt. Győri Róbert kurzust speciális kollégiumként meghirdették az egyetemen is, Kovács István és Fazekas Péter órája a Collegiumban volt meghirdetve, Erdős Zoltán órája pedig informális keretek között maradt (Erdős Zoltán csak erre a félévre tért haza bergeni doktori ösztöndíjáról). A collegisták mellett mindegyik órára járt néhány külsős hallgató is. A kurzusokról készült beszámolókat és a hallgatók munkájának értékelését a Műhelyjelentés tartalmazza.

A műhely a korábbi szokásoknak megfelelően ebben a félévben is szervezett külső előadók, külföldi vendégek által tartott szakmai előadásokat. Ugyan a TÁMOP-pályázat keretében futó „Földrajzos Esték” című előadás-sorozatban támogatása 2011 augusztusában lezárult, de most ősszel került sor a záró

rendezvényre, Jankó Ferencnek, NYME adjunktusának *Változó éghajlat – változó tudomány* című előadására november 24-én. Az előadás a sorozat tökéletes lezárásának bizonyult, mivel társadalomtudományi és természettudományi érdeklődésű hallgatóinknak egyaránt fontosnak bizonyult.

2011. november 9-én, szerdán a műhelytagok számára előadást tartott a Collegiumban Peter Meusburger, a Heidelbergi Egyetem Földrajzi Intézetének szenior professzora. A professzor hosszabb magánúton tartózkodott Budapesten, és örömeinkre szolgált, hogy immár második alkalommal vállalta, hogy előadást tart az Eötvös Collegiumban. Peter Meusburgernek fontos szerepe volt az ELTE és a Heidelbergi Egyetem közötti kapcsolatok kiépítésében és fenntartásában, amelyet az ELTE díszdoktori címmel ismert el 2010-ben. A professzor elsődleges kutatási területe a tudás és a tudomány földrajza, de számos történeti és jelenkori Magyarországra vonatkozó empirikus kutatást is végzett. *Milieus of creativity* című előadásában a kreativitás fogalmának értelmezési különbségeit mutatta be, illetve számos magyarországi és nemzetközi példát hozva a (földrajzi) környezet szerepéről beszélt a kreativitás létrejöttében, kibontakozásában.

A Mednyánszky Könyvtár földrajzos és földtudományi könyv- és folyóirat-állománya egy könyvadomány révén jelentősen gyarapodott 2011 őszi félévében. Probáld Ferenc, a Regionális Földrajzi Tanszék professor emeritusa felajánlotta könyvtárát az Eötvös Collegium részére, amelynek átköltöztetésére, illetve a 018-as teremben való elhelyezésére az ősszel került sor. A könyvtár közel 900 kötettel gyarapodott. Ezek jelentős része az ELTE más könyvtáraiban nem található meg, illetve kevés példányszámban érhető el, így nagy segítséget jelent a műhelytagok szakmai munkájában. Emellett Probáld Ferenc tudományos munkássága is jól nyomon követhető, hiszen az átadott kötetek egy részét ő írta, szerkesztette vagy lektorálta. A tudós-tanári képzésben fontos, hogy a könyvtár állománya általános és középiskolai földrajz tankönyvekkel is gyarapodott.

Probáld tanár úr könyveinek Collegiumba érkezésével párhuzamosan sikerült kiszabadítani a régi Eötvös Collegium természettudományi könyvtárát, amely eddig raktárhelyiségekben volt elhelyezve. Az értékes földrajzi és földtudományi anyagot is tartalmazó könyv- és folyóirat-állomány (ez utóbbinál több hazai és külföldi folyóirat teljes sorozatai) szintén a 018-as terem polcaira kerültek fel. A könyvtármozgatásban nyújtott segítséget köszönjük Zrupkó Erika gondnokasszonynak, a szervezés oroszlánrészét magára vállaló Segyevy Dániel műhelytagnak, mindenkinek, aki időt szánt a Mednyánszky Könyvtár

földrajz-földtudományi szakgyűjteményének rendezésére; illetve szintén köszönjük Horváth László igazgató úrnak, hogy támogatta az elképzelést. A könyvtár ünnepélyes átadására 2012. január 5-én került sor, ahol Horváth László igazgató úr, Tóth Magdolna és a műhelytagok jelenlétében Probáld tanár úr hosszabb előadásban bemutatta a könyvtára kialakulását, valamint néhány kötethez-személyhez kapcsolódó történetét-visszaemlékezését.

Mindenképpen ki kell emelnem a műhelybeszámolóban azokat a hallgatóinkat, akik a Kari TDK-n részt vettek, és ott eredményt értek el:

- Gyimesi Zoltán (társadalomföldrajz), 1. hely,
- Garamszegi Balázs (meteorológia), 2. hely,
- Németh Alexandra (földtudomány), 3. hely,
- Patkó Levente (földtudomány), 3. hely.

Ezeket a hallgatókat igazgatói dicséretre javaslom. Ugyancsak igazgatói dicséretre szeretném javasolni Segyevy Dániel és Bottyán Emese másodéves BSc-s hallgatókat. Mindketten döntő szerepet játszottak abban, hogy az őszi műhelyrendezvények (különösen a Probáld-könyvadománnyal összefüggő szervezési-rakodási feladatok) rendben menjenek végbe. Szintén említést érdemel a műhelyjelentésben (bár nem hallgatói siker), hogy műhelyünk tanára és egykori collegista társunk, Kovács István Junior Prima díjban részesült.

A műhely a következő félévben három kurzust hirdet meg: Czirfusz Márton – Pfening Viola: *A munka földrajzai* című szemináriumát a társadalom-földrajzosoknak, illetve Sági Tamás: *Terepi közéleti alapismeretek*, továbbá Fazekas Péter és Sági Tamás *Kortárs földtani kutatások* című kurzusát a földtudományi-természetföldrajzi érdeklődésű hallgatóknak.

Győri Róbert
műhelyvezető

Beszámoló a „A magyar földrajztudomány átalakulása az 1950-es években” című kurzusról

2011/2012 őszi félév

A 2010/2011-es tanév tavaszi félévében a műhely a társadalom-földrajzi érdeklődésű hallgatóknak a *A magyar földrajztudomány átalakulása az 1950-es években* című órát hirdette meg. A műhely hagyományainak megfelelően a collegisták előnyben részesítése mellett egyetemi speciális kollégiumként nem collegista hallgatók is felvehették-felvették a tárgyat. A kurzus rövid leírása a következő:

„Ami 1944 óta történt, az már nem tudománytörténet, az már politika, és tudományunk derékbatörése, majd elhantolása. Erről ma még nem szólhat a tudománytörténet, de egykor kétségtelenül szólania kell és szólni fog” – írta Fodor Ferenc (az Eötvös Collegium korábbi szakvezetője) az 1950-es évek elején készült (és évtizedekig kiadatlanul maradt) tudománytörténeti munkájában a magyar földrajztudomány radikális átalakításáról. Valóban, ha tételesen számba vesszük a személyi, intézményes, megközelítésbeli és a földrajz alkalmazása terén bekövetkezett változásokat, akkor a magyar földrajz történetének legjelentősebb fordulópontját mutathatjuk ki. Ez a történet máig nem került „kibeszélésre”, és ez annak is köszönhető, hogy a marxista-leninista földrajz hagyatéka napjainkig továbbél (a mai, posztoszocialista állapotú magyar társadalomföldrajzon belül nagy súlyú irányzatként van jelen), és a történet részletes feltárása személyes és intézményes érdekeket sért. Ez a szeminárium arra törekedett, hogy a korabeli források és a későbbi interpretációk, visszaemlékezések felhasználásával segítsen megérteni ennek a változásnak a lényegét, és rámutasson a mai tudománytörténeti narratívák ellentmondásaira. A szeminárium célja az is volt, hogy tudatosítsa: ennek a korszaknak akarva-akaratlanul valamennyien örökösei vagyunk, gondolkodásunkat (a képzésünkön keresztül) rejtetten is befolyásolják ennek a korszaknak az ideái.

A kurzus a hagyományos szövegolvasó szemináriumok felépítését követte. Minden órán több olvasmány került terítékre, amelyek közül a hallgatóknak egy-két tanulmányt kellett kiválasztaniuk és feldolgozniuk. (A feladott olvasmányok túlnyomó része elektronikusan elérhető volt a kurzus e-learning

---

* FODOR Ferenc: *A magyar földrajztudomány története*. (Kézirat.) MTA Kézirattár, Budapest, 1951. Kiadta: MTA FKI, Budapest, 2006. 285.

felületén.) A szeminárium lezárásaként a hallgatóknak szemináriumi dolgot kellett benyújtaniuk, amely egyetlen kérdés részletesebb kimunkálását tűzte ki céljául. A kurzus a társadalom-földrajzos hallgatók számára kötelező volt, akik az órákat rendszerben látogatták, azokra felkészültek, és dolgozatukat megfelelően készítették el. Valamennyi collegista teljesítményével elégedett voltam, kiemelkedő teljesítményt Gyimesi Zoltán nyújtott. A kurzust látogató collegisták névsora:

- Árvai Anett
- Csuta Virág
- Fricz Gergely
- Garamszegi Balázs
- Gyimesi Zoltán
- Mikle György
- Molnár János
- Segyevy Dániel
- Tolnai Gábor

Győri Róbert

Ember és környezet viszonya Diamond-olvasószeminárium II.

A szemináriumot heti 90 perces terjedelemben rendeztük meg a Collegium 016-os termében. Összességében sikeresnek tartom a kurzust, jó hangulatban, színvonalas beszélgetések alakultak ki. Jared Diamond: *Háborúk, járványok, technikák* című könyvének választott fejezeteit adtam fel olvasásra a hallgatóknak, amelyek alapján minden órára fél-egy oldalas véleményezést kellett írniuk. A jegyszerzés feltétele egy minimum hatoldalás szemináriumi dolgozat elkészítése volt.

A kurzust a Collegium négy műhelyének tagjai látogatták: Mendöl Tibor műhely, Biológia-kémia műhely, Matematika-fizika műhely, Történész műhely.

A Mendöl műhely hallgatói közül a kurzust résztvevője volt:

- Balogh Viktor Dániel
- Farkas Éva
- Farkas Márton Pál
- Lisztes Mónika Éva
- Lukács Tamás
- Segyevy Dániel Zoltán
- Skoda Péter
- Vereb Viktor

Fazekas Péter

Tudományfinanszírozás és szervezés a földtudományokban

A kurzus célja az volt, hogy a hallgatók gyakorlati példákon keresztül is ismerkedjenek meg a tudományfinanszírozás és szervezés praktikus kérdéseivel. Az előadás-sorozat áttekintést kívánt adni azokról a tudományfinanszírozási lehetőségekről, amelyek egy kutató számára a különböző tudományos élet-szakaszokban (alapszakos hallgató, PhD-hallgató, posztdoktor és érett kutató) elérhetőek. Már beadott és sikeres pályázatok is ismertetése megtörtént, emellett praktikus tanácsok is elhangzottak arról, hogy mi szükséges egy sikeres pályázat megírásához, elnyeréséhez, sikeres szervezéséhez és lezárásához.

A kurzuson aktív részvétel volt tapasztalható, bár az előadó elfoglaltsága miatt az órák egy részét tömbösítve kellett megtartani. A kurzus során a hallgatók feltérképezhették, jobban megismerhették a hazai és nemzetközi tudományfinanszírozási rendszert, segítve ezzel saját szakmai jövőjük tervezését és építését. A résztvevők egy jelentős hányada az iparban és nem az akadémiai szektorban szeretne elhelyezkedni, így a kurzus kitért ennek az életpályatípusnak az ismeretetésére is, az ehhez csatlakozó esetleges pályázati lehetőséggel együtt.

A kurzus végén a hallgatóknak egy rövid, szóbeli gyakorlati jellegű feladatban kellett ismertetni, hogy egy adott szakmai terv megvalósításához milyen módon kezdenének hozzá, és ehhez milyen erőforrásokat használnának fel. A beszámoló során a résztvevők túlnyomó része igen meggyőzően demonstrálta, hogy gyakorlatban is alkalmazni tudja majd a kurzus során bemutatott praktikus ismereteket.

Kovács István János

Geomorphology

The course was given in English in the form of one and a half hours interactive lectures on every second Monday of the semester. Since the course was informal, there were no dissemination. The students were evaluated based on attendance and activity during the lectures. There were four students attending the course regularly:

- Anett Árvai
- Viktor Balogh
- Tamás Lukács
- Alexandra Németh

The overall performance of the students were excellent. They were generally quick to ask reasonable questions and actively participated in the attempted discussions on debated theories. Often these discussions continued well after the end of the lecture.

The course itself covered some of the most recent advancements of the field of geomorphology. To complement the more description-oriented courses available at ELTE in the same discipline, the emphases of this course were on the understanding of the physical background of the geomorphological processes. We have covered the most regular processes forming the present day Earth, with special emphases on moderate climatic environment.

The lecturer rates his overall performance to be reasonable, given the informality of the course.

Zoltán Erdős

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.60/EC	Fazekas Péter, Sági Tamás: Kortárs földtani kutatások

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
llln9266i/1	Czirfusz Márton,	TTK, FFI, Regionális Tudományi Tanszék
gggn9991/1	Pfening Viola: A munka földrajzai	TTK, FFI, Közettan-Geokémia Tanszék
	Sági Tamás: Terepi közettani alapismeretek	

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Lisztes Mónika
CEEPUS-ösztöndíj	Patkó Levente

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A műhely a 2011/12-es tanév őszi félévében több fontos szakmai rendezvényt szervezett, a tavaszi félévben azonban ilyenre nem került sor. (Ebben közrejártszott a műhelyvezető három hónapos betegállománya is.) A 2012/13-as tanév őszi félévére ismét több rendezvényt szervezünk, amelyek közül kiemelkedik a műhely egykori vezetőjének, Fodor Ferencnek az emléke előtt tisztelgő tudományos konferencia.

A műhely tagjai szép számmal adtak elő az Eötvös-konferencián, az egyik legnépesebb szekciót képezve.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhely tudományos munkája két csoportban szerveződik: a társadalomföldrajz, illetve a természetföldrajz-geológia területén. A magam részéről mindkét csoport munkájával elégedett vagyok, erre okot ad hallgatóink sikeres kari TDK-szereplése is.

Közösségi munka, rendezvények

A műhely közösségi munkájának fontos eleme volt ebben a félévben a Probáld Ferenc prof. emeritus által adományozott könyvállomány rendszerezése, gondozása. (A könyvek ünnepélyes átadására 2012 januárjában került sor.) A diákok önzetlen munkájáért köszönettel tartozom, különösen Segyevy Dánielnek és Vereb Viktornak.

Egyéb

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Balogh Viktor
Bottyán Emese
Gyimesi Zoltán
Lisztes Mónika
Segyevy Dániel
Tolnai Gábor
Vereb Viktor

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	A munka földrajzai
OKTATÓJA	Czirfusz Márton, Pfening Viola
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-földtudomány-környezettudomány műhely
TAGJAI	Árvai Anett, Csuta Virág Regina, Fricz Gergely, Gyimesi Zoltán, Lisztes Mónika, Mikle György, Molnár János, Tolnai Gábor
HELYE ÉS IDEJE	EC 018, kedd 18.00–19.30
TANEGYSÉG-KÓDJA	lln9266i/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Az idegen nyelvű (angol és német) szakirodalmat feldolgozó szövegolvasó szeminárium a gazdaságföldrajz egyik kulcsfogalmából, a munkából kiindulva olyan alternatívákat mutatott be a kortárs nyugati gazdaságföldrajzból, amelyek kiegészítik az egyetemi órákon hallottakat.

A kurzus során egyrészt az elmúlt évtizedek meghatározó kritikai társadalomelméleteinek (a kritikai marxizmustól a feminizmuson át a poszt-

strukturális) gazdaságföldrajzot átalakító voltát mutattuk be. Másrészt a válogatott tanulmányokon, könyvfejezeteken keresztül amellelt érteltünk, hogy a földrajz sajátos szemléletmódja a terek, helyek, tájak, léptékek fogalmain keresztül nélkülözhetetlen a munka világának társadalomtudományi megismerésében. Harmadrészt a szövegeken keresztül megismerkedtünk a kortárs nyugati gazdaságföldrajz néhány meghatározó kutatójával és főbb kutatási területeikkel. Végül olyan, napjaink mindennapi magyarországi és európai valóságait meghatározó jelenségek szakirodalmon alapuló feldolgozására vállalkoztunk, mint a globalizáció, a szakszervezetek vagy a migráns és az etnikumokhoz tartozó munkavállalók helyzete.

A feldolgozott témák a következők voltak:

- Miről szól(hat)nak a munka földrajzai?
- A munka földrajzainak átalakulása az elmúlt évtizedekben
- Munka és kapitalizmus: alapfogalmak és elméleti megközelítések
- Globalizáció és munka
- Posztoszocializmus és munka
- A munka tájai
- Szakszervezetek
- Migráns munka
- Etnikumok és munka
- Társadalmi nemek és munka
- Testek és munka
- Performatív munka, performatív politikai gazdaságok

Az egyes órákra az alkalmanként 2–3 tételt tartalmazó idegen nyelvű szakirodalom közül mindenki egyet-egyét olvasott el, ezeket dolgoztuk fel közösen. A kurzus 8–10 oldalas, az órához témájában kapcsolódó szeminárium dolgozat elkészítésével zárult.

Czirfusz Márton, Pfening Viola

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kortárs földtani kutatások
OKTATÓJA	Fazekas Péter, Sági Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-földtudomány-környezettudomány műhely
TAGJAI	• Bottyán Emese • Farkas Márton Pál • Garamszegi Balázs • Horváth Soma Árpád • Lukács Tamás • Németh Alexandra • Patkó Levente • Skoda Péter • Somogyvári Márk Rudolf
HELYE ÉS IDEJE	EC 019-es terem, szerda 18:00–19:30
TANEGYSÉ GKÓDJ A	BBV-200.60/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium elsősorban arra koncentrált, hogy egyes témák esetén megmutassa a kortárs kutatási irányokat, valamint a hallgatókat megtanítsa az irodalom önálló feldolgozására.

A félév folyamán a hallgatók személyre szabott feladatot kaptak, szakmai érdeklődési területüknek megfelelően. Az adott területen az elmúlt 10 évben született publikációk közül kaptak egyet-egyet egyfajta orientációként, majd ezen kiindulási pontok alapján önálló irodalmazási munkát kellett végezniük. Eredményeiket az előadások keretein belül mutatták be, és félév végi érdemjegyüket kutatásuk alaposága és átgondoltsága alapján kapták.

A feldolgozott témák a következők voltak:

1. Vulkanizmus és légköri aeroszolok
2. Klíma és erdőirtás
3. Klór geokémiai körforgásának összefüggése a tengeraljzati üledékekkel
4. Paleoklíma meghatározása lész Rb-koncentrációja alapján
5. Extrém magas Si-tartalmú nefelinek
6. Miocén Ostreák vizsgálat
7. A Naprendszer bolygóinak tektonikája
8. Kéreg-köpeny határterületi tulajdonságok
9. Köpenyxenilokok vizsgálata

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Terepi közettani alapismeretek
OKTATÓJA	Sági Tamás
MEGHIRD. MŰHELYE	Mendöl Tibor Földrajz-földtudomány-környezettudomány műhely
TAGJAI	• Balogh Viktor Dániel • Ivanics Balázs • Magyar Levente Mátyás • Németh Alexandra • Segyevy Dániel Zoltán • Vereb Viktor
HELYE ÉS IDEJE	Nyugat-Dunántúl és Burgenland, 2012. 03.31. – 04. 03.
TANEGYSÉG-KÓDJA	gggn9991/1

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A terepgyakorlat során a hallgatók megismerkedtek a Penninikum legkeletebb előforduló kőzeteivel a rohonci ablakcsoport területén, emellett ezen kőzeteken takaróként megjelenő ausztróalpi kőzetekkel is. A gyakorlat fontos részét képezte, hogy a hallgatók terepi körülmények közt tanuljanak meg kőzeteket meghatározni, leírni, feltárásokat megfigyelni, lerajzolni, majd az észlelt kőzetek, jelenségek alapján a térség vázlatos földtani modelljét összeállítani. A részt vevő collegisták munkáját a terepi aktivitás és a benyújtott jegyzőkönyvek alapján értékeltem.

Olasz műhely

2011/2012 I. félév

A műhely oktatói

Műhelyvezető: Nuzzo Armando (habil. doc.)

Műhelyvezető-helyettes: Falvay Dávid (PhD, adjunktus)

Nyelvészeti kabinet vezetője: Fábián Zsuzsanna (egyetemi tanár)

Lektor: Enzo Negrin

Nyelvtanárok:

Ludmann Ágnes, titkár (ELTE doktorandusz, senior collegista)

Lukács András (ELTE, olasz szakos doktorandusz)

A műhely kollégistái

A 2010/2011 őszi félévben a műhelynek hat tagja volt:

Hegyri Brigitta, Csejtei Dóra, Huszthy Viola bentlakók;

Szabó Luca, Pálóczy Emese, Kerber Balázs bejárók.

A műhely oktatási tevékenysége

1. **Szeminárium**/Seminarario:

Fábián Zsuzsa, szociolingvisztika/sociolinguistica.

2. **Haladó nyelvóra** / Corso avanzato di lingua

Olasz nyelv és kultúra / Lingua e cultura italiana, Enzo Negrin

3. **Kezdő olasznyelv-tanfolyam** / Corso di lingua italiana:

Livello principianti. Docente: Lukács András, Ludmann Ágnes

Tudományos tevékenység

TÁMOP-támogatás keretében szövegkiadási projekt

Nyilvános előadás

Tóth Péter, Warburg Institute – Falvay Dávid: *A Meditationes Vitae Christi filológiai problémái*

Műhely nemzetközi kapcsolatai

Az olasz műhely továbbá ápolta és fejlesztette a kapcsolatokat a következő intézményekkel: Scuola Normale Superiore di Pisa; Collegio Superiore Alma Mater di Bologna; Istituto Italiano di Cultura (Budapest).

Armando Nuzzo
műhelyvezető

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS**I. TANULMÁNYI ADATOK**

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BMVD- 200.35/EC	Ludmann Ágnes: Olasz nyelv 2/a
BMVD- 200.36/EC	Lukács András: Olasz nyelv 2/b
BMVD- 200.37/EC	Michelangelo Falco – Ludmann Ágnes: Olasz középhasaladó 2
BMVD- 200.38/EC	Michelangelo Falco: Olasz gyakorlatok
	Falvay Dávid: Olasz filológia / Filologia volgare

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4,59

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Ebben a félévben nem került sor saját szakmai rendezvényre. A műhelyből 2 hallgató vett részt a XIII. Eötvös-konferencián.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A félévben újraalapításra került az Olasz Tanszék hallgatóival közösen a TDK-csoport, amelynek alapvető tevékenysége a műfordításhoz kapcsolódik. Az alapító ülésen számos collegista műhelytagunk is részt vett, és szívesen vállalták különböző novellák átültetését magyar nyelvre. Az eredmények egyeztetésére az őszi félévben kerül sor.

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

Az Olasz műhely hallgatói egy csoportot alkotnak, mind szakmai, mind közösségi tevékenységük alapján.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

TÁMOP-támogatás keretében szövegkiadási projekt.

Közösségi munka, rendezvények

A műhelyben jelen félévben – az Eötvös-konferencián való részvételen kívül – nem került sor rendezvényre.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Hegyi Brigittát javasoljuk igazgatói dicséretre, kitűnő tanulmányi eredményéért, példamutató közösségi munkájáért.

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz nyelv 2/a
OKTATÓJA	Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz műhely
TAGJAI	Biriszló Bence Bondici László Farkasvölgyi Noémi Hajdó András (az etr-ben nem vette fel az órát) Isó Gergely Jankovich M. Éva (az etr-ben nem vette fel a kurzust, geológus doktorandusz) Koltai Márton Kovács Dóra Kovács Noémi Mackovic Anna Pallagi Péter Polgár Tibor Szabó Melinda Szekeres-Ugron Villő Szikora Patrícia
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 019 és 018, hétfő 19.30–21.00, csütörtök 20.00–21.30
TANEGYSÉG-KÓDJA	BMVD-200.35/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Ebben a félévben nemcsak az előző félévi tudásanyag megerősítésén volt a hangsúly, hanem a további építkezésen is: a hallgatók elsajátították a múlt idő egyik alakját, a hely- és időhatározószókat, tematikusan bővítették szókincsüket, hangzó anyagok segítségével pedig speciálisan fejleszthették szövegértési képességüket. Ezen túl írott szöveg alkotására ösztönző feladatokkal alkalmazhatták a megtanult terminológiát és szabályokat.

Az órákon mind a helyes beszédre, mind az írásra igyekeztem hangsúlyt fektetni, ezen túl a hallgatóktól folyamatosan számon kértem a már elsajátított ismereteket, 3 témazáró dolgozat és 2 véletlenszerű röpdolgozat formájában. Segédanyagként a Nuovo Progetto Italiano 1. kötetének 2–4. leckéjét és az In Italiano nyelvkönyv 3. és 5. leckéjét használtuk, valamint olasz nyelvű klasszikus dalokat.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz gyakorlatok
OKTATÓJA	Michelangelo Falco
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz műhely
TAGJAI	Csejtei Dóra Hegyi Brigitta Huszthy Viola Lovász Lilla Kerber Balázs Pálóczy Emese Szabó Luca
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 015, hétfő 20.00–21.30, csütörtök 20.00–21.30
TANEGYSÉG-KÓDJA	BMVD-200.38/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzust Michelangelo Falco anyanyelvi lektor tartotta. A kurzus célja a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének javítása, szókincsük bővítése, finomítása. Ehhez eszközül különféle tematikus feladatsor és élő olasz nyelvi anyagok, mint újságcikkek, filmek szolgáltak.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Olasz középhaladó 2.
OKTATÓJA	Michelangelo Falco, Ludmann Ágnes
MEGHIRD. MŰHELYE	Olasz műhely
TAGJAI	Bacsadi Zsófia Kollár Tamás Locsmándi Dániel Lovász Lilla Mikle György Sárai Zoltán Skoda Péter Széll Zsófia (Etr-ben nem vette fel a kurzust)
HELYE ÉS IDEJE	Eötvös Collegium 015, hétfő 18.00–19.30, csütörtök 18.00/19.30
TANEGYSÉG-KÓDJA	BMVD-200.37/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzuson Michelangelo Falco anyanyelvi lektor és Ludmann Ágnes tanítottak. A kurzus résztvevői Enzo Negrin előző félévben működő lektor csoportjának tagjai különböző tudásszintről indultak, ez részben kiegyensúlyozódott, másrésztől viszont számos különbség megmaradt.

A kurzus során, míg Michelangelo Falco a szókincs bővítésére és a hallgatók írott és olvasott szövegértésének fejlesztésére összpontosított, addig Ludmann Ágnes a nyelvtani problémákra, főként az igeidők megfelelő használatára hívta fel a figyelmet, valamint élő nyelvi szituációkban gyakoroltatta a megszerzett ismereteket. Ehhez eszközként szolgáltak olasz nyelvi szövegek, kiegészítendő feladatok, adott témájú, vezetett fogalmazások elkészítése, szituációk feldolgozása megadott kifejezéstár és kerettörténet alapján.

A hallgatók, habár nem egy szintről indultak, sokat fejlődtek a félév során, és mind írott, mind beszélt nyelvtudásuk pontosabbá, kifejezőbbé vált.

Kárpátalján

Orientalisztika műhely

2011/2012. I. félév

1, A műhely felépítése, tagjainak bemutatása

Tiszteletbeli elnök: Vekerdy József
Műhelyvezető: Máté Zoltán (japanológia, KRE BTK)
Kabinetfőnökök: Bangha Imre (indológia, University of Oxford),
Dezső Tamás (assziriológia, ELTE BTK)
Hasznos Andrea (egyiptológia, ELTE BTK)
Műhelytitkár: Takó Ferenc (japanológia, filozófia MA, ELTE BTK)

A 2011/12. őszi félévben a műhely tagjai:

Bentlakó: Almády Bertalan (sinológia), Dudlák Tamás (arabisztika, történelem, turkológia), Kovács Bence (koreanisztika), Muszka Katalin (sinológia, koreanisztika),

Bejáró: Fehér Olivía (indológia, japanológia), Hevesi Krisztina (egyiptológia), Jámbor Aliz (japanológia, koreanisztika), Sándor Angelika (elméleti nyelvészet MA, koreanisztika), Szabó Adrienn (japanológia), Takács Dániel (egyiptológia), Takó Ferenc (japanológia, filozófia MA, műhelytitkár), Tamás Bence (sinológia MA)

2, A műhelymunka ismertetése

2.1. Rendszeres műhelyfoglalkozás japanológusoknak (Máté Zoltán)

Heti egy alkalommal a korábbi félévek folytatásaként rendszeres műhelyfoglalkozást tartottunk a hallgatók órarendi keretén kívül. A szemináriumi jellegű összejövetelek központi témája továbbra is a klasszikus japán költészet és az azt körülölelő klasszikus japán kultúra, történelem volt. A XIII. században összeállított versantológia (Fudzsivara Teika szerk.: Hjakunin issu „Száz költő

egy-egy verse”) egy-egy darabjának értelmezésén, feldolgozásán keresztül megismerkedtünk a japán klasszikus költészet (vaka) néhány formai és tartalmi jellegzetességével, illetve betekintést kaptak a hallgatók a IX–X. század történelmi eseményeibe. A kurzus során a hallgatók betekintést nyerhettek az edo kori kéziratok olvasási technikájába is, miközben a klasszikus japán nyelvi (nyelvtani) ismeretek ismétlésére is hangsúlyt fektettünk.

A szemináriumi foglalkozásokon Jámbor Aliz, Szabó Adrienn és Takó Ferenc vett részt rendszeresen és aktívan.

2.2. Rendszeres műhelyfoglalkozás sinológusoknak (Csibra Zsuzsanna)

A kurzus ebben a félévben is a kínai filológia területén maradván néhány klasszikus kínai szöveg értelmezésére vállalkozott (Zhu Xi neokonfucianus fogalmaira, és a Pu Songling Liaozhai Zhiyi néhány ismertebb történetére koncentrálnak). A szövegek megértéséhez egyrészt az elmúlt félévben olvasott művek fogalomkészlete nyújtott segítséget, másrészt a buddhista-taoista hagyományt közvetítő rövid történetek a Ming kori próza jellegzetességével ismertették meg a hallgatókat.

A tavalyi évhez képest bővült a létszám, ez a hallgatók eltérő nyelvi felkészültsége miatt némiképp megnehezítette a folyamatos munkát. Igyekezünk ezért olyan történeteket választani, amelyek kétnyelvű kiadásban is hozzáférhetőek. A félévi teljesítmény értékelése az órai gyakorlatok mellett a Liaozhai Zhiyi Huapi (A festett bőr) című történetének írásban elkészített fordítása (szószedettel) alapján történt. A BA-s első évfolyamos hallgató felzárkóztatása és az MA-s hallgató motiválása nem mindig volt zökkenőmentes, de a félévet mind a négy hallgató sikeresen teljesítette.

A kurzus résztvevői: Almády Bertalan, Muszka Katalin, Takó Ferenc, Tamás Bence.

2.3. BBV-102.01/EC Kopt papiruszok olvasása (Hasznos Andrea, egyiptológia)

A kurzus célja a korábbi évek során megszerzett kopt nyelvtudás elmélyítése és felhasználása, gyakorlatba ültetése, ötvözve a görög nyelv egyre jobb megismerésével és a koptban előforduló görög jövevényszavak egyre magabiztosabb „kezelésével”. Mindez „valódi” feladaton keresztül: kiadatlan, részben erősen töredékes kopt szövegek feldolgozását végeztük, Bécsből, Professzor Hermann Harrauer által küldött papiruszokat tanulmányoztunk.

Ehhez a félév elején a filológia, papirologia, paleográfia alapvető fogalmaival és eszközeivel ismerkedtünk önállóan feldolgozandó témák (kiselőadások) segítségével.

Azt hiszem, a félév folyamán a hallgatók sok elméleti tudásra tettek szert, emellett pedig lelkesen rácsodálkoztak a láthatatlan betűk és szavak meg-látásának, illetve kitalálásának lehetőségére, módszereire, és egyre gyakorlot-tabb szemmel néztek a papiruszokra. Elkezdték elsajátítani a filológiai munka és a szövegkiadás gyakorlatának alapvetéseit. A tavaszi félévben folytatjuk a munkát.

A műhely tagja közül Hevesi Krisztina és Takács Dániel vettek részt a sze-mináriumon.

2.4. Szemináriumi dolgozatok

Azon hallgatók, akik kínálat hiányában műhelyfoglalkozásokon nem tudtak részt venni, szemináriumi dolgozat formájában teljesítették a követelmé-nyeket:

Dudlák Tamás: *Bevezetés a történelembé, Ibn Haldūn történelemszemlélete*

Fehér Olívia: *A protoindoeurópai nyelv laringális hangjainak nyomai az óind nyelvben*

Kovács Bence Miklós: *Bilaterális kapcsolatok kontra területi viták ~ diplomáciai konfliktusok a Távol-Keleten*

Sándor Angelika: *Beszéd szint-váltakozás a koreai és japán nyelvben*

3. Egyéb eredmények, tevékenységek

Köztársasági ösztöndíj:

Jámbor Aliz, Muszka Katalin, Takó Ferenc

Tudományos Ösztöndíj Pályázat (TÖP):

Dudlák Tamás, Sándor Angelika, Takó Ferenc

Máté Zoltán
műhelyvezető

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BMVD-200.40/EC	Ortientalisztikai kutatószeminárium
BBV-200.40/EC	(Csibra Zsuzsanna, Máté Zoltán)

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BBV-102.02/EC	Kopt papiruszok olvasása (Hasznos Andrea)	BTK. Egyiptológia Tsz.

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Köztársasági ösztöndíj	Jámbor Aliz
	Muszka Katalin
	Takó Ferenc

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

III. „Közel, s Távól” orientalisztika konferencia, 2012. március 1–2.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

Az egyes hallgatók rövid jellemzése a tanári beszámolóokban található.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

A III. „Közel, s Távól” orientalisztika konferencia megszervezéséhez a műhely a TÁMOP 4.2.2. B-10/1. támogatását és az ELTE BTK HÖK Tudományos Bizottságának „Tudományszervezési és kutatási pályázat”-át hívtuk segítségül” (utóbbi beadása 2011. november).

Közösségi munka, rendezvények

A III. „Közel, s Távól” orientalisztika konferencia a hozzáfűzött reményeket beváltva sikeresen ellensúlyozta a műhely szerkezetéből adódó év közbeni széttagoltságot. A műhely tagjai nemcsak egymással, de más egyetemek hallgatóival is eszmecsere-t folytathattak, bemutathatták a műhely előtt kutatásukat, eredményeiket.

Egyéb

A konferenciáról szóló rövid műhelytitkári beszámoló megtalálható a tanári beszámoló végén függelék formájában.

A konferenciánkon a műhely tagjai közül előadóként szerepeltek:

Hevesi Krisztina (Eötvös-konferencia részvétel is)

Takács Dániel

Jámbor Aliz

Muszka Katalin (Eötvös-konferencia részvétel is)

Sándor Angelika

Takó Ferenc (Eötvös-konferencia részvétel is)

Fehér Olívia középfokú holland nyelvvizsgát szerzett, és befejezte néderlandisztika minor tanulmányait.

Almády Bertalan sikeres N3 szintű (középfokú) vizsgát tett japán nyelvből (JLPT).

Takó Ferenc sikeres N2 szintű (felsőfokú) vizsgát tett japán nyelvből (JLPT), valamint részvétel az „Én, nyelv, valóság” című konferencián.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Takó Ferenc műhelytitkár
Jámbor Aliz

Máté Zoltán
műhelyvezető

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Kopt papiruszok olvasása
OKTATÓJA	Hasznos Andrea
MEGHIRD. MŰHELYE	Orientalisztika
TAGJAI	Hevesi Krisztina Takács Dániel Deák Adrienn (most felvételizik az EC-ba)
HELYE ÉS IDEJE	ELTE BTK Egyiptológia Tsz. Múzeum krt. 4B, 112. terem, K. 9:30–11
TANEGYSÉ GKÓDJA	BBV-102.02/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Orientalisztikai kutatószeminárium
OKTATÓJA	Csibra Zsuzsanna, Máté Zoltán
MEGHIRD. MŰHELYE	Orientalisztikai Műhely
TAGJAI	Almády Bertalan sinológia Muszka Katalin sinológia Tamás Bence sinológia (MA) Dudlák Tamás arabisztika Fehér Olívia japanológia Jámbor Aliz japanológia Kovács Bence koreanisztika Sándor Angelika elméleti nyelvészet (MA) Takó Ferenc filozófia (japanológia) (MA)
HELYE ÉS IDEJE	Csak egyéni konzultáció
TANEGYSÉGGÓDJA	BMVD-200.40/EC, BBV-200.40/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A szeminárium célja a hallgatók egyetemi tanulmányaihoz kapcsolható elmélyült tudományos kutatások, vizsgálódások témavezetése, a kötelezően elsajátítandó ismeretek mellett a választott témákban többlettudás megszerzése. A feladatok terén a filológiai megközelítést az egyénileg preferált tudományterületek alaposabb megismerése is kiegészíti.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A tavaszi félév rendhagyó módon alakult. A szemináriumot – részben a felsőbbévesek egyéb elfoglaltságai, részben az eltérő képzettségi szintek miatt – a három sinológus hallgató aktív részvételével nem sikerült összehangolni. A hallgatók a tanári konzultáció lehetőségét fenntartva végül önálló témát választhattak, amelyből a félév végén szemináriumi dolgozatot készítettek. Almády Bertalan a konfucianizmus modern kori szerepéről, Tamás Bence a szavahihetőség konfuciánus értelmezéséről, Muszka Katalin pedig egy koreai buddhista szerzetes kínai nyelvű feljegyzéseiről írt dolgozatot. Mindhárom munka alapvetően tudományos igényű elemzést nyújtott az adott témában, csak a filológiai pontatlanságokra kellett néhol külön felhívni a szerzők figyelmét. Mindannyian jeles osztályzattal teljesítették a félévet.

Csibra Zsuzsanna

Hasonlóan a sinológia kabinethez, a műhely többi tagjai is egyéni konzultáció formájában, szemináriumi dolgozat benyújtásával teljesítették a félévet. Az egyes hallgatók az alábbi dolgozatokat nyújtották be:

- Dudlák Tamás: 1. Az Oszmán Birodalom felemelkedése és az arab nyugat meghódítása
2. A kávé elterjedése körüli jogi viták a XVI. században
- Fehér Olívia: Gairaigo (jövevényszavak a japán nyelvben)
- Jámbor Aliz: Hangutánzó és hangulatfestő szavak Kawabata Yasunari novelláiban
- Kovács Bence: Bevezetés az ázsiai integrálódás problematikájába
- Sándor Angelika: A koreai nyelv és az udvariasságelmélet
- Takó Ferenc: Szemek a láncban – Athanasius Kircher munkásságáról

Összességében elmondható, hogy mindegyik dolgozat tartalmilag és formailag is eleget tesz az elvárt követelményeknek, így valamennyien jeles osztályzattal zártak

FÜGGELÉK

Beszámoló a III. „Közel, s Távolság” Orientalisztika Konferenciáról

Az Eötvös Collegium Orientalisztika műhelye 2012. március 2–3-án tartotta meg a harmadik „Közel, s Távolság” orientalisztika konferenciát. A rendezvény két egész napon át, pénteken és szombaton reggel 9.00-tól délután 17.00-ig, illetve 19.00-ig tartott, a harminchat megtartott előadást összesen csaknem kilencvenen tekintették meg. A jelenlévők között az ELTE Bölcsészettudományi Karának hallgatói mellett más egyetemek diákjai, illetve – a szervezők örömeire – számos oktató és kutató is. Az előadások szakmai színvonala számos jelenlévő visszajelzése szerint is igen magas volt, több jelentkezőnk második, illetve harmadik alkalommal tartott előadást konferenciánkon, ezzel egyéni szakmai fejlődéséről is tanúbizonyságot téve a – sok esetben szintén második, harmadik alkalommal hozzánk látogató – hallgatók, oktatók előtt.

Az Orientalisztika műhely számára különösen nagy örömet jelent, hogy idén az ELTE BTK számos BA- és MA-szakos, illetve doktori képzésben részt vevő hallgatója mellett a Károli Gáspár Református Egyetem, a Pázmány Péter

Katolikus Egyetem, a Közép-európai Egyetem és a Buddhista Főiskola hallgatói is részt vettek a rendezvényen, ez a vizsgált témák számos új aspektusát nyitotta meg az egyes prezentációk utáni eszmecsere során. A „Közel, s Távolság” konferencia évről évre halad azon cél felé, amelyet 2009-ben, a konferencia életre hívásakor kitűztünk elé, jelesül hogy élő szakmai párbeszédre adjon lehetőséget az orientalisztika legkülönbözőbb területein kutatásaikat folytató hallgatóknak. Erre nemcsak annyiban adódik egyre több lehetőség, amennyiben számos más egyetemről is érkeznek hozzánk előadók, de azért is, mert a hallgatók egy része olyan szakon folytat tanulmányokat, amely alapvetően nem vagy csak alig találkozna az orientalisztikát közvetlenül érintő képzési területekkel; így idén is előadóink között tudhattunk számos történész, művészettörténész, színháztörténész és nyelvész hallgatót is.

Mindent összevetve a konferencia résztvevőinek egybehangzó véleménye és a jelenlevők számának tükrében is elmondható, hogy a III. „Közel, s Távolság” orientalisztika konferencia az Orientalisztika műhely idei tevékenységében kiemelkedő sikernek tekinthető; a rendezvényen elhangzott előadások pedig mind az előadó, mind pedig a hallgatóság épülésére szolgáltak, alapot adva az akár hosszabb távon is folytatni tervezett szakmai párbeszédre, együttműködésre.

Takó Ferenc
műhelytitkár

Skandinavisztika műhely

2011/2012. I. félév

A műhely oktatói

Műhelyvezető: Prof. Dr. Masát András
Meghívott tanárok: Nagy Emese ELTE doktorandusz,
Ásó Zsófia ELTE doktorandusz

Műhelytagság

Kargionova Alana (bejáró collegista)
Minchev Vasil (műhelytitkár, bentlakó collegista, a szemesztert ösztöndíjjal külföldön töltötte)
Rácz Katalin (bentlakó collegista, a szemesztert ösztöndíjjal külföldön töltötte)
Imeli Brigitta (inaktív tag)
Mausz Zsófia (bejáró collegista)
Zirstein Zita (bentlakó collegista)
Farkas Péter (külsős résztvevő)
Alana, Zsófi és Zita részt vett a műhely által e félévben meghirdetett szemináriumon, valamennyien szorgalmasan dolgoztak, az órákon aktívak voltak. Kitartó munkájával minden hallgató jeles osztályzatot ért el.

Oktatási tevékenység

BBV-200.37/EC *Kortárs skandináv irodalom 1.* szeminárium (csütörtök 18.30–20.00, Eötvös Collegium, 011). Oktatók: Ásó Zsófia, Nagy Emese

A félév szemináriumán a hallgatók a posztmodern skandináv irodalomba nyerhettek betekintést. Az olvasmánylista összeállításakor ügyeltünk arra,

hogy a művek között svéd, norvég és dán írók alkotásai is helyet kapjanak. Ezáltal a hallgatók átfogó képet kaphattak a skandináv országok 2000 utáni irodalmáról figyelembe véve az egyes országok alkotásainak hasonlóságait és eltéréseit. Az olvasmányok között szerepelt Stieg Larsson, Per Petterson, Matias Faldbakken, Helle Helle, Jens Christian Grøndahl és Morten Ramsland egy-egy műve. Fontosnak találtuk olyan művek és aspektusok tanulmányozását, amelyekre az egyetemi órák keretein belül nem jut idő. A vizsgált szempontok közül nagy hangsúlyt fektettünk a fent említett művek narratívájának megvalósulására. A vizsgálat folyamán elméleti művek bevonására, feldolgozására is sor került. A jövőben lehetségesnek tartjuk egyéb korszakok skandináv irodalmának vizsgálatát a félévben megvalósult koncepció alapján.

Masát András
műhelyvezető

Teleki érdemérmek átadása

Spanyol műhely

2011/2012. I. félév

I. AZ ŐSZI FÉLÉV INDÍTÁSA

1. A Spanyol Műhely szakmai felvételi meghallgatása 2011. augusztus 23-án zajlott, Faix Dóra műhelyvezető és Bubnó Hedvig tanárnő részvételével. A felvett új műhelytagok: Gaál Zoltán Kristóf (bentlakó), Varga Nóra, Varju Kata (bejáró) és Almás Zsófia (a 2011/2012 tanév első félévében bejáró, várólistára került hallgató).
2. 2012. október 6-án 18.30 órakor került sor a félévkezdő műhelygyűlésre, amelyen minden műhelytag részt vett. Faix Dóra műhelyvezető értékelte az előző tanév eredményeit, majd megbeszéltük az aktuális félév teendőit.

A 2011/2012-ES TANÉV ŐSZI FÉLÉVÉBEN MEGHIRDETETT KURZUSOK

a kurzus címe	a kurzus kódja	kredit- érték	az oktató neve
Spanyolországi nem spanyol nyelvek és kultúrák	BMVD-200.38/EC	2	Faluba Kálmán
Modern, illetve kortárs spanyol szerzők műveinek/életművének vizsgálata 3.	BMVD-200.39/EC	2	Csuday Csaba

1. Spanyolországi nem spanyol nyelvek és kultúrák

A kurzust műhelyvezetőnk javaslatára az ELTE korábbi tanszékvezetője és katalán professzora, Faluba Kálmán tanár úr tartotta. A félév során négy alkalommal, október 6-án, 13-án, 27-én, és november 10-én találkoztunk; az órák témája pedig nyelvészeti aspektusú volt: a spanyolországi nem spanyol nyelveket (elsősorban baszk, katalán, gallego) vizsgáltuk diakrón keretben. Az órákon a fonológia került középpontba, amelynek értőbb megközelítéséhez a tanár úr több alkalommal is eljuttatott hozzánk különféle segédanyagokat, összefoglaló dokumentumokat. A kurzus alapvetően tanári előadásra épült, azonban sokszor alakult ez át diskurzussá. A tárgy teljesítésének feltétele egy esszé megírása volt az órák témájához szorosan kapcsolódva.

2. Modern, illetve kortárs spanyol szerzők műveinek/életművének vizsgálata 3.

E kurzus folytatásaként szolgált a korábbi félévekben tanultaknak: ez alkalommal a középpontban Juan Pablo Villalobos *Fiesta en la madriguera* című, 2010-es kisregénye állt. Az órák megtartására műhelyvezetőnk Csuday Csaba tanár urat, egykori kollégistát, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem volt tanszékvezetőjét kérte fel, aki hispanista körökben mint irodalomtörténész és műfordító is elismert.

Nyelvészeti óráinkhoz hasonlóan e kurzus keretén belül is négyszer találkoztunk, november 23-án, 30-án, december 7-én és 14-én. A tárgy teljesítéséhez az aktív órai részvétel mellett egy 3 oldalas esszét kellett írunk magyar vagy spanyol nyelven, a regényhez szervesen kapcsolódó, megadott témában.

III. Egyéb tevékenységek, események

1. Nyertes pályázat

Folytattuk tavalyi sikeres kutatásainkat a nagy múlttal rendelkező madridi intézmény, a Residencia de Estudiantes kapcsán. Lovass Edina műhelytag aktív utánajárását követően a tavalyi kutatásokban részt vevő műhelytagok (Bálint Zsuzsa, Lovass Edina, Sum Viktória és Hajdú Anna) elindultak az ELTE BTK Hallgatói Önkormányzata által kiírt „Tudományszervezési és kutatási pályázat”-on. Az alapos, sok munkát igénylő pályázati anyag egy részletes programtervből és költségvetésből, szakmai ajánlásokból és a műhely eddigi munkáját bemutató írásból tevődött össze. Műhelyvezetőnk, Faix Dóra javasla-taival, valamint egyes szervezési feladatok lebonyolításával segített bennünket a pályázat megírásának folyamatában.

Az elbírálást követően megkaptuk az értesítést, hogy elnyertük a kapott összeget, és utazhatunk Madridba. Célunk, hogy az egyhetes tanulmányúton (2012. március 8. és 14. között) a már megkezdett vizsgálatainkat folytatni tudjuk a Residencia de Estudiantes-ben, amelynek könyvtárában számos olyan forrás lelhető fel, amely itthon elérhetetlen számunkra. Kinttartózkodásunk további célja, hogy ellátogassunk más kulturális intézményekbe – mint a Juan March Alapítvány vagy a Spanyol Nemzeti Könyvtár – anyaggyűjtés, illetve kulturális rendezvényeken való részvétel céljából.

2. A Spanyol műhely csatlakozása a *Cathedra Magistrorum* kezdeményezéséhez

Knapp Ilona felkérésére, és a vele folytatott egyeztetések, megbeszélések eredményeképpen az Eötvös Collegium Spanyol műhelye örömmel csatlakozik a *Cathedra Magistrorum*, azaz „Tanárakadémia” kezdeményezéséhez, a „tudós-tanár” koncepcióval és képzéssel kapcsolatos elképzelésekhez, célkitűzésekhez.

Az együttműködés első konkrét megnyilvánulása két tanulmány lesz: (1) „A spanyol oktatás a magyar felsőoktatásban” (a *Cathedra Magistrorum* kötetének „Felsőoktatásban a modern nyelvek” fejezetén belül), amelyet műhelyvezetőnk a műhely hallgatóinak részvételével, kutatómunkájával szándékozik összeállítani; (2) „Új tartalmak a spanyol nyelv és kultúra oktatásában” (az „Irodalomdidaktikák” fejezetén belül), illetve segítséget kíván nyújtani a kötet tudományos színvonalának garantálásában, illetve szerkesztésében. Ezenkívül, a Spanyol műhely a *Cathedra Magistrorum* partnere

kíván lenni a jövőben induló kurzusokban, kutatásokban és tudományos rendezvényeken is.

3. A Spanyol műhely részvétele az Eötvös Collegium honlapjának fejlesztésében

Lovass Edina műhelytag 2011. szeptember 28-án, szerdán 20 órakor mint a Spanyol műhely honlapfelelőse részt vett a Collegiumban tartott gyűlésen, amelynek célja a collegiumi honlap szerkesztésével kapcsolatos kérdések, feladatok megbeszélése volt.

Faix Dóra
műhelyvezető

Hajdú Anna
műhelytitkár

Természettudósok

2011/2012. II. félév

TANÁRI JELENTÉS
ÉÖTVÖS-COLLEGIUMI SZEMINÁRIUMRÓL

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Spanyol nyelv (haladó)
OKTATÓJA	Bubnó Hedvig
MEGHIRD. MŰHELYE	Spanyol műhely
TAGJAI	1. Benyó Krisztián 2. Bottyán Emese 3. Budai Mihály Egon 4. Magyar Levente Mátyás 5. Márkus Bence 6. Mizsei Réka 7. Nádor István András 8. Pós Eszter Sarolta 9. Szilágyi Lilla Ráchel
HELYE ÉS IDEJE	2011-12/II. szerda 18:00–19:30; csütörtök 20:00–21:30 (EC 015)
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.41/EC BMVD-200.41/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Spanyol (közép)haladó, heti 2 x 2 óra.

Tankönyv: Nuevo español sin fronteras 1. Madrid, 2008. 8–12. olvasmány.

Az egyik órán a könyvet követve haladtunk az anyaggal, míg a másikon az aktuális nyelvi-nyelvtani kérdéseket kiegészítő szövegeken gyakoroltuk, illetőleg itt kapott helyet a kultúrtörténeti kérdések (film, zene, tradíció) tárgyalása.

A félév fő nyelvtani anyagát a három legfontosabb múltidő tárgyalása adta (pretérito perfecto, imperfecto, indefinido), rendhagyóságaikkal és egymáshoz viszonyított használatukkal. Az imperativus önálló alakjának használatát is megtanultuk, ez előkészíti a következő félév központi anyagát, a kötőmód alkalmazását. A nyelvtanhoz illeszkedően a legkülönbözőbb témákat érintettük – gyermekkor, visszaemlékezések, utazás, napi-heti program, sport, curriculum, vendéglátás, közlekedés, udvarias és direkt utasítások (pl. vásárlás, útbaigazítás, társasjáték) stb. A könyvhöz tartozó hanganyagot is folyamatosan hallgattuk, feldolgoztuk, kiegészítve sok dalszöveggel, filmrészlettel. Jövőbeni célunk a középfokú nyelvvizsga szint elérése.

Szlavisztika műhely

2011/2012. I. félév

A műhelyben a következő tárgyakat hirdettük meg.

Szakmai tárgyak

1. BMVD-141.94/EC

Szláv–magyar nyelvi kapcsolatok

A tárgy oktatója: Zoltán András

Az MA-hallgatóknak szóló szakszeminárium nagymértékben a hallgatók önálló munkáján alapult. Néhány bevezető előadás után mindenki választott magának egy érdeklődési körének, illetve nyelvi kompetenciájának megfelelő témát, amelyet házidolgozatként kidolgozott, de a végleges szöveg leadása előtt a szemináriumon szóban is előadott, és a hallgatóság, valamint a szemináriumvezető kérdései, megjegyzései és kommentárjai figyelembevételével alakíthatott. A hallgatóság soraiban több felvidéki és kárpátaljai diák is akadt, akik saját tapasztalataik alapján a szláv–magyar nyelvi kapcsolatok jelenlegi folyamatait dolgozták fel. A több különböző szláv szakos (orosz, lengyel, szlovák, cseh, horvát, ukrán) hallgatóból álló közönség néhány kiselőadást élénk érdeklődéssel fogadott. Az EC hallgatói közül *Herczeg Ildikó* vett részt a szeminárium munkájában, és szerzett jeles gyakorlati jegyet.

2. BBN-ORO-351.11/EC

Magyar–orosz irodalmi kapcsolatok

A tárgy oktatója: Dukkon Ágnes

A félév során négy nagy témakört tekintettek át a hallgatók, amelyek a következők voltak: 1. Dosztojevszkij irodalmi fogadtatása Magyarországon. (Szabó Endre, N. Apáti Jolán, Laziczius Gyula, Újszászy Kálmán, Vatai László szövegei alapján), 2. Tolsztoj magyarországi fogadtatása (Waldhauser István, Juhász Gyula, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Laziczius Gyula, Tonelli

Sándor írásain keresztül), 3. Turgenyev hatása Magyarországon (Gyulai Pál, Szana Tamás, Reviczky Gyula, Krúdy Gyula, Ady Endre), 4. Csehov a magyar színpadokon és a kritikában (Szini Gyula, Kosztolányi Dezső, Földi Mihály, Horváth Árpád, Honti Rezső).

A négy nagy témakört a félév folyamán feldolgoztuk, a szeminárium résztvevői a felsorolt cikkek közül választottak témá(ka)t, amely(ek)ből a szemináriumon vitaindítót tartottak. Osztályzatot az órai munkára és egy félév végi beszámolóra kaptak.

A Collegium hallgatói közül *Bocskay Zsófia*, *Cegelynik Natália*, *Kovácsová Lilla* és *Sedlák Nikolett* vett részt a kurzuson és vizsgázott le jeles eredménnyel.

3. BMVD-141.23/EC

Pétervár, a képzőművészet és az orosz irodalom

A tárgy oktatója: Gyöngyösi Mária

A kurzus tematikus csomópontjai a következők voltak: a „pétervári szöveg”, Pétervár és Moszkva a XIX–XX. századi orosz költészetben és esszében, Pavlovszk és Carszkoje Szelo által ihletett versek és próza, az orosz italománia a XX. század elején, illetve Rilke Velence-versei mint a tárgyias líra példái, a vizualitás problémája a posztszimbolizmusban: Mandelstam és Kuzmin egy-egy verse.

A hallgatók otthon készültek fel a kijelölt művekből, illetve mindenki tartott a félév során egy kiselőadást valamelyik témához csatlakozva. Az órák magyarul folytak, de a műveket orosz eredetiben olvasták, illetve ezeket a szövegeket elemezték. Az órák felépítése és feladatai megkísérelték figyelembe venni a nyelvtudásbeli különbségeket, és mindenkit nyelvi szintje szerint fejleszteni, ill. tudását a közös munkában kiaknázni.

Az Eötvös Collegium hallgatói közül jeles eredménnyel *Cegelynik Natália*, *Györki Tamás*, *Herczeg Ildikó*, *Kaizer Eszter Éva*, *Oszuszi Ágnes*, *Sándor Júlia* végezte el a kurzust.

II. Fordítástudományi szeminárium

Jeszeyin, Mandelstam és Paszternak műveinek fordítása a párhuzamos fordítások tükrében

Előadó: Erdődi Gábor költő, műfordító

Az ELTE Eötvös József Collegium Szlavisztika műhelyében három alkalom keretében megrendezett (2011. november 9., 16., 23.) kötelező, de nem kódos előadásorozaton a hallgatók orosz költők magyar fordításait tanulmányozták, és ezen keresztül a fordítástudomány alapjaiba nyerhettek bepillantást. Az első előadáson a *Nyugat* folyóirathoz tartozó fordítási gyakorlatról is szó esett (Rába György: *Szép hűtlenek*), majd Jeszeyin verseinek fordítása állt a vizsgáldás középpontjában: Jeszeyin *Sagane* című versének fordításai (Weöres Sándor, Erdődi Gábor és Erdélyi Z. János) kerültek elemzésre. A híres *Falut sirató költő* című vers fordításainak az értelmezése az átültetés pontosságára, a kemény szavak lefordítása, a színek, a verslogika, a szürreális képek megőrzésének a kérdései mentén zajlott. A második és harmadik alkalommal Jeszeyin ún. „arany-versei”-nek a fordításai képezték az elemzés tárgyát (Rab Zsuzsa, Erdődi Gábor), majd olyan kérdéseket jártak körül az előadások Mandelstam, Paszternak és Cvetajeva költeményeinek elemzése során, mint a metaforák megőrzése, az érzelmek fokozása, gradációja, illetve a műfordítás során járó „nyereség-veszteség” mérlegelése.

Az előadásokon a Szlavisztika műhely hallgatói szinte teljes létszámban vettek részt és aktívan közreműködtek a közös gyakorlati munkában is.

A félév összefoglaló értékelése

A 2011/12-es tanév őszi félévében meghirdetett kurzusok kivétel nélkül sikeresen zárultak, a műhely hallgatói kivétel nélkül színvonalasan teljesítették tanulmányi kötelezettségeiket. A következő félévben Gyöngyösi Mária tanárnő összehasonlító műelemző szemináriumai mellett továbbra is meghirdetésre kerül egy szlavisztikai nyelvészeti szeminárium is (ezúttal Ráduly Zsuzsa tanárnő fogja vezetni). Kísérőrendezvényként szerveztük meg a fent említett fordítástudományi előadásorozatot, amelyen – bár jegyet nem kellett szerezni a hallgatóknak – nagy számban és aktívan részt vettek a Szlavisztika műhely hallgatói. Nyelvi órákat sajnos ebben a félévben sem tudtunk szervezni.

A műhely e féléves munkájában a fentiek szerint a következő hallgatók vettek részt:

Szlavisztika főműhely:

1. Bocskay Zsófia – bejáró, szlavisztika szak, BA I. éves
2. Cegelyik Natália – bejáró, BA II., orosz minor II. éves
3. Györki Tamás – bentlakó, ruszisztika MA II. éves, tanári MA
4. Hakkel Borbála – bejáró, BA III. éves, lengyel szak
5. Hercsel Adél – bentlakó, BA III. éves
6. Herczeg Ildikó – bejáró MA I. éves, orosz
7. Kaizer Eszter – bejáró, orosz MA. III. éves
8. Kovácsová Lilla – bentlakó, BA. I. éves szlavisztika, orosz szakirány

Szlavisztika másodműhely:

10. Kis Orsolya – bentlakó, III. éves MA-s orosz tanárszakos, főműhelye a Magyar Műhely. E félévben tanulmányait külföldön végezte, közben Dosztojevszkij és Szorokin poétikáját tárgyaló tudományos dolgozatát írta, tartva a konzultációs kapcsolatot témavezetőjével, Kroó Katalinnal.
12. Oszuszi Ágnes – bentlakó, BA I. éves, Germanisztika főműhely
13. Sándor Júlia – bejáró, anglisztika, orosz diszciplináris és tanári minor III. éves, Angol főműhely
14. Sedlák Nikolette – bentlakó, Germanisztika főműhely, német–orosz szak II. éves.

Boros Lili
a Szlavisztika műhely „Orosz filológiai műhelyének” vezetője

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett
vagy EC-kódú egyetemi órák

I.

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BMA-OROD-709/ EC és BMVD- 141.21	Fejezetek az orosz–német irodalmi kapcsolatok történetéből oktató: Gyöngyösi Mária egyetemi adjunktus	Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett
vagy EC-kódú egyetemi órák

II.

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
BMA-OROD-710/ EC és BMVD- 141.22	Líraelmélet, verselemzés oktató: Gyöngyösi Mária egyetemi adjunktus	Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4,73

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

A 2012. tavaszi félévben a műhely tagjai közül ketten előadással szerepeltek az Eötvös-konferencián (Sándor Júlia, Györki Tamás), valamint egy hallgató, Sándor Júlia az Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék III. tanévzáró konferenciájának első ízben egyenértékű részeként megszervezett hallgatói konferencián adott elő, amely egyben az EC Szlavisztika műhelyéhez is kapcsolódott.

Hasonlóan társrendezőként vett részt a Szlavisztika műhely két észt vendég előadásainak megszervezésében a Tartui Egyetem Szemiotika Tanszékével, valamint a Tartui Egyetem Orosz Irodalmi Tanszékével együttműködve. Peeter Torop professzor a Collegium részvételével futó TÁMOP-pályázat keretében járt Budapesten 2012 májusában, ezt pedig megelőzte Ljubov Kiszjeljova tanszékvezető professzorasszony előadása.

A műhely hallgatói a következő előadásokon vettek részt:

LJUBOV KISZELJOVA:

RUSSZKAJA LIRIKA PUSKINSZKOJ EPOHI: SZOZDANIE POETICHESZKOGO MIRA

Az előadás ideje és helye: 2012. április 17. (kedd): 8.30–10.00

Múzeum krt. 4/D, fszt. 1.

ISTORIJA RUSSZKOGO TEATRA 18 – NACHALA 19 VEKOV

Az előadás ideje és helye: 2012. április 17. (kedd): 10:30–12.00

Múzeum krt. 4/D, fszt. 1.

PEETER TOROP:

INTERSZEMIOTICESZKIJ PEREVOD RUSSZKOJ KLASSZIKI

(DOSZTOJEVSKIJ, TOLSZTOJ, CSEHOV)

Az előadás ideje és helye: 2012. május 7. (hétfő): 10.00–11.30

Múzeum krt. 4/D, fszt. 1.

SEMIOTICS AND HUMANITIES: SEMIOTIC THINKING

Az előadás ideje és helye: 2012. május 8. (kedd): 12.00–13.30

Múzeum krt. 4/D, a Szláv és Balti Filológiai Intézet könyvtára

A 2012 nyarán megrendezendő ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemén *Többnyelvűség a szláv kultúrában: verbalitás és vizualitás* címmel a Szlavisztika műhely szervezésében három előadás hangzik el. A teljes szláv programrész lásd alább:

2012. július 12., csütörtök

(Eötvös Collegium, 1118 Budapest, Ménési út 11–13.)

Többnyelvűség a szláv kultúrában: verbalitás és vizualitás

Szakmai felelős: Boros Lili, EC Szlavisztika Orosz műhelyének vezető tanára

A programot megnyitja: Kroó Katalin, EC Szlavisztika műhely vezetője

8.15–9.45 Han Anna: Irodalom és festészet kapcsolódási formái a XX. század eleji orosz művészeti kultúrában

10.15–11.45 Lukács István: A horvát vizuális költészet kezdetei

14.00–15.30 Boros Lili: Kertmegjelenítések XIX. századi orosz irodalmi alkotásokban: képzőművészeti vonatkozások

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

a) Az „Alkotó Műhely” e félévben gyűlésszerűen nem működött, de sor került a műhelydolgozatokhoz, illetve a konferencia-előadásokhoz fűződő szakmai konzultációkra.

b) A lenti pályázati beszámolóban jelzett szövegkiadási szakmai projekt keretében rendszeres nemzetközi együttműködés folyt az észt partnerrel (koordinátor: Kroó Katalin).

c) Lukács István koordinálásával a Szláv kultúrák magyar vonatkozású szövegeinek kiadását célzó fordítási munka is intenzíven folyt (résztevők: Lukács István, Heé Veronika, Kiss Szemán Róbert, Káleczi-Simon Orsolya).

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A Szlavisztika műhely tagjai kivétel nélkül megfelelően, lelkiismeretesen teljesítették collegiumi feladataikat, és döntő többségükben kiemelkedő tanulmányi eredménnyel végezték el a tavaszi szemesztert.

Bocskay Zsófia nagyon jól beletanult műhelytitkári teendőinek ellátásába. Györki Tamás szakmai teljesítménye – noha két fő mesterszak végzése igen megterhelő – kiemelkedő.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

A Szlavisztika műhely résztvevője a Collegium nagy szövegkiadási projektjét magába foglaló TÁMOP-pályázatnak. Ennek keretében fogadtuk az egyik vendégünket (lásd fent), akivel szakmai konzultáció is folyt a pályázatban érintett egyik kiadvány megjelentetéséről.

Solti Gergely (PhD) és Kocsis Géza (PhD) e pályázathoz kapcsolódóan folytattak szövegkiadási stúdiumokhoz fűződő szervezői és oktatási-konzultációs munkát.

Közösségi munka, rendezvények

A Collegium kertjének rendbetételében a Szlavisztika műhely is részt vett: a pálya és környékének gondozása a műhely lánytagjainak volt köszönhető.

Egyéb

Kiegészítés a fentiekhez:

Az idei Eötvös-konferencián előadott színvonalas, egyéni kutatáson alapuló előadások rövid tartalmi ismertetése

1) Sándor Júlia *Kitágult idő és tér Puskin A hóvihár c. elbeszélésében* című előadásában a szerző irodalmi paradigmákhoz fűződő viszonyát igyekezett megragadni, megállapítva, hogy Puskin a romantikus meséhez hasonló történethez a romantikát és a szentimentalizmust iróniával szemlélő elbeszélésmódot választ, és ebbe a paradigmába illeszti az ún. „realizmus”-mintázatokat. Sándor Júlia bemutatta azokat a művészi,

prózaszöveget poetizáló eljárásokat, amelyek eredményeképpen létrejön a műben az általa realizztikusnak tételezett ábrázolt idő és térkitágítás.

2) Györki Tamás *A rubljovkai mítosz, avagy oligarchák a posztszovjet tömegirodalomban* című előadásában azt a célt tűzte ki, hogy megvizsgálja: a Rubljovkaként emlegetett körzetben élő maréknyi milliárdos oligarcháról milyen kép alakult ki és fejlődött az orosz tömegirodalomban, és ez mennyiben különbözik a hétköznapi sztereotípiáktól. A tömegirodalom problémájának a felvetése önmagában is nagyon érdelemes. A dolgozat ötvözi a történelmi és az irodalomtudományi szemléletet.

A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő műhelytagokat

Sándor Júliát és Györki Tamást tanulmányi eredményükért és az Eötvös-konferencián előadott színvonalas prezentációjukért. Sándor Júlia e szemeszterben két konferencián vett részt.

Bocskay Zsófiát műhelytitkári feladatainak nagyon lelkiismeretes ellátásáért. Ehhez társul az, hogy nagyon színvonalas műhelydolgozatot írt.

Kroó Katalin, műhelyvezető
Boros Lili, műhelyvezető-helyettes

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Fejezetek az orosz–német irodalmi kapcsolatok történetéből
OKTATÓJA	Gyöngyösi Mária
MEGHIRD. MŰHELYE	Szlavisztika műhely
TAGJAI	Bocskay Zsófia Cegelnik Natália Györki Tamás Sedlák Nikolett
TANEGYSÉGGKÓDJA	BMA-OROD-709/EC és BMVD-141.21

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus először is elhelyezte tárgyát az orosz–német kapcsolatok történetében, majd az egyes szemináriumok egy-egy témakört jártak körül kronologikus sorrendben II. Katalin korától a XX. század közepéig. Az órákon egy-egy terjedelmesebb művet vagy néhány verset elemeztünk a recepciótörténet, a fordítások, a motívumrendszer és az intertextusok vizsgálatát helyezve az előtérbe. Összehasonlító vizsgálatokra is sor került (pl. Hoffmann–Odojevskij, Schiller–Dosztojevskij). A hallgatók feladata egy-egy résztémából való felkészülés és referátum előadása volt.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Líraelmélet, verselemzés
OKTATÓJA	Gyöngyösi Mária
MEGHIRD. MŰHELYE	Szlavisztika műhely
TAGJAI	Csejtei Dóra Györki Tamás Oszuszkai Ágnes
TANEGYSÉ GKÓDJA	BMA-OROD-710/EC és BMVD-141.22

**II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE
(TEMATIKA, FELADATOK)**

A kurzus célja az volt, hogy egyrészt keresztmetszetet adjon a XIX–XX. századi orosz költészetből Puskintól Paszternakig néhány fontos tematikus vonulat mentén, másrészt sorra vegyen néhányat az orosz verstani és költészetelméletek közül (Taranovszkij és M. Gaszparov elmélete a versemérték szemantikájáról, Lotman verselemzése, I. Szmirnov intertextualitás-elmélete), ennek során érintve az orosz verstan alapjait is.

Társadalomtudományi műhely

2011/2012. I. félév

Szakmai munka

Műhelykurzusok

A Collegium Társadalomtudományi műhelye – az adminisztrációs nehézségek ellenére – három kurzust is indított: egyet kéthetente tartott Bozsonyi Károly műhelyvezető, ez a kurzus erre a félévre lett meghirdetve *Bevezetés a statisztikába* címmel. A kurzus lezárásaként a hallgatók írásbeli vizsgát tettek a vizsgaidőszakban. További két kurzus futott egy volt collegista, Somfalvi Alíz és a jelenlegi műhelytitkár, Ditzendy Orsolya vezetésével, amelyek közül az előbbi médiakutatásra koncentrált, míg az utóbbi Európa eszme- és politikatörténeti olvasószemináriuma volt. A kurzusok célja, hogy az egyetemen csak kevésbé preferált, ám a társadalomtudósi szemléletmódhoz nagyon fontos ismeretekkel találkozzanak a hallgatók. A műhely tagjai kis csoportokban tanulhattak, ennek előnye a szigorúbb kontroll általi mélyebb megértés lehetővé tétele.

A médiakutatással foglalkozó szeminárium keretében önálló kutatást kellett prezentálniuk a hallgatóknak, és a ppt-vel készült prezentációikat minden érdeklődő collegista számára előadták januárban, ahol szinte minden előadás után komolyabb vita alakult ki, a hallgatóság visszajelzései, észrevételei és említett vitája szakmai szempontból is rendkívül értékesnek bizonyultak. A témák az alábbiak voltak:

- Machó Zsófia: FILA vs. Tesco. A Tesco-akció hatása a FILA-táskák megítélésére
- Fink Eszter: „Elbulvárosodott” FN?!
- Gábrriel Dóra: Panelmesék Gazdagréten
- Lévay Petra: Nő- és férfiideál a szocialista reklámokban
- Körmendy Judit: A médiatörvény fogadtatása a sajtószabadság kérdésének tükrében
- Kuklin Endre: Törökország, Unió, Iszlám - vélemények 4 csoport tükrében

Az eszmetörténeti szeminárium lezárásaként a kurzus tematikájához kapcsolódó témájú rövid esszét kellett benyújtani, amelyet minden hallgató abszolált.

Egyéb követelmények

A műhely minden tagja számára kötelező érvénnyel kell a vizsgaidőszak folyamán ún. műhelydolgozatot benyújtani, amely egy önálló kutatáson alapuló tanulmányt jelent, legkevesebb 15 oldal terjedelemben. Továbbá minden hallgatónak kötelező egy önállóan választott, a műhelyvezető által jóváhagyott idegen nyelvű tanulmány alapján rezümét vagy – a felsőbbéves hallgatóknak – recenziót írnia.

A másodéves hallgatók számára kötelező jelleggel kell benyújtaniuk a TáTK kari őszi vagy tavaszi TDK konferenciájára egy önállóan megírt tanulmányt. Összesen hárman adtak be a félévben dolgozatot: Gábrriel Dóra (*Panelmesék Gazdagréten*), Göncz Levente Zoltán (*Az ötnapos háború és a hideg béke időszaka – orosz-grúz kapcsolatok*) és Budai Mihály Egon (*A franciaországi kisebbségpolitika jelene és jövője: egy központosított európai állam az okcitan etnikai törekvések és a lisszaboni szerződés elvárásainak kereszttüzeiben*). Mindhárom dolgozatot tovább küldték OTDK-ra. Budai Mihály Egon második helyezést ért el.

Eötvös-vitakör – „Words without swords”

A Társadalomtudományi műhely célja, hogy kéthavi rendszerességgel tartson egy aktuális társadalmi-politikai kérdésekről szóló vitakört, amelyhez minden alkalommal egy vagy több vendéget hívunk meg, akik szavára valamiért érdemes lehet odafigyelni.

A vitakör mottója a híres Hobbes-idézet, a „szavak kardok nélkül”, mert úgy látjuk, a közös gondolkodás, az eltérő vélemények ütköztetése mindenképp szerves részét kell, hogy képezze az Eötvös Collegium szellemi életének, amelynek a vitakör adhatja a legalkalmasabb teret. A vitakör házigazdája a Társadalomtudományi műhely.

Elsőként novemberben a <http://konzervatorium.blog.hu/> posztírót hívtuk meg (Baranyi Márton, Megadja Gábor, Szilvay Gergely), és a „nemtetszika-rendszer” című Youtube-on is megtalálható videó kapcsán a civil tüntetések miértjéről és jövőjéről kívántunk néhány szót ejteni. A vitaindító cikkek az alábbi linken olvashatók:

http://nol.hu/belfold/20111105-kepbe_kerultek

http://www.magyarhirlap.hu/velemenym/mi_nem_tetszik_es_kinek.html

A vitakört célunk tovább vinni, hosszabb távon pedig egy moderált légkörű vitakultúrát megteremteni a Collegiumon belül.

Eötvös József Tanulmányi Verseny

A műhely a versenyszervezésen aktívan képviseltette magát, mind a társadalomtudományi szekció versenyének szervezésében és lebonyolításában, mind a verseny egészének megszervezésében is. Körmendy Judit és Gönczö Levente a versenyzőkkel való kapcsolattartásban, illetve egyéb háttérmunkában, így szendvicskészítés, büfézés, közös ebéd a versenyzőkkel bonyolították le. A zsűri tagjai Somfalvi Alíz, Budai Mihály és Ditzendy Orsolya voltak.

A verseny végeredményben háromfordulós volt: az elsőn egy 5–10 oldal terjedelmű esszét kellett beadni az interneten előre megadott és a honlapon közzétett témákból. Így 8 versenyzőt hívtunk be. A szóbeli kétfordulós: az első fordulón meg kellett védeniük a hallgatóknak a dolgozatokat, míg a másodikon párosával hívtuk be a versenyzőket, és egy-egy borítékból húzott témáról kellett vitatkozniuk egymással úgy, hogy a kapott, egyoldalas cikkek érvkészetét és álláspontját kellett képviselniük a vita során. A verseny eredményeként 4 versenyzőnek adtunk helyezést.

Műhelynyitó és záró ülések

A félév megkezdéseként a műhelyvezető, Bozsonyi Károly vezetésével tartott a műhely gyűlést, amelynek során a féléves teendőket és egyéb kötelezettségeket egyeztetettük. A félév lezárásaként közös műhelykarácsonyt tartottunk, ahol nemcsak félév szakmai kiértékelése történt meg, hanem egymás megajándékozásával és közös süteményezéssel ünnepeltünk.

Tervek a 2011/2012 tavaszi félévére

- Két műhelykurzus indítása: *Statistikai adatelemzés, Bibliaismeret és európai gondolkodás* címmel
- Csapatépítésként szeretnénk néhány napos, közös műhelykirándulást szervezni az országon belül, illetve közös színházlátogatást
- Az előzetes egyeztetések szerint 2012 nyarán aktívan részt veszünk az Eötvös Collegiumban, az ELTE által szervezett nyári egyetem programjában is
- Eötvös-vitakör további szervezése a Collegium egésze számára, vitakör gyakorlása csak a műhely számára

- Esetlegesen tervezzük egy önálló társadalomtudományi konferencia megszervezését a Collegiumban, amelyen elsősorban fiatal kutatóknak adnánk részvételi lehetőséget.

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

kódja	oktatója és címe
BBV-200.46/EC	Bozsonyi Károly <i>Statisztikai adatelemzés (SPSS)</i>
BMVD-200.47/ EC	Bozsonyi Károly (Ditzendy Orsolya) <i>Bibliaismeret és európai gondolkodás</i>
BMVD-200.48/ EC	Humán Tudományok Központ Zirkuli Péter, Csákó Mihály, Fenyves Katalin <i>Orál história és memória</i>
BMVD-200.49/ EC	<i>Média</i> (Magyarország képe a nyugati [angol, francia, német] sajtóban)

A műhely ösztöndíjaskai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Erasmus-ösztöndíj	Gábrriel Dóra
Eu-Australia Partnership Program	Boros Anikó
Köztársasági ösztöndíj 2011/2012-es tanévre	Ditzendy Orsolya

A műhely összesített tanulmányi átlaga: 4,8

II. COLLEGIUMI MUNKA**A műhely szakmai rendezvényei**

Eötvös-vitakör

**A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok
tevékenysége**

Műhelyvitakör – érveléstechnika, előadásmód fejlesztése

A műhely évfolyamainak vagy hallgatói (szak)csoportjainak jellemzése

A vitakör célja, hogy a műhelytagok bármely állítás mellett vagy ellen – függetlenül a saját állásfoglalásuktól – képesek legyenek minél erősebb érveket, érvrendszert, akár csapatban is, felsorakoztatni, felépíteni. A szakkör játékos formában kívánja a leendő tudósok, társadalmi kérdésekkel foglalkozó szakemberek önkifejezési kompetenciáit fejleszteni.

A játék rögzített szabályok szerint zajlik. (<http://www.ede.ngo.ro/VITA3.htm>). A vitakörözés során a Karl Popper-féle vitaformátumot használtuk, amelynek résztvevői: 3 állító és 3 tagadó, egy időmérő, páratlan számú bíró. A vita célja a bíró meggyőzése érvek és bizonyítékok által. Az állítók arról próbálják meggyőzni a bírót, hogy a tételmondat igaz (helyes), a tagadók pedig arról, hogy az állítóknak nincs igaza.

A vitakör jó hangulatban telt (arra nem műhelytag collegisták is odaültek hallgatóságnak), illetve csapatépítésnek is kiváló játéknak bizonyult.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

Debreceni műhelykirándulásra elnyertünk az ELTE TáTK HÖK kulturális pályázata során 25000 Ft-ot, amelyből a vonatjegyek egy részét álljuk.

Közösségi munka, rendezvények

Eötvös-konferencián való részvétel, több műhelytag szervezésben nyújtott segítsége, kertrendezés.

Tanári jelentés

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI

CÍME	Statisztikai adatelemzés (SPSS)
OKTATÓJA	Bozsonyi Károly
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi műhely
TAGJAI	Budai Mihály Egon Fink Eszter Gönczö Levente Zoltán Horváth Ágoston Körmendy Judit Machó Zsófia
HELYE ÉS IDEJE	tömbösítve, 2012. tavasz, 013-as terem
TANEGYSÉGKÓDJA	BBV-200.46/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

A kurzus célja a társadalomtudományokban használatos statisztikai alapfüggvények az SPSS programcsomagban való használatának megismertetése a hallgatókkal. A legalapvetőbb függvények ismerete megkerülhetetlen egy későbbi komolyabb kutatás megalapozásához is. Az elemzési technikák mögött meghúzódó matematikai megfontolások megértetése a hallgatókkal a legalapvetőbb szinten történik, a cél az, hogy a hallgatók az ismertett eljárásokat helyes kérdésfelvetések esetén alkalmazzák, és a lefutott statisztikákat helyesen értékeljék ki.

A kurzus lezárásaként egy saját statisztikai elemzést kellett benyújtaniuk a hallgatóknak házi dolgozat formájában.

III. A SZEMINÁRIUM ÉRTÉKELÉSE, TAGJAINAK EGYENKÉNTI JELLEMZÉSE

A hallgatók az tömbösített órán megjelentek, aktív résztvevői voltak a kurzusnak. A műhelybeadandók alapján elmondható, hogy a hallgatók megértették és elsajátították a kurzus során tanult statisztikai eljárásokat.

I. A SZEMINÁRIUM ADATAI (2)

CÍME	Bibliismeret és európai gondolkodás
OKTATÓJA	Ditzendy Orsolya
MEGHIRD. MŰHELYE	Társadalomtudományi műhely
TAGJAI	Arató Anna Erzsébet Bartha Attila Budai Mihály Egon Csuta Virág Regina Fink Eszter Gábrriel Dóra Gönczö Levente Zoltán Horváth Ágoston Juhász Anna Mária Körmendy Judit Lengyel Lea Lévay Petra Zsuzsa Zsuga Sára Emese
HELYE ÉS IDEJE	Kéthetente duplaóra (minden második hétfő) 016-os terem (Angol műhely)
TANEGYSÉ GKÓDJA	BMVD-200.47/EC

II. A SZEMINÁRIUM CÉLJA ÉS RENDJE (TEMATIKA, FELADATOK)

Európai gondolkodásunk bölcsője nem pusztán a görög örökség, hanem kifejezetten a zsidó-keresztény hagyomány termékeny talaja, amelyet az elmúlt több mint két évezred során valamilyen formában újragondoltak azzal egyfajta harmóniában, de akár polemizálva is vele, amellyel jelentős befolyást gyakoroltak az aktuális politikai-társadalmi, így közvetve gazdasági folyamatokra, és mai életünk mindennapjait, ha nem is teljes mértékben, determinálják, de jelentős hatással bírnak rá.

A kurzus célja megismertetni a hallgatókkal azt a szellemi örökséget, amelyet ma – a politikailag korrektség jegyében – a legtöbb elsősorban politikai, de társadalmi fórumokon is elhallgatnak, ugyanakkor korunk rapszodikusnak is mondható társadalmi folyamatai – amelyekre az új vallási mozgalmak és egyéb civil társadalmi alapú eszmei és politikai ihletettséggű hullámok hívják fel a figyelmet – mögöttes motivációinak megértéséhez adnak egyfajta kulcsot, egy kevésbé ismert dimenziót. A kurzus során egy ma is sokak által szentnek tartott könyvgyűjtemény, a Biblia történeteit, üzenetét kívánjuk megérteni, amely jó alapot szolgáltatathat egyéb (társadalom)filozófiai ihletettséggű mű vagy politikai áramlatok megértéséhez is.

A kurzus azoknak a hallgatóknak ajánlott, akik kevésbé ismerik a Biblia könyveit, de kellően nyitottak ahhoz, hogy a Biblia történeteit kapcsán aktuális társadalmi vagy eszmetörténeti problémákról olvassanak és gondolkodjanak.

A félév értékelése: a kurzus óráinak rendszeres látogatása mellett szóbeli vagy írásbeli vizsga adja (közös megegyezés alapján) a félév végi jegyet.

A félév menete:

1. A mitikus gondolkodástól a hermeneutikáig
2. Bevezetés: az ismeretlen bestseller, avagy mi a Biblia? Biblia itt és ott: az apokrif iratoktól a katolikus és protestáns Bibliáig
3. A teremtés és bűneset, az „őstörténetek”
4. Az ősatyák kora (I. rész): Ábrahámától Melkisédekig
5. Az ősatyák kora (II. rész): Jákobtól Józsefíg. A zsidó mint nép és vallás
6. Mózes kora: út a Kánaánig

7. Tízparancsolat
8. A bölcséleti könyvek: Zsoltárok könyve, Példabeszédek, Prédikátor, Énekek éneke (*Szász Lajos történész–teológus hallgató vendégelőadása*)
9. Bevezetés az Újszövetségbe. A négy evangélista: Máté, Márk, Lukács és János
10. Jézus életének főbb eseményei. Jézus tanításai, példázatai. A tanítványok
11. Jézus életének főbb eseményei. Jézus tanításai, példázatai. A tanítványok
12. Apostolok Cselekedetei, korai egyház
13. A levelek (Újszövetség)

Természettudós szervezők:

Illés Anett, Bokányi Eszter, Kovács Noémi, Tóth László, Bottyány Emese

Történelem műhely

2011/2012. I. félév

1. A Történelem műhely kurzusai a 2011–2012-es tanév őszi félévében:

A Collegiumban:

Óze Sándor: Apokaliptika és nemzettudat

Arató György: Magyar paleográfia (a II. évfolyamnak)

Boa Krisztina: Szakmódszertani alapismeretek (az I. évfolyamnak, kéthetente)

Kapitány Adrienn: Középkori latin paleográfia és forráskiadás (az I. évfolyamnak, kéthetente)

Farkas Zoltán: Latin 1

Farkas Zoltán: Latin 3

Farkas Zoltán: Újszövetségi szövegolvasás

Farkas Zoltán: Registrator. Collegium-történelmi kutatások

Farkas Zoltán: Magyar Herold munkacsoport

Az egyetemen:

Körömdi Tamás: Kutatásmódszertan (az I. évfolyamnak)

Körömdi Tamás: Történelmi földrajz (az I. évfolyam levéltár szakosainak)

2.1. Tanulmányi eredmények

A Történelem műhelyben elvárt átlagot (4,5) az első félévben néhányan nem érték el (4,4), de a kitűnők miatt az összesített tanulmányi átlag még így is elfogadható: 4,7 körüli. A tanulmányi eredmények alakulásában fontos új tényező, hogy mesterszakon minden műhelytag két MA-szakon folytat tanulmányokat (a harmadik félévtől).

2.2. Ösztöndíjak

Erasmus-ösztöndíjjal tanult a Leeds-i egyetemen Riba Júlia (MA II.), Mihálykó Ágnes (MA I.) pedig Bolognában. A műhelynek a 2011/12-es tanévben tizenkét köztársasági ösztöndíjasa van: Arató György, Boa Krisztina, Bojtos Anita,

Kapitány Adrienn, Kádár Zsófia, Kovácsik Antal, Locsmándi Dániel, Nagy János, Novotnik Ádám, Orgován Kinga, Póka Ágnes, Ternovác Bálint.

3. Műhelyelőadások (segédtudományi előadásorozat)

A Lustrum évének záróeseményére való készülétek miatt ebben a félévben nem tartottuk meg a tervezett műhelyelőadásokat. A Művészettörténeti önképző-kör – Monori Laura felsőbbéves megbízott betegsége dacára, Bognár Zsófia szervezésében – rendszeresen összeült, tagjai felváltva tartottak előadásokat a művészettörténet különböző területeiről feladott szakirodalom alapján. Kádár Zsófia senior és Lakatos Bálint tanár úr szervezésében a Rákoshegyi Községi Házban megtekintették Sostarits Lajos grafikáit a lebombázott Budapestről (1945) – a tárlat történeti érdekessége miatt elhatározták, hogy tavasszal a Collegiumba hozzák a kiállítást, és katalógust készítenek róla; az örökösök támogatólag fogadták a tervet.

4. A Lustrum zárórendezvénye

2011. október 26-án, száz évvel a Collegium Ménesi úti palotája megnyitása után a Budapesti Történeti Múzeum aulájában állami és egyetemi méltóságok előtt, a Collegium tanárainak és diákságának részvételével a Lustrum- emlékévet bezártuk. A rendezvény megszervezésében műhelyünk oroszlánrészt vállalt: a Collegium történetéről szóló kiállítás egy részét (Kádár-kor, jelenkori kötetek és fényképes anyag) Kapitány Adrienn és Arató György vezetésével a Registrator Kutatócsoport állította össze, a Lustrum-kötetet pedig Kiss Jenő akadémikus után Arató György mutatta be.

5. A Történezműhely tagjainak konferencia-előadásai

Paletta. I. Kora újkori tudományos diákkonferencia. (ELTE BTK, Szekfű Gyula Könyvtár, 2011. november 23.) Arató György, Bojtos Anita, Kádár Zsófia, Nagy János.

6. Collegium-történeti kutatások

A Registrator Kutatócsoport novemberig folytatta a Collegium levéltári anyagának digitalizálását, ekkor a szkennert tulajdonosa elvitte; megígérték, hogy nyárra visszakapjuk, a digitalizáló munka azóta szünetel (80%, az 1984 utáni irattári anyagot nem számolva). A munka szünetében Balassi Márton, Dudlák Tamás és Laki Balázs tömörítette és egységes formátumba állította a képeket. Decemberrel a collegiumi levéltár és irattár kezelését Horváth László igazgató Arató Györgyre bízta. Leltár nem készült, az anyag hiányos, a hiányok datálhatatlanok. A kiállítások miatt a könyvtáros által az épületben több teremben

elhelyezett iratok és dobozok új helyükre kerültek, az újonnan kialakított alagsori levéltári szobába (022). A levéltár működtetése ezzel kikerült a kutatócsoport feladatköréből, a megbízott levéltáros ezentúl külön számol be munkájáról.

A Collegium-történelmi kutatások című szeminárium célja ebben a félévben a népes első évfolyamnak a Collegium szellemiségének történetével való megismertetése volt. Ennek érdekében – a Lustrum-kiállítás előkészítése és közös megtekintése mellett – összejöveteleinken az Eötvös Könyvtárról, Gombocz Zoltán igazgatóságáról és Sötér István *Fellegjárás* című regényéről beszélgettünk szakirodalom és levéltári források földolgozása közben. 2011. november 12-én – tavalyi koszorúzáshoz hasonlóan, hagyományteremtő szándékkal – megkoszorúztuk Gombocz Zoltán és Mika Sándor sírját.

A Lustrum című kiállításvezetőben nyomtatásban is megjelent a Művészettörténelmi Önképzőkör katalogizáló munkája, a Collegium műtárgyainak szakszerű, tanulmányformájú leírása. A kiadvány nagy sikert aratott a kiállítás megnyitóján és a Baráti Kör rendezvényein.

8. Szakmai gyakorlat

A Történelem műhelyben működő Levéltáros kabinet első alkalommal szervezi meg téli levéltári gyakorlatát az első évfolyam számára, a Győri Egyházmegyei Levéltárban (2012. február 6–10.).

9. Pályázatok

Szövegkiadó TÁMOP: A Magyar Herold az Eötvös Collegium Történelem műhelye és az ELTE BTK Történelem Segédtudományai Tanszék forrásközlő aktája első öt kötetére elnyert pályázati összeg mintegy 2M Ft; a munka megkezdődött és folyamatosan zajlik. Az editort előkészítő informatikai munkacsoporthoz csatlakozott a műhelyvezető vezetésével Kapitány Adrienn, Simonkay Márton és Isó Gergely. Az első kötetek 2012. októberben és decemberben jelennek meg.

11. Közösségi rendezvények

Az augusztusi felvételik után, a félév elején a műhely kéthetes szakmai gólyatábort szervezett (a tavalyihoz hasonlóan) a Collegiumban, kétnapos győri kirándulással (konferenciahallgatás, levéltári ismerkedés, kirándulás). A gólyatáborban a műhely népes első évfolyama összekovácsolódott, és egyetemi évfolyama kiemelkedő eredményű és összetartású közösségévé vált.

A műhelytagság nagy számban vett részt a Lustrum évének zárórendezvényén és a kiállítás megnyitóján a várban.

2011. november 17–20. között az első évfolyam és felsőbbéves kísérőik a HÖK-nél pályázott pénzből Bécsbe utazott tanulmányi kirándulásra, Fazekas István levéltári delegátus és Varga János pázmáneumi rektor meghívására.

A félév során több műhelyvacsora és dalárda is volt. Nagy sikerrel tartottuk meg a hagyományos szilveszteri mulatságot is a nagyklubban.

12. Tanulmányi eredménye és közösségi munkája alapján igazgatói dicséretre javaslom a Történezműhely következő tagjait: Arató György, Boa Krisztina, Bojtos Anita, Kapitány Adrienn, Kovácsik Antal, Locsmándi Dániel.

13. Egyéb

Bognár Zsófia és Somogyvári Virág a műhely másodéves (BA) szabad bölcsész (művészettörténet) szakos tagjai magánéleti okokból lemondtak a collegiumi tagságról, így műhelytagságuk is megszűnt.

Arató György műhelytitkár váratlan betegsége miatt, vele és a műhely felsőbbéves tagjaival egyeztetve a műhelyvezető a műhelytitkári teendők ellátásával ideiglenesen Simonkay Mártont bízta meg.

Farkas Zoltán
műhelyvezető

Beszámoló a 2011/2012. tanév őszi félévben a Történezműhely II. évfolyamának tartott magyar iratolvasási szemináriumról

2012. október elejétől folytattam a tavaly őszi módszertani alapokon tavasszal XIX–XVIII. századi magyar nyelvű iratokkal elkezdett paleográfiai gyakorlatot a Műhely második évfolyamával. A következő nehézségi fokra lépve ebben a félévben már XVII. századi magyar leveleket olvastattam a kollégákkal, amelyek helyenként – főleg sablonos részekben – latin nyelvű elemeket is tartalmaztak. A levelek írásképeiben a humanista kurzíva vegyül a gótikus paleográfia jegyeivel, a XVIII. századihoz képest egyénibb, „kuszább” írásmód jelenti a fő kihívást.

A szeminárium célja egyrészt a műhely profiljába illeszkedő segédtudományi alapkészítés, vagyis a tavalyi bevezető paleográfiai ismeretek kibővítése,

a forrásolvasó és –értelmezőkészség fejlesztése. Erre építve ugyanakkor nagyon fontosnak tartom, hogy – a segédtudományi öncélúson túllépve – történeti problémák köré épüljön föl a fél éves munka. Most a XVII. századi török hódoltság magyar egyházadóztatásának témakörében olvastunk leveleket, ezek egyik szakdolgozati témámhoz tartoznak. A levelek a Pannonhalmi Főapátsági Levéltárból valók, és a szentmártonhegyi főapát somogyi birtokainak XVII. századi adóbérleti rendszerébe engednek bepillantást. A határvidék végvári tiszteinek bérbe adott somogyi bencés tizedek iratanyaga azért különösen érdekes, mert a javarészt Szakály Ferenc monográfiájában (Magyar adóztatás a török hódoltságban. Budapest, 1981) vázolt hódoltsági magyar adóztatás egyik kevésbé ismert helyi változatára hívják föl a figyelmet. A levelek a katolikus reform korai időszakának öntudatos katolikus köznemességéről mutatnak az eddig ismertnél szervezesebb, összetettebb képet. Törekedtem arra, hogy ezen túlmenően mindegyik irat nyelvezete és tartalma egyedileg is izgalmas olvasmány legyen. Az órákon megbeszéltük az iratok történeti háttérét, és történeti összefüggéseikbe ágyaztuk őket.

Collegiumi és műhelybeli elfoglaltságaim miatt több óra elmaradt, ezért nem vártam el, hogy a kollégák szigorú fegyelemmel látogassák az órát. Az alkalmak többségén hárman voltunk, mindig változó összetételben. Egy hosszú (4 fóliós) és két rövid (1 fóliós) levelet olvastunk el, egyet (2 fólió) házi feladatként fokozatosan írtak át, a részleteket ellenőriztem.

A szemináriumot tavasszal „levelező” formában folytatom a résztvevőkkel való megállapodás szerint: egy XVI. századi és egy XVIII. századi iratot fognak kapni, és ezt kell húsvétig, illetve május végéig átíni az ősszel megbeszélt elvek szerint.

Arató György

Beszámoló a 2011/2012. tanév őszi félévben a Történezműhely I. évfolyamának tartott paleográfiai és segédtudományi szemináriumról

Az órát kéthetente tartottam, Boa Kriszta módszertani gyakorlatával felváltva.

A tavalyi gólyaévfolyamnak tartott néhány óra mintájára idén is oklevélolvasással kezdtünk, a Bertényi Iván szerkesztette segédtudományi tankönyv diplomatikai fejezetének elolvasása után az órán megbeszéltük az oklevél részeit, majd ezek felismerését néhány oklevélfordításon gyakoroltuk. Ezt követően néhány órán át egy oklevelet olvastunk <http://www.mom-ca.uni-koeln.de/mom/HU-PBFL/PannHOSB/1172/charter>. A fordítást nem erőltettem, akinek ötlete volt, az mondhatta, az olvasásánál mindenkit egyenlően igyekeztem felszólítani. Egy órán az oklevélben előforduló három helységgel foglalkoztunk. Áttekintettük néhány történeti földrajzi munka (Györffy, Csánki, Fényes) szerkezetét, kikerestük a helységekre vonatkozó adatokat, majd néhány digitalizált történeti forrásértékű térképen (Lipszky, első és második katonai felmérés) is megkerestük őket, és megvizsgáltuk a települések földrajzi környezetét, belső elrendezését és ezek változásait napjainkig (Google Maps). Végül, az utolsó órán az oklevelek datálásának kérdésével foglalkoztunk, sajnos erre a témakörre nagyon kevés időt hagytam, így túlságosan elkapkodtuk. A római naptárral és a keresztény ünnepekkel történő datálást nagyjából sikerült átnézni, ehhez egy feladatlapot állítottam össze, majd utolsó feladatként számukra ismeretlen okleveleket kaptak, ezeknek a dátumát kellett feloldaniuk, és az oklevél képét megkeresni a MOL internetes adatbázisában.

A céloom az volt, hogy a gólyák érdeklődését felkeltsem az oklevélolvasás és általában a segédtudományok iránt, és úgy érzem, hogy az augusztus végi győri levéltárlátogatás és a Krisztával közösen tartott óra nagy hatással volt rájuk. Ez látszik abból is, hogy a legtöbbjük jelentkezett Körmendi Tamás oklevélolvasó órájára. Öröm volt látni azt is, hogy Győrben az első este milyen lelkesedéssel olvasták a Vajk Ádám által eléjük tett okleveleket.

Kapitány Adrienn

2011/2012. II. félév

FÉLÉVES MŰHELYVEZETŐI JELENTÉS

I. TANULMÁNYI ADATOK

A műhely által meghirdetett vagy befogadott collegiumi szemináriumok

oktatója és címe

Farkas Zoltán: Latin 2.

Farkas Zoltán: Latin 4.

Farkas Zoltán: Collegium-történeti kutatások

Farkas Zoltán: Magyar Herold munkacsoport

Farkas Zoltán: Művészettörténeti Önképzőkör

CentrArt: Művészettörténeti esettanulmányok

Boa Krisztina: Kutatásmódszertan

Arató György: Magyar iratolvasás

A műhely kérésére valamelyik tanszéken meghirdetett
vagy EC-kódú egyetemi órák

kódja	oktatója és címe	befogadó kar és tanszék
később BBN- TSP11-201.3/EC	Körmendi Tamás: Történeti földrajz Körmendi Tamás: Latin oklevélolvasás	BTK Tört. Segédstud.
BBN-TÖR-212/2 EC		BTK Középkori és Kora Újkori Magyar Tört. Tsz.
BBN-TÖR-213/1 EC	Dreska Gábor: Források a XV. századi magyar történelem tanulmányozásához	
	Dreska Gábor: Társadalom a XV. szá- zadi Magyarországon	

A műhely ösztöndíjasai

ösztöndíj fajtája	ösztöndíjas neve
Doktori ösztöndíj	Garai Imre, Kádár Zsófia, Póka Ágnes, Szász Lajos
Köztársasági ösztöndíj	Arató György, Boa Krisztina, Bojtos Anita, Kapitány Adrienn, Kádár Zsófia, Kovácsik Antal, Locsmándi Dániel, Nagy János, Novotnik Ádám, Orgován Kinga, Póka Ágnes, Ternovác Bálint

A műhely összesített tanulmányi átlaga:

17 beküldött önértékelő lap alapján 4,88

II. COLLEGIUMI MUNKA

A műhely szakmai rendezvényei

Mika Sándor Emlékkülés: a XIII. Eötvös-konferencia történeti ülése; a program mellékelve.

Műhelyünk idén tavasszal két kötetet adott ki és mutatott be az Eötvös-konferencián: szokásos tanulmánykötetünk mellett elindítottuk a műhely szakdolgozati sorozatát is; az első kötetben (*Memini iníitii*) négy 2008 és 2010 között végzett hallgatónk (Garai Imre, Simon Gábor, Ligeti Dávid Ádám, Marsai Viktor) szakdolgozata jelent meg.

IV. Károly emlékezete kamarakiállítás

A műhely második évfolyamának tagjai: Hegyi Brigitta, Salamon Gáspár, Simonkay Márton és Székely Márton a Nemzeti Összetartozás Napjára, a trianoni békediktátum 92. évfordulójára rendezett – Segyevy Dániel (Mendöl Tibor műhely) közreműködésével – ismeretterjesztő kamarakiállítást.

A műhelyben működő szakcsoportok, önképzőkörök, kutatócsoportok tevékenysége

Levéltáros kabinet

A műhely segédtudományi alapképzésének színtere, ennek keretében tartotta kutatás-módszertani óráját (az első évfolyam számára) Boa Krisztina hatodéves, magyar paleográfiai óráját (az első és második évfolyam számára) Arató György hatodéves hallgató. Az órák célja kettős: az első évfolyam egyetemi beilleszkedését szolgálja, és utánpótlást nevel a Magyar Herold munkacsoport forráskiadásai számára.

Registrator Collegiumtörténeti Kutatócsoport

A kutatócsoport tagjai ebben a félévben Arató György levéltáros betegsége miatt a levéltár rendezésében és áthelyezésében segédkeztek.

Művészettörténeti Önképzőkör

Heti vagy kétheti rendszerességgel gyűltek össze a műhely művészettörténet szakos hallgatói, és nagyobb vizsgák olvasmányait dolgozták fel közösen. Ezenkívül kiállításokra jártak, és *Pódiumbeszélgetések* címmel művészeket és művészettörténészeket hívtak meg a műhelybe. Kiemelkedik Szekeres-Ugron Villő és Mačković Anna fölkészültsége és igyekezete.

A műhely által benyújtott vagy jegyzett pályázatok

TÁMOP 4.2.2 Magyar Herold

2013 júniusáig a magyar igazgatás- és társadalomtörténet területéről öt jelentős forráscsoport kiadása kezdődött meg a műhelyben.

Közösségi munka, rendezvények

Március 15.

A Történész műhely szervezte meg 2012-ben is a megemlékezést (Locsmánda Dániel szónoklatával), és biztosítottuk a collegiumi fogadást a nagyklubban.

Június 1.

A Bethlen Gábor Alapítvány Teleki Pál emlékezete érdemérem-kiosztó ünnepségének szervezésében működött közre a műhely.

Június 4.

A műhely tagjai szervezőként működtek közre a Collegium trianoni megemlékezésében, ahol a műhely tagjai nagyszámban meg is jelentek, továbbá a második évfolyam az eseményhez kapcsolódóan rendezte meg a *IV. Károly emlékezete* című kiállítást.

Egyéb

Arató György műhelytitkár betegsége és akadályoztatása miatt a titkári teendőket kérésre ideiglenes jelleggel 2012. január és április között Simonkay Márton látta el. (Megbízására azért volt szükség, mert titkárt a műhely mindig szeptemberben választ.) A megbízott titkár munkáját kérésre két hatodéves, Boa Krisztina és Bojtos Anita segítette.

Pro Officio díj

Kivételes szorgalmáért és gondosságáért a műhely az évváró gyűlésen Simonkay Mártont Pro Officio díjjal jutalmazta. A Pro Officio díjat a műhelyvezető és a műhelytitkár alapította 2010-ben azon alapszakos műhelytagok jutalmazására, akik kiváló tanulmányi eredményeik mellett a Collegiumban és az egyetemen kiemelkedően képviselik a Történész műhely szellemiségét; a díj oklevéllel és 20 ezer Ft pénzjutalommal jár.

Az évváró műhelygyűlésen kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkájáért műhelyvezetői dicséretben részesült az első évfolyam: Biriszló Bence, Farkasvölgyi Noémi, Isó Gergely, Kovács Dóra, Mačković Anna, Pallagi Péter, Szabó Melinda, Szekeres-Ugron Villő. A műhelyvezetői dicsérettel a műhely tanár- és diáktagjai által gyarapított műhelypénztárból – az ideai tanévben – fejenként 3 ezer Ft-os könyvutalvány is jár.

**A műhelyvezető igazgatói dicséretre javasolja a következő
műhelytagokat**

Közösségi munkáért:

Arató György
Boa Krisztina
Bojtos Anita

Példamutató tanulmányi és szakmai munkáért:

Kapitány Adrienn
Kovácsik Antal
Locsmánci Dániel
Nagy János

Farkas Zoltán
műhelyvezető

A MIKA SÁNDOR EMLÉKÜLÉS PROGRAMJA 2012. MÁJUS 5.

13:30–15:25 Archaeologia

Toronyi Alexandra: A szövés-fonás régészeti emlékei

Novotnik Ádám: Néhány temetkezési szokás a Tolna-Mözs-Fehérvize-dűlői avar temetőben

Szekeres-Ugron Villó: A máriapócsi ikonostáz

Salamon Gáspár: A városligeti remete. Schulek Frigyes oktatói munkássága és a műtörténeti stúdiumok a m. kir. József Műegyetemen 1903–1913

Monori Laura: Perlrott Csaba Vilmos kecskeméti városképei

Orgován Kinga: Kiss József Költeményeinek 1897-es díszkiadásához készült illusztrációk – különös tekintettel Ferenczy Károly műveire

Őze Eszter: A balatonboglári Avantgárd Fesztivál és Gulyás Pál *Body Traces* című műve

15:35–17:00 Egyház és társadalom a polgárosodás előtti Európában

Ternovác Bálint: A szerémi káptalan hiteleshelyi tevékenysége 1353-ig

Locsmándi Dániel: Szent Adalbert életrajza

Virovecz Nándor: Fővesztés helyett főkapitányság – Balassa Menyhért menekülése és főkapitánysága, 1549–1552

Simonkay Márton: Búza vagy bárány? Bekerítések a kora újkori Angliában

Nagy János: Társadalmi konfliktusok Kiskunlacházán a 18–19. században – avagy van-e a jászkun redempciónak mikrotörténete?

17:15–17:45 Könyvbemutatók

Helytállás. A XII. Eötvös Konferencia történeti ülésének tanulmányai. Szerk.: László Gábor–Toronyi Alexandra

Memini initii. Válogatás az Eötvös Collegium Történész Műhelye hallgatóinak szakdolgozataiból (2008–2010). Szerk.: Boa Krisztina

17:50–19:00 Új- és jelenkori művelődéstörténet

Boa Krisztina: A Győri Királyi Jogakadémia hallgatói 1802–1825 között

Bozó Bence: Liszt Ferenc ifjúkori katolicizmusa

Kovácsik Antal: Közéleti és oktatáspolitikai kérdések egy dualizmuskori lap, az Állami Népoktatás hasábjain

Fodor János: Egy párbaj története – Bernády György második marosvásárhelyi polgármestersége

19:10–20:30   Collegium-történet

Birizsló Bence – Szabó Melinda: Mika Sándor (1859–1912)

Arató Anna: „Előretolt őrszem lettem” – Aurélien Sauvageot Eötvös collegiumi tevékenysége

Perényi Károly – Arató György: Még egy szó Janicsek Istvánról

Kovács Dóra: Az Eötvös Kollégium 1956-ban

Pál Zoltán: Az irodalomtörténészek és a hatalom. Az MTA Irodalomtörténeti Intézete „Sziklai Barna” jelentései alapján (1957–1964)

Cathedra Magistrorum

A 2011/2012-es tanév első félévének beszámolója

Állandó CM-kurzus címe: *Lehrerforschung. Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen*

A Cathedra Magistrorum vezetője: Feld-Knapp Ilona

A műhelymunka résztvevői:

Csóka Mária
Danczi Annamária
Deme Anna
Gaszó Barbara
Gersli Viktória
Gombos Nóra
Györki Tamás
Havasi Helga
Héra Kornélia
Iványi Rudolf
Jakus Enikő
Kovácsik Antal
Kránicz Eszter
Marsai Csaba
Melcher Zsanett
Melo Eszter
Miskei Réka
Németh Odette
Pammer Andrea
Perge Gabriella
Schiller Emese
Sziva Éva
Taczman Andrea
Treuer Nóra

A Cathedra Magistrorum 2011 szeptemberében kezdte meg második féléves munkáját. A Tanárakadémia kialakított koncepciójának megfelelően az őszi szemeszterben került sor az egyéni kutatómunkára és konzultációkra, az előző félév műhelymunkáinak kiértékelésére és dokumentálására, valamint a hallgatói publikációk előkészítésére.

Ebben a félévben a CM tagjai által végzendő kutatómunka előkészítése zajlott. Ekkorra már konkretizálódott a Tanárakadémia tervezett könyvsorozatának első kötete, amelyhez a műhelytagok elkezdték egyéni kutatásaikat. A hallgatók a tanárkutatást állították a középpontba, amely két fő téma köré csoportosult: a tanári motiváció és a tanári szakmai profil vizsgálata köré.

Az előkészítő fázisban a CM tagjai több találkozó alkalmával összeállították a vizsgálathoz szükséges kérdőívek és interjúk anyagát. Ezután különböző fővárosi és vidéki iskolákban idegennyelv-tanárokkal készítettek interjúkat, és vettek fel kérdőíveket. Az így kialakult korpusz a későbbi kutatások szerves részét képezi majd.

Ezzel a vizsgálattal kapcsolatosan 2011. december 9-én az Eötvös Collegiumban összegző műhelymunkára került sor *Berufsprofil von Fremdsprachenlehrern. Bestandsaufnahmen einer Lehrerforschung* címmel, Feldné Knapp Ilona, a CM szakmai vezetőjének irányításával. A nap első részében a tanárkutatást végző hallgatók beszámoltak az általuk elvégzett vizsgálatokról, illetve tapasztalataikról, és megbeszéltek a jövőbeni kutatásokra vonatkozó terveiket, célkitűzéseiket.

Abból kiindulva, hogy a tanárkutatásban első helyen a tanár személyisége és biográfiai tapasztalatai állnak, a CM tagjai és vezetője kötetlen beszélgetés keretében saját, a tanítással és tanársággal kapcsolatos személyes és szakmai élményeikről, benyomásaikról és tapasztalataikról meséltek. A délután folyamán az idegennyelv-tanár-képzés témáját állítottuk a középpontba.

A CM e féléves szakmai programjának részét képezték a műhelytagok által készített OTDK-dolgozatok, valamint a *Lehrerforschung* mottója alatt végzett kutatási tevékenység bemutatása. Ezek révén megismerhettünk a tanári pálya szempontjából releváns és újszerű szakdidaktikai témákat, és betekintést nyerhettünk egy tudományos dolgozat elkészítésének fázisaiba. Ezenkívül sor került a dolgozatok kiértékelésére és reflexiójára is.

A 2011-ben megrendezett Országos Tudományos Diákköri Konferencia Tanulás- és tanításmódszertani – tudástechnológiai szakmai szekciójában, Idegen és kisebbségi nyelvek pedagógiája tagozatában három CM-hallgató, Deme Anna, Iványi Rudolf és Sziva Éva mutatta be 2011. április 19-én tudományos dolgozatát. A következő munkák bemutatására került sor.

Deme Anna: *Landeskundevermittlung mittels interaktiver Tafel. Neue Perspektiven im schulischen DaF-Unterricht* (Országismeret-közvetítés az interaktív tábla segítségével. Az iskolai német mint idegennyelv oktatásának új perspektívái).

Iványi Rudolf: *Grammatikunterricht und Sprachkompetenz. Eine Untersuchung der Sprachkenntnisse von Germanistik-Studierenden im ersten Studienjahr* (Nyelvtanoktatás és nyelvi kompetencia. Elsőéves germanisztika szakos hallgatók nyelvi ismereteinek vizsgálata).

Sziva Éva: *Wortschatzarbeit im DaF-Unterricht. Eine Untersuchung von DaF-Lehrwerken mit besonderer Rücksicht auf die Änderungen bei der Wortschatzvermittlung* (Szókincsfejlesztés a német mint idegen nyelvi órán. Német mint idegen nyelvi tankönyvek vizsgálata, különös tekintettel a szó-kincsfejlesztés változásaira).

A hallgatók magas színvonalon adták elő munkáikat, és nagy sikereket értek el: Deme Anna első helyezést ért el, ezenkívül a legjobb technikai prezentációért járó különdíjban részesült, valamint publikálási lehetőséget kapott az Önkonet Kft. weboldalán, egyúttal elnyerte az Országos Tudományos Diákköri Tanács által odaítélt Pro Scientia aranyérmét is. Sziva Éva és Iványi Rudolf mind a ketten második helyezést értek el. Minden dolgozat szakmai konzulense Feld-Knapp Ilona tanárnő volt.

A 2011. december 9-ei szakmai rendezvény programja:

Berufsprofil von Fremdsprachenlehrern. Bestandsaufnahmen einer Lehrerforschung

Ort: Eötvös Collegium

Zeit: 9. Dezember 2011

Programm:

11.00–13.00	Lehrerforschung, Zwischenbilanz Berufsprofil im Spiegel eigener Erfahrungen
13.00–14.00	Mittagessen
14.00–16.00	Thesen zur Reform der universitären Fremdsprachenlehrausbildung Beispiel für das Curriculum einer zukünftigen Lehrerausbildung

Perge Gabriella

A 2011/2012-es tanév második félévének beszámolója

Állandó CM-kurzus címe: *Cathedra Magistrorum – Tanárkutatás III.*

A Cathedra Magistrorum vezetője: Feld-Knapp Ilona

A műhelymunka résztvevői:

Danczi Annamária
Frankó-Sóki Diána
Gersli Viktória
Gombos Nóra
Györki Tamás
Havasi Helga
Héra Kornélia
Kovácsik Antal
Kránicz Eszter
Marián Lívía
Marsai Csaba
Melcher Zsanett
Melo Eszter
Miskei Réka
Németh Odette
Perge Gabriella
Schiller Emese
Taczman Andrea
Treuer Nóra

A CM programjai:

2012. február 7.   Téma: Társadalmi többnyelvűség, nyelvi diagnosztizálás
Előadók: Prof. Dr. Inci Dirim, Dr. Marion Döll (Bécs)
Helyszín: Eötvös Collegium
2012. április 20.   Látogatás az Osztrák–Magyar Európa-iskolában
2012. május 11.   Könyvbemutató a budapesti Osztrák Intézetben
2012. július 12.   Kárpát-medencei nyári egyetem
Téma: többnyelvűség a humán-és társadalom-
tudományokban

A Cathedra Magistrorum – Tanárákadémia 2012 februárjában kezdte meg a harmadik féléves munkáját. A kialakított koncepciónak megfelelően a 2011. szeptember és 2012. február közötti időszak kutatással és a résztvevők publikációinak elkészítésével telt. Februárban kezdődött a második nagy tematikus egység, amelynek középpontjában a társadalmi többnyelvűség állt. Az első félév projektjeinek keretein belül megismert intézményes többnyelvűség után a hangsúly a többnyelvűség e másik formájára helyeződött, az előadások is ezen téma köré csoportosultak. Elsőként 2012. február 7-én Prof. Dr. Inci Dirim, a Bécsi Egyetem professzorasszonya tartott egy bevezető előadást *Gesellschaftliche Mehrsprachigkeit* címmel, amelyben rámutatott a többnyelvűség társadalomban betöltött funkciójára, kiemelve itt a migrációs háttérrel rendelkezők többnyelvű nyelvhasználatát.

Majd a témához kapcsolódva egy, a Bécsi Egyetem által szervezett konferenciáról számolt be Perge Gabriella *Paternalismus in der (sprachbezogenen) Erwachsenenbildung* címmel. A beszámoló a konferencia előadásairól referált, amelyek fő témája a migránsok társadalomban betöltött szerepe és a velük való paternalista bánásmód volt, neveléstudományi és nyelvtudományi megközelítésben.

Végül pedig Dr. Marion Döll, szintén a Bécsi Egyetem tanárnője tartott egy inputelőadást *Sprachstandsdiagnostik* címmel. Ennek keretében a CM hallgatóinak lehetőségük nyílt megismerni különböző módszereket és eljárásokat, amelyek segítségével az individuális nyelvi állapot mérhető és diagnosztizálható (ezeket konkrét példák alapján kipróbálhatták és elemezheték).

A féléves munka második egysége az Osztrák–Magyar Európa-iskolában tett látogatás volt, ahol az iskola munkájának, történetének, szellemiségének és fő tanítási elveinek megismerése után a műhelytagok óralátogatásokon vehettek részt, ahol megtapasztalhatták és megfigyelhették, hogyan zajlik a többnyelvűség osztálytermi keretek között, illetve hogyan kezelik ezt tudatosan az ott tanító nyelvtanárok. Ezenkívül egy személyes beszélgetés keretében a tanárok beszámoltak az általuk végzett munkáról, a kihívásokról, és arról, hogy mit jelent számukra a többnyelvűség a hétköznapi életben, a társadalomban, illetve az iskolában. Az itt látottak hozzájárultak ahhoz, hogy a némettanár szakos hallgatók a többnyelvűségről alkotott tanári tudásukat tovább differenciálják és alakítsák.

Ezenkívül a műhely tagjai részt vettek egy, a budapesti Österreichisches Kulturforumban rendezett könyvbemutatón, amely szintén a többnyelvűség jegyében zajlott, és egy német nyelvű előadás keretében megismerhettek két új,

a tankönyvpiacon már megjelent munkát. Ezáltal újabb szempontokat kaptak a tankönyvválasztáshoz, illetve későbbi tankönyvelemzésekhez is.

A Cathedra Magistrorum féléves munkája a Kárpát-medencei nyári egyetem 2012. július 10-i programjával zárult. Ezen a napon a határon túli hallgatók a többnyelvűség témájában hallgathatták meg Feld-Knapp Ilona tanárnő bevezető előadását, megismerve ezáltal a többnyelvűség definícióját, formáit, illetve az európai nyelvpolitikai helyzetet. Minthogy a hallgatóság szinte kivétel nélkül többnyelvű volt, kitöltöttek egy a saját nyelvtanulási és nyelvhasználati tapasztalataikra vonatkozó kérdőívet is. A nap egyik következő fontos témája volt a kommunikáció, definíciójának megjelenítése és modellálása magyar, angol és német nyelven Marián Livia és Perge Gabriella előadásában. Az előadók nagy hangsúlyt fektettek rá, hogy a több nyelvet végig megőrizzék, és rámutassanak a több nyelven történő nyelvhasználat előnyeire. A részt vevő hallgatók a kommunikáció általános bevezetője után megismerhették az idegen nyelvű nyelvhasználat néhány aspektusát, többek közt azt az utat, hogy hogyan lehet eljutni az alapvető kommunikációs kompetenciától a szövegkompetenciáig, illetve a nyelvhasználat ún. négymezős modelljét, amely leképezi ezt a fejlődést. Az előadók bevezették a *kommunikatív kompetencia*, a *diskurzuskompetencia* és az *interkulturális kompetencia* fogalmait, és igyekeztek bemutatni, hogy milyen szerepük van ezeknek a tudatos és reflektált nyelvhasználatban. Ezután pedig a nyelvhasználat két nagy területe: a szóbeliség és az írásbeliség került a középpontba. A szóbeli kommunikáció általános jellemzőin túl a résztvevők tipikus szóbeli szövegtípusok tulajdonságait gyűjtötték össze és mutatták be a jelenlévőknek. Az írásbeli tudatos nyelvhasználat témáját Kertes Patrícia mutatta be egy átfogó, tudományosan is megalapozott előadás keretében. Végül pedig a többnyelvűség jegyében a hallgatók angol, magyar és német nyelvű szövegeket olvastak ugyanazon témában, és a saját nyelvismeretük, a témával és a szövegtípussal kapcsolatos ismereteik segítségével megadott szempontok szerint elemezték a szövegeket, illetve fedeztek fel hasonlóságokat a nyelvek között. Az egész napos munka értékelő összefoglalóval zárult, amelyben a határon túli hallgatók leírták a többnyelvűséggel és kommunikációval kapcsolatban az előadások és a közös munka során szerzett tapasztalataikat.

A Cathedra Magistrorum a következő, őszi félévre szintén tudományos, kutató munkát tervez, amelyből további publikációk szülehetnek.

Perge Gabriella

NYELVTANULÁS

A 2011/12-es tanév őszi félévének rendszeres francia, német és olasz nyelvi kurzusai

Összeállította:
Sára Balázs

I. Francia nyelvi kurzusok (3 oktató, 6 csoport, 45 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 3 csoport, 28 tanuló)

Csoport	Francia 1/a	Francia 1/b	Francia 1/c
Szint	A1	A1	A1
Oktató	Vargyas Brigitta	Vargyas Brigitta	Arató Anna
Időpont	k. 17–18.30 cs. 19.00–20.30	k. 18.30–20.00 cs. 17.30–19.00	h. 16.15–17.45 sz. 17.00–18.30
Névsor	Benyó Krisztián Fehér Olívia Gaál Zoltán Kristóf Göndöcs Gabriella Gyöngyösi Megyer Hrozik Adél Markó Anita Szabó Adrienn Szilvási Viktória Varga Nóra	Bodó Kinga Sára Földvári Viktória Ivancevic Ádám Kovács Györgyi Kovács Lilla Sipos Anikó Szabó Luca Tamás Bence	Almás Zsófia Czifra Zsuzsanna Csejtei Dóra Ditzendy Orsolya Farkas Zsuzsanna Fazekas Boglárka Imeli Brigitta Lukács Tamás Mausz Zsófia Varju Kata
Tananyag	Jacky Girardet: <i>Le Nouvel Echo 1</i> (tankönyv, munkafüzet és hanganyag) + egyéb kiegészítő segédanyagok		

Egyéb francia kurzusok (2 oktató, 3 csoport, 17 tanuló)

Csoport	Francia 2	Francia 3	Francia 4
Szint	A2-B1	B1-B2	B2-C1
Oktató	Vargyas Brigitta / Nadine Boussuge	Nadine Boussuge	Nadine Boussuge
Időpont	k.16.00–17.30 cs. 8.00–9.30	k. 20.00–21.30 cs. 11.30–13.00	sz. 13.30–15.00 cs. 15.00–16.30
Névsor	Toronyi Alexa Bálint Zsuzsi Fricz Gergely Mesteri Éva Somogyvári Virág Peszlen Dóri Hamvai Kinga Nagy János Szabó Klaudia	Horváth Ágoston Miskei Réka Gábrriel Dóra Szabó Klaudia	Kaizer Eszter Rácz Borbála Szakáll Janina Szlamka Zsófia
Tananyag	<i>Echo 1</i> , 10–12. lecke; <i>La grammaire des premiers temps</i> feladatai		

II. Német nyelvi kurzusok (6 oktató, 7 csoport, 69 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 2 csoport, 23 tanuló)

Csoport	Német 1/a	Német 1/b
Szint	A1	A1
Oktató	Melcher Zsanett	Miskei Réka
Időpont	k. 20.30–22.00 sz. 20.30–22.00	cs. 18.30–20.00 p. 12.15–13.45
Névsor	Bartha Zsuzsanna Fink Eszter Frankl Nóra Hegedűs Dániel Illés Tamás Kapelner Zsolt Kiss Kata Dóra Molnár János (-) Muntág Vince Oláh János Szarka Alexandra Szilvay Máté Takács Dóra	Almády Bertalan Arató Anna Bocskay Zsófia Cseh Viktória Hevesi Krisztina Körmendy Judit Krausz Sarah Laura Kuklin Andrej Endre Laky Tibor Salamon Gáspár
Tananyag	<i>Themen Neu 1 (Kursbuch und Arbeitsbuch)</i> , 1–5. lecke + egyéb kiegészítő segédanyagok	

Egyéb német kurzusok (4 oktató, 5 csoport, 46 tanuló)

Csoport	Német 2	Német 3	Német 4
Szint	A2	A2-B1	B1-B2
Oktató	Kovácsik Antal	Németh Odette	Oszuszki Ágnes
Időpont	h. 19.45–21.15 cs. 20.00–21.30	k. 18.00–19.30 p. 12.00–13.30	h. 18.00–19.30 k. 13.30–15.00
Névsor	Bognár Zsófia Karginova Alana Vereb Viktor Fehér Péter Hamar Éva Horváth Gábor Kozár Gábor	Cegelyik Natália Erdei Anna Gévay Gábor Gyimesi Zoltán Réti Lőrinc (n.reg.) Szikora Patrícia Takács Dániel	Biri Beáta Blázsik Zoltán Böőr Katalin Kapitány Adrienn Lovass Edina Óze Eszter Mórász Balázs Simonkay Márton Takács Orsolya Tóth Edina
Tananyag	<i>Themen neu 1</i> (ismét-lés és összefoglalás) <i>Themen neu 2</i> , 1–2. lecke <i>Magnet Deutsch 1</i> , 11–17. fejezet		<i>Themen neu 3</i> + <i>EM neu</i> ill. Dreyer/ Schmitt: <i>Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik</i>

Csoport	Német 5 (két párhuzamos, változó összetételű csoportban)	
Szint	B2-C1	
Oktató	Sára Balázs	
Időpont	(a) h. 18.00–19.30, k. 16.00–17.30 (b) k. 18.00–19.30, sz. 18.30–20.00	
Névsor	Árvai Anett	Lakatos Bálint (al.)
	Boa Krisztina	Laki Balázs
	Bokányi Eszter	Locsmándi Dániel
	Czifra Zsuzsanna	Lukács Tamás
	Csáfordi Zsolt (al.)	Machó Zsófia
	Ditzendy Orsolya	Márkus Virág
	Fehér Eszter	Nagy János
	Garamszegi Balázs	Petykó Márton
	Ivanics Balázs	Segyevy Dániel
	Kádár Zsófia	Szegvári Zoltán
	Kocsis Teréz	Tala Nóra
Tananyag	<i>Das Oberstufenbuch</i> (3–4. fejezet) + a Goethe Intézet és az Osztrák Intézet C1-es típusú mintatesztjei	

III. Olasz nyelvi kurzusok

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 2 csoport, 20 tanuló)

Csoport	Olasz 1/a	Olasz 1/b
Szint	A1	A1
Oktató	Ludmann Ágnes	Lukács András
Időpont	h. 20.00–21.30 19.30–21.00	cs. sz. 17.30–19.00 sz. 19.00–20.30
Névsor	Biriszló Bence Bondici László Farkasvölgyi Noémi Hajdó András Isó Gergely Jankovich M. Éva Kovács Dóra Kovács Noémi Mackovic Anna Pallagi Péter Polgár Tibor Szabó Melinda Szekeres-Ugron Villő Szikora Patrícia	Balga Nóra Cséke Balázs Inzsöl Kata Oszuszi Ágnes Sebestyén Ádám Tóth Edina
Tananyag	<i>Nuovo Progetto Italiano 1/a</i> (bevezető és 1. lecke, illetve kiegészítő, saját tananyag)	<i>Nuovo Progetto Italiano 1/a</i> (bevezetés, 1–3. lecke)

I. Francia nyelvi kurzusok

Francia nyelvoktatás az Eötvös Collegiumban

A Collegium hagyományos franciás irányultsága ma is megmutatkozik abban, hogy partnereink között kiemelt helyen szerepel – az alapítók számára mintául szolgáló – párizsi École Normale Supérieure, illetve azok a magyarországi intézmények, amelyek a francia kultúra és nyelv ápolását tekintik küldetésüknek.

Tisztában vagyunk azonban azzal is, hogy az intézményközi együttműködési szerződések csupán keretet adnak ennek a tevékenységnek, mert a lényeg valójában az egyének, az oktatók és a hallgatók, egy adott intézmény és a megszólítható „közönség” szintjén történik. Ennek pedig alapvető feltétele a megfelelő nyelvtudás, ezért döntött a Collegium igazgatója úgy, hogy – felmenő rendszerben – bevezeti a Collegiumban a – legalább a diákok harmada számára – kötelező franciatanulást.

Bár a legtöbb collegista már a felvételi időpontjában is rendelkezik a diplomaszerezéshez szükséges nyelvvizsgával, fontosnak tartjuk, hogy a számukra ingyen hozzáférhető kurzusok lezárásaképpen objektív mérés történjen, tehát a BA-tanulmányok végéig alap-, illetve középfokú nyelvvizsgát szerezzenek.

Így az első évben 28 hallgató kezdte a francia nyelvtanulást a Collegiumban, három csoportban. (Két csoportot Vargyas Brigitta, a Sauvageot-műhely tanára, a harmadikat pedig Arató Anna, a műhely diákja tanította.) Bár az első félév tapasztalatai azt mutatják, hogy vannak diákok, akik azt a megnövekedett terhet, amelyet az újabb nyelv tanulásának kötelezettsége jelent, nem tudják vállalni, alapvetően azzal kell számolnunk, hogy jövőre – a „golyák” mellett – az idei kezdő nyelvtanulók folytatják tanulmányaikat, tehát mintegy megkétszereződik a kezdő, illetve haladó csoportok száma. Mivel a műhely más hallgatói is jelezték már, hogy szívesen részt vállalnának a tanítási feladatokban, az ezzel járó óratöbblet nem fog megoldhatatlan helyzetet jelenteni.

A tanító diákok számára ennek az lenne az előnye, hogy megfelelő szakmai támogatás mellett, biztonságot adó, erősen együttműködő közegben, saját egyetemista társaikat tanítva szerezhetik meg első tapasztalataikat tanári pályájukon. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy távlati céljaink közé tartozik, hogy a Collegiumban most indult Cathedra Magistrorum „Tanarakadémia” műhelyéhez kapcsolódóan szakmai támogatást és fejlődési lehetőséget biztosítsunk az elkötelezett, különösen is érdeklődő fiatal tanároknak.

A félév „újdonsága” tehát az volt, hogy az eddigi eggyel szemben most három csoportban kezdték a hallgatók a nyelvtanulást, a további nyelvi szintek tekintetében megtartottuk a szokásos struktúrát, tehát két középhasadót (A2–B1, illetve B1–B2) és egy haladó csoportot (B2–C1) indítottunk. A korábbi gyakorlatnak felelt meg az is, hogy a négy szintből a két haladóbb csoportot (B1–B2 és B2–C1) kizárólag az anyanyelvi lektor tanította, míg a középhasadót (A2–B1 szint) felváltva tanítottuk. Itt kell megemlítenem azt a sajnálatos tényt, hogy a Nadine Boussuge tanárnővel félév elején ígéretesen induló együttműködés nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket: a tanárnő viszonylag jól megtalálta a hangot azokkal, akik már jól ki tudták fejezni magukat franciául, de a kevésbé biztos tudású (illetve kevésbé magabiztos) hallgatókkal való találkozás komoly csalódást hozott számára, és nem tudta pedagógiai kihívásként újraértelmezni ezt a helyzetet. Ez a mély csalódottságérzet, illetve egyéb, diákok és munkatársak részéről elszenvedett vélt vagy valós sérelmek vezettek végül oda, hogy a tanárnő – két héttel a félév vége előtt – felmondott. Mivel ezt követően semmilyen módon nem lehetett vele kapcsolatot teremteni, sajnos a két, kizárólag általa tanított csoport munkájáról sem tudok érdemben beszámolni.

A tananyag

Francia 1 (A1 – kezdő csoportok):

Az *écho1* tankönyvből tanultunk, de nem túl szigorúan követve a könyvrírók által vázolt tanulási ütemet: egyrészt a tanulók kérésére, különböző szó- vagy írásbeli gyakorlatokkal egészítettük ki azt, másrészt pedig igyekeztünk úgy megközelíteni az egyes témákat, hogy – amennyire csak ez kezdő szinten lehetséges – egyfajta rendszer-szemlélet alakuljon ki a résztvevőkben, és ne kivételek kaotikus halmazaként éljék meg az új nyelvet.

Az első félévben a könyv első négy fejezetét dolgoztuk fel, ezek témái:

- bemutatkozás,
- a hallgatók képesek röviden beszélni a szabadidő eltöltésének különböző lehetőségeiről,
- képesek rövid meghívás megfogalmazására (szóban és írásban), illetve tudnak válaszolni arra, röviden indokolva az esetleges visszautasítást,
- kérdés, tagadás egyszerűbb esetei,
- a közeli jövőre vonatkozó tervek megfogalmazása (*futur proche*),
- időhatározók használata,
- melléknevek használata, illetve foglalkozásnevek különböző alakjai,
- módbeli segédigék alakjai és használata,

- passé composé (összetett múlt idő) képzése, használata,
- Franciaországgal és a franciákkal kapcsolatos alapvető ismeretek (a világ mely országaiban beszélnek franciául, mit jelent a frankofón identitás, kik élnek ma Franciaországban, melyek az ország főbb részei stb.).

Francia 2

Az *écho1* tankönyvet folytattuk a 10. leckétől a 12. leckét követő kiértékelésig, kiegészítve azt a *La grammaire des premiers temps* című feladatgyűjtemény megfelelő fejezeteivel (névmások, imparfait-passé composé különbsége, felszólítás különböző esetei, DE + infinitif, függő beszéd).

Heti egy alkalommal foglalkoztunk a tankönyvi témákkal, illetve beszéltük meg a *La grammaire...* feladatait; a csoport másik óráját Nadine Boussuge tartotta, és ezeken az alkalmakon a csoport aktuális eseményekhez kapcsolódó kisfilmeket, rövid híreket dolgozott fel a tanárnővel.

A tárgyalt témák:

- különböző stílusregiszterhez tartozó meghívások beazonosítása, illetve a megfelelő válaszok megfogalmazása,
- tanácsok megfogalmazása különböző élethelyzetekben, szóban és írásban,
- nehéz élethelyzetek, illetve egészség-betegség témájához kapcsolódó szókincs,
- saját magunk, illetve társaink jellemzése (tulajdonságok, képességek, megjelenés) családunk bemutatása országismeret: a mindennapi élet „szabályai”, alapvető „etikett” Franciaországban.

Francia 3 és 4

Mindkét csoportot anyanyelvi lektorunk, Nadine Boussuge tanárnő tanította az általa összeállított tananyag alapján.

Arató Anna: Beszámoló a francia kezdő nyelvóráról (1/C csoport)

Az óra általános jellemzői

Az órát a 2011/12. tanév őszi félévében tartottam Vargyas Brigitta tanárnő megbízásából, heti két alkalommal (hétfőn 16:15–17:45-ig és szerdán 17:00–18:30-ig). A csoport létszáma az október elején bekapcsolódó hallgatókkal együtt tíz fő volt. A tananyag összeállítása a Vargyas tanárnővel való előzetes egyeztetésnek megfelelően történt, a három kezdő kurzus tematikájának összehangolása

érdekében a vezérfonalat egységesen Jacky Girardet *Le Nouvel Echo* című tankönyve, a hozzátartozó munkafüzet és hanganyag alkotta. A tankönyv által előírt tananyagot saját belátásom szerint egyéb nyelvkönyvek, feladattárak alapján kiválogatott anyagrészekkel bővítettem ki a jobb megértés, a nyelvtani problémák teljesebb megvilágítása, a feldolgozott témakörök szélesebb körű ismerete és a szókincsfejlesztés érdekében.

A félév végére a tankönyv első egységének három fejezetét vettük át a vonatkozó munkafüzeti részekkel és hanganyaggal együtt, minthogy azonban nem mindig tartottam magam szigorúan a tankönyv felépítéséhez, olyan nyelvtani egységeket és témaköröket is áttekintettünk, amelyeket a tankönyv csak később dolgoz föl. A három fejezetből külön-külön témazáró dolgozatot írtam, emellett több kisebb órai vagy beadandó munkát osztályoztam le (nyelvtani feladatok, szókincsgyakorlatok, diktálási feladat).

Havonta egyszer, a félév során összesen három alkalommal (X. 10., XI. 14. és XII. 12.) Nadine Boussuge lektor vállalt órát.

II. Német nyelvi kurzusok

Német nyelvoktatás az Eötvös Collegiumban

Tény, hogy collegiumi német nyelvoktatásnak – a franciához hasonlóan – immár valóban évszázados hagyománya van, amelynek színvonalát és hatékonyságát lehetőségeinkhez mérten ma és a jövőben is igyekszünk fenntartani, illetve emelni. Az utóbbi hat évben gyakorlattá vált, hogy a collegiumi németes nyelvtanár által vezetett – magasabb szintű – két nyelvi kurzus mellett a bentlakó felsőbbéves német szakos collegisták vezetésével minden félévben legalább egy, optimális esetben több kurzust is indítunk kezdők és középhaladók számára.

A most lezárt félév e tekintetben abszolút áttörést jelent: a collegiumi kurzus kínálatban öt lelkes németes műhelytag kolléga bevonásával összesen hét német nyelvi kurzust tudtunk meghirdetni összesen négy nyelvi szinten. Kérdéses persze, hogy a következő két évben a németet kötelező nyelvként tanuló újonnan felvett collegisták számának fokozatos emelkedése nem bizonyul-e majd erőnket meghaladó feladatnak. Abban az esetben, ha a Feld-Knapp Ilona tanárnőnek, a Cathedra Magistrorum vezetőjének köszönhetően épp kiépülőben lévő osztrák kapcsolataink révén sikerül félévről félévre rendszeresen egy legalább heti 8–10 nyelvi, illetve szakmai órával megbízható lektort kapnunk, kilátásainkat elfogadhatónak ítélem. További lehetőség volna egyes kisebb

csoportok összevonása, de ez a jelenlegi csoportlétszámokat (főleg a két kezdő csoportét, lásd alább) tekintve túl nagy létszámú csoportokat eredményezne.

Meggyőződésem mindazonáltal, hogy az első, „kísérleti” félév próbatételeinek messze az elvárásokon (az elvárhatón) túl sikerült megfeleltünk, amelyben az öt diáknyelvoktatónak mindenképpen oroszlánrésze volt. Külön említést és elismerést érdemel, hogy mind az öt kolléga (Miskei Réka, Melcher Zsanett, Oszuszi Ágnes, Németh Odette és Kovácsik Antal) önként vállalta csoportjainak vezetését a tanév tavaszi félévében is.

Az alábbiakban az egyes kurzusok vezetőinek véleményezése, a kurzusok rövid ismertetése olvasható.

Német 1 – Melcher Zsanett: Német nyelv kezdőknek (A1-es szint)

Az általam tanított csoport 13 főből áll, ebből nyolc fő elsőéves a Collegiumban. A csoport nyelvi szintjét tekintve eléggé vegyes, mivel az alapoktól kezdtük el a tanulást, de voltak, akik már általános iskolában vagy a középiskola első éveibe tanultak németül, nyelvtudásuk azonban még jóval az alapfok alatt van. Ez a szintbeli különbség egy kis nehézséget okozott, így próbáltam többnyire olyan feladatokat összeállítani, amelyek mind a kezdők, mind pedig a kissé haladóbbak számára is megfelelőek voltak.

A tankönyvünk és munkafüzetünk a *Themen neu* első kötete volt, amelynek első öt fejezetét vettük át. A tananyag a következő volt: alanyeset, tárgyeset, szórend, összetett mondatok; bemutatkozás, helyismeret, levélírás stb. A tankönyv mellett számos kiegészítő anyagot is használtam, mivel sokszor úgy éreztem, hogy mind a nyelvtani részek, mind pedig a kommunikációhoz tartozó részek eléggé rendszertelenek a könyvben (a részeseset pl. megjelenik a könyvben, de nem tárgyalják tematikusan), vagyis szórendi feladatokat, levélpéldákat, vonzatos igéket, visszaható igéket stb. A hallgatók szinte minden órán kaptak plusz feladatokat, amelyekért egy-egy ötöst kaphattak. Számomra nagy meglepetés volt, hogy sokan éltek ezzel a lehetőséggel, és egyértelműen érzékelhető volt a nyelv tanulásához való pozitív hozzáállásuk is.

Főleg a félév elején némi nehézséget okozott a hiányzások kordában tartása, ezt később személyes beszélgetések formájában igyekeztem kiküszöbölni, illetve megoldani.

Német 2 – Miskei Réka: Német nyelv kezdőknek (A1-es szint)

Témák

1. *Erste Kontakte* (köszönés, bemutatkozás, telefonálás, számok 100-ig, foglalkozások, származás)
2. *Gegenstände in Haus und Haushalt* (használati tárgyak, konyha leírása, számok 100 felett)
3. *Essen und trinken* (étkezési szokások bemutatása, rendelés és fizetés étteremben, bevásárlás)
4. *Freizeit* (találkozó megbeszélése, időbeosztás, üdvözlőlap)
5. *Wohnen* (lakás bemutatása, berendezési tárgyak, bútorok)

Nyelvtan

- jelen idejű igeragozás, kijelentő mondat, kérdés
- névelők, tagadás, birtokos névmás
- tárgyeset, tőhangváltós igék (pl. *nehmen*), módbeli segédigék I: *möchten*
- elváló igekötős igék, módbeli segédigék II: *können, müssen, dürfen*
- mutató névmás, határozatlan névmás, helyhatározók

Értékelés

Összességében nagyon pozitív képet tudtam kialakítani a csoportról, messze-menőkig partnerek tudtunk lenni a tanítás-tanulás folyamataiban. A félév során sikerült viszonylag gyors tempót tartani, így sikerült feldolgozni a tervezett anyagot, és jutott idő az egyes nyelvtani részek külön gyakorlására, illetve nyelvfejlesztő játékok kipróbálására is. Fontosnak tartom kiemelni a csoport magas motivációs szintjét, amely szintén hozzájárult a megfelelő haladáshoz.

Német 3 – Kovácsik Antal: Német nyelv újrakezdőknek (A2-es szint)

A *Themen Neu 2* című tankönyv alapján terveztem meg a félévet. Mivel azonban a diákok nyelvi szintje különböző volt, az első másfél hónapban átvettünk néhány fontosabb nyelvtani részt, amelyeket a választott tankönyv már tudottnak feltételezett: névelőragozás, személyes névmás esetei, kétféle múlt idő, általános alany, *kein, keine, kein* tagadószó, elöljárószók és esetvonzataik. Így egyrészt lehetővé vált a *Themen Neu* első leckéjében tárgyalt melléknévragozás rendszerének könnyebb megértése, másrészt pedig a csoport nyelvileg gyengébb tagjai felzárkózhattak a jobbakhoz.

A fennmaradó két hónapban a tankönyv első két leckéjét tudtuk átvenni. Ezek mellett folyamatosan tanultuk meg a 80 legfontosabb erős ige alakjait, a múlt idő témaköréhez kapcsolódva. A leckék témái a következők voltak: külső és belső

emberi tulajdonságok, személyiség (1. lecke); iskola, egyetem (2. lecke). A nyelvtani részt a melléknévragozás mellett a módbeli segédigék, a sorszámnevek, a dátumozás és a különböző szórenddel álló kötőszavak csoportjai tették ki.

A csoport legtöbb tagja motivált volt, ketten azonban csak azért vették fel az órát, mert elsőévesként kötelező volt nyelvet tanulniuk. Ez olykor érezhető feszültséget is eredményezett az órákon. Ezt egyrészt különböző tankönyvön kívüli érdekességek bevitelével igyekeztem csökkenteni (pl. újsághírek, viccek, dalszövegek), másrészt pedig próbáltam rugalmas követelményrendszert támasztani. Nehéz volt ugyanis például egy informatikusnak elfogadható érveket mondani arra nézve, hogy felsőfokú angoltudása mellett miért tanuljon németet a szorgalmi időszakban, elvonva ezzel az időt és energiát az egyetemi tárgyaitól. Ilyen esetekben olyan pluszfeladatokat (leggyakrabban fordítást) adtam fel nekik, amelyeket még karácsonyig beadhattak. Emellett persze ők is megírták a zh-kat évközben, és meglátásom szerint azokra idejükhöz és kiinduló nyelvi szintjükhöz képest tisztességesen fel is készültek. Ami az ötöshöz még hiányzott, azt a pluszfeladatok precíz megoldásával behozták.

Poszítívum volt, hogy a nyelvtant általában könnyen és hamar megértették az órán, a szövegeket érdeklődve olvasták, a félév vége felé a szóbeli feladatokat is egyre nagyobb lelkesedéssel oldották meg, és a házi feladatokat óráról órára megcsinálták. Számos pozitív visszajelzést kaptam tőlük később a németórák egészét illetően, úgyhogy összességében nekem is jó élményeim vannak az e félévi némettanítással kapcsolatban.

Német 4 – Németh Odette: Német nyelv középfeladónak (A2/B1-es szint)

Témák: lakásberendezés, vendéglátás, szabadidő, sport, főzés, munkahely, iskola

Főbb nyelvtani anyagrészek: előljárószók tárgy- és részesesettel, Perfekt, melléknévragozás

A csoportba a fent felsorolt collegisták jártak. Teljesítményük általában kiemelkedően jó volt, bár ebben némi ingadozást a félév leterheltebb szakaszaiban észre lehetett venni. A csoport dinamikája a tanítási és tanulási folyamat számára kifejezetten kedvező volt, diákjaim egytől egyig motiválva voltak a német nyelv elsajátításában. Óráimon rendszeresen felkészülten jelentek meg, a rendszeres számonkéréseknek mindig sikeresen, legtöbbször pedig kiemelkedően jól megfeleltek. (Ezen főképp a hetente íratott szódolgozatokat értem, amelyek átlaga jellemzően 5,0 volt, százalékban kifejezve pedig 85–90%-os teljesítményt nyújtottak, de nem elhanyagolható, hogy a „témazáró” dolgozatokra is jól felkészültek.)

Házi feladatot ritkán adtam, hiszen jómagam is tudom, hogy nehéz az egyetemi és a collegiumi órákra felkészülni, a szorgalmi időszakban ez nagy leterheltséget jelent. A megoldásunk erre az volt (hogy az órán kívüli gyakorlás se maradhasson el), hogy a vizsgaidőszakban le kellett adniuk a munkafüzetüket, benne a kitöltött feladatsorokkal. Ezt mindenki egytől egyig becsületesen megcsinálta, a munkák most a kijavításra várnak. A csoporttal való együttműködésünket összességében hatékonynak ítélem.

Német 5 – Oszuszki Ágnes: Német nyelv középfeladónak (B1/B2-es szint)

A csoport a *Themen neu 3* című tankönyvből haladt, amelynek előnyei közé tartozik, hogy a nyelvtani anyag elsajátítása mellett a szókincs bővítésére is hangsúlyt fektet, hátránya viszont, hogy még a régi helyesírási szabályok szerint íródott, emiatt külön odafigyelést igényeltek az ismeretlen szavak, valamint szövegek. Nyelvtani anyagok közül ebben a félévben foglalkoztunk a melléknévek ragozásával, a szenvedő igealakkal, a feltételes móddal, a melléknévképzéssel, valamint a mondatannal. A jobb elsajátítás érdekében nemcsak a tankönyvben található feladatokat oldottunk meg, hanem más forrásokból is merítettem (például *EM neu* és Dreyer Schmitt: *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*). Voltak feladatok, amelyeket otthon kellett megoldaniuk a kurzuson részt vevőknek. Szókincsfejlesztésre is próbáltam hangsúlyt fektetni. A csoport nagysága miatt nem volt rá lehetőség, hogy az órákon mindenki egyforma arányban tudjon németül hozzászólni a témákhoz. Ezt úgy próbáltam megoldani, hogy mindenkinek tartania kellett egy tetszőleges témáról kiselőadást. Ezalatt a csoport többi tagjai új szavakat tanulhattak, érdekességeket tudhattak meg, például hallhattunk a baszkok helyzetéről, a csokoládé eredetéről, a Fradi történetéről stb. Német nyelvű újságokból közösen fordítottunk közepes nehézségű cikkeket. A kurzuson részt vevők olvasás céljából német nyelvű regényeket kaptak, amelyekkel az volt a feladatuk, hogy próbáljanak szótárt vezetni, hogy ez által is bővítsék a szókincsüket. Különböző témákban próbáltunk vitát folytatni kisebb csoportokban. Pihenésképp Scrabble szójátékot játszottunk, amelynek tétje néha egy-egy német apróság volt. December elején a csoport egy része közösen Bécsbe utazott. Itt kicsit kipróbálhatták magukat és német nyelvtudásukat.

A félévet véleményem szerint eredményesen zártuk, bátran mondhatom, hogy a csoport hozzáállása kimondotán pozitív volt, és csak remélni merem, hogy ez az atmoszféra a következő félévben is megmarad.

Német 6 és 7 – Sára Balázs: Német nyelv haladóknak (C1-es szint)

Az idén újdonságnak számító, kísérleti jelleggel indított, a felsőfokú általános nyelvvizsgára felkészítő kurzus praktikus okokból két-két, párhuzamosan tartott óra keretében folyt (a hallgatók így az adott héten állandóan vagy alkalmanként is két időpontból választhattak), a résztvevők fenti listáját így nem bontottam fel két külön csoportra. Az egyes órákon változó összetételben átlagosan 6–8 fő vett részt, ezt véleményem szerint nem szabad túl szigorúan tekintenünk, ha figyelembe vesszük, hogy a listán szereplő 22 főből többen öt éve látogatnak collegumi német nyelvórát, és tudomásom szerint legalább négyőjük már rendelkezik német C1-es nyelvvizsgával. A csoport szinte minden tagját több éve tanítom, nyelvi szintjük többségében megközelíti vagy meg is haladja a felsőfokú szintet.

Az órákon a hangsúly elsősorban a szókincsbővítésen és a felsőfokú nyelvvizsga feladatainak leginkább megfelelő vizsgastratégiák elemzésén és gyakorlásán van. A feladatok nagy részét szóbeli pármunkában oldjuk meg, igyekezve biztosítani ezzel a rendszeres és intenzív beszédgyakorlást, ezen a téren általában (nem anyanyelvi közegben) a legtöbb deficit mutatkozik a nyelvtanulóknál.

A tanév tavaszi félévében eddigi felméréseim szerint 12–14 csoporttag szándékozik felsőfokú nyelvvizsga-bizonyítványt szerezni. A nyelvvizsgatípust nem írjuk (nem írhatjuk) elő, de stratégiai megfontolásokból jómagam elsősorban az Österreich Institut és a Goethe-Institut ÖSD-, illetve Goethe-Zertifikat-vizsgáit javaslom a hallgatóknak.

A diákok elszántságát – és némiképp talán a kurzus közvetlen hasznát – egyértelműen mutatja, hogy két hallgató (Csáfordi Zsolt és Nagy János) már az őszi félévben sikeres felsőfokú nyelvvizsgát tett.

III. Olasz nyelvi kurzusok

Olasz 1 – Ludmann Ágnes: Olasz nyelv kezdőknek (A1)

Nyelvtan és témák:

- ábécé
- kapcsolatfenntartó, ismerkedéshez szükséges kérdések, kifejezések
- a főnevek neme, végződéseik, rendhagyó főnevek, egyes szám és többes szám, határozott és határozatlan névelők
- tőszámnevek és sorszámnevek, idő meghatározása
- melléknevek típusai, példák (önmagunk és társaink leírása külső és belső tulajdonságok alapján, nemzetiség)
- jelen idejű igék ragozása, rendhagyó jelen idejű igék, prepozíciókkal
- bevezetés a visszaható igékbe és a birtokos névmásba
- kérdőszavak
- olasz kulturális témák szövegértésben való felhasználása, alapvető információk Olaszországról, régiók
- olasz töltelékiszavak, kifejezések, italianismi
- személyes ízlés kifejezésére alkalmazható mondatok, fokozás (*szeretem, imádom, utálok, lúdbőrzik a hátam* stb.)

Számonkérés: dolgozat formájában (3 témazáró, 2 röpdolgozat)

Összességében nagyon eredményes félévet tudhatunk magunk mögött, akkor is, ha az olasz nyelvtan témáiból a könyv szerint nem sokat haladtunk előre. A kiegészítő, általam készített tananyagok alapján sok mindennel megismerkedtek a hallgatók, akik lelkesen és nyitottan közelednek az olasz nyelv rejtelsei felé. Sokan az egyetem és a saját műhelyük együttes látogatásával eléggé le voltak terhelve, maximálisan igyekeztek helyt állni a nyelvórákon is, és rendszeresen készülni, megírni a házi feladatokat is, így az eddig megszerzett tudásuk – ahogyan a dolgozatok eredményén és a félévi jegyeken is látszik – biztos alapokon nyugszik.

A következő félévben is legalább ennyire, ha nem eredményesebben szeretnék együttműködni a hallgatókkal, és továbbra is segíteni őket az olasz nyelv elsajátításában.

Olasz 1 – Lukács András: Olasz nyelv kezdőknek (A1)

Témák: köszönés, bemutatkozás, szabadidő, lakberendezés, tömegközlekedés, levélírás, telefonálás.

Nyelvtan: kiejtés, főnevek és melléknevek egyeztetése, határozott és határozatlan névelők, személyes névmások alanyesete, birtokos névmás, prepozíciók, fő- és segédigék ragozása jelen időben, néhány rendhagyó ige jelen időben.

Véleményezés: az esti órákban ugyan gyakran lehetett érezni a fáradtságot a hallgatókon, de motiválhatók voltak, készültek az órákra, érdeklődve tanultak, lelkesen vettek részt a párbeszédekben, szituációs gyakorlatokban, tehát öröm volt velük dolgozni.

A 2011/12-es tanév tavaszi félévének rendszeres francia, német és olasz nyelvi kurzusai

I. Francia nyelvi kurzusok (3 oktató, 6 csoport, 39 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 3 csoport, 22 tanuló)

Csoport	Francia 2/a	Francia 2/b	Francia 2/c
Szint	A1	A1	A1
Oktató	Arató Anna	Vargyas Brigitta	Vargyas Brigitta
Időpont	h. 16.15–17.45 sz. 16.45–18.15	k. 18.30–20.00 cs. 17.30–19.00	k. 17.00–18.30 cs. 19.00–20.30
Névsor	Almás Zsófia Anikó Benyó Krisztián Csejtei Dóra Fazekas Boglárka Imeli Brigitta Markó Anita Mausz Zsófia Rédey János Gergely Ditzendy Orsolya	Fehér Olívia Gaál Zoltán Kristóf Sipos Anikó Szabó Adrienn Szabó Luca Tamás Bence	Földvári Viktória Göndöcs Gabriella Kovács Györgyi Szevári Zoltán Szilvási Viktória Varga Nóra Lukács Tamás
Tananyag	Girardet: <i>Le Nouvel Echo 1</i> (tankönyv, munkafüzet és hanganyag), 4–7. lecke + egyéb kiegészítő segédanyagok		

Egyéb francia kurzusok (2 oktató, 3 csoport, 17 tanuló)

Csoport	Francia 3	Francia 4	Francia 5
Szint	A2-B1	B1	B2
Oktató	Vargyas Brigitta	Camille Breton	Camille Breton
Időpont	k.16.00–17.30 8.00–9.30	p. k. 19.00–20.30 cs. 19.00–20.30	k. 16.00–17.30 cs. 16.00–17.30
Névsor	Bálint Zsuzsa Fricz Gergely Horváth Ágoston Mesteri Éva Margit Mihálykó Ágnes Németh Alexandra Szabó Klaudia Toronyi Alexandra Varju Andrea Kata	Dékány Zsuzsanna Gaál Mónika Gábrriel Dóra Kassai Gyöngyi Miskei Réka	Antonovich Szandra Cseh Viktória Szlamka Zsófia
Tananyag	<i>écho 1</i>		

II. Német nyelvi kurzusok (6 oktató, 7 csoport, 59 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 2 csoport, 23 tanuló)

Csoport	Német 2/a	Német 2/b
Szint	A1	A1
Oktató	Melcher Zsanett	Miskei Réka
Időpont	k. 20.00–21.30 sz. 20.00–21.30	sz. 16.00–17.30 p. 12.00–13.30
Névsor	Bartha Zsuzsanna Danyluk Tamás Fink Eszter Illés Tamás Molnár János Muntág Vince Oláh János Szilvay Máté Széll Melinda Takács Dóra + Nem regisztrált: Bodnár József Hegedűs Dániel Horváth Dénes Kapelner Zsolt	Almády Bertalan Arató Anna Bocskay Zsófia Cseh Viktória Hevesi Krisztina Körmendy Judit Krausz Sarah Laura Laky Tibor Salamon Gáspár + Nem jelent meg / leadta: Kiss Kata Dóra Kuklin Andrej Endre Frankl Nóra Hapák József Szarka Alexandra
Tananyag	<i>Themen neu 1, 6–9. lecke + segédanyagok</i>	

Egyéb német kurzusok (4 oktató, 5 csoport, 36 tanuló)

Csoport	Német 3	Német 4	Német 5
Szint	A2	A2-B1	B1-B2
Oktató	Kovácsik Antal	Németh Odette	Oszuszi Ágnes
Időpont	h. 20.00–21.00 cs. 19.30–21.30	cs. 18.00–19.30 p. 10.30–12.00	sz. 12.00–12.45, 14.15–15.00, cs. 19.30–21.00
Névsor	Fehér Péter Horváth Gábor Karginova Alana Kozár Gábor Vereb Viktor Cora Ildikó Jankó Zsuzsanna Milotai Zoltán	Cegelynik Natália Gévay Gábor Gyimesi Zoltán Réti Lőrinc Szikora Patrícia Takács Dániel	Blázsik Zoltán Böör Katalin Kapitány Adrienn Simonkay Márton Takács Orsolya Tóth Edina Ágnes
Tananyag	<i>Themen neu 2</i> + saját anyagok	<i>Magnet Deutsch,</i> 18–21. l. + saját anyagok	<i>EM Neu, Deutsche</i> <i>Welle</i> + saját anyagok
Csoport	Német 6		
Szint	B2-C1		
Oktató	Sára Balázs		
Időpont	(a) k. 18.45–20.15 – (b) k. 18.15–19.45, sz. 18.15–19.45		
Névsor	Bokányi Eszter Csáfordi Zsolt Ditzendy Orsolya Garamszegi Balázs Ivanics Balázs Kádár Zsófia Kocsis Teréz Lakatos Bálint	Locsmáncsi Dániel Lukács Tamás Machó Zsófia Márkus Virág Petykó Márton Segyevy Dániel Szegevári Zoltán Tala Nóra	
Tananyag	Buscha: <i>Das Oberstufenbuch</i> , Österreich Institut C1-es típusú mintatesztjei, saját összeállítású mintatesztek		

III. Olasz nyelvi kurzusok (3 oktató, 4 csoport, 32 tanuló)

A felmenő rendszer kurzusai (2 oktató, 2 csoport, 18 tanuló)

Csoport	Olasz 2/a	Olasz 2/b
Szint	A1	A1
Oktató	Ludmann Ágnes	Lukács András
Időpont	h. 19.30–21.00 cs. 20.00–21.30	sz. 17.30–19.00 sz. 19.30–21.00
Névsor	Birizsló Bence Bondici László Farkasvölgyi Noémi Hajdó András Isó Gergely Jankovich M. Éva Koltai Márton Kovács Dóra Kovács Noémi Mackovic Anna Pallagi Péter Polgár Tibor Szabó Melinda Szekeres-Ugron Villő Szikora Patrícia	Cséke Balázs Oszuszi Ágnes Sebestyén Ádám
Tananyag	Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano 1/a</i> Chiuchiú/ Minciarelli/ Silvestrini: <i>In italiano</i>	Marin/Magnelli: <i>Nuovo Progetto Italiano</i> (1–2. félév: bev. + 1–7. lecke)

Egyéb olasz nyelvi kurzusok (2 oktató, 2 csoport, 14 tanuló)

Csoport	Olasz 3	Olasz 4
Szint	B1-B2	B2-C1
Oktató	Michelangelo Falco/ Ludmann Ágnes	Michelangelo Falco
Időpont	h. 18.00–19.30 cs. 18.00–19.30	h. 20.00–21.30 cs. 20.00–21.30
Névsor	Bacsadi Zsófia Kollár Tamás Locsmáncsi Dániel Lovász Lilla Miklé György Sárai Zoltán Skoda Péter Széll Zsófia	Csejtei Dóra Hegyi Brigitta Lovász Lilla Kerber Balázs Pálóczy Emese Szabó Luca
Tananyag	Consonno/Bailini: <i>I verbi italiani</i> ; Fried/Kenyeres: <i>Situazioni. Olasz nyelvi beszédhelyzetek</i> ; Bertoni/ Nocchi: <i>Le parole italiane</i>	Bertoni/Nocchi: <i>Le parole italiane</i> + kiegészítő segédanyagok

I. Francia nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Arató Anna: Francia nyelv kezdőknek (2/a csoport, A1-es szint)

A szeminárium az előző félévi nyelvi alapozó kurzus folytatása, tematikáját pedig az *écho1* nyelvkönyv, illetve az oktató által adott feladatokat adták.

A kurzust a félév elején kilenc hallgató vette föl, ebből hárman elsőévesek, a kötelező nyelvtanulás elsősorban rájuk érvényes. Általános benyomásom, hogy ők veszik a legkomolyabban az órán való részételt és a feladatok elvégzését, de összességében szinte mindannyiuk részvételével elégedett vagyok. Az előző félévhez hasonlóan úgy látom, az órára bejárók közül mindnyájan lehetőségként élik meg a nyelvtanulást, különösen öröm, hogy a felsőbbéves és végzős hallgatókat kifejezetten motiválnak látom évvégi-szakzárási teendőik ellenére. A leckék szóanyagából általában mindenki rendszeresen felkészül, ugyanígy a dolgozatokra, kisebb órai fordításokra, diktálásokra is.

Az anyaggal közepes tempóban haladunk, a félév végéig négy leckét sikerül átvennünk. Félévkor többen jelezték, hogy még több gyakorlófeladatra volna szükségük, így a nyelvtani anyagrészeknél ebben a félévben jóval többet időzünk, a jelentősebb témákkal (igeidők, névmások) folyamatosan, több órára visszamenőleg foglalkozunk ismétlő feladatok formájában. Az előzetes tervek szerint jövőre a többségük folytatni szeretné a nyelvtanulást, úgy látom, a kilenc hallgatóból kb. 7 emberre számíthatunk.

Vargyas Brigitta: Francia nyelv kezdőknek (2/b és 2/c csoport, A1-es szint)

A szeminárium az előző félévi nyelvi alapozó kurzus folytatása, tematikáját pedig az *écho1* nyelvkönyv, illetve az oktató által adott feladatok adták. A csoporttal a második félév végéig az *écho1* könyv 4–7. leckéjét tekintettük át. A hallgatók a könyvhöz tartozó munkafüzet feladatain kívül az általam összeállított feladatlapokkal gyakorolhattak, illetve rendszeresen nyújtottak be rövidebb önálló írásbeli munkákat a tankönyvi, illetve egyéb órán felmerülő témákhoz kapcsolódóan.

Az a tapasztalatom, hogy azok a hallgatók, akik rendszeresen részt vettek az órákon, sokkal motiváltabbak voltak az otthoni tanulásra is, és jó látni, hallani, hogy velük már két félév nyelvtanulás után mennyi mindenről tudunk elbeszélgetni.

Egyéb francia nyelvi kurzusok

Vargyas Brigitta: Francia 3 (2011/12-es kezdő csoport folytatása)

A szeminárium az előző tanévi nyelvi alapozó kurzus folytatása. A pénteki órák tematikáját az *écho1* nyelvkönyv, illetve az oktató által adott feladatokat adták, míg a keddi, lektori óra a szóbeli kommunikációt segítő feladatok, illetve a francia aktualitáshoz kapcsolódó témákra épült.

Nagyon nagy öröm volt ezzel a csoporttal dolgozni, mert igazán hatékony munkával telt ez a félév is (befejeztük az *écho1*-et), és közben láthattam, hogy azok, akik tavaly kezdték a francia nyelv tanulását két év rendszeres munkájával valóban olyan stabil tudás birtokába jutottak, hogy most nyugodt szívvel küldhetem őket a lektor által tartott, illetve a nyelvvizsgára felkészítő órákra.

Az órák tematikájának felépítésekor különösen fontosnak találtam, hogy a félév végéig mindazon nyelvtani alapokat áttekintsük, amelyek a középfokú nyelvvizsgáláshoz elengedhetetlenek (és éppen ezért talán szerencsésebb, hogyha szakirányú képzettséggel és tanítási tapasztalattal rendelkező, nem anyanyelvi tanártól hallanak róla először).

A kora reggeli órakezés ellenére alig voltak hiányzók az órákon, – a hallgatók kérésére – még munkaszüneti pénteken is találkoztunk, és (komoly munka mellett) tényleg nagyon jó légkörben teltek az órák.

A tavalyi kezdők mellett többen jártak olyan hallgatók is a csoportba, akik már harmadik éve tanulják a nyelvet. Bízom benne, hogy az elmúlt két félév hozzásegítette őket ahhoz, hogy elmélyítsék tudásukat, és jövőre már valóban vállalják azt, hogy a lektori órákat látogatják.

Camille Breton: Francia 4-5

Az óra anyagát, amelynek célja a francia intézeti DELF B1 nyelvvizsgára való felkészülés volt, a lektor állította össze.

II. Német nyelv

A tavaszi félévben a collegiumi kurzuskínálatban az oktatóként már ősszel is aktív öt lelkes németes műhelytag kolléga bevonásával öt nyelvi szinten összesen hét német nyelvi kurzust tudtunk meghirdetni (mind az öt kolléga – Miskei Réka, Melcher Zsanett, Oszuszi Ágnes, Németh Odette és Kovácsik Antal – önként vállalta csoportjainak a vezetését a tanév tavaszi félévében is. Az oktatók összbenyomása pozitívnak mondható. Az alábbiakban az egyes kurzusok vezetőinek véleményezése, a kurzusok rövid ismertetése olvasható.

Rendszeres felmenő képzés

Német 2 **Melcher Zsanett: Német nyelv kezdőknek (2/a csoport, A1-es szint)**
Miskei Réka: Német nyelv kezdőknek (2/b csoport, A1-es szint)

Melcher Zsanett és Miskei Réka rendszeres kezdő csoportjaiban a grammatika állt a tanítás középpontjában, de ezt minkét oktató saját anyagokkal is kiegészítette. A grammatika mellett főleg a szóbeli kommunikációt gyakorolták (pl. dialógusok, képleírás, állásfoglalás stb. formájában). Az oktatók benyomása szerint sokkal lassabban haladtak, mint az első félévben: az anyag bonyolódott, több volt a hiányzás, és a diákoknak kevesebb idejük volt rendszeresen készülni (cserébe többletfeladatokat vállaltak). Az oktatók a csoportok munkájával összességében meg voltak elégedve.

Egyéb német nyelvi kurzusok

Német 3 – **Kovácsik Antal: Német nyelv újrakezdőknek (A2-es szint)**

A szemeszter folyamán a *Themen neu 2* című tankönyv 3., 4., 5. és 6. leckéjét vettük át. Véleményem szerint a könyvben jól használható szövegek, feladatok és egyéb kiindulási anyagok vannak, annak ellenére, hogy a kiadvány már közel húszéves. Mindenesetre, ha továbbra is ez alapján folya a némettanítás a Collegiumban, érdemes volna a mindenkori kurzusvezető feladatának megkönnyítésére a kapcsolódó tanári kézikönyvet is beszerezni.

A részben a tankönyv anyagához kapcsolódó, részben pedig továbbgondolt és átalakított szituációs gyakorlatok meglátásom szerint igen jól beváltak az órák folyamán. A csoport tagjai gyakran bizonyultak kreatívnak, és az oldott légkör is jól támogatta a szóbeli megnyilvánulásokat. Motivációval idén nem volt gond, a csoport egy részét már jól ismerem, és érzésem szerint az órai feladatokat összeszokottan végeztük el.

Negatívumként említeném, hogy különböző ünnepek és szünetek (húsvéti szünet, pünkösdhétfő, május elseje körüli hosszú hétvége) vagy egyéb események (pl. collegiumi közgyűlés) miatt elég sok óra elmaradt. Ráadásul néhányan még ezen felül is viszonylag sokat hiányoztak, ketten az órák alig kétharmadán vettek csak részt. Ők különböző írásbeli feladatokkal kompenzálták ezt a lemaradást, hasonlóan azokhoz, akik évközben a három zh-n kevésbé jó eredményeket értek el. A kiszabott feladatokat így mindenki teljesítette.

Német 4 – Németh Odette: Német nyelv középfeladónak (A2/B1-es szint)

A félévben a csoport a tankönyvben nem sokat haladt, konkrétan a 21-es leckéig jutott el. Ez az előző félév után 4–5 leckényi haladást jelent. A félév elején ugyanis az országismeretre helyeződött a hangsúly (Bécs, Berlin, Budapest), valamint ismételték a nyelvtant, szókincset fejlesztettek. A félév közepén vették a könyv leckéit, majd közkívánatra a félév végén már csak nyelvtanoztak (szenvédő szerkezet, feltételes mód, *zu*+Infinitiv). A csoport írt záródolgozatokat, és az utolsó órán „az elmaradhatatlan Ampelmannos jégkockával kísért limonádé mellett” (N.O.) megírták az idei középszintű érettségi nyelvtani részét (külön felkészülés nélkül 4-es, 5-ös szintre). A csoport munkamorálja kifejezetten jó volt, a vizsgaidőszakban is szerettek volna órát, így tartottunk is négyet. A visszajelzések szerint élvezték a félévet, és érezték a fejlődést.

Német 5 – Oszuszkai Ágnes: Német nyelv középfeladónak (B1/B2-es szint)

A tavaszi félévben a B2-es német csoport az *EM Neu* tankönyvből haladt. A középfokú nyelvvizsgálóhoz szükséges fontosabb nyelvtani témák ismétlését tűzték ki célul. A melléknévragozással indították a félévet, majd jött az igeidők megfelelő használata, a vonzatos igék, a Konjunktiv, valamint az összetett mondat szórendje. A nyelvtani témák mellett próbálták a szókincsré, valamint a beszédre, szövegértésre is nagy hangsúlyt fektetni. Ebben a tankönyv mellett segítségükre volt a *Deutsche Welle* oldala, ahol aktuális témákról lehet rövid szövegeket hallani. A tankönyv segítségével olyan témákról beszélgettek, mint az idegen nyelvek fontossága, az érzelmek, barátság, szerelem, vásárlói társadalom és annak veszélyei, valamint érintették a jövő témakörét is. A diákok ebben a félévben magabiztosabban mondták el németül a véleményüket, kisebb-nagyobb nyelvtani hibákat ejtve, de a fejlődés mindenképpen észrevehető volt. Ehhez alighanem hozzájárult az is, hogy a csoport ebben a félévben kisebb létszámmal működött.

Német 6 – Sára Balázs: Német nyelv haladóknak (C1-es szint)

Az idén újdonságnak számító, kísérleti jelleggel indított, a felsőfokú általános nyelvvizsgára felkészítő kurzus praktikus okokból ismét két-két, párhuzamosan tartott óra keretében folyt (a hallgatók így az adott héten állandóan vagy alkalmanként is két időpontból választhattak), a résztvevők fenti listáját most sem bontottam fel két külön csoportra. Az egyes órákon változó összetételben átlagosan 6–8 fő vett részt, amit véleményem szerint nem szabad túl szigorúan tekintenünk, ha figyelembe vesszük, hogy a listán szereplő 22 főből többen öt éve látogatnak collegumi német nyelvórát, és többen már rendelkeznek C1-es nyelvvizsgával. A csoport szinte minden tagját több éve tanítom, nyelvi szintjük többségében megközelíti vagy meg is haladja a felsőfokú szintet.

Az órákon a hangsúly elsősorban a szókincs bővítésén és a felsőfokú nyelvvizsga feladatainak leginkább megfelelő vizsgastratégiák elemzésén és gyakorlásán van. A feladatok nagy részét szóbeli pármunkában oldjuk meg, igyekezve biztosítani ezzel a rendszeres és intenzív beszédgyakorlást, amely téren általában (nem anyanyelvi közegben) a legtöbb deficit mutatkozik a nyelvtanulóknál.

A tanév tavaszi félévében eddigi felméréseim szerint 12–14 csoporttag szándékozik felsőfokú nyelvvizsga-bizonyítványt szerezni. A nyelvvizsgatípust nem írjuk (nem írhatjuk) elő, de stratégiai megfontolásokból jómagam elsősorban az Österreich Institut és a Goethe-Institut ÖSD-, illetve Goethe-Zertifikat-vizsgáit javaslom a hallgatóknak.

A diákok elszántságát – és némiképp talán a kurzus közvetlen hasznát – egyértelműen mutatja, hogy két hallgató (Csáfordi Zsolt és Nagy János) már az őszi félévben sikeres felsőfokú nyelvvizsgát tettek, a nyári vizsgaidőszakban pedig három hallgatónk (Kádár Zsófia, Machó Zsófia és Kocsis Teréz) szerzett C1-es ÖSD-nyelvvizsga-bizonyítványt.

A kurzust terveink szerint állandó jelleggel minden félévben (így a következőben is) meghirdetjük. Külön említést érdemel az e félévben valódi kuriózumnak számító, a Vanessa Elwitschger osztrák lektornőnk vezette, haladó nyelvtanulók számára meghirdetett osztrák országismereti kurzus (*Österreichische Betrachtungen*), amelynek óráin átlagban 8–10 hallgató vett részt (ETR-ben négyen regisztráltak és szereztek érdemjegyet).

III. Olasz nyelv

Rendszeres felmenő képzés

Olasz 2 – Ludmann Ágnes: Olasz nyelv kezdőknek (2/a csoport, A1-es szint)

Tananyag: Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano 1*
 (jelen idő: rendhagyó ragozású igék tudatosítása, alkalmazása; modális igék; helyhatározó és időhatározó szavak; birtokos névmások; összetett múlt idő, segédigék használata, visszaható igék különlegessége; szókincs: emberi test, lakás, idő, szabadidő, bár, italok)
 Chiuchiú/Minciarelli/Silvestrini: *In italiano*
 (a Progetto leckéi alapján elsajátított ismeretek elmélyítése az adott leckék és gyakorlatok segítségével)

Ebben a félévben nemcsak az előző félévi tudásanyag megerősítésén volt a hangsúly, hanem a további építkezésen is: a hallgatók elsajátították a múlt idő egyik alakját, a hely-és időhatározószókat, tematikusan bővítették szókincsüket, hangzó anyagok segítségével pedig speciálisan fejleszthették szövegértési képességüket. Ezen túl írott szöveg alkotására ösztönző feladatokkal alkalmazhatták a megtanult terminológiát és szabályokat.

Az órákon mind a helyes beszédre, mind az írásra igyekeztem hangsúlyt fektetni, ezen túl a hallgatóktól folyamatosan kértem számon a már elsajátított ismereteket, 3 témazáró dolgozat és 2 véletlenszerű röpdolgozat formájában, valamint írott fogalmazások segítségével.

A következő félévben a hallgatók megismerkedhetnek a jövő idővel és a 2. típusú múlt idővel, a tárgyas és a részes névmásokkal, valamint tovább bővítik szókincsüket, és fejlesztik írott valamint olvasott szövegértési képességeiket.

Olasz 2 – Lukács András: Olasz nyelv kezdőknek (2/b csoport, A1-es szint)

Tananyag: Marin/Magnelli: *Nuovo Progetto Italiano* (1-2. félév: bev. + 1–7. lecke)–Nyelvtan: kiejtés, főnevek és mellénevek egyeztetése, határozott és határozatlan névelők, személyes névmások alanyesete, birtokos névmás, prepozíciók, fő- és segédigék ragozása jelen, jövő és két múlt időben
 Témák: köszönés, bemutatkozás, szabadidő, lakberendezés, tömegközlekedés, levélírás, telefonálás, bevásárlás, étkezés

Véleményezés: nyilvánvaló, hogy a hatékonyság szempontjából nem kedvező a tömbösítés, de ráérhetőségben csak a szerda este volt a közös nevező a hallgatókkal. Az esti órákban ugyan gyakran lehetett érezni a fáradtságot a hallgatókon, de motiválhatók voltak, készültek az órákra, érdeklődve tanultak, lelkesen vettek részt a párbeszédekben, szituációs gyakorlatokban, tehát öröm volt velük dolgozni.

Egyéb olasz nyelvi kurzusok

Olasz 3 – Michelangelo Falco / Ludmann Ágnes: Olasz nyelv 3

Tananyag: Consonno/Bailini: *I verbi italiani* (jelen idő; múlt idők (passato prossimo, imperfetto, igeidőegyeztetés); jövő idő a jelenben és a múltban; felszólító mód, felszólító mód névmásokkal való használata; feltételes mód; kötőmód mindegyik alakja, alkalmazásuk; feltételes mondatok különféle típusai; névmások fajtái, összetett névmások; visszaható igék; általános alany
Fried–Kenyeres: *Situazioni. Olasz nyelvi beszédhelyzetek*
Bertoni/Nocchi: *Le parole italiane*

A kurzuson Michelangelo Falco anyanyelvi lektor és Ludmann Ágnes tanítottak. A kurzus résztvevői Enzo Negrin előző félévben működő lektorcsoportjának tagjai különböző tudásszintről indultak, ez részben kiegyensúlyozódott, másrésztől viszont számos különbség megmaradt. A kurzus során, amíg Michelangelo Falco a szókincs bővítésére és a hallgatók írott és olvasott szövegértésének fejlesztésére összpontosított, addig Ludmann Ágnes a nyelvtani problémákra, főként az igeidők megfelelő használatára hívta fel a figyelmet, valamint élő nyelvi szituációkban gyakoroltatta a megszerzett ismereteket. Ehhez eszközként szolgáltak olasz nyelvi szövegek, kiegészítendő feladatok, adott témájú, vezetett fogalmazások elkészítése, szituációk feldolgozása megadott kifejezéstár és kerettörténet alapján.

A hallgatók, habár nem egy szintről indultak, sokat fejlődtek a félév során, és mind írott, mind beszélt nyelvi tudásuk pontosabbá, kifejezőbbé vált.

A következő félévben az eddig problémás nyelvtani kérdések gyakorlása lenne a fő szempont, az esetleg még ismeretlen problémák elsajátításával. A kurzus célja a hallgatók felkészítése a középfokú komplex nyelvvizsgára, hogy maximum a 2012/2013. tanév végére minden hallgató képes legyen teljesíteni ezt a kihívást.

Olasz 4 – Michelangelo Falco: Olasz gyakorlatok

A kurzus célja a hallgatók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének javítása, szókincsük bővítése, finomítása volt. Ehhez eszközül különféle tematikus feladatsor és élő olasz nyelvi anyagok, újságcikkek, filmek szolgáltak (*Matrimonio all'italiana*, *Il sorpasso*). Ezen túl számos leckét feldolgozott a csoport Bertoni/ Nocchi: *Le parole italiane* című kötetéből is. Számonkérés írott fogalmazások útján történt.

Természettudósok

SENIORI BESZÁMOLÓK

2011/2012. I. félév

Berkes Lajos

Heidelbergi doktori tanulmányaim az utóbbi félévben is várakozásaimnak megfelelően haladtak. Az egyetem szellemi pezsgése és sokszínűsége számos lehetőséget adott kapcsolatok építésére és eredményes szakmai együttműködések kibontakoztatására. A kiváló könyvtárak biztosította kutatási lehetőségeknek köszönhetően pedig disszertációmmal is jó ütemben haladtam. Tágabb doktori témámon belül (Falusi közigazgatás a késő antik Egyiptomban) elsősorban a falunagy (*meizón*), valamint az ezzel az eddigi kutatásban gyakran összemossott birtokigazgató (*meizoteros*) tisztségével foglalkoztam. A vizsgálat legfontosabb eredménye a két tisztségviselő egyértelmű megkülönböztetése volt, de emellett sikerült szerepüket a késő antik, illetve kora és (a *meizoteros* esetében) középbizánci intézmény-, társadalom-, és gazdaságtörténet tágabb összefüggéseiben is jobban megvilágítanom. A két tisztségviselő szétválasztásával számos dokumentumpapirusz értelmezéséhez is adalékokkal szolgálhattam. A *meizoteros* kapcsán fontos eredménynek tartom, hogy a görög terminust egyértelműen azonosítani tudtam a jól ismert nyugati *maior domusszal*. Ezzel párhuzamosan továbbra is tanulmányozhattam a papiruszgyűjtemény anyagát, jelenleg is több dokumentum kiadásán dolgozom.

A disszertációmmal való munka mellett egyetemi órákat is látogattam: befejeztem az egyetemi koptkurzust, illetve egy kopt szövegolvasást, valamint részt vettem a papirologiai gyakorlatokon is. Emellett jeles eredménnyel végeztem el egy, az egyetem nyelvi lektorátusa által szervezett angol nyelvtanfolyamot. A félév folyamán több konferencián is részt vettem, valamint néhány kisebb közleményem is megjelent: ezeket tételesen a beszámoló végére illesztettem. A papirologiai intézetben tartott két workshopon (Papirologiai adatbázisok; Átoktáblák), a trieri német papirologusnapokon, illetve a heidelbergi egyetem és a CEU hamarosan induló együttműködésében (lásd lent) is részt vehettem, illetve részt fogok venni. Az egyetem doktori irodájától nyert utazási támogatás segítségével március végén előadással veszek majd részt az ötödik arab papirologia kongresszuson Tuniszban. Említésre méltó még, hogy a nyáron

a Heidelbergben rendezendő kopt papirologiai nyári egyetemen mint előadó és mint diák is lehetőséget kaptam a részvételre.

A Collegiummal és a hazai tudományos élettel is igyekeztem továbbra is kapcsolatokat fenntartani. A Collegium segítségével az őszi prágai úton alkalmam nyílt – a collegiumi munkacsoport tagjaként – a helyi papiruszgyűjtemény anyagát eredetiben is tanulmányoznom. Emellett májusban két hazai konferencián is részt fogok venni: a piliscsabai ókortudományi konferencián, valamint a Szegeden rendezendő „A Kárpát-medence, a magyarság és Bizánc” című rendezvényen.

A fentiek fényében tisztelettel kérem bejáró seniori státuszom meghosszabbítását.

Előadások

2011. május 26. *Die Ungarn bei Niketas Choniates* (Ungarn und Byzanz, Budapest)

2011. június 23. *Change and continuity in the village administration of Byzantine and Early Islamic Egypt: the case of village headmen* (Shifting Frontiers IX: Shifting Political Frontiers in Late Antiquity, Penn State University, State College, PA)

2011. július 7. *Meizon und meizoteros: Zwei Aatsträgem im Spannungsfeld des Übergangs von byzantinischer zu arabischer Herrschaft. Terminologische und historische Überlegungen.* (Ägypten und sein Umfeld in der Spatantike. Vom Regierungsantritt Diokletians 284/285 bis zur arabischen Eroberung des Vorderen Orients um 635-646, Münster)

2011. szeptember 29. *Meizon and Meizoteros: Terminological Problems in Late Antiquity.* ('Informai discussion' az *International Seminar on Unpublished Papyri in the Egyptian Museum* résztvevőivel a szemináriumsorozat heidelbergi ülésén)

Publikációk

5122. Loan of Money. In: Amin Benaissa et al. (ed.), *The Oxyrhynchus Papyri* Vol. LXXVII London 2011, 134–136. (P.Oxy. LXXVII 5122)

Magyarok Nikétas Chóniátésnál. *Antik Tanulmányok* 55 (2011) 49–69. (=Ungarn bei Niketas Choniates. (Közlésre elfogadva, *Acta Ant. Hung.*)

Korr. Tyche 690-700 [Tíz megjegyzés dokumentum papiruszokhoz]. *Tyche* 26 (2011) 205–207. (Megjelenés alatt)

(Khaled, Younes-szal): A Trilingual Scribe from Abbasid Egypt? A Note on CPR XXII 17. (Közlésre elfogadva: *Archiv für Papyrusforschung*)

Projektek

Trans-European Diasporas: Migration, Minorities, and Diasporic Experience in East/Central Europe and the Eastern Mediterranean 500-1800 (<http://www.uni-heidelberg.de/transculturality/transeuropeandiasporas.html>)

Dósa Katalin

I'm currently in my second year of the Environment and Resources doctoral program in the Nelson Institute of Environmental Studies, at the University of Wisconsin-Madison, with Dr. Paul Zedler, Chair of the Environment and Resources Program, as my advisor.

My academic performance continued to be excellent throughout Fall 2011, when I completed 8 credits worth of coursework, all with straight As. My GPA currently is 3.889 on a 4-point scale. I produced two major papers during this semester, titled Facilitating multi-party eliminate negotiations - how can we speed up the process while maintaining decision quality? and Integration of construal level theory into green consumerism.

Besides classwork, I continued to teach, I was a teaching assistant for the Biology Core Curriculum again, an honors biology program for undergraduate students, sophomores and juniors. I taught discussions and laboratories in Ecology, Genetics and Evolution, with Prof. Janet Batzli as my supervisor. I was nominated a Teaching Assistant Fellow, which is an honorary award for excellent teaching assistants, 3 are awarded each semester. Apart from the grant accompanying the title, I also had the responsibility to participate in the training of new teaching assistants.

In order to expose a wider audience to the Hungarian culture, I participated at an international multicultural fair again, where besides promotional materials about Hungarian cuisine, language and history, I have taught Hungarian folk dances.

I will continue to strive for the best achievable performance both in terms of academic life and being an ambassador of Hungary and the Eotvos Collegium. I will also gladly assist future colleagues visiting Beloit in spring semesters. In the future, I hope to hold seminars at the Collegium, presumably an intensive course in English, as soon as I can make arrangements with Róbert Győri.

Fazekas Péter

1. Szakmai tevékenység

Doktori kutatásaim első évében benzol és klórbenzol termikus, rádiófrekvenciás plazmában történő lebontásával foglalkoztam. A kísérletek végzése során kiderült, hogy a felhasznált, kis teljesítményű plazma nem szabályozható megfelelő pontossággal, sem teljesítményben, sem a modellanyagok beadagolási körülményeiben. A 2011/2012-es tanév őszi félévében ezért áttértünk egy másik készülék használatára. A Tekna cég által gyártott 30 kW teljesítményű plazmagenerátor és a hozzácsatolt saválló acél reaktor a rendszerhez tartozó pneumatikus folyadékadagolóval nagy pontossággal teszi lehetővé a kívánt kísérleti körülmények megvalósítását.

A kísérletek megtervezéséhez a STATISTICA programcsomagot használtam fel, amelynek használatát ősssel sajátítottam el. Segítségével faktoriális kísérleti tervet készítettem, amely az n változóval leírható kísérleti térben megfelelő mintavételi pontok megállapításával csökkenti az elvégezendő kísérletek számát. Esetemben a változók a plazmagenerátor teljesítménye, a modellanyag beadagolási sebessége és a reakcióhoz hozzáadott oxigén részaránya voltak. A kísérletek során optikai emissziós spektrométerrel vizsgáltam a plazma által kibocsátott ultraviola és látható fényű sugárzást. A kapott spektrumokból meghatároztam a reaktorban uralkodó hőmérsékletet, és egyes jelenlévő kisebb molekulákat is. A reaktor falára rakódó kormot összegyűjtöttem. Ezek toluolban történő extrakciója és a kapott oldatok gázkromatográfia-tömegspektrometriás vizsgálata folyamatban van. A reaktorból távozó véggázok analizését folyékony nitrogénes csapda felhasználásával tömegspektrometriával végzem.

A következő félév során a kísérletek pontos kiértékelése után azok modellezésével fogok foglalkozni, valamint új, még kiválasztás alatt lévő modellanyagokat fogok felhasználni.

2. Publikációs tevékenység

A *Journal of Materials Chemistry*ben (S,Ogg-es impaktfaktor) elbírálás alatt van a következő publikáció:

A. Saini, L. Kótai, I. E. Sajó, M. Szilágyi, K. Lázár, Z. May, P. Fazekas, V. Sharma, K. K. Banerji: Solid phase sulphatizing roasting of scarcely reactive ZnFe₂O₄

spinel. A convenient way for recovery of zinc with iron(II) and iron(III) sulphates.

3. Oktatási tevékenység

Az őszi félévben *Ember és környezet viszonya: Diamond olvasósze­minárium 2.* címmel tartottam kurzust a Collegiumban. Tizenöt­en jártak az órára négy műhelyből (Földrajz-földtudomány, Biológia-kémia, Matematika-fizika, Történelem), tizen az alapképzésből, négyen a mesterképzésből és egy hallgató a doktori képzésből képviseltette magát. Heti kilencven percben elemeztük Jared Diamond *Háborúk, járványok, technikák* című művének egyes fejezeteit. A feladott fejezetekről óra előtti elemzéseket kértem a hallgatóktól, majd a félév végén legalább hat oldal terjedelmű esszé megírása alapján osztályoztam teljesítményüket.

A következő félévben Sági Tamással, a Collegium korábbi seniorával közösen tartunk szemináriumot a kortárs földtani kutatásokról. Az óra keretein belül recens, angol nyelvű, referált folyóiratokban megjelent cik­keket fogunk elemezni a hallgatókkal, akik a jegyüket egy, az oktatók által személyre szabottan kijelölt cikksokor feldolgozása és órai prezentálása alapján fogják megkapni.

4. Témavezetés

Bódis Eszter, másodéves környezettudomány MSc-s hallgató konzulense vagyok, aki „Klórbenzol lebontása termikus plazmában” címmel írja szakdolgozatát dr. Szépvölgyi János témavezetése mellett.

Garai Imre

A 2011/2012-es tanév őszi félévnek nagyobb részét a XI. Országos Neveléstudományi Konferencia lebonyolítására való felkészülés tette ki, ugyanis a konferencia szervezésének jogát doktori témavezetőm, Prof. Dr. Németh András nyerte el, aki a Pedagógiatörténeti Tanszék valamennyi tanárát és a doktori iskola számos tagját, köztük engem is bevont a szervezési munkálatokba.

A konferencia a legnagyobb tudományos eseménynek számít a hazai neveléstudományban, így a résztvevők száma általában meglehetősen magas. Az idei konferenciára közel 400 fő regisztráltatta magát. Feladataim többsége főleg a résztvevők absztraktjainak egységesítésében és korrektúrázásában, valamint az absztraktkötet összeállításában merültek ki. Mindemellett a háromnapos konferencián (2011. november 3–5.) különböző szervezési feladatokban kellett a konferencia titkárának, dr. Hegedűs Juditnak a rendelkezésére állnom.

A konferencia szervezésének munkálatai közben 2011. október 6–8. között részt vettem Németh András professzor meghívására Egerben egy nemzetközi szimpóziumon, ahol a közép- és kelet-európai tanárképzés történetiségét, az európai tanárképzési modelleket mutatták be a bolgár, német, osztrák, szlovák, szlovén, olasz és magyar résztvevők. A konferencia eredményeképp 2012 májusára egy tanulmánykötet fog megjelenni, amelynek magyar nyelvű változatába a XI. ONK alkalmával prezentált, az Eötvös Collegiumba 1895–1950 között felvett collegisták személyi anyagának elemzése is be fog kerülni. Ez utóbbi előadás összeállítása és statisztikai elemzése a fentebbi kötet szerkesztési munkálatokkal együtt jelentékeny energiákat kötött le a félév első felében.

Így a doktori témám kutatása 2011 novemberéig a fenti okokból kifolyólag megtorpant. A kutatásokat a konferenciát követően tudtam folytatni jelentős előrelépést téve. Meglehetősen nagy levéltári anyagot sikerült feldolgoznom köszönhetően annak, hogy a levéltárba Horváth László igazgató úr szabad bejárást biztosított számomra. Még 2011 nyarán sikerült a felvettek személyi anyagának feldolgozását befejezmem (2011. május 30-án a feldolgozás a 11. dob. 12. dossz. 33. csomónál tartott, 2011 augusztusának közepére értem el a 23. dob. 25. dossz. 70. cs. Zsuppán Antal részt. Kimutatásaim szerint 1950-ig összesen 1205 collegistát vettek fel az intézménybe.) Ugyancsak nyáron kezdtem el a fel

nem vettek személyi anyagának feldolgozását abból a célból, hogy a felvettek mellett kiváló statisztikai kontrollcsoportot jelenthetnek, így megállapításaim érvényességét erősíthetik. 2011 augusztusának közepéig 223 főt sikerült rögzíteni (24. dob. 26. dossz. 1. cs., 25. dob. 30. dossz. 11. cs.) Az elutasítottak csoportját 2011 decemberében sikerült teljesen feldolgozni (25. dob. 30. dossz. 11. cs., 33. dob. 49. dossz. 58. cs. Összesen 1325 elutasított hallgatónak maradt fenn személyi anyaga, további 368 személynek mindössze csak a nevét tudjuk, személyi anyaguk nincs. Jellemző módon e csoportból 348 személy esik az 1895–1910 közötti időszakra, amely igen árulkodó adat a Collegium korai történetének forrásadottságaira vonatkozóan.

2012 januárjában áttekinttem a Collegiumban vendégeskedett külföldi hallgatók személyi anyagait (34. dob. 50. dossz.–35. dob. 52. dossz., összesen 140 fő), az alapítványi ösztöndíjakra vonatkozó iratanyagokat (36. dob. 54. dossz.–36. dob. 55. dossz.), valamint a belföldi és a külföldi tanulmányi kirándulásokról készített beszámolókat (36. dob. 55. dossz., 36. dob. 57. dossz.). A kutatás jelenlegi szakaszában a Collegium előljáróira vonatkozó forrásokat tekintem át: Bartoniek Géza (38. dob. 63. dossz., 39. dob. 64b. dossz.), Gombocz Zoltán (39. dob. 66. dossz., 40. dob. 67. dossz.) anyagai már feldolgozásra kerültek, Szabó Miklós anyagát azonban még nem sikerült teljesen áttekintennem. A jövőben Keresztury Dezső, Lutter Tibor, illetve a Collegium egyéb tanárainak anyagain túl, a tanári jelentéseket, illetve az intézmény külföldi kapcsolatait kell még áttekintennem, hogy a kutatást lezárhassam a collegiumi levéltárban. Erre becsléseim szerint 2012 májusára kerülhet sor. Ezt követően szeretném még a Collegiumra vonatkozó anyagokat áttekinteni a Magyar Országos Levéltárban, hogy az intézmény és a VKM közötti kapcsolatokat teljes egészében feltárhassam. Ha ezeket a forrásokat sikerül feldolgozni, akkor a személyi anyagok rendszerezését követően elkezdődhetnek a disszertáció megírásának munkálatai.

A félév folyamán óraadóként is részt vettem a Pedagógia-történeti Tanszék munkájában: TANB-103/5-ös, illetve TANB-103/6-os kódokkal Pedagógiai problémátörténeti gyakorlatokat vezettem. A doktori iskolában két tanegységet vettem fel: NEVD-P04/25-ös kód alatt Németh András által meghirdetett Pedagógia-történeti antropológia, illetve NEVD-P04/20-as kóddal Mikonya György tanár úr által vezetett A neveléstörténet klasszikusai-pedagógiai klaszikusok című kurzusokat teljesítetem jeles eredménnyel.

A félév során ezen kívül igyekeztem részt venni az Eötvös Collegium Történelem műhelyének, valamint a Registrator kutatócsoportjának valamennyi rendezvényén.

Kádár Zsófia

2011 szeptemberében öt év óta folyamatos collegiumi tagságom után bejáró seniori státust kaptam. Egyidejűleg megkezdtem tanulmányaimat az ELTE BTK Történelemtudományok Doktori Iskolájában, a kora újkori magyar történelem doktori program ösztöndíjas doktoranduszaként.

Seniorátusom első évében emellett graduális hallgató is maradtam, az új, osztott képzési rendnek köszönhetően ugyanis egyéves csúszással, idén fejezem be második mesterszakomat, a levéltár szakot (közép- és koraújkori-történeti szakirányon). Ennek a felemás helyzetnek köszönhetően az elmúlt félévben graduális hallgatóként, levéltár szakon látogattam több órát. Itt tanulmányaimat az eddigi évekhez hasonlóan jó eredménnyel zártam (40 kreditet teljesítettem 4,86-os átlaggal). Ebben a félévben végeztem el a szakon előírt levéltári gyakorlatokat is, egy hétig Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltárában dolgoztam Dominkovits Péter igazgató vezetésével, összesen 15 munkanapot pedig a Magyar Országos Levéltár I. osztályán töltöttem H. Németh István fősztályvezető felügyelete alatt.

A doktori képzés részeként két szemináriumon vettem részt (G. Etényi Nóra, illetve Kalmár János kurzusain), illetve a PhD-hallgatóktól elvárt tudományos tevékenységet is folytattam (összesen 30 kreditet szereztem, 5-ös átlaggal). Az I. Tóth Zoltán egyetemi önképzőkör és a Collegium Történész műhelye által közösen szervezett Paletta – I. Koraújkori-történeti Tudományos Diákkonferencián *Polgárok és páterek. A soproni jezsuita kollégiumalapítás sajátosságai* címmel tartottam előadást. A tavaly megvédett történelem szakos szakdolgozatom legfontosabb eredményeit egy kétrészes tanulmány formájában írtam meg, amelynek első része a Soproni Szemle 2011. évi 4. számában jelent meg. (A második rész megjelenés alatt áll a 2012. évi 1. számban.) Emellett szintén leadtam az ELTE reneszánsz és barokk doktori programja által szervezett Mű és Szerző konferencián nyáron elhangzott előadásom tanulmányt átdolgozott, bővített változatát (*Hogyan dolgozott egy 17. századi jezsuita történetíró? Dobronoki György Leveleskönyve és a soproni historia domus [1636–1639]*). A doktori témámhoz kötődő tudományos eseményeket is figyelemmel kísértem; részt vettem egy jezsuita rendtörténeti konferencián, az arról írott beszámolómban pedig a rendtartomány újságijában meg is jelent (*Beszámoló a jezsuiták nagyszombati letelepedésének 450. évfordulója alkalmából rendezett*

emlékülésről [2011. október 7., Párbeszéd Háza]. In: Provinciánk Hírei, 2011. november, 12–13.). Péterfi Bence volt collegista kérésére egy egyetemi tanulmánykötet szerkesztésében is részt vállaltam, amely januárban jelent meg (*Micae mediaevales. Tanulmányok a középkori Magyarországról és Európáról*. Szerk.: Kádár Zsófia, Mikó Gábor, Péterfi Bence, Vadas András. Budapest, ELTE BTK Történelemtudományok Doktori Iskola, 2011).

Az Eötvös Collegiumban az elmúlt félévben Sára Balázs tanár úr német haladó nyelvóráján vettem részt. A Történelem műhely munkájába elsősorban Macković Anna elsőéves művészettörténész hallgató tutorálása révén kapcsolódtam be, közös munkánkról szóló beszámolómat december elején juttattam el Farkas Zoltán műhelyvezető tanár úrnak. A művészettörténész önképzőkör számára sikerült egy érdekes és egyedi kiállítás megtekintését is megszerveznem, amely a méltatlanul elfeledett Sostarics Lajos (1896–1968) festőművésznek Budapest ostroma után a város helyszíneiről készített, dokumentatív akvarellsorozatát mutatta be a Rákoshelyi Közösségi Házban. A tavalyi Eötvös-konferencián elhangzott előadásom tanulmányt átdolgozott szövegét pedig éppen múlt héten küldtem el a Történelem műhely már-már hagyományosan megjelenő tanulmánykötetét szerkesztő műhelytagoknak.

Tutori tevékenységem, a collegiumi német nyelvtanulás és egyetemi PhD-tanulmányaim folytatása mellett a következő félév legfontosabb feladata számomra a levéltár szakos szakdolgozatom megírása lesz.

Lengyel Imre Zsolt

Kutatói tevékenység: a félévben tovább haladtam a disszertációhoz szükséges elméleti és forrásanyag feldolgozásával. Disszertációm első részletét az ELTE BTK Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke mellett működő kutatócsoport projektkonferenciáján adtam elő *Sértő Kálmán: autenticitás, képviselet, esztétikum* címmel

Oktatói tevékenység: a félévben két szemináriumi kurzust tartottam. Egyiküket speciálisan a Collegium magyar műhelyének frissen felvett hallgatói számára (*Elméleti szövegek olvasása*), a másikat pedig a Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszék keretein belül magyar alapszakos hallgatóknak (*Kisregények a hatvanas évekből*).

Kritikusi tevékenység: 2011 júniusa óta több mint tíz kritikám jelent meg az Alföld, Holmi, Jelenkor, Kalligram, Műút folyóiratokban, illetve a Magyar Narancsban és a Bartók Rádió Irodalmi Újságjában. Válogatott kritikáim könyvformában is megjelennek a Műút-könyvek sorozatában (a tervek szerint a 2012-es könyvhétre)

Egyéb tevékenység: 2011-ben több alkalommal voltam a Fiatal Írók Szövetsége Kritikusai című rendezvényének felkért résztvevője, 2012 januárjától pedig a József Attila Kör havonta jelentkező Impulzus című kritikai beszélgetéssorozatának vagyok állandó résztvevője

Megjelent recenzió és kritika

Önéletrajz és arcrongálás. Garaczi László: Arc és hátraarc. Kalligram, 2011.
A könyv szaga. Bodor Ádám: Az utolsó szénégetők. Műút, 2011/1, 2011.
Hősünk elámult. Spiró György: Tavasz Tárlat. Alföld, 2011/6, 107–114.
A családtörténet hasznáról és káráról. Grecsó Krisztián: Mellettem elférsz. Kalligram, 2011/7–8.
Éppen ez és nem más. Tóth Krisztina: Pixel, Műút, 2011, 2011/27.
Prokrasztész vagy Prométheusz? Tamkó Sirtó Károly: A Dimenzionista Manifesztum története, Jelenkor, 2011/10.

*Csupán egy, a szeretet. Király Levente: Énekek éneke. Műút, 2011, 2011/29.
Egy füzetből. Kukorelly Endre: Reggel az egyik istennő, Kalligram, 2011/11.
Távoli hatalmasságok. Bodor Ádám: Verhovina madarai, Műút, 2011,
2011/30.
Szelleműzés vagy szellemidézés? Szécsi Noémi: Nyughatatlanok, Holmi,
2011/12.
Isten, kommunizmus, szerelem. Kiss Ottó: A másik ország, Kalligram, 2012/1.
Megjelent tanulmány
Az Egy polgár vallomásai Európa-térképe, Kalligram, 2011, 20 11/4.
Konferenciárészvétel
2011: Sértő Kálmán: *autenticitás, képviselet, esztétikum*, projektkonferencia,
ELTE BTK Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszék*

Estike

Leskó Dániel

A tulajdonságalapú tesztelés során azt vizsgáljuk, hogy a program teljesíti-e az előre meghatározott tulajdonságokat. Ezen vizsgálathoz különböző szisztema szerint generált tesztadatok egy halmazát alkalmazzuk. Sok esetben azonban a generálandó tesztadatok bonyolult belső szerkezetűek vagy akár önmaguk is programok (pl.: kódelemzők, fordítóprogramok esetében). Ilyen esetekben a tesztelendő program statikus elemzése nagy segítséget jelenthet a tesztadat generálásban. Az elemzéssel nyert információk felhasználhatók egy célzottabb – akár megadott tulajdonságokat teljesítő – és ezáltal jóval hatékonyabb tesztadat-generátor elkészítéséhez.

Tulajdonságalapú tesztelő keretrendszer beágyazott nyelvek számára

A tesztadat-generátorok fejlesztéséhez hasznos olyan tesztelő keretrendszer megléte, amelyben a megalkotott generátorok kis ráfordítással kipróbálhatók, könnyen ellenőrizhetők. Ezzel párhuzamosan a Feldspar projektben (ELTE–Chalmers-Ericsson közös projekt egy beágyazott nyelv fejlesztésére, amely alkalmas digitális jelfeldolgozó algoritmusok hatékony leírására) is felmerült egy tesztkörnyezet iránti igény. Mivel a Feldspar egy beágyazott nyelv, így az igény általánosítható volt kutatói feladattá. Hogyan lehetséges beágyazott nyelvek számára a legegyszerűbb és legkényelmesebb módon tesztelési támogatást nyújtani? Az említett két igénynek eleget tevő modell a következőképpen írható le. Moduláris felépítésű, négy jól elhatárolt egységből épül fel: generátor, transzformátorok, tulajdonság, végrehajtó. A generátor feladata a megfelelő típusú és minőségű tesztadatok előállítására. A transzformátor feladata, hogy a tesztelendő programot/függvényt kiértékelje a kapott paraméterekkel. A tulajdonság hivatott eldönteni a bemenő adatok és a kapott végeredmény ismeretében, hogy helyes-e az eredmény. Ezen három egységet pedig a végrehajtó kapcsolja össze és működteti. A modell igazi ereje a transzformátorban rejlik, amely képes teljesen elfedni a modell többi része elől a kiértékelés részleteit, azaz hogy a háttérben éppen egy C fordító, a Haskell interpreter vagy a Feldspar fordító dolgozik. Ez a tulajdonság teszi ezt a modellt alkalmassá a beágyazott nyelvek számára, ugyanis ha a gazdanyelvben még működik az előbbi modellnek megfelelő tesztelőeszköz, akkor egy új, beágyazott nyelv tesztelési támogatásához csak egyetlen transzformátor kell. A Feldspar projekt

több mint egy éve használja regressziós tesztelésre a modell Haskellben készült implementációját, kiegészítve Feldspar, illetve C irányú támogatással.

Domainalapú kód lefedettség vizsgálat, illetve tesztadat-generálás

A tesztelés során mindig ajánlatos valamilyen kódlefedettségi metrikát alkalmazni, hogy mérhessük az alkalmazott tesztadathalmaz minőségét, és ennek függvényében értékelhessük a tesztelés eredményeit. A ma leggyakrabban alkalmazott metrikák alapvetően az utasításokra, illetve a vezérlési folyamra helyezik a hangsúlyt, és csupán kevésbé vagy egyáltalán nem foglalkoznak a kifejezésekkel. Ez különösen problémás lehet funkcionális nyelvek, illetve minden olyan program esetében, amely relatíve sok kifejezést tartalmaz. A megalkotott új metrika egyformán nagy hangsúlyt helyez a kifejezésekre és az utasításokra.

A domainalapú metrika az egész elemzendő programot nagy függvényként kezeli, amelyben az ezt felépítő utasítások és kifejezések is mind függvények. Feltesszük, hogy minden nyelvi konstrukcióhoz (függvényhez) létezik az értelmezési tartományának egy olyan particionálása, ahol minden partíció egy „érdekes” eset köré szerveződik. Ha ez így van, akkor elég minden partícióból egyetlen adatot vennünk, mert az ezen felüliek hasonló eredményt érnek el, nem jelentenek újabb „érdekes” esetet. A gyakorlatban a particionálás lehet adott egy nyelvhez, illetve a tesztelő saját maga. A metrika szorosan együttműködik az értelmezővel vagy a fordítóval, és minden egyes részprogram (függvény) kiértékelésekor megvizsgálja, hogy a konkrét eredmény melyik partícióba esik. Ekkor az adott partíció lefedettnek számít. Egy programnyelvi konstrukció lefedettségének a vizsgálatakor az argumentumait együtt tekintjük (a partíciók összes permutációja). A teljes program lefedettsége az egyes konstrukciók lefedettségének az összege. Az értelmezési tartomány particionálása olyan tesztadathalmaz generálására is felhasználható, amely halmaz a lehető legmagasabb lefedettséget éri el az említett metrika szerint. A generálás első fázisa a tesztelendő program szimbolikus kiértékelése. Kezdetben a program argumentumai nagy partíciót alkotnak, majd minden kiértékelési lépésben finomítunk rajtuk (daraboljuk a partíciókat), ha szükséges. A finomításhoz az adott programozási nyelvi konstrukciónak a metrika által is használt értelmezési tartományi particionálást használjuk fel. Végeredményként olyan finom felosztását kapjuk az elemzett program értelmezési tartományának, amelynek minden partíciójából elég egyetlen elemet választani a megfelelő kódlefedettség eléréséhez: a domainalapú kódlefedettség-vizsgálat alkalmazása egy konkrét nyelvre. Ezzel kapcsolatban felmerülnek hatékonysági kérdések.

További érdekes pont a kiértékelővel, fordítóval történő hatékony együttműködés megvalósítása. A generálandó tesztadatok lehetnek nagyon bonyolult belső szerkezetűek, sőt akár programok is (pl. fordítóprogramok, kódelemzők). Kétlépéses programgenerátort tervezek, amelynek első lépése λ kifejezéseket generálna, majd ezeket lehetne konkrét programokká alakítani.

Természettudósok

Ludmann Ágnes

Az őszi félévben seniori tevékenységemet nyelvoktatóként kezdtem meg az Eötvös Collegiumon belül, egy heti kétszer 90 perces, kezdő szintű olasz nyelvcsoport tanításával. A csoportom zömét a Történész műhely hallgatói alkotják, ám más tudományterületekről, csupán a nyelvszeretet miatt is volt, aki bekapcsolódott az órák látogatásába.

A csoporttal emberi, egyben barátságos kapcsolatot alakítottam ki. Az olasz nyelv felé érdeklődéssel tekintenek, még akkor is, ha ez kötelező számukra (a „kötelezőség” sokszor elveheti a dolgok egyébként kellemes ízét).

A tananyagot lassan, de érzésem szerint biztosan sajátítják el, még akkor is, ha a jelen idejű rendhagyó igéknél a vártnál sokkal hosszabban kellett időznünk, de bízom benne, hogy ez meghozza gyümölcsét.

A nyelvoktatáson kívül az Olasz műhelyben műhelytitkári feladatokat láttam el, valamint próbáltam segíteni abban, hogy Enzo Negrin, a műhelyben ennek a félévnek a nagy részében tevékenykedő anyanyelvi lektor maximálisan pozitívan élhesse meg a tanítás élményét.

Doktori tanulmányaim mostani első szemeszterében Falvay Dávid *A 13–15. századi Itália vallástörténete* és Fried Ilona *Modernség, színház, politika* című kurzusait látogattam.

Falvay Dávid szemináriuma egyben kutatómunkára is lehetőséget adott a *Meditationes Vitae Christi* kéziratokkal kapcsolatban, amelynek végcélja egy cikk megírása, és lehetőségekhez mérten egy kritikai kiadás elkészítése.

A doktori disszertációhoz megkezdtem az anyaggyűjtést a félévben. Ezen túl, műfordítási tapasztalataim gyarapítása céljából részt vettem egy olasz műfordítási versenyen (V. Estro Verso), amelynek keretében Lackfi János *Átváltozós mesék* című gyermekirodalmi művét fordítottam magyarról olasz nyelvre.

Nagyon változatos és tartalmas félévet tudhatok magam mögött, ezt a változatosságot igyekszem továbbvinni a jövőben is. Szeretném, ha a Collegiumban továbbra is hasznosíthatnám ismereteimet, bővíthetném tudásomat és tapasztalataimat, ezúton kérvényezem seniori pályázatom meghosszabbítását.

Ötvös Zsuzsanna

A nyári időszakban egy korábbi konferencia-előadásomat (Quotations from the Basilika in a Humanist Greek-Latin Dictionary. Ungarn und Byzanz konferencia, 2011. május 26.) bővítettem ki és dolgoztam át. Ez a változat az *Acta Antiqua* folyóiratban fog rövidesen megjelenni (lásd Közlésre elfogadott publikációk).

A 2011/12. tanév első félévét szinte teljes egészében Heidelbergben töltöttem, ugyanis 2011. októbertől kezdődően elnyertem egy 10 hónapos kutatói ösztöndíjat a Katolischer Akademischer Auslander-Dients (KAAD) Osteuropaprogram keretén belül. Így októbertől a heidelbergi egyetem (Universität Heidelberg) Klasszika-filológia szemináriumában (Seminar für Klassische Philologie) dolgoztam/dolgozom Prof. Gerrit Kloss témavezetése alatt.

A félév során először is két oxyrhynchusi papirusz szövegkiadását fejeztem be (lásd Közlésre elfogadott publikációk), amelyek egy következő *The Oxyrhynchus Papyri* (P. Oxy.) kötetben fognak megjelenni. A két papirusz egyikéről fogok előadást tartani a 2012 májusában esedékes Ókortudományi Konferencián, amelyre a jelentkezésemet leadtam és elfogadták.

A doktori témám, az ÖNB Suppl. Gr. 45. jelzetű bécsi kódex tanulmányozását az elmúlt félévben a margókon szereplő Aristophanés-scholionokból vett idézetek vizsgálatával folytattam. Modern szövegkiadásokat használva beazonosítottam a mintegy 250 Nubes-scholionból származó, illetve mintegy 160 Plutos-scholionból származó marginális bejegyzést. Megállapítottam, hogy a további Aristophanés-darabok scholionjaiból vett idézeteket a glosszátor nagy valószínűséggel a Suda-lexikonból idézi. Vizsgáltam továbbá a glosszátor idézési módszerét, szokásait (ellátja-e az idézeteket forrásmegjelöléssel; latin fordítást mellékel-e; tömöríti, kivonatolja-e forrását stb.). Elkezdtem a szakirodalom segítségével vizsgálni az Aristophanés-darabok bizánci és reneszánsz hagyományozódási történetét.

A doktori témámon kívül a „Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténi adatbázisa” című projekt (OTKA K 62032; témavezető: Adamik Béla, PhD) keretein belül folytattam munkámat, és Gallia Narbonensis feliratainak vulgáris latin nyelvi jelenségeit tanulmányoztam és rögzítettem továbbra is a projekt adatbázisában (<http://lldb.elte.hu>).

A félév során két órát látogattam a heidelbergi egyetemen:

Palaographie IV: Gotische und Animaistische' Schriftarten. (Dr. Tino Licht, Mittellateinisches Seminar; heti másfél óra)

Studienbegleitender Deutschkurs, Oberstufe (C 1) – Internationales Studienzentrum (heti kétszer másfél óra)

A félév során a következő tanegységeket végeztem el az ELTE BTK Ókortudományi Doktori Programjában:

P/NY/OK-5 Görög–latin szövegolvasás

P/NY/OK110 Grammatikaelmélet

P/NY/OK11 Kortárs nyelvtudomány

P/NY/OK128 Terepgyakorlat

Közlésre elfogadott publikációim a félév során:

Ötvös, Zsuzsanna: Glossary notes of legal source in the manuscript ÖNB Suppl. Gr. 45. *ActAntHung* 2011/3–4.

Ötvös, Zsuzsanna: Graeco-Latin Thematic Glossary. In: *The Oxyrhynchus Papyri*, vol. 78. Oxford 2012.

Ötvös, Zsuzsanna: Graeco-Latin Glossary of Conjugated Verbs. In: *The Oxyrhynchus Papyri*, vol. 78. Oxford 2012.

Pfening Viola

A 2011/2012-es tanév őszi szemeszterét az ERASMUS hallgatói mobilitás ösztöndíja révén Berlinben az Europäisches Integrationszentrumban (az intézmény pontos neve: EIZ Europäisches Integrationszentrum Berlin Akademie für Diversity & interkulturelles Management gGmbH) töltöttem, ahol 2011. október 1-jétől 2012. február 29-ig tartó öt hónapos szakmai gyakorlaton veszek részt, amely itthoni doktori tanulmányaimba külföldi részképzésként kerülnek beszámításra. Doktori kutatási témám a török bevándorlók társadalmi, gazdasági integrációjának problémájával foglalkozik Németországban, amelyen belül a hangsúlyt az integráció, az identitás és a tér kapcsolatának vizsgálatára kívánom helyezni a török migrációs háttérrel rendelkező népesség esetében. Az Europäisches Integrationszentrumban töltött öt hónapos szakmai gyakorlat kiemelkedő fontossággal bír tanulmányi előmenetelemben és a doktori disszertációm megírásában, mivel ennek során olyan ismeretekre, információkra tehettem szert, amelyek szorosan kapcsolódnak témámhoz, annak hasznos részét képezik.

Október elején, a szakmai gyakorlat kezdetén részt vettem a „Das multikulturelle Berlin erleben” című egyhetes workshopon, amely az európai uniós Grundtvig Program támogatásával valósult meg. A különböző európai országokból érkező 15 résztvevővel közösen különböző programokon, szakemberekkel való beszélgetéseken, előadásokon az integráció kérdésével, annak különböző aspektusaival, a sokféle náció Berlinben tapasztalható együttélésének kérdéseivel, problémáival foglalkoztunk. A programokat követő közös beszélgetéseken a résztvevők kicserélhették tapasztalataikat, élményeiket, értelmezhették az elhangzottakat. A workshop rávilágított arra, hogy az interkulturális ismereteknek és kompetenciáknak milyen nagy szerepe van egymás helyes megértésében és így a sikeres integrációban. A workshop során szerzett ismeretek, tapasztalatok a doktori témámhoz is szorosan kapcsolódnak, bővítették az integráció kérdésével és a különböző Berlinben élő népcsoportokkal kapcsolatos információimat, az eltérő vélemények ütköztetése révén pedig újabb álláspontok és különböző érvek megismerésével gazdagodott szemléletem.

A szakmai gyakorlat következő két hetében a fogadó intézményemben, az Europäisches Integrationszentrum-ban (EIZ) zajló munkával, projektjeivel

és azzal a kutatással ismerkedtem meg, melyhez szakmai gyakorlatom során én is csatlakoztam. Az EIZ egy nonprofit szervezet, mely Berlin Neukölln kerületében tevékenykedik, ahol a külföldi (különösen a doktori témámat jelentő török) lakosság teljes népességen belüli aránya az egyik legmagasabb a német fővárosban (21,5% a külföldi, 37,8% a migrációs háttérrel rendelkező lakosság aránya), így az integráció kérdése, problémái ténylegesen kézzelfoghatóak. A szervezet elsősorban tanácsadással segíti a hozzáfordulókat, amely főként az integrációs folyamat strukturális szakaszához, vagyis az intézményi keretekbe történő beilleszkedéshez nyújt segítséget, például képzettség elismertetésével, a munkavállalással, lakásbérlettel, vállalkozás alapításával, működtetésével kapcsolatos kérdések és jogok. Így e tevékenység elsősorban az újonnan érkező bevándorlóknak szól. A tanácsadás mellett különböző interkulturális programok, tréningek szervezésével segítik Neukölln sokszínű lakosságát egymás jobb megértésében és a német társadalomba irányuló sikeres beilleszkedésben. Ennek a munkának a megismerése (például néhány tanácsadáson és az EIZ által szervezett interkulturális programon való részvétel, illetve a szervezetben dolgozók korábbi tapasztalatainak megismerése révén) közelebb vitt a migrációs háttérrel rendelkező népesség beilleszkedéssel kapcsolatos mindennapi problémáihoz, nehézségeihez, amely tapasztalatokat nagyon fontosnak érzem az elméleti háttér és kutatások mellett.

Az Europäisches Integrationszentrum az utóbbi években több kutatási projektet is lebonyolított a migrációs háttérrel rendelkező népesség német társadalomba való integrációjának témájában, amelyek elsősorban Neukölln lakosságának körében végzett felméréseken és interjúkon alapultak. A jelenleg zajló kutatás is ebbe a sorozatba illeszkedik, amelynek keretében a migrációs háttérrel rendelkező népesség identifikációs integrációja képezi a vizsgálat tárgyát. Az identitás fontos eleme az integrációnak, az hogy a migráns, illetve a migrációs hátterű lakosság hova tartóznak érzi magát, befolyásolja a befogadó társadalomba való beilleszkedést, annak sikerességét. Nem mindegy, hogy az identitásuk a származási helyhez kötődik-e, németnek érzik magukat, vagy kettős identitással bírnak, esetleg éppen sehova nem tartózóként, kívülállóként tekintenek magukra, vagy a szűkebb lakókörnyezetükkel (város, városrész) azonosítják önmagukat. Az EIZ által folytatott kutatás azt vizsgálja, hogy a vállalt identitás milyen különbségeket mutat az egyes nemzetiségek szerint, a generációk (első, második, harmadik, sőt negyedik generáció) között, valamint hogy milyen tényezők befolyásolhatják a kialakuló identitás jellegét. A kutatás alapját egy kérdőíves felmérés jelenti, amelyet Neukölln kerület

migrációs háttérű népességének körében végeznek el, de a jövőbeni tervek között a vizsgálat egész Berlinre történő kiterjesztése is szerepel.

Szakmai gyakorlatom feladatainak meghatározásában a fogadó intézmény számára is fontos szempont volt, hogy lehetőség szerint olyan munkát végezzek, amely doktori kutatásaimhoz is kapcsolódik, abban hasznosítani tudok. Elsőként a Berlinnel kapcsolatos legfontosabb migrációs és integrációs szakirodalom megismerése volt a cél, mivel korábban – doktori témámból adódóan – elsősorban az egész országra, illetve kifejezetten a török kisebbségre vonatkozó szakirodalommal foglalkoztam. A koordinátorom által javasolt tanulmányok, könyvek, könyvfejezetek feldolgozását az elolvasottak rendszeres megbeszélése, a felmerülő kérdések megvitatása követte. Ennek során megismerkedtem a berlini népesség jelenlegi etnikai összetételével, a városon belüli területi különbségekkel, azok kialakulásával (KEMPER, F.-J. 1998, KAPPHAN, A. 2001, SCHULZ, M. 2002). Foglalkoztam a szegénység és a migrációs háttér közötti összefüggéssel (FRIEDRICH, J. – TRIEMER, S. 2009, HÄUSSERMANN, H. 2001), az iskolákban tapasztalható integrációs problémákkal és annak következményeivel (GESEMANN, F. 2001), valamint a munkaerőpiaci integráció kérdésével (SCHMIZ, A. 2011, HILLMANN, F. 2007) és a berlini integrációs politika alakulásával (GESEMANN, F. 2009) is. A Berlinre vonatkozó szakirodalom mellett az integráció kérdésének elméleti háttérével (különböző irányzatok, asszimilációs modellek), a német migráció- és integrációkutatás történetével kapcsolatos tanulmányok (KÜRŞAT-AHLERS, E. – WALDHOFF, H.-P. 2001, MEYER, F. 2007) is olvasmányaim részét képezték. A koordinátorom által ajánlott szakirodalom feldolgozása és elemzése folyamatosan a feladataim közé tartozik, intenzitása azonban az egyéb tennivalók függvényében változó.

A szakmai gyakorlat során az EIZ számára össze kellett állítanom egy olyan jól áttekinthető és könnyen használható statisztikai adatbázist, amely a berlini migrációs háttérrel rendelkező, illetve nem rendelkező népességről, a külföldi, illetve a német állampolgárságú lakosságról, valamint a német állampolgárságot megszerzőkről tartalmaz a kerületek, illetve a város szintjén származási ország szerinti, nemi és korösszetételre, a tartózkodás időtartamára, az iskolai végzettségre és a foglalkoztatottságra vonatkozó adatokat 1990 óta. Az adatok forrását egyrészt a Német Szövetségi Statisztikai Hivatal (Statistisches Bundesamt Deutschland) és a Berlin-Brandenburgi Statisztikai Hivatal (Amt für Statistik Berlin-Brandenburg) honlapján, illetve ez utóbbi intézmény könyvtárában elérhető adatok jelentették. A külföldiekre vonatkozó statisztikák legfontosabb forrását az Ausländerzentralregister alapján évente összeállított kiadványok,

a 2005 óta gyűjtött migrációs háttérrel rendelkező népességre (a külföldi állampolgárok és a már német állampolgársággal rendelkező, de származásukat tekintve valamely más országhoz kötődő lakosság) vonatkozó adatokét pedig az évente lebonyolított mikrocenzusok jelentették. Az elkészült adattáblák alapján különböző diagramokat, grafikonokat, térképeket készítettem az EIZ-ben felmerülő igényeknek megfelelően. Az elkészült adatbázis a doktori disszertációmban is hasznosítani tudom, amely a török népesség Németországban elfoglalt társadalmi, gazdasági helyzetének elemzésében nyújthat segítséget.

Decemberben kezdődött el és január végén fejeződik be a neuköllni migrációs háttérrel rendelkező népesség identifikációs integrációjának vizsgálatához alapul szolgáló kérdőív összeállítása, amelyben én is részt veszek. Azon túl, hogy a többi résztvevő által szerkesztett kérdőív-részeket mindenkinek, így nekem is, el kell olvasni, véleményezni és javaslatokkal segíteni, saját kérdések összeállítására is lehetőséget kaptam. Ennek keretében a migrációs háttérű népesség vállalt identitása és a tér közötti kapcsolat feltárására teszek kísérletet, mivel az a tér, azok a helyek, amelyeket a mindennapokban a lakosság használ, közvetlenül vagy közvetve befolyásolja a kialakuló identitást. Például a lakókönyvet etnikai összetétele, az iskola, illetve a munkahely elhelyezkedése – amely összefügg az interkulturális szociális kapcsolatok arányával is –, a szabadidő eltöltésének, a vallás gyakorlásának helyszínei, a származási ország kultúrájához kötődő helyek (pl. török kávéházak) látogatásának gyakorisága feltételezésem szerint kapcsolatban állnak a vállalt identitás jellegével. Ennek feltárására törekszem a kérdőív általam összeállított részében, amelynek eredményeit doktori munkámban is felhasználhatom. A konkrét, elemezhető eredmények mellett nagyon fontosak számomra azok a tapasztalatok is, amelyeket a kérdőív összeállítása során a közös munkában szereztem, és amelyeket a jövőben felmerülő hasonló feladatok esetében sikeresen kamatoztathatok. Korábban még nem volt szükségem e kutatási módszer alkalmazására, így csak elméletben voltam tisztában a kérdőívvezés buktatóival, nehézségeivel, amelyeket most a gyakorlatban tapasztalhattam meg.

Az EIZ-ben folytatott munka mellett berlini tartózkodásom további céljaként tűztem ki a doktori munkámhoz kapcsolódó további szakirodalom gyűjtését, valamint a német szaknyelvi ismereteim mélyítését, amelyhez a Humboldt Universitát nyelvi központja által szervezett heti 4 órás német nyelvtanfolyamon való részvétel nyújt segítséget.

A szakmai gyakorlat hátralevő részében tervezett feladatok

Az Erasmus-ösztöndíj révén az Europäisches Integrationszentrumban töltött öt hónapos szakmai gyakorlat február 29-ig tart. A hátralévő két hónap tervezett feladatai elsősorban a kérdőíves kutatás lebonyolításához kapcsolódnak. A kérdőív összeállításának, megszerkesztésének befejezését követően a lekérdezés megszervezésével kapcsolatos operatív munkában kell segítenem. A lekérdezés az EIZ-vel kapcsolatban álló, Neuköllnben működő szervezetek, egyesületek segítségével fog végbemenni, amelyek a migrációs háttérrel rendelkező népesség különböző csoportjait fogják össze. Az EIZ 400–500 kitöltött kérdőív visszaérkezését szeretné elérni, amelyek feldolgozását, az elemzéshez való előkészítését hárman – én és két szintén gyakorlaton lévő hallgató – fogjuk elvégezni.

A kérdőívekkel kapcsolatos tevékenység mellett továbbra is folytatódni fog a koordinátorom által ajánlott szakirodalom korábbiakhoz hasonló módon történő, rendszeres konzultációval egybekötött feldolgozása.

Hivatkozott szakirodalom

- FRIEDRICHS, J. – TRIEMER, S. 2009. *Gespaltene Städte? Soziale und ethnische Segregation in deutschen Großstädten*. Wiesbaden. VS Verlag für Sozialwissenschaften. 181.
- GESEMANN, F. (Hrsg.) 2001. *Migration und Integration in Berlin. Wissenschaftliche Analysen und politische Perspektiven*. Opladen. Leske+Budrich. 430.
- GESEMANN, F. 2009. *Berlin: Einwanderungsstadt „under construction“? Von der Beauftragtenpolitik zur strategischen Steuerung*. In: GESEMANN, F. (Hrsg.): *Lokale Integrationspolitik in der Einwanderungsgesellschaft: Migration und Integration als Herausforderung von Kommunen*. Wiesbaden. VS Verlag für Sozialwissenschaften. 311–334.
- HÄUSSERMANN, H. 2001. *Marginalisierung als Folge sozialräumlichen Wandels in der Großstadt*. In: GESEMANN, F. (Hrsg.): *Migration und Integration in Berlin. Wissenschaftliche Analysen und politische Perspektiven*. Opladen. Leske+Budrich. 63–85.
- HILLMANN, F. 2007. „Der Beruf ist ein goldenes Armband“: *Türkische Unternehmerinnen und Beschäftigte in Berlin*. In: HILLMANN, F.: *Migration als räumliche Definitionsmacht? Erkundliches Wissen* 141. Stuttgart. Steiner. 157–193.
- KAPPHAN, A. 2001. *Migration und Stadtentwicklung. Die Entstehung ethnischen Konzentrationen und ihre Auswirkungen*. In: GESEMANN, F. (Hrsg.) *Migration und Integration in Berlin. Wissenschaftliche Analysen und politische Perspektiven*. Opladen. Leske+Budrich. 87–108.
- KEMPER, F-J. (1998): *Zur jüngeren Entwicklung der ethnischen Minoritäten in Berlin*. In: KEMPER, F-J. – GANS, P. (Hrsg.): *Ethnische Minoritäten in Europa und Amerika – Geographische Perspektiven und empirische Fallstudien*. Berliner Geographische Arbeiten, Heft 86, Humboldt-Universität zu Berlin. 55–66.

- KÜRŞAT-AHLERS, E. – WALDHOFF H.-P. 2001. *Die langsame Wanderung. Wie Migrationstheoretiker der Vielfalt gelebter Migration nachwandern.* In: GESEMANN, F. (Hrsg.): *Migration und Integration in Berlin. Wissenschaftliche Analysen und politische Perspektiven.* Opladen. Leske+Budrich. 31–62.
- MEYER, F. 2007. *Identität, Kultur und Raum – konzeptionelle Bausteine zur Analyse von Segregation und Integration.* In: MEYER, F. (Hrsg.): *Wohnen – Arbeit – Zuwanderung. Stand und Perspektiven der Segregationsforschung.* Berlin. LIT Verlag. 17–41.
- SCHMIZ, A. 2011. *Marginale Ökonomie – Handlungsstrategien vietnamesischer GroßhändlerInnen in Berlin.* In: HILLMANN, F. (Hrsg.): *Marginale Urbanität: migrantisches Unternehmertum und Stadtentwicklung.* Bielefeld. Transcript. 155–180.
- SCHULZ, M. 2002. *Ethnische Segregation im wiedervereinigten Berlin.* In: FASSMANN, H. – KOHLBACHER, J. – REEGER, U. (Hrsg.): *Zuwanderung und Segregation. Europäische Metropolen im Vergleich.* Klagenfurt. Drava Verlag. 121–141.

Póka Ágnes

Doktori tanulmányaimat a 2011–2012. tanév első félévében kezdtem meg az ELTE BTK Történelem Segédtudományai Doktori Programon, B szakon (kora újkor szakirány), államilag finanszírozott ösztöndíjas helyen. Az Eötvös József Collegiumban hatodéves bentlakó státust kaptam a 2011–2012. tanévre, mivel a levéltár szak mellett párhuzamosan végeztem a történelem szakot egészen tavalyig, amikor a levéltár szakot befejeztem, és az itt megszerzett kitüntetéses diplomámmal felvételiztem a doktoriskolába. A történelem szakból még két félévem maradt; tanulmányaimat ebben a tanévben kívánom befejezni.

Doktori témám munkacíme megegyezik az MA levéltár szakon benyújtott szakdolgozatom és a XXX. jubileumi OTDK-n kora újkor szekcióban II. helyezést elért pályamunkám címével: *Werner György (1490 k. – 1556) és gazdaságszervező tevékenysége.*

Werner kulcsszerepet töltött be saját korának gazdasági irányításában, életéről és tevékenységéről mégsem készült átfogó feldolgozás, noha a bőséges forrásanyag lehetővé tette volna. Humanista tevékenysége sem teljesen feltárt, noha jelentős levelezés, illetve egy történeti munka és számos költemény is fennmaradt tőle.

Werner hatásköre folyamatosan bővült az uralkodó szolgálatában töltött évtizedek folyamán. Pályáját három szakaszra lehet bontani, amelyekben más jellegű, egyre komolyabb felkészültséget, tapasztalatot és bizalmat igénylő feladatokat látott el. Az 1520-as években és a '30-as évek elején elsősorban a felső-magyarországi városokkal kapcsolatos ügyeket intézte. Az 1530-as évek második felétől, sárosi főkapitánnyá való kinevezésével egész Felső-Magyarország gazdasági életének irányítása az ő kezében futott össze. Az 1550-es években egyre több politikai megbízatást is kapott, és hatásköre az egész országra kiterjedt (beleértve a frissen megszerzett Erdélyt is).

Werner fiatal éveit Eperjesen töltötte, ahol jelentős közéleti szerepet is vállalt. Az eddigi történészek közül elsősorban Elfriede Rensing foglalkozott ezzel a kérdéssel, illetve a várostörténeti szakirodalom említ egy-egy epizódot. Rensing azonban csupán az 1540-es évekig tárgyalja Werner tevékenységét, noha ő egészen haláláig megtartotta ezt a feladatkörét is. Rensing ráadásul a források igen kicsiny töredékére hagyatkozott, így mindenképpen indokolt volna a téma további kutatása. A Magyar Országos Levéltár anyagai közül

elsősorban az E 21 (Benignae resolutiones) és az E 41 (Litterae ad cameram exaratae) fondjaiban érdemes kutatni, de ajánlatos megvizsgálni az eperjesi és a kassai levéltárak anyagát is.

Werner felső-magyarországi jövedelem igazgatósága bizonyos értelemben a szepesi kamara előzménye. Tevékenysége részleteiben nincsen feltárva. Werner tevékenysége azonban nemcsak a gazdaságirányításra terjedt ki, hanem politikai és jogi ügyekre is, amelyek szintén nem kutatottak. A jövedelemigazgatóság működésének megértéséhez azonban nemcsak Werner, hanem más kamarai tisztviselők anyagát is részletesen fel kell tárni. A fent említett E 21-es és E 41-es fondok mellett a Haus- Hof- und Staatsarchiv anyagában, az Alte Hofkammer iratai közt is érdemes kutatni.

Werner erdélyi tevékenysége részleteiben kevésbé feltárt. Oborni Teréz kandidátusi disszertációja kimerítően tárgyalja az erdélyi közigazgatás megszervezését, illetve ennek politikatörténeti hátterét, ám a pénzügyigazgatás alsóbb szintjeivel, illetve a társadalomtörténeti kontextussal még senki sem foglalkozott. Ennek feltárásához a Magyar Országos Levéltár több fondjában, illetve a Haus-, Hof- und Staatsarchivban lehet információkat találni.

Szakterjedőmben nagyrészt a kamarai iratokat használtam fel, elsősorban a MOL E 21 Magyar kincstári levéltárak, Magyar Kamara Archivuma, Benignae Resolutiones és MOL E 41 Magyar Kincstári Levéltárak, Magyar Kamara Archivuma, Litterae ad cameram exaratae fondokban. Ebben a félévben folytattam ezen fondok feltárását, illetve kutatásaimat kiterjesztettem a misszilisekre is, különös tekintettel a MOL E 85 Nádasdy-misszilisek fondjára. A levelekben alapvető fontosságú adatokat találhatunk arról, hogy hogyan működött együtt Werner más igazgatási ágak, területek tisztségviselőivel, illetve hatáskörére, konkrét feladataira vonatkozóan is.

Werner György vázlatos életrajzáról és gazdaságszervező tevékenységéről a Fons 201. évi 3. számában jelent meg egy cikkem (*Vázlat Werner György (1490 k. – 1556) gazdaságszervező tevékenységének feltárásához*. In: Fons, 2011., 22. évf. (2011) 3. sz. 323–341). Munkámban az eddigi kutatási eredményeim mellett, hangsúlyozva, hogy még sok a tennivaló, igyekeztem felhívni a figyelmet a további kutatási irányokra, lehetőségekre is. Werner felső-magyarországi jövedelemigazgatósága korábban szinte teljesen feltáratlan volt, dolgozatomban e munka kezdeti stádiumának részeredményeit mutattam be. Werner szerepe I. Ferdinánd felső-magyarországi és erdélyi kormányzati reformjainak megvalósítása terén az eddig ismertnél jóval hangsúlyosabb volt. Kormányzattörténeti szempontból tevékenységén nyomon követhető a középkori és a kora újkori

struktúra közötti átmenet, a modern kormányzati rendszer születése. Röviden tárgyaltam a historiográfiai vonatkozásokat is, amelynek legfontosabb eredménye, hogy a szakmában elterjedt tévhit ellenében Werner György nem volt a szepesi kamara megalapítója, netán első elnöke, hiszen évekkel a nevezett intézmény megalapítása előtt halt meg.

A félév folyamán 4 doktori kurzust végeztem el. Paleográfiából kora újkori, döntően 17. századi címeresleveleket fordítottunk és elemeztünk. Újkori történeti muzeológiából kiállításrendezéssel foglalkoztunk. Kronológiából beszámolót kellett készítenem a kora újkori naptárreformok társadalomtörténeti és politikai vonatkozásairól. Az iratképzés tipológiája, irattan című kurzuson a szakirodalom alapján rendszereztük, és elmélyítettük korábban megszerzett tudásunkat.

Ebben a félévben elkezdtem egy új BA-t: magyar alapszakot latin minorral. A magyar szakon az alapozóórák mellett elsősorban reneszánsz és barokk irodalommal foglalkozó kurzusokat végeztem, így az irodalomtörténet műveléséhez szükséges alapvető szakmai és módszertani ismereteken kívül betekintést nyertem egy-egy speciális kérdésbe is. Latin szakon nyelvismeretem elmélyült, ez sokat segíthet a kora újkori források biztosabb fordításában és értelmezésében.

A továbbiakban mindenekelőtt Werner tudományos igényességű életrajzát szeretném megírni, amely egyúttal magában foglalja Werner városokkal kapcsolatos tevékenységének alapos feltárását más kamarai tisztviselők anyagának bevonásával, hiszen így rendszerben láthatjuk Werner tevékenységét és folyamatában az egyes ügyeket. Werner erdélyi tevékenysége tovább kutatható társadalomtörténeti vonatkozásaiban, például érdekes eredményeket hozhat a közigazgatásban részt vevők kapcsolati hálójának feltárása. Humanista tevékenységét sokan kutatták, de eredményeikről összefoglaló munka még nem született. Érdemes lenne összegyűjteni humanista levelezését és rekonstruálni humanista kapcsolati pályáját. Verses és prózai műveinek alaposabb vizsgálata is jelentős eredményekre vezethet.

A következő félévben elsősorban a magyarországi anyagok további feltárását tervezem, különös tekintettel a misszilisananyag további kutatására, illetve a városi iratok (különös tekintettel az E 554 Magyar kincstári levéltárak, Magyar Kamara Archívuma, Városi és kamarai iratok) mélyebb feltárására. Emellett ösztöndíjat szeretnék pályázni Bécsbe, a Haus- Hof- und Staatsarchivba, hogy az ottani, Wernerre vonatkozó iratokat kutathassam az ősszel. Hasonlóképpen a poszsonyi és a kassai levéltárakba is ösztöndíjat kívánok pályázni.

Rein-Hozleiter Éva

2011 szeptemberében a doktori képzés harmadik félévét kezdtem meg. Az alábbiakban szeretném összefoglalni az elmúlt szemeszterben elért eredményeimet.

Még a nyári szünet alatt sikeresen megpályáztam egy rövid kutatói ösztöndíjat az Osztrák–Magyar Akció Alapítványnál, így júliusban három napig kutathattam a Bécsi Egyetem könyvtárában. Az ausztriai tartózkodás különösen fontos volt ahhoz, hogy megismerkedjek kutatási területem legújabb eredményeivel, amelyek a magyar könyvtárakban nagyrészt nem elérhetők. Különösen a politikai kommunikációval kapcsolatos osztrák kutatások megismerésére helyeztem hangsúlyt.

Szeptembertől egy újabb külföldi ösztöndíj keretén belül Hannoverben tartózkodom. A DAAD doktori kutatói ösztöndíjpályázatán öt hónapos németországi részképzést nyertem el. Fogadótanárom Dr. Peter Schlobinski, a hannoveri Leibniz Universität professzora, szakterülete többek között a médianyelvészet. Nem először kerültem kapcsolatba az intézménnyel, illetve Schlobinski professzorral, hiszen már 2008 őszén – szintén DAAD-os támogatással – három hónapot töltöttem el a tanszéken, amikor is szakdolgozatommal kapcsolatban kutattam.

A jól felszerelt egyetemi könyvtárnak és a tanszék segítőkész munkatársainak köszönhetően sokat haladtam a disszertációtémámmal. Egyrészt az elméleti háttér kidolgozására koncentráltam, másrészt egy közös projekt előkészítésével foglalkoztam, amelyet a hannoveri német tanszék egyik munkatársával közösen szeretnénk a következő hónapokban elkészíteni. A projekt témája a politikai twitterek nyelvészeti vizsgálata.

Szász Lajos

A doktori iskolába történt felvételem óta a témavezetőmmel, Kósa László professzor úrral folytatott konzultációk eredményeképpen döntöttem úgy, hogy disszertációm témáját megváltoztatom, annak körülhatárolása jelenleg is folyik. Kutatásom tárgya Baltazár Dezső tiszántúli református püspök működése (egyházkerületét vezette 1911 és 1936 között), elsősorban politikai és egyházpolitikai téren, főképp az első világháború utáni időszakra koncentrálva.

A téma fontosságát jelzi, hogy Baltazár nem csupán saját egyházkerülete, hanem az egész református egyház egyik, ha nem a legfontosabb vezetője volt, aki a magyar belpolitikában is szerepet vállalt, elsősorban mint a mindenkori kormány liberális ellenzéke.

A püspök működése eddig komolyabb kutatásnak nem volt tárgya, csupán egyoldalú kortársi visszaemlékezések és ezekhez hasonló kései feldolgozások érhetők el. Mivel a korszak református egyháztörténetéről sem született még elfogulatlan összefoglalás, egyik legjelentősebb közszereplője működésének feldolgozása mindenféleképpen hiánypótló lenne.

A kutatás jelenlegi szakaszában az alapvető források feltárása folyik. A fél-év folyamán jelentősebb mennyiségű anyagot dolgoztam fel a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárában található, elsődleges fontosságú irathalmazból, elsősorban Baltazár püspöki működése alatt keletkezett hivatalos és személyes levelezésére helyezve a hangsúlyt (csak a szigorúan személyéhez köthető püspöki iratanyag több mint ötven dobozt tölt meg). Ezzel párhuzamosan folyik a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Levéltárában található anyagok, köztük is kiemelten Ravasz László dunamelléki püspök levelezésének feldolgozása. E két mennyiségében is jelentősebb forráscsoport mellett, főképp a résztanulmányok megírása során több más levéltár anyagának feldolgozása van folyamatban. Így például a Magyar Országos Levéltár különböző iratcsoportjai (pl. Baltazár amerikai útjaival kapcsolatosan a külügyminisztérium bizonyos iratai vagy a belpolitikai működésével kapcsolatos jelentések, bizalmas anyagok) vagy a Politikátörténeti és Szakszervezeti Levéltár egyes fondjai, például Rassay Károly visszaemlékezései, aki a belpolitikai küzdelmekben szövetségese volt. Ezen kívül levelezésének töredékeit dolgoztam fel az MTA és az OSZK Kézirattárában.

A levéltári források mellett elsődleges fontosságú a korszak sajtójának feldolgoása. A félév során Baltazár amerikai útjainak (1922, 1924–25) egyházpolitikai és általános külpolitikai jelentőségével foglalkozva, elsősorban a 20-as évek első felének sajtóját dolgoztam fel (pl. Magyar Egyház, Amerikai Magyar Reformátusok Lapja, Amerikai Magyar Népszava, Egyházi Értesítő, Lelkészegyesület, Kálvinista Szemle stb. évfolyamai).

Az elmúlt hónapokban Baltazár húszas évek első felében való működésével kapcsolatos általánosabb forrásfeltáró munka mellett több kisebb, mélyfúrás igénylő téma feldolgozásával foglalkoztam. A korszak debreceni felekezeti és politikai harcaiban való szerepéről szóló írás már befejezés előtt áll, amerikai útjainak jelentőségéről írandó tanulmányom pedig a tanév második felében fog elkészülni.

A félév során egy alkalommal tartottam tudományos előadást, a Fiatal Kutatók és Doktoranduszok II. Nemzetközi Teológuskonferenciáján, valamint egy publikációm jelent meg: *Lelkeszi hivatás és társadalmi mobilitás a Tiszántúli Református Egyházkerületben a 19. század első felében*. In: „Vidimus enim stellam eius...” Konferenciakötet. Szerk.: Szávay László. Budapest, 2011. 425–433.)

Immár a hatodik éve vagyok bentlakó hallgatója az Eötvös Collegiumnak, ahol a Történezműhely tagjaként elsősorban annak munkájában veszek részt, seniorként főként a történezműhely hallgatók munkáját tudtam segíteni az előző félévben is. A Collegium közösségében sportrendezvények szervezőjeként is jelen vagyok. Évek óta tagja, egyik szervezője vagyok a Collegium életében egyre fontosabb szerepet vállaló ökumenikus Bibliakörnek is. Lehetőségeimhez mérten próbáltam kivenni a részem a Környezetvédelmi Munkacsoport munkájából is a szemeszter során.

Udvardi Beatrix

Kutatási téma: az anyagásványok komplex környezeti szempontú vizsgálata nemzetközi sztenderek és magyarországi rezervoár fedkőzetek alapján: a víztartalom változásával az anyagásványos közeg fizikai és kémiai tulajdonságaiban bekövetkező változások nyomonkövetése.

A félév első felében különböző sztenderd agyagok röntgen-pordiffrakciós (XRD), gyengített totál reflexiós Fourier-transzformációs infravörös spektrometriai (ATR-FTIR), transzmissziós Fourier-transzformációs infravörös spektrometriai (FTIR) és termogravimetriás mérését végeztük el minőségi és mennyiségi kalibráció céljából. Az elvégzett mérések az anyagásványok infravörös spektrometriai vizsgálatának pontosításához és a relatív mennyiségi meghatározásához szükséges módszer kidolgozásának a részét képezik. Az adatok kiértékelése folyamatban van.

A mérés körülményeinek vizsgálatában az aggregációra és a szemcseméret hatásra helyeztük a hangsúlyt, mert észlelhető volt az infravörös spektrumokon a mintaelőkészítés függvényében az intenzitásváltozás (hevítés hatására intenzitáscsökkenés, a szemcseméret-csökkenési intenzitásnövekedés). A bentonitok és a kaolinok esetében is a megfigyelt infravörös spektrális jegyek visszatükrözték a mikroaggregátumok szintjén megnyilvánuló különbségeket. Ezen tulajdonságnak a vizsgálata lehetőséget ad a talaj agrogeológiai értékelésére és a földhasználat jövőbeli tervezésére, mert a talajok anyagásvány-tartalma jelentősen befolyásolja a talaj aggregációjához kötött tulajdonságait, úgymint az expanziós képességet, azaz közvetlenül kihat a talajt kísérő folyamatokra (száradás-duzzadás, vízháztartás, talajfolyási jelenségek) és a talajdegradációra. Az eredmények publikálása előkészületben van.

Szakmai tevékenység a 2011/2012-es őszi tanévben

Konferencia-részvétel és megtartott előadás

Udvardi, B., Kovács, I., Mihály, J., Szabó, Cs.: Aggregálódás nyomon követése kaolin és bentonit minták mikroaggregátumain, Téli Ásványtudományi Iskola, Balatonfüred, 2012. január 20–21. Konferenciára benyújtott és elfogadott absztraktok.

Udvardi, B., Kovács, I. J., Szabó, Cs., Mihály, J., Németh, Cs. 2012: Kaolinitek aggregálódása és a kiszáradás-duzzadás hatása bentonitok mikroaggregátumain,

Kárpát- medencei Környezettudományi Konferencia, Veszprém, 2012. április 18–21.

Udvardi, R, Raveloson, A., Visnovitz, F., Kovács, I., Székely, B., Szabó, Cs.: Sedimentological features of lateritic and saprolitic horizons in a mid-slope lavaka, Central Highlands, Madagascar, EGU (European Geosciences Union) General Assembly, 2012. április 22–27.

Raveloson, A., Visnovitz, F., Székely, Molnár, B.G., Udvardi, B.: A multidisciplinary study on lavaka (gullyerosion) formation in Central Highlands, Madagascar, EGU (European Geosciences Union) General Assembly, 2012. április 22–27.

Elfogadott publikáció

Szabó, K. Zs., Udvardi, B., Horváth, Á., Bakacsi, Zs., Pásztor, L., Szabó, J., Laczkó, L., Szabó, Cs. 2012. Cesium-137 concentration of soils in Pest County, Hungary, *Journal of Environmental Radioactivity*, IF: 1,466.

Benyújtott publikáció

Magyari, E. K., Demény, A., Buczkó, K., Kern, Z., Vennemann, T., Főríz, I.; Vincze, I., Braun, M., Kovács, I. J., Udvardi, R, Veres, D. 2011. A 13,600-year diatom oxygen isotope record from the South Carpathians (Romania): reflection of winter conditions and possible links with North Atlantic circulation changes, *Quaternary International* (under review).

Jelentések

Kovács, I, Falus, Gy., Udvardi B. 2011. Agyagásványok komplex ipari szempon-tú vizsgálatának költségghatékonyabbá tétele, különös tekintettel az infravörös spektroszkópiára, MOL Nyrt. részjelentés I., 87.

Kovács, I, Falus, Gy., Udvardi, B. 2011. Agyagásványok komplex ipari szempon-tú vizsgálatának költségghatékonyabbá tétele, különös tekintettel az infravörös spektroszkópiára, MOL Nyrt. részjelentés II., 34.

Konzultációs tevékenység diplomamunkában

Raveloson A. 2012. Eróziós formák vizsgálata és fotogrammetriás modellezése Madagaszkáron, Környezettudományi Centrum, Geofizikai és Űrtudományi Tanszék, ELTE, 71.

Egyéb tevékenység

Löss- és paleotalaj-rétegsorok infravörös spektrometriai vizsgálata XRD ka-libráció céljából.

2011/2012. II. félév

Berkes Lajos

A 2011/2012. tanév tavaszi félévében (amely Heidelbergben július végéig tart) tovább dolgoztam doktori disszertációmon. Az eddigi eredményeim alapján valószínűnek tűnik, hogy 2013 szeptemberében benyújthatom doktori dolgozatomat a heidelbergi egyetemen. Munkámat továbbra is támogatja a DAAD, ösztöndíjam („Promotionsstipendium”) második és egyben utolsó meghosszabbítását megpályáztam: kérelmem ügyében egyelőre nem született döntés. Emellett ebben a félévben részt veszek a papirologiai intézet két óráján (Lektüre ausgewählter Papyri; Berenike: Archäologie und Texte einer Siedlung am Roten Meer).

A félév folyamán több konferencián is beszámolhattam munkám eredményeiről. A heidelbergi egyetem ösztöndíjának támogatásával részt vehettem a 5th International Society for Arabic Papyrology Conference-en Tuniszban, ahol március 30-án Practising Greek Legal Formulas in a Postconquest Hermopolite Monastery címmel tartottam előadást. Ugyanezzel a témával foglalkoztam a piliscsabai X. Magyar Őkortudományi Konferencián tartott, Görög írásbeliség az Omajjád kori Egyiptomban: egy kiadatlan heidelbergi papirusz és tanulságai című, május 24-én tartott előadásomban. Május 22-én a szegedi A Kárpát-medence, a magyarság és Bizánc konferencián a *veszprémvölgyi oklevél* párhuzamairól beszéltem. Továbbá részt vettem a CEU és a heidelbergi egyetem Trans-European Diasporas: Migration, Minorities, and Diasporic Experience in East/Central Europe and the Eastern Mediterranean 500–1800 közös projektjének első, heidelbergi workshopján (május 4–5.). Legutóbb július 6-án az I. Heidelberger Studierendenkolloquium zu Spätantike und Byzanz: Perspektiven auf Byzanz konferencián mutattam be disszertációm egy fejezetét Der maior domus in Byzanz címmel.

A fentiekén kívül meghívtak a június 14–16. között tartott leideni IDP3/DDbDP/HGV/APIS Training Sessionre, ahol az online elérhető papirologiai adatbázisok használatában és szerkesztésében képezhettem tovább magam. A rendezvény szervezőinek felkérésére csatlakoztam a dokumentáris papiruszok online adatbázisának (Duke Databank of Documentary Papyri) szerkesztőihez

(editorial board). Az augusztus végén/szeptember elején Heidelbergben rendezésre kerülő kopt papirológiai nyári egyetemen (4th International Coptic Summer School) mint előadó és diák is részt fogok venni. Emellett pályázatom alapján felvételt nyertem a november 4–12. között Alexandriában, illetve a Fayum Oázisban tartandó The Greeks in Egypt: From Alexandria to the Fayum nemzetközi „téli egyetemre” (winter school).

A félév folyamán a következő publikációim jelentek meg, illetve kerültek elfogadásra:

5122. Loan of Money. In: Amin Benaissa et al. (ed.), *The Oxyrhynchus Papyri*, Vol. LXXVII, London 2011, 134–136. (P.Oxy. LXXVII 5122)

Korr. Tyche 690–700 [Tíz megjegyzés dokumentáris papiruszokhoz]. *Tyche* 26 (2011) 289–291.

Ungarn bei Niketas Choniates (*Acta Ant. Hung.*, megjelenés alatt)

(Khaled, Younes-szal), A Trilingual Scribe from Abbasid Egypt? A Note on CPR XXII 17. (*Archiv für Papyrusforschung*, megjelenés alatt)

A fentiek fényében tisztelettel kérem seniori státuszom meghosszabbítását.

Dósa Kata

A 2011/2012-es tanévben tovább folytattam doktori tanulmányaimat a University of Wisconsin-Madison Environment and Resources szakán, Prof. Paul Zedler vezetésével. A kutatási területem környezetvédelmi oktatás egyetemi szinten, különös tekintettel arra, hogy hogyan lehet olyan készségeket és példákat integrálni a tananyagba, amelyek egyrészt felkészítik a hallgatót a való életbeni problémák komplexitására, illetve hogyan lehet olyan oktatási projekteket összeállítani, amelyek ezeket a készségeket valamilyen aktuális, helyi problémán keresztül mutatják be – potenciálisan hasznos adatokat is produkálva.

Ez volt a négyéves doktori program második éve, amely igen sikeresen zárult. Minden kurzusomat A (azaz ötös) jeggyel zártam, és több nagyobb lélegzetvételű dolgozat is kikerült a kezeim közül (Trends and Patterns of Media Representations of Climate Change Across Time and Cultures: A Meta-Analysis; Environment and nature in Western and Eastern philosophy – The origins of differences in environmental policy; Integration of construal level theory into green consumerism – Ways to get consumers pick green products in a grocery shop setting; Facilitating multi-party climate negotiations – how can we speed up the process while maintaining decision quality?).

Az órák és kutatás mellett végig tanítottam, ősszel a Biology Core Curriculum program emelt szintű Genetika, ökológia és evolúció kurzusának laboratórium elemét, tavasszal Bevezetés a biológiába laboratóriumot, nyáron pedig Általános ökológiát. Nyáron a tanítás mellett részt veszek egy kutatási projektben is, amelyben azt vizsgáljuk, hogy a hallgatók hogyan használják a genetikai fogalmakat írásaikban, ez mit árul el ezek megértéséről és integrálásáról, és hogyan lehet a tananyagot, illetve tanítási módszereket úgy átalakítani, hogy mélyebb megértést érjünk el, és komplexebb mentális modelleket alkossanak a genetikai összefüggésekről.

Tanításomat két jelentős díjjal ismerték el. Tavasszal Communications B Teaching Fellow voltam, ez az elismerés mellett felelősséggel is járt, része voltam annak a csapatnak, amely az új tanársegédek számára tart tréningeket. A tréning során én arra készítettem fel az újoncokat, hogy hogyan lehet tudományos írást tanítani a tananyagba integrálva, élvezetesen, egyszerűen. Nyár elején pedig a Teaching Academy fogadott tagjává (Future Faculty Partner

címen). Ez a szervezet kiváló tanítási múlttal bíró ifjú tanársegédeket és tanárokat foglal magába, akik komoly jelentkezési procedúrán és válogatáson mennek keresztül.

Borsodi Csaba oktatási rektorhelyettes

Erdős Zoltán

2009 júniusában végeztem az ELTE Geofizikus szakán, majd 2009 szeptemberében kezdtem meg PhD-tanulmányaimat szerkezetföldtani témában a Bergeni Egyetemen (Universitetet i Bergen, Norge), illetve közös témavezetés mellett párhuzamosan a Joseph Fourier Egyetemen (Université Joseph Fourier, Grenoble, France). Témavezetőim a Bergeni Egyetem Földtudományi Tanszékének professzorai, Dr. Ritske S. Huisman és Dr. Haakon Fossen, illetve a Joseph Fourier Egyetem professzora, Dr. Peter van der Beek. Kutatásaink témája a tektonika és felszíni folyamatok kapcsolatának vizsgálata a Pireneusok inverziója során. Munkámat több nemzetközi és magyar konferencián is bemutattam (TOPOEurope Wide Meeting 2011, 2012, EGU 2012, ISZA 2012). Mivel kutatásaimat elsősorban Bergenben, illetve Grenoble-ban végzem, a Collegiumban folyó oktatói munkához nem tudok direkt, aktív résztvevőként hozzájárulni. Ettől függetlenül a műhely munkájában lehetőségeimhez képest igyekeztem részt vállalni. A műhely fiatalabb hallgatói számára folyamatos konzultációs lehetőségeket biztosítottam egész évben.

A 2011/2012-es év őszi félévében 4 hónapot újra az Eötvös József Collegiumban töltöttem. Ezalatt a 4 hónap alatt egy 5 alkalomból álló, alkalmanként másfél órás rövid kurzust tartottam a műhely érdeklődő hallgatóinak geomorfológia témakörben. A kurzus nem hivatalos, kötetlen keretek között folyt, angol nyelven, számonkérés nem kapcsolódott hozzá.

Garai Imre

A tanév tavaszi félévében az eddigiektől eltérően jelentősen több idő jutott a levéltári munkálatokra, így elsődleges célom az volt a félév folyamán, hogy minél több időt töltsék a Collegiumra vonatkozó anyagok feldolgozásával. Ennek érdekében januártól kezdve heti legalább 3–4 napot töltöttem az intézet levéltárában.

A rendszeres munka eredményeként a kutatás igen előrehaladott állapotról számolhatok be. 2012. június 22-ig az alábbi anyagokat tekintetem át, illetve dolgoztam fel: Szabó Miklós, illetve Keresztury Dezső igazgatóra vonatkozó iratanyagok (MDKL. 40. dob. 67–68. dossz.), Teleki Pál curátorra vonatkozó iratok (MDKL. 40. dob. 69. dossz.), a rendes és a tiszteletdíjas tanárookra vonatkozó iratanyagok (40. dob. 70–72. dossz.), az 1945–1950 közötti tanárookra vonatkozó személyi anyagok (MDKL. 41. dob. 73/a. dossz.). Áttekintetem az altisztekre és az egyéb szolgálati személyzetre vonatkozó forrásokat is (MDKL. 42. dob. 74–75. dossz.) annak érdekében, hogy betekintést nyerhessek a személyi politika valamennyi szintjére a régi Collegium történetének minden alkorszakában. Ehhez a törekvéshez fontos adalékokat nyújtottak a tanárok és az alkalmazottak személyi lapjai és minősítései 1945 előtt és után (MDKL. 43. dob. 76–77. dossz.), amelyekből egyértelműen kiderült, hogy 1948 után a Collegiumot fokozatosan lehetetlenítette el a kiépülő szélső baloldali diktatúra, nem pedig egyetlen lépéssel, ahogyan az jelenleg is él az intézet köztudatában. A személyi anyagok utolsó részét a külföldi tanárookra vonatkozó és a seniori helyek adományozására vonatkozó források (MDKL. 46. dob. 84. dossz., 47. dob. 85. dossz.) jelentették. Előbbi forráscsoport azért igen jelentős, mert belőlük pontos képet lehet arról nyerni, hogy a lektorok kiválasztására hogyan került sor, milyen tevékenységet folytattak az intézetben. Utóbbi pedig azért, mert kirajzolódik belőle a tanári utánpótlásra vonatkozó irányelvek 1936-ot követően.

Ezt követően áttértem az intézet vezetésére vonatkozó forráscsoportok feldolgozására (MKDL. 50. dob. 95. dossz., 97. dossz.). Ezekből az anyagokból betekintést lehet nyerni az intézet belső életére éppúgy, mint a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériummal, illetve a budapesti egyetem bölcsészkarával való kapcsolatra. Ezek igen fontos források, hiszen különböző válságperiódusokban rávilágítanak az intézet mozgásterére: a VKM apparátusában nem volt

egységes kép arról, hogy a Collegium főiskolai jellegét hogyan kell értelmezni. A forrásokból az is kiderült, hogy az intézet működésének korai szakaszában és később is részben ezt a rendezetlen viszonyt, részben a közpolitikai, vagy oktatáspolitikai változások nyomán előállt átmeneti periódusokat felhasználva a budapesti egyetem bölcsészakara több ízben kísérletet tett arra, hogy a Collegium autonómiáját valamelyest korlátozza, vagy beolvassza az egyetembe. Ezt részben az 1924: XXVII. tc. nyomán előállt jogértelmezési vita nyomán sikerült is elérnie a budapesti Tanárképző Intézetnek. Így 1924 után a Collegium tanulmányi rendjét alá kellett rendelnie ennek a szervezetnek.

A szelekcióra, az intézet képzési rendszerére nyújtanak forrásokat a házi- rend változásai, a népgyűlésekre és a pártgyűlésekre vonatkozó jegyzőkönyvek (MDKL. 51. dob. 98–98/b.). A tanári jelentések közül az 1941/1942. tanévre vonatkozó jelentések feldolgozásánál tartanak jelenleg a munkálatok (MDKL. 52. dob. 101. dossz., 53. dob. 101/8. dossz.). Ez a forráscsoport igen jelentékeny mennyiségű iratot tartalmaz, így 1927-ig minden jelentést feldolgoztam, azt követően a félévi bontás megjelenésével pedig csak a II. félévre vonatkozó jelentéseket, mivel a tanév végi jelentésekben reflektálnak az I. félévi teljesítményekre, illetve ekkor dőlt el rendszerint a collegisták sorsa arra vonatkozóan, hogy a következő tanévben tagjai maradhatnak-e az intézetnek. A jelentések feldolgozásából ugyancsak kimaradtak a külföldi tanárok által készített jelentések két okból: egyrészt a francia és az olasz nyelvű jelentéseket nyelvi akadályok miatt nem tudom elemezni, másrészt áttekintve néhány német és angol nyelvű jelentést világosan kiderül, hogy az intézet képzési rendszerében abból a szempontból nem játszottak fontos szerepet, hogy a collegisták sorsa felőli döntéshozatalban véleményük kisebb súllyal esett a latba, mint a rendes collegiumi tanárok által készített minősítések. Ennek oka a Collegium képzési rendszerében keresendő: a nyelvszakosok csak III–IV. éves korukra kerülhettek velük kapcsolatba, amikor már nyelvi és irodalomtörténeti ismereteik kellően elmélyültek. A nem nyelvszakosok pedig csak a kezdő és a haladó nyelvi csoportok sikeres abszolválását követően látogathatták a lektorok által meghirdetett nem szakosok által látogatható stúdiumukat. Így megállapítható, hogy a nyelvi képzési hierarchia csúcsán álltak, a szelekcióban legfeljebb a felvételi során juthattak szerephez, a képzés közbeeső szakaszában nem, ugyanis az alkalmatlan tagokat rendszerint a III. évre az intézet képzési rendszere kiszelektálta.

Az előző félévi jelentésemben 2012 májusára prognosztizáltam a levéltári kutatás befejezését. Ezt nem sikerült teljesíteni tekintettel a tanári jelentések igen jelentékeny mennyiségű anyagára. A kutatások befejezésére így várhatóan

a 2012/2013-as tanév őszi félévében kerülhet sor, amennyiben a nyári szünidőben sikerül a maradék forráscsoportokat feldolgozni: tanári jelentések 1942–1950 (MDKL. 53. dob. 101/8. dossz., 54. dob. 101/10. dossz.), illetve a tanári értekezletekről készített jegyzőkönyveket (MDKL. 54. dob. 102–103. dossz.)

Boa Krisztinának és Erdélyi Andrea Magyar Országos Levéltár VKM referensének köszönhetően elkezdhettem a Bécsi Kaputéren az 1895–1945 közötti, a VKM és a Collegium kapcsolatára vonatkozó iratok feldolgozását. A rendelkezésre álló források nagyobb részét már áttekintettem, mindössze három tétel maradt feldolgozatlan, de 2012 júniusának végére vélhetően ezek a munkálatok lezárulnak. Ezt követően 2012 őszén a MOL 1945 utáni részlegében szeretném áttekinteni a Collegium 1945 és 1950 közötti történetére vonatkozó forrásokat.

A félév folyamán az ELTE PPK Pedagógiatörténeti Tanszéken folyó szakmai munkában főleg óratartással vettem részt. TANB-103/7, illetve TANB-103/8 kódok alatt tartottam Pedagógiai problémátörténeti gyakorlatokat. Ezen kívül 2012. június 7–10. között részt vettem egy Lisszabonban megrendezett nemzetközi konferencián, ahol a Collegium 1895–1950 között felvett tagjairól tartottam előadást. Az előadás angol szövegének megírásában nyújtott segítségéért Ötvös Zsuzsa seniornak tartozom köszönettel. A konferencián számosan érdeklődtek a téma iránt, úgy vélem a hallgatóság érdeklődését sikerült felkeltenem, többen elismerésüket fejezték ki a feldolgozott mennyiségű adatok miatt. Így mind a Collegiumot, mind a Pedagógiatörténeti Tanszéket sikerült méltó módon képviselnem ezen a rendezvényen. A jövőben vélhetően a tanszéken e félévben elindult új kutatásban (Neveléstudományi folyóiratok diskurzuselemzése 1947–1987) fogok jelentősebb szerepet kapni. A kutatások őszi lezárulását követően, reményeim szerint 2012 októberétől, novemberétől elkezdődhetnek a doktori dolgozat írásának munkálatai.

Kádár Zsófia

2012 tavaszán befejeztem második mesterképzésemet, a levéltár szakot, emellett PhD-hallgatóként második egyetemi félévemet teljesítettem. Szakdolgozatomat a levéltár szak közép- és kora újkor szakirányán Bak Borbála témavezetésével, A pozsonyi Mária-kongregáció tagkönyve (1637–1745). A jezsuita kollégiumi társulat albumának feldolgozása és kiadási lehetőségei címmel írtam meg. A diplomamunkát és a záróvizsgát egyaránt jelesre értékelték. Levéltár szakon emellett öt kurzust végeztem 4,9-es átlaggal. Doktori képzésben hat tárgyam volt (ebből hármat publikációkkal teljesítettem). Jelenleg szakdolgozatom egyes fejezeteinek tanulmányra formálásán dolgozom, illetve a témában további kutatásokat tervezek.

E félévben a Történezműhelyben a 4 évvel ezelőtt indult, Istvánffy Miklós Históriajének magyar nyelvű kiadásához annotált névmutatót készítő munkacsoport újjászervezésében vállaltam kezdeményező szerepet. Ennek eredményeként a munka Pálffy Géza vezetésével tovább folytatódik a régi tagok mellett egy elsőéves műhelytag bevonásával. Emellett Mačković Anna elsőéves művészettörténelem hallgatót tutoráltam, közös munkánkról szóló beszámolómat eljuttattam Farkas Zoltán műhelyvezető tanár úrnak. Annának és más elsőéves műhelytagoknak pályázatok írásában, összeállításában is segítségére voltam.

A Collegiumban ebben a félévben vendégprofesszorként négy alkalommal előadó Christine Glassner (az Österreichische Akademie der Wissenschaften német kodikológiai kutatócsoportjának tagja) kurzusán is részt vettem, amelynek témája Joannes Gerson párizsi teológus Opusculum Tripartitum című műve 15. század eleji német fordításainak kritikai kiadása volt. (Sajnálatos, hogy a történelemcollegisták csak elvétve jelentek meg ezen a módszertani és történelmi szempontból is igen érdekes kurzuson.) A Német műhely tevékenységébe Vanessa Elwitschger osztrák lektor Österreichische Betrachtungen című óra hallgatójaként is bekapcsolódtam, illetve részt vettem Sára Balázs műhelyvezető tanár úr haladó nyelvóráin, a félév végén sikeres felsőfokú német nyelvvizsgát tettem.

Leskó Dániel

Negyedik támogatott féléveimet töltöttem az ELTE Informatikai Doktori Iskolájában, amelynek során egyrészt megszereztem, illetve sikeresen publikáltam a doktori kutatásaim eddigi eredményeit, másrészt két egyetemi projektben is aktívan részt vettem.

A korábbi félévekben kidolgozott tulajdonságalapú tesztelő keretrendszerrel szóló cikket (Dániel Leskó, Máté Tejfel: Testing framework for embedded languages, *2nd Symposium on Computer Languages, Implementations and Tools*, 2012, [megjelenés alatt]) a *2nd Symposium on Computer Languages, Implementations and Tools (SCLIT)* konferenciára fogadták el publikálásra. Maga a konferencia szeptemberben lesz, amely után – a szervezők ígérete szerint – lesz lehetőség a cikknek egy jelentősen bővebb formában történő publikálására is a *Computer Science and Information Systems* nevű folyóiratban.

A domainalapú kódlefedettségi vizsgálattal, illetve az ehhez kapcsolódó tesztadat-generálási lehetőségekkel kapcsolatos kutatásokat sikerült összegezni egy cikk (Dániel Leskó, Máté Tejfel: A domain based new code coverage metric and a related automated test data generation method. *Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae, Sectio Computatorica, Vol. 36. Selected papers of 9th Joint Conference on Mathematics and Computer Science MaCS 2012*, pp. 217–240) formájában, amelyet a *9th Joint Conference on Mathematics and Computer Science (MACS)* konferencián sikerült bemutatni, illetve néhány hete már a kapcsolódó konferenciakötet is megjelent az ANNALES Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eotvos Nominatae Section Computatorica folyóiratban.

A félév során egy kisebb TÁMOP-projekt keretében azt vizsgáltuk a téma-vezetőmmel, hogy hogyan lehetséges hatékonyan és véletlenszerűen olyan típusos λ kifejezéseket generálni, amelyek típusozhatók, zártak és β normálformában vannak. Ezzel kapcsolatban először a vonatkozó irodalmat ismertük meg, majd kisebb tanulópéldákat készítettünk, végül pedig implementáltunk egy működő prototípust is. A félév további részében ezzel a prototípussal kísérleteztünk, próbáltuk felhasználni tetszőleges magasabb szintű nyelvek programjainak típushelyes generálására.

Egy nagyobb ELTE–Ericsson-projektben is részt veszek, ahol egy új, speciális célú, beágyazott programozási nyelv kifejlesztésén dolgozunk. Itt elsősorban

kódszervezési modellekkel, illetve alacsonyabb szintű optimalizációs technikákkal foglalkoztam a félév során. Az egyetemi szokásoknak megfelelően idén is két gyakorlatot tartottam, a Fordítóprogramok tárgyhoz.

Szvorák Katalin

Ludmann Ágnes

Az őszi félévben elkezdett tevékenységem folytatásaként a tanév tavaszi szemeszterében tovább folytathattam a kezdő olasz csoport oktatását, immár a nevemhez rendelt kurzussal, és bekapcsolódtam a középhasadók tanításába is, Michelangelo Falco anyanyelvi lektorral közösen.

Mindkét csoporttal nagyon barátságos, emberi, mégis professzionális oktatói kapcsolatot sikerült kialakítanom, és együttműködésünk gyümölcse, hogy az olasz nyelvet érdeklődéssel szemlélik, és kíváncsiságtól ösztönözve kérdeznek, tanulnak, és nem riadnak vissza egy-egy szobati pótórától sem, ha Farkas Zoltán tanár úr is hozzájárul ehhez, amiért utólagosan itt is kifejezem hálámat.

2012. május 21-től abban a kivételesen megtisztelő helyzetben vagyok, hogy az Eötvös József Collegium hivatalos, főállású olasz nyelvtanáráként oktathatok. Feladatomat maximális komolysággal, lelkesedéssel és elhivatottsággal igyekszem teljesíteni, és mindent megteszek annak érdekében, hogy hozzájáruljak az intézmény hírnevének öregbítéséhez. A nyelvoktatáson kívül az Olasz műhely részére műhelyitkári feladatokat láttam el.

Doktori tanulmányaim ezen szemeszterében Kelemen János Umberto Ecóról szóló kurzusát, Sallay Géza Dante Isteni színjátékának Purgatóriumát vizsgáló óráját és Fried Ilona a modern egyetemes és olasz színházi világot ismertető szemináriumát látogattam, amelyek jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy saját kutatásaimhoz újabb és újabb támpontokat találjak.

Az előző félévben Falvy Dávid szemináriumán elkezdett kutatómunkánk a *Meditationes Vitae Christi* kéziratokkal kapcsolatban ebben a félévben nem folytatódott, a további kéziratok megérkezésével újrakezdjük a forrás-elemzést.

Saját, doktori témámhoz kapcsolódó kutatásaim eredményét a XIII. Eötvös Konferencia Világirodalmi szekciójában ismertettem május 6-án, *A narratore inaffidabile (megbízhatatlan narrátor) alakja és funkciója Luigi Malerba műveiben* című előadásomban, amely a regény e cselekményszervező figurájának jellemrajzát tárta a hallgatóság elé Luigi Malerba, jövőbeli disszertáciomban elsőként vizsgált író egy regényében és novellagyűjteményében.

A doktori disszertáciomban vizsgált további szerzőkről főként anyagot gyűjtöttem, valamint textusaikat fordítási szempontból vizsgáltam. Emellett elkezdtem Molnár Ferenc *Liliom* című drámájának újrafordítását magyarról

olaszra Czigány Ildikóval, doktorandatársammal közösen, amely munka végcélja az olaszországi publikáció.

A szemeszter lezárása után hallgatóként részt vettem a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és az Università Cattolica del Sacro Cuore di Milano egyetemek által közösen szervezett egyhetes nyári egyetemen *Lingua e cultura italiana* címmel, amelyen nyelvészeti, irodalmi, művészeti és kulturális órákat egyaránt látogathattam.

Össességében igen tartalmas szemesztert tudhatok magam mögött, és előreláthatólag a jövő félév is legalább ilyen mozgalmasnak ígérkezik. Munkámmal továbbra is szeretnék hozzájárulni az Eötvös Collegiumban folyó kutatásokhoz és a hallgatók sikeres előmeneteléhez, így ezúton kérvényezem seniori pályázatom meghosszabbítását.

Ötvös Zsuzsanna

A 2011/12. tavaszi félévet Heidelbergben töltöttem, ugyanis még folyamatban van a tíz hónapos kutatói ösztöndíjam, amelyet a Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst (KAAD) Osteuropaprogramm keretén belül kaptam. A tíz hónapos ösztöndíj július végén ér véget, de német témavezetőm, Prof. Dr. Gerrit Kloss (Seminar für Klassische Philologie, Universität Heidelberg) támogatásával két hónapos ösztöndíj-hosszabbítást kaptam a KAAD-tól augusztus és szeptember hónapokra.

A félév során egyrészt szövegkritikai kérdésekkel foglalkoztam: két müncheni kódexet (Mon. Gr. 142. és 253., Bayerische Staatsbibliothek, München) kollacionáltam az ÖNB Suppl. Gr. 45. kódexszel, ugyanis a két müncheni kódexben található görög–latin szótár (Mon. Gr. 253. esetében szótártöredék) forrása indirekt módon megegyezik az ÖNB Suppl. Gr. 45. kódexben lévő szótáréval. Június végén néhány napot a müncheni Staatsbibliothekben kutattam, ahol a kódexeket is megvizsgálhattam (autopsia).

Ezen kívül a Vat. Pal. Gr. 194. kódex tanulmányozását kezdtem el a félév során. A kódex eredetije a Biblioteca Apostolica Vaticanában található, de egy másolata elérhető a heidelbergi egyetem egyetemi könyvtárában is. A kódexben található görög–latin szótár szövegahagyománya ugyan eltérő az ÖNB Suppl. Gr. 45. kódexben lévő szótárétól, de mind a Vocabularium másolójának beazonosításához, mind a Vocabulariumba beszúrt plusz latin szinonimák forrásának a megállapításához alapvető jelentőségű.

A félév során egy magyar nyelvű előadást tartottam a X. Magyar Ókortudományi Konferencián (Piliscsaba, 2012. május 23–26.), a következő címmel: *Csillagászat, meteorológia és istennők: egy görög–latin glosszárium Oxyrhynchusból*. Egy publikációm jelent meg: Ötvös, Zsuzsanna: Glossary notes of legal source in the manuscript ÖNB Suppl. Gr. 45. *ActAntHung* 2011/3–4, 329–344.

A doktori témámon kívül a „Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténi adatbázisa” című projekt (OTKA K 62032; témavezető: Adamik Béla, PhD) keretein belül folytattam munkámat, és Gallia Narbonnensis feliratainak vulgáris latin nyelvi jelenségeit tanulmányoztam és rögzítettem továbbra is a projekt adatbázisában (<http://lldb.elte.hu/>).

A félév során a következő tanegységeket végeztem el az ELTE BTK Ókortudományi Doktori Programjában:

P/NY/OK-15 Antik irodalomtudomány
P/NY/OK-10.02 Grammatikaelmélet
P/NY/OK-24.01 Konferencia-előadás (magyar nyelven)
P/NY/OK-22 Publikáció/tanulmányírás III.
P/NY/OK-23 Publikáció/tanulmányírás IV.
P/NY/OK-32 Tudományszervezés

Az abszolutóriumot szeptemberben fogom kikérni, a doktori eljárás elindítását az abszolutórium kikérése előtt kérvényeztem.

Pfening Viola

A 2011 októberétől 2012 márciusáig az Erasmus-pályázaton nyert szakmai gyakorlati ösztöndíj révén Berlinben, az Europäisches Integrationszentrumban folytattam a doktori kutatásaimat. A tavaszi félév első felében, amelyet még Berlinben töltöttem, befejeztem a disszertációm egy esettanulmányához szükséges kérdőív összeállítását a török származású berlini népesség integrációjának, identitásának és térhasználatának a vizsgálatához. A lekérdezés jelenleg is tart, a kérdőívet interneten keresztül lehet kitölteni, terjesztése pedig különböző berlini török szervezeteken keresztül történik.

A németországi tartózkodásom alatt interjúkat is lebonyolítottam az integrációval foglalkozó állami és városi intézményekkel, amelyek sorát az őszi félévben török szervezetekkel folytatott interjúkkal kívánom bővíteni. Emellett a tavaszi szemeszter során folytattam a disszertációm elméleti fejezetének kidolgozását, kutatási eredményeimből egy konferencia-előadás („*Társadalomföldrajz – Területfejlesztés – Regionális tudomány*” tudományos konferencia, ELTE TTK Földtudományi Doktori Iskola. 2012. április 3.) és egy tanulmány (*Asszimiláció vagy kirekesztettség? A bevándorlók beilleszkedését magyarázó modellek*), amely a konferencia tanulmánykötetében fog megjelenni, született. Továbbá elfogadták jelentkezésem a szeptemberi Magyar Földrajzi Konferenciára, ahol *A területi szegregáció szerepe a bevándorlók társadalmi beilleszkedésében* címmel fogok előadást tartani. A nyár folyamán részt veszek a *Társadalomföldrajz – Területfejlesztés – Regionális tudomány* című konferencia előadásaira épülő tanulmánykötet szerkesztési munkálataiban is (olvasószerkesztőként és az ábrák elkészítésében).

A félév során egy doktori kurzust teljesítettem (*Automatizálási lehetőségek a területi kutatásokban* [Szalkai Gábor]), amellyel megszereztem a szükséges tanulmányi krediteket. A tavaszi szemeszterben az oktatási tevékenységbe is bekapcsolódtam, részt vettem a *Területi egyenlőtlenségi mutatók* szeminárium (BSc földrajz II. évf.), valamint a Czirfusz Mártonnal közösen szervezett collegiumi kurzus, *A munka földrajzai* tartásában.

Szakmai és oktatási munkám mellett júniusban sikeres felsőfokú (C1) német nyelvvizsgát tettem a Goethe Intézetben.

Szász Lajos

A 2011/2012-es tanév során az ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszékén kezdtem meg doktoranduszi tanulmányaimat. Az eltelt két szemeszter során folytattam a doktori disszertációm forrásainak a feltárását. Disszertáciomban Baltazár Dezső, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspökének (1871–1936) életrajzát tervezem feldolgozni. Jelenleg a kutatás első fázisánál, a forrásfeltárás szakaszánál tartok.

A tanév első részében alapvetően a Debrecenben (A Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára) található anyagok feldolgozásával foglalkoztam, Budapesten pedig a korabeli egyház(politika)i közeg felvázolásához gyűjtöttem forrásokat, amely elsősorban egykorú sajtó- és levéltári anyag lehetett. Az elmúlt időszakban a Magyarországi Református Egyház Zsinati Levéltárában (az amerikai magyar reformátusokkal kapcsolatos iratok [1920-as évek első fele]), a Ráday Levéltárban (Ravasz László, Forgács Gyula, Zoványi Jenő hagyatékai), a Magyar Országos Levéltárban (a Miniszterelnökség amerikai magyarokkal kapcsolatos iratai [1920-as évek első éve]) és az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában (Vásáry István hagyatéka) végeztem forrásfeltáró munkát.

A tanév során két alkalommal adtam elő konferencián (Fiatal Kutatók és Doktoranduszok II. Nemzetközi Teológuskonferenciája, illetve Művelődés, társadalom, egyház – Az ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszék doktoranduszkonferenciája). Egy publikációm jelent meg (Lelkészi hivatás és társadalmi mobilitás a Tiszántúli Református Egyházkerületben a 19. század első felében. In: „Vidimus enim stellam eius...” Szerk.: Szávay László. Budapest, KGRE – L’Harmattan, 2011. 425–433), illetve kettő megjelenés alatt áll (Címük: *A református lelkész és gyülekezete a 19. század első évtizedeiben – Adalékok és szempontok egy gyakran zaklatott viszony történetéhez*, illetve *Baltazár Dezső amerikai útjai [1922, 1924/25]*, megjelenésük az ősz folyamán várható.)

A tanév során a Collegium közösségi életében is próbáltam tevékeny részt vállalni. Tagja vagyok a Collegium környezetvédelmi munkacsoportjának és a Collegium ökumenikus bibliakörének.

Az ELTE BTK-n folytatott tanulmányaim mellett a tanév során nappali tagozaton folytattam a KRE HTK-n, lelkész-teológus szakon megkezdett stúdiumomat.

Udvardi Beatrix

Kutatási téma: anyagásványok komplex környezeti szempontú vizsgálata

Az első év az ismeretek bővítésével és az eddig elért eredmények konferenciákon való bemutatásával telt. Munkánk három fő vonalon indult el: az agyagásványokhoz kapcsolódóan megjelenő különböző víztípusok meghatározása, az illit-szmektit átalakulás infravörös spektrometriai nyomon követésében és az agyagásványok földcsuszamlásokban betöltött szerepében. Ezen irányokon haladva először nemzetközi sztenderd agyagminták felhasználásával infravörös referencia-adatbázist és mintaelőkészítési protokollt dolgoztunk ki, amely elősegítette a későbbiekben elemzett természetes mintákban az agyagásványok infravörös spektrometriai azonosítását. A témában társszerzőséggel publikáció is született.

A kidolgozott új módszert alkalmazzuk az agyagásványok környezeti szempontú vizsgálatában, kiegészítve más anyagvizsgálati technikákkal (termikus elemzés, röntgendiffrakció), hogy a fent említett pontokon haladva minél jobban megértsük az agyagásványok folyamatokban betöltött szerepét.

A Pannon-medencében korábban létesített mintegy 30, jól dokumentált mélyfúrás anyagán a szmektit illitté alakulásának nyomon követése céljából végeztünk vizsgálatokat, hozzájárulva a folyamat jobb megismeréséhez. A mintasorozatok feldolgozása folyamatos. Az eddigi eredmények alapján a szmektit illitté alakulási folyamata tetten érhető a minták infravörös spektrumain, mind a 3000–3800 cm^{-1} közötti vízelnyelési sávok, mind a 800–1300 cm^{-1} közötti SiO infravörös sávok területében a mélységgel. A mintaelőkészítési protokollnak köszönhetően a Dráva-medencéből származó Vízvár-I fúrás mintáiban szervesanyag jelenlétére és az átalakulás fokára utaló ammónium-illit nyomait is észleltük egy adott mélységben, ennek megerősítése azonban további vizsgálatokat igényel.

Egy együttműködés keretében Paksról és Beremendről származó ún. klímaüledékek, lösz-, paleotalaj-sorozatok infravörös spektrumain elkülönítettük a kidolgozott mintaelőkészítési protokoll segítségével a lösz- és paleotalaj-mintákat, valamint összevetettük a röntgen-pordiffúzióval meghatározott szmektit-százalékokat, amelyek az infravörös spektrometriai eredményekkel jó egyezést adtak. Kivétel volt ezalól a kaolinit, amely az infravörös

spektrumokon igen éles jelet ad, ellenben a röntgendiffraktogramokkal. Ezen eredményeket a miskolci MSCC-CEMC konferencián poszter formájában prezentáltuk.

A további munkamenet célja, hogy a kidolgozott módszer további gyakorlati alkalmazást nyerjen a földtani veszélyforrások vizsgálatában, ezért választottuk a magyarországi mozgó partfalak vizsgálatát a Duna jobb partja mentén, olyan területeken – Dunaújváros, Rácalmás, Kulcs és Ercsi térségében –, amelyek beépítettek, ugyanakkor csatornahálózat részben vagy egyáltalán nem épült ki, így az üledéket többletvíz terheli, hozzájárulva az egyre gyakoribb csuszamlásokhoz, amelyeket az egyre gyakoribbá váló nagy intenzitású csapadékesemények önmagukban is felerősítenek. Jelenleg a terepbejárás szakaszában vagyunk, felszíni és mélységi mintavételezést tervezünk megvalósítani egy kiválasztott területen. Ennek keretében részletes anyagvizsgálatokat végzünk tekintettel a beszívargó víz minőségére. Ezek mindazt a célt szolgálják, hogy elősegítsék a hosszú távú stabilizálási munkálatok sikerességét, továbbá lehetővé tegyék annak megértését, hogy az agyagásványok szerepet játszanak-e, és ha igen, akkor pontosan hogyan a csuszamlások kialakulásában.

Megjelent cikk referált külföldi folyóiratban

Szabó, K Zs., Udvardi, B., Horváth, Á., Bakacsi, Zs., Pásztor, L., Szabó, J., Laczkó, L., Szabó, Cs. (2012): Cesium-137 concentration of soils in Pest County, Hungary, *Journal of Environmental Radioactivity*, 110, 38–45, IF: 1,466.

Tóth, J., Udvardi, B., Kovács, I., Falus, Gy., Szabó, Cs., Troskot-Corbié, T., Slavković, R.: Analytical development in FTIR analysis of clay minerals. *MOL Scientific Magazine*, 1, 52–61.

Megjelent cikk nem referált folyóiratban

Szabó, K Zs., Udvardi, B., Horváth, Á., Bakacsi, Zs., Pásztor, L., Szabó, J., Laczkó, L., Szabó, Cs. 2012. A talajok cézium-137 koncentrációja Pest megyében. *Nukleon*, 109, 1–6.

Bírálat alatt

Magyari, E. K., Demény, A., Buczkó, K., Kern, Z., Vennemann, T., Fórizs, I., Vincze, I., Braun, M., Kovács, I. J., Udvardi, B., Veres, D. 2011. A 13,600-year diatom oxygen isotope record from the South Carpathians (Romania): reflection of winter conditions and possible links with North Atlantic circulation changes, *Quaternary International*.

Kovács, I., Green, H.D., Rosenthal, A., Hermann, J., O'Neill, H.St.C., Hibberson, W.O., Udvardi, B. 2012. An experimental study of water in nominally 1 anhydrous minerals in the upper mantle near the water saturated solidus. *Journal of Petrology*.

Szakmai jelentések

Kovács, I., Falus, Gy., Udvardi, B. 2011. Agyagásványok komplex ipari szempontú vizsgálatának költséghatékonyabbá tétele, különös tekintettel az infravörös spektroszkópiára, MOL Nyrt. részjelentés 1., 87.

Kovács, I., Falus, Gy., Udvardi, B. 2011. Agyagásványok komplex ipari szempontú vizsgálatának költséghatékonyabbá tétele, különös tekintettel az infravörös spektroszkópiára, MOL Nyrt. részjelentés II., 34.

A tanév során, a következő konferenciákon vettem részt:

- Téli Ásványtudományi Iskola, 2012. január 20–21., Balatonfüred (magyar nyelvű előadás)
- VIII. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia, 2012. április 18–21., Veszprém – magyar nyelvű előadás
- EGU European General Assembly, 2012. április 22–27., Bécs – Környezettudományi Doktori Iskola támogatásával (2 angol nyelvű poszter prezentáció)
- MSCC-CEMC, 2012. április 19–21., Miskolc (2 angol nyelvű poszter prezentáció)

Társszerzős konferencia, részvétel nélkül

- Raveloson, A., Visnovitz, F., Udvardi, B., Molnár, G., Székely, B.: 3D modeling and analysis of lavaka phenomenon in Madagascar. ISZA, 2012. március 30–31., Tatabánya

Konferenciakiadvány

- Udvardi, B., Kovács, I., Szabó, Cs., Mihály, J., Németh, Cs. 2012. Aggregation of kaolinites and swelling-drying effect in microaggregates of bentonites. VIII. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia kötet 140–145, ISBN 978- 963-86627-2-9.

Egyéb tevékenység

- Külföldi laborlátogatás és mérések végzése ösztöndíjjal: ELETTRA, SISSI, 2012. március 28. – április 2., Trieszt, Olaszország

- Konzultációs tevékenység diplomamunkában: Raveloson, A. 2012. Eróziós formák vizsgálata és fotogrammetriás modellezése Madagaszkáron, Környezettudományi Centrum, Geofizikai és Űrtudományi Tanszék, ELTE, 71. BSc szakdolgozat bírálata

2012. évi Eötvös Collegiumért kitüntetettek.

Borsodi Csaba, Szvorák Katalin, Rovó Petra, ifj. Arató György

DIÁKÉLET

DIÁKBIZOTTSÁGI ELNÖKI JELENTÉS A 2011/2012. ÉVI ŐSZI FÉLÉVRŐL

A tavaszi beszámolómat szeptemberben azzal zártam, hogy az Eötvös Collegium Diákbizottsága felkerült az egyetemi minőségbiztosítási térképre, és amennyiben a megfelelő anyagi erőforrások rendelkezésre állnak, folytathatjuk a szolgáltatásszervezésen és minőségbiztosításon alapuló szolgáltatásszervezést. Ha akkor bizakodóan írtam e sorokat, és ha a tavaszi félévről megnövekedett külpolitikai mozgásterünk és egyetemi szintű elismertségünk következtében azt gondoltuk, hogy az elrugaszzkodás fél éve, akkor ez a félév a kényszerleaszállás időszaka volt. Korábban elképzelhetetlen mértékű és kiterjedtségű ösztűz zúdult kormányzati oldalról a hallgatói mozgalomra, azon belül pedig a Diákbizottságra. Úgy gondolom, hogy az, hogy a félév során elkerültük az összeomlást, és ez a Diákbizottság ki tudta tölteni a mandátumát, kizárólag annak köszönhető, hogy az őszi CHÖK működésiszabályzat-módosítás megteremtette azt a keretet, amelyben nagyszerű csapatom emberfeletti munkát végezve képes volt megbirkózni az akadályokkal. Hogy még a legsötétebb órákban is kitartottak, ezúton is köszönöm.

Külügyi helyzet

Bár a félév elején azt gondoltuk, hogy a Diákbizottság munkájának meghatározó részét az előző félévben lezajlott felújítás utáni konszolidáció fogja kitenni, a külügy tematizálta az elmúlt időszak történéseit. Első és legfontosabb probléma, amelynek létezése minimum július óta köztudomású volt, az új Felsőoktatási törvény elfogadásának módja és annak tartalma. Alapvetően nem is az jelentette a legnagyobb problémát, hogy a kormányzat tervei között szerepelt a Collegium hagyományos bázisának számító bölcsészképzés állami finanszírozásának de facto megszüntetése (a végső országos keretszám ötödéről is lehetett hallani kormányzati körökben), nem is az, hogy a hallgatók számára megalázó és egyoldalú szerződéstől teszik függővé az állami ösztöndíjat, sem pedig az, hogy az önköltség mértékét a hallgatói normatíva nagyjából kétszeresében állapították meg, hanem az állandó bizonytalanság és teljes átláthatatlanság, amely a törvény elfogadását és az azt követő minisztériumi és kormányrendeletek elfogadását övezte. Még felbecsülni sem tudjuk, hogy

mekkora kár éri a magyar felsőoktatást a hatályos rendelkezések nyomán, amelyek 24 napot adtak a hallgatóknak, hogy eldöntsék, melyik felsőoktatási intézménybe szeretnék beadni jelentkezésüket, és amely egyes előrejelzések szerint akár több mint tízezer érettségizett fiatal külföldi tanulmányait „segítheti elő”. Arról nem is beszélve, hogy továbbra sem lehet semmit tudni arról, hogy szeptemberig „államosítják-e” a kollégiumokat, hogyha igen, abba a szak-kollégiumok bele fognak-e tartozni, és ha igen, milyen formában, illetve ha nem, akkor a korábbi szabályozás teljes eltörlése (pl. kollégiumi díj mértéke) nyomán milyen rendelet fog keretet adni a kollégiumi létnek.

A Diákbizottság mint a Collegium hallgatói érdekképviselő szerve és a hallgatói mozgalom részese úgy vélte, hogy nem maradhat ki az átgondolatlan és többek között a Magyar Rektori Konferencia állásfoglalásait sorozatban figyelmen kívül hagyó törvény elleni tiltakozásból, így csatlakozott a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája által szervezett demonstrációhoz, amelynek sikerült elérnie többek között a Hallgatói Önkormányzat vétőjogának megtartását a legfontosabb kérdésekben, a felvehető bölcsész keretszámok emelését és a „röghözkötés” de facto életbe lépésének kitolását 20 évvel. Ezzel azonban nem ért véget az új Ftv. hatása, valószínűleg a következő félév számos kihívást fog tartogatni utódomnak, többek között az ELTE SZMSZ újraírása nyomán a CHÖK működési szabályzat, a CTSZK és a Házirend jogharmonizációját és az első új típusú felvételit.

Szintén a külügyi helyzethez tartozik, hogy több oldalról feltűnt a Szakkollégiumi Charta revíziójának igénye, amely az Interkoll által létrehozott Akkreditációs Bizottság akkreditációs folyamatában kulminált. A Diákbizottság beadta az akkreditációs kérelmét, ám az Interkoll-üléseken a folyamat lezárultáig a Charta elfogadása körül kialakult személyeskedő hangnem és vállalhatatlan színvonalú hozzászólások miatt nem vett részt. A szegedi testvérszakkollégiumunk révén ugyanakkor értesültünk az eseményekről.

Pénzügyi helyzet

Annak ellenére, hogy az elnyert Év tudományos rendezvénye 2011 pályázat révén rózsásan indult a kép, hamar megváltozott a helyzet. A félév nagy részét költségvetési megszorítások, zárolások és beszerzési moratóriumok tették színessé, amelyek a Diákbizottság életét is izgalommal töltötték meg, különösen a pályázati pénzek elköltése esetében. Ennek köszönhetően ebben a félévben a rendszeres KolHÖK Rendezvényalap és Rektori kulturális és sportpályázaton kívül nem sikerült pályázatot beadnunk, de így is túléltek a félévet, és sikerült minden rendezvényt időben megszervezni.

Belügyi helyzet

Igazgató úrral a jó viszonyt és a kiváló munkakapcsolatot sikerült megőrizni, rendszeres egyeztetéseinken sikerült a Collegium érdekeit teljes mértékben képviselni, így többek között a francia lektor körül kialakult szerencsétlen hangulatban is.

Össz-szakkollégiumi rendezvények

A Diákbizottság idén is vezető szerepet töltött be az össz-szakkollégiumi rendezvények szervezése terén, többek között a Honfoglaló szervezésében is részt vett, és az after party helyszínéül is szolgált. Az első – félhivatalos – össz-szakkollégiumi konferencia szervezésében is oroszlánrészt vállalt, egyik helyszínéül is szolgált.

Kommunikációs fejlesztések

A Diákbizottság ebben a félévben a kommunikációt is sikeresen fejlesztette, többek között a Facebook-oldalunkon online ügyfélszolgálatot hoztunk létre, és megújult a DB-hírlevél is. Célunk, hogy kiváló külügyi kapcsolatainkat felhasználva minél több információval lássuk el a collegistákat. Ugyanakkor a félév kudarcának tekinthető, hogy továbbra sem sikerült megújulnia az EIR-nek.

GóJahévtége

A GóJahévtége nyitó eseménye a hallgatói demonstráció volt, amelyen a collegisták szép számmal képviseltették magukat. A hagyományos csütörtök esti Janicsek-émlékversenyt idén Ki mit tud váltotta fel, mérsékelt, de a tavalyi Janicsektől nem elmaradó sikerrel. Utódomnak mindenképpen érdemes lesz újragondolnia, hogy melyik megoldást tartja inkább életképesnek. A második napon akadályversenyt tartottunk, amelyre rekordmennyiségű állomás jelentkezett, így nagyon jó hangulatban telt ez a nap is. Szombaton napközben sportprogramok várták az érdeklődőket, illetve a Nagyklubban társasozni is lehetett. Este természetesen a GóJaműsor, a GóJaavató és GóJabál ideje volt, amelyen fellépett a Kávészünet nevű együttes.

Kollégiumi Hallgatói Önkormányzat vezetőképzője

Idén is részt vettünk a Kollégiumi Hallgatói Önkormányzat vezetőképzőjén, ahol a csapat összekovácsolása mellett értékes rendezvényszervezői és kommunikációs kompetenciákra tettünk szert, valamint megalapoztuk a kari tudományos referensekkel / bizottsági elnökökkel a jó viszonyt, ennek következménye, hogy idén mind a négy karunk nyílt napján képviseltettük magunkat.

DB-független szervezetek finanszírozása

Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy ebben a félévben támogathattuk az ECloga megjelenését, és az Angol–Amerikai műhely konferenciáját.

Eötvös József Tanulmányi Verseny

Az EJTV szervezőbizottsága által szervezett középiskolai verseny egyetemi szinten is úttörő és egyedülálló kezdeményezés, amely hatalmas segítséget fog jelenteni a jövőben a collegisták toborzásánál. A 14 szekcióba több mint 200 versenyző jelentkezett. Köszönjük Ditzendy Orsolyának és Gyöngyösi Megyernek önfeláldozó munkájukat.

Összefoglalás

Összességében, ha lehet, ez a félév nagyobb kihívásokat tartogatott, mint az előző, ugyanakkor sikerült megbirkóznunk velük, és a Diákbizottság minden fontos feladatát ellátta. Ugyanakkor a 2012-es év a túlélés éve lesz, így nem szabad nagy várakozásokkal és nagy tervekkel belevágni, amennyiben az egyetem és a Collegium, valamint mellettük a hallgatói mozgalom túléli az évet komolyabb vérvesztések nélkül, már sikernek tekinthető.

Másfél év után vonulok vissza a diákbizottsági elnöki pozíciótól, és annak ellenére, hogy viharos idők következnek, nyugodt szívvel tudok távozni a collegiumi közéletből. Az elmúlt másfél év során a diákbizottsági munka olyan jogi kereteket kapott, amely által a megnövekedett számú és kétszintűvé tett bizottság hatékonyan tudja ellátni feladatát a legnehezebb időkben is. A Diákbizottság gazdasági helyzete nem rosszabb, mint 2010 őszén, amikor a vezetést átvettem, és van kilátás a mozgástér bővítésére. A külügyi helyzetben drámai javulás következett be: az elszigetelt és sokak által elzárkózónak és pökhendinek tartott Collegiumról sikerült egy, a szó jó értelmében vett elit műhely, amely a minőségbiztosítás egyetemi szintű központja és nyitott, másokat segítő intézmény, imidzsét kialakítani. A Collegium képviselői a BTK HÖK és a KolHÖK elnökségében ülnek, számol velünk az EHÖK, és biztos

szövetségesei vagyunk a nem teljes hallgatói autonómiára épülő szakkollégiumoknak. Belügyi téren, ha lehet, még komolyabb eredményeket sikerült elérnünk: a Diákbizottság és igazgató úr kezdeti hűvös viszonyát sikerült konszolidálni, és egy kölcsönös kollegialitásra épülő munkakapcsolatot kialakítani. Úgy vélem tehát, hogy utódomnak a Diákbizottságot olyan helyzetben adom át, amelyből bármilyen irányba tud építkezni, és hozzákezdhet a konszolidáció után a – bár talán kezdetben lassú ütemű – építkezésnek.

Tóth Olivér István

Örömfoci az új pályán

DIÁKBIZOTTSÁGI ELNÖKI JELENTÉS A 2011/2012. ÉVI TAVASZI FÉLÉVRŐL

A jelentést – az átláthatóság kedvéért – a programjaink alapján állítottam össze és rendeztem.

1. Eötvös Konferencia

Az Eötvös Konferencia a Collegium legnagyobb és legfontosabb tudományos és szakmai rendezvénye – ezen felül pedig a legjelentősebb közösségi esemény is, hiszen a Collegium szinte teljes tagságát megmozgatja. Az előző évek konferenciái magasra helyezték a mércét, amelyet – úgy gondolom – sikerült megugranunk.

Az elmúlt néhány évben egyre világosabbá vált, hogy a konferencia már nem a Collegium „házi versenye”, kezdi kinőni önmagát; ahhoz, hogy a színvonalat fenntartsuk, változtatások szükségesek. Ezért a műhelytitkárok bevonásával megbeszéléssorozatot kezdeményeztünk, amelyen részleteibe menően megtárgyaltuk a konferencia célját és jövőjét. Úgy érzem, nem túlzás azt állítani, hogy az Eötvös Konferencia körüli tartalmas, előremutató beszélgetések a Collegium ezen félévének legnagyobb belső kommunikációs eredményei. Remélhetőleg a megbeszélések hatása már látszani fog a XIV. Eötvös Konferencián.

A konferencia száz előadóval működött, tizenkét szekcióban, amelyek élére magasan kvalifikált szekcióvezetőket sikerült felkérnünk. A rendezvény helyet adott az előző Adsumus kötet bemutatójának, valamint a Filozófia és a Történezműhelyek könyvbemutatóinak is. Az előző évekhez hasonlóan idén is törekedtünk arra, hogy a plenáris előadások jelentős tömegeket vonzzon, mind a „filosz”, mind a „dögész” hallgatók számára izgalmas témákat érintő előadások legyenek; ebben az évben Tamás Pált és Hankiss Elemér professzor urat sikerült felkérni.

Az Eötvös Konferencia egyike a Collegiumot kifelé reprezentáló legfontosabb eseményeknek. Ezért nagy eredmény, hogy a megfelelő hirdetésnek köszönhetően gyakorlatilag háromszoros túljelentkezés volt az előadói helyekre, valamint az is, hogy a konferencia sajtóvisszhangja igen jó volt: a Kossuth rádió riportere kétrészes riportanyagot készített az Eötvös Collegiumról a konferencia hatására.

A fenti tényezőknek köszönhető, hogy az Eötvös Konferencia elnyerte az ELTE Év tudományos rendezvénye 2012 díjat, amely magas pénzjutalommal jár.

2. Eötvös Majális

Az Eötvös Majális (korábbi Eötvös-napok) a Collegium diákságának hagyományos, kora nyári közösségi eseménye. Jellemzően kulturális és sportrendezvényeknek ad helyet, amelyet a Collegium önszerveződő csoportjai bonyolítanak le, és amelyhez a Diákbizottság csak a (pénzügyi) támogatását és reklámerejét adja.

Ebben az évben az Eötvös Majális sportrendezvényei voltak: I. Lakinger Béla-emlékkupa (floorball, szervező: Locsmándi Dániel) és a hagyományos EötvösCupa (labdarúgás, szervező: Tóth László Márton). Kulturális téren a Collegium drámakörének (D'Coeur) legújabb előadását (Legmerészebb álmaink is, rendező: Sándor Júlia) tekinthették meg az érdeklődők, Szilvay Máté szervezésében volt Opera Filmklub, valamint ellátogattak a Collegiumba az egykori Telep-csoport költői (a beszélgetést moderálta Sebestyén Ádám és Rédey János, szervező: Gyöngyösi Megyer). A Majálist kerti sütögetés koronázta meg, köszönjük a segítséget Garamszegi Balázsnak.

Közösségi programjaink hagyományos elemei a félévzáró kertiparti, amelyen hagyományosan tanáraink is részt vesznek, valamint a végzős collegisták bulagása. Ezek rendben lezajlottak.

3. Felvételi

A Collegium utánpótlásának biztosítását a Diákbizottság mindig kiemelten kezelte, és ezen a területen különösen hangsúlyos az együttműködés a műhelyekkel és az igazgató úrral. A felvételi „projekt” három fő részből áll: kampány, maga a felvételi és a visszajelzések feldolgozása.

A Collegium felvételi felhívása idén is belekerült a felvételi értesítőbe – ennek révén jelentős számú potenciális felvételizőt érhetünk el, de nem személyesen. A műhelytitkárok segítségével célzott kampányt folytattunk az OKTV-n kiemelkedő eredményt elért diákok felkeresésével (amennyiben ez lehetséges volt): tapasztalatok szerint a személyes megkeresés hatása nagyobb, mint a felvételi borítékban érkező levélé. Ezen kívül népszerűsítő kampányt folytattunk a Felvételi Blogon (felveteli.eotvos.elte.hu), valamint több közösségi oldalon is.

Ez természetesen eredménytelen lett volna a jelenlegi collegisták folyamatos megosztásai nélkül, így a segítséget mindenkinek köszönjük. Nem konkrétan a felvételi kampányhoz kapcsolódóan, hanem inkább felsőbb promóciós célokra elkészült egy színes, igényes kiadvány is, amely a műhelyek bemutatkozását tartalmazza a műhelyvezetők fényképével együtt. A felvételi lebonyolításában köszönjük az önkéntes felvételiztetők és segítők munkáját!

4. Gólyatábor és szakmai hét

Az elsőévesek bevonásának hagyományosan két fontos lépése van: a kötetlenebb gólyatábor és a szakmai hét. Ezeknek szerepe a hagyományok átadása, a közösségbe való bevonás, az első- és felsőbbévesek megismerkedése (jellemzően a gólyatáborban történik például a szobákban megüresedett helyekre a gólya szobatárs kiválasztása is), valamint szakmai és gyakorlati tanácsok átadása (ebbe beleértve például a közös órafelvételt is). A szakmai héten a Diákbizottság évek óta igyekszik különböző előadásokat biztosítani az egyetem nyújtotta lehetőségek jobb kihasználása érdekében. A félévnyitó rendezvényeknek évek óta hasznos, jól bevált kiegészítője a GóJaláb kiadvány, amely a teljesség igényével igyekszik tartalmazni minden információt, amelyre egy elsőéves collegistának a félévkezdéshez szüksége van.

5. Egyéb

Nagyobb rendezvényeink mellett szükséges megemlíteni, hogy a félév során is támogattuk az ECloga folyóirat megjelenését, elmélyítettük a Diákbizottság és az Estike viszonyát, amely közös szervezésű programokban manifesztálódott, helyet biztosítottunk az Informatikai Kar szakestjeinek, és lebonyolítottunk egy elégedettség- és igényfelmérést, amelynek kiértékelése folyamatban van. Mindezekon felül részt vettünk a KolHÖK küldöttgyűlésein és választmányi ülésein, valamint egy ELTE össz-szakkollégiumi egyeztetésen is képviseltük a Collegium érdekeit.

Machó Zsófia

Locsmánda Dániel beszéde 2012. március 15-én, a Bécsi Légió budavári emléktáblájánál

Tisztelt Collegium! Kedves Megemlékezők!

164 éve, 1848 márciusában ezen a napon tört ki a forradalom Pesten. Az a forradalom, amely az államberendezkedés megváltoztatását, a szabadságjogok biztosítását akarta elérni. E szent célok érdekében addig példátlan összefogás valósult meg Magyarországon: a társadalom legkülönbébb rétegei mondtak igent a változásra. Az ország vezető ereje, a nemesség önként mondott le kiváltságairól. A forradalmi szikrát kipattintó radikális ifjúság az országos lelkesedés felkeltése után önként állt félre, hogy a vezetést a legtapasztaltabbakra hagyja. A legszélesebb réteget, a parasztságot a jobbágyfelszabadítással állították maguk mellé. Hiba lenne azonban azt gondolnunk, hogy csak a jobbágyfelszabadítás, a társadalmi, anyagi vagy politikai helyzetben bekövetkezett változások hatottak. A nemzeti érzés ekkor már annyira mélyen élt minden magyar szívében, hogy a jobbágykérdést szinte mellékesnek tartották. Bizonyítja ezt az a tény, hogy a magyarok később elutasították az abszolutisztikus államberendezkedést, jóllehet az megtartotta, sőt beteljesítette a jobbágyfelszabadítás folyamatát. Nem ért ez soha annyit, mint Petőfinek egy-egy szívetek lángra lobbantó költeménye vagy Kossuth magasztos szavai. Nem a mai fogyasztói világ volt ez: akkor még nem számítottak annyira az anyagi javak, az életszínvonal vagy a GDP növekedése. Őseink olyan, ma már alig-alig átértzett és gyakran nem is értett eszmékért is képesek voltak megmozdulni, mint a haza vagy a szabadság. 1848-ban a sikeres tavaszi események után szükség is volt erre. A haza egén súlyos fellegek gyülekeztek, és az emberek családot, biztos otthont hátrahagyva indultak hazájukért harcolni és meghalni.

Mert a bécsi székhelyű Habsburg-kormányzat nem sokáig tűrte, nem is tűrhette a magyar reformtörekvéseket. Azokat hosszú időn át akadályozta, 1848 márciusában azonban meghátrálni kényszerült. A már említett, példátlan nemzeti összefogás és a nemzetközi helyzet együttesen vezettek oda, hogy a magatehetetlen Ferdinánd császár-király és a mögötte álló kormányzó erők kényszeredetten bár, de rábólintsanak a magyar országgyűlés küldötteink követeléseire. Így jöttek létre azok az áprilisinak nevezett törvények, amelyeket a forradalom hevében sietve gyakran ideiglenesnek terveztek, mégis évtizedeken keresztül állták ki az idők próbáját. A jobbágyfelszabadítást soha

többé nem merték eltörölni, az itt kidolgozott választási rendszer a 20. század elejéig lényegében érintetlen maradt, és a miniszteri felelősség rendszerét is csak a kommunista diktatúra merete eltörölni. Ezzel szemben az uralkodó hatalmának korlátozását, az alkotmányos működést és egyáltalán a hatalmi súlypont Pest-Budára kerülését a Habsburg államberendezkedés nem tűrte sokáig. Ahogy szó volt róla, az eredmények a hazai és a nemzetközi forradalmi hangulatnak voltak köszönhetőek. A magyar nemzet izzó lelkesedése nem csökkent, a határainkon kívüli helyzet azonban megváltozott. Bécs megerősödött az olaszországi helyzet rendezésével; a horvát felkelés támogatásával és a nemzetiségek lázításával a friss magyar kormányt ugyanolyan helyzetbe akarta hozni, mint amilyenben maga volt: tudniillik hogy a csapások alatt összeroskadó kormány ismerje el gyengeségét, és lépjen vissza a reformoktól.

Kedves Barátaim! Március 15-e azért válhatott egy dicsőséges forradalom és szabadságharc jelképévé, mert a bécsi kormánynak ez a törekvése nem sikerült. A magyar nemzet a rá nehezedő súlyos csapások alatt nem roppant össze. A magyar nemzet megtapasztalta a szabadság fényét, és többet nem volt hajlandó sötétségben járni. A bécsi kormány többszörösen is elszámította magát.

Egyrészt a magyarság összeforrott már nemzeté annyira, hogy az ellenséges támadás hírére ne összetörjön, hanem összeszorítsa fogát, és felkészüljön a védekezésre. A bécsi udvar csak a Habsburg-dinasztia iránti hűséget ismerte, csak azzal tudott számolni – ellenben a nemzeti összefogással, a magyarok összetartó erejével nem. „*Veszélyben a hon!*” – üzenté Kossuth, és lelkesítő szavaira megmozdult a magyarság. Volt, aki családját hagyta ott; más tanulmányait szakította félbe, hogy teljesíthesse a honvédelem szent kötelességét. A márciusi összefogás tüze nem holt hamvába. Ez volt tehát a bécsi udvar első nagy tévedése.

A második nagy tévedés az volt, hogy a nemzetiségi ellentétek szításával meg lehet törni a magyarságot, amely ebben a harcban egyedül fog állni. Tévedtek; mert gyengíteni lehetett, de megtörni nem. S tévedtek; mert mi, magyarok nem voltunk egyedül. Nem maradtunk magunkra. A Magyarországon érvényes szabadságjogok sohasem tettek nyelvi különbséget, érvényesek voltak a velünk élő más népekre is. Bár a Habsburg-udvar sokakat megtévesztett, és kezdetben a magyar kormány is elzárkózó lépéseket tett, sok nemzetiségi látta be, hogy a szabadságot nem Bécsből, hanem Pest-Budától várhatják. Szerveződött például olyan, románokból álló önkéntes alakulat, amely Bem tábornoknak segített, hogy Erdélyt megtisztítsa a császári csapatoktól. Hosszas előkészületek után csak a szabadságharc utolsó hónapjaiban került törvényerőre az a nemzetiségekkel való megegyezés, amely napnál világosabban mutatja a felismert egymásrautaltságot.

S voltak olyanok is, akik látszólag semmit sem nyerhettek a szabadságharc sikerén, mégis jöttek. Nem voltak magyarok, nem fűtötte őket a honszeretet, mégis jöttek. Nem voltak Magyarország polgárai; hogy hazánkban szabadság van-e, vagy sem, rájuk látszólag semmilyen hatással nem volt; mégis jöttek. Németek, lengyelek, olaszok érkeztek nagyobb számban, de a szabadságharc tisztjei között angolokat, franciákat, görögöket és cseheket is találunk.

1848 őszén vették át a tárgyalások helyét a fegyverek. Azonnal szerveződni kezdtek olyan külföldi önkéntes csapatok, amelyek a magyar szabadságért fáradoztak, és ha sor került rá, életüket is adták érte. Legnépesebb és leghíresebb csoportjuk a lengyel légió volt, amelyet Józef Wysocki szervezett. Soraikban politikai emigránsok, hazánkba szökött önkéntesek harcoltak. Ugyanúgy reméltek ettől Lengyelország sorsának jobbra fordulását, ahogy a később Olaszországgal harcoló magyarok saját hazájukét.

Utóbbi kölcsönös jelenség volt: Itália fiaiból is szerveződött légió. Ezt császári szolgálatból szökött katonák, emigránsok és Magyarországon őrzött politikai foglyok alkották. Ám még megalakulásuk előtt volt olasz vértanúja a magyar szabadságharcnak. Giovanni Baldini magas szintű műszaki ismeretekkel rendelkezett, Pozsonyban dolgozott a vasútnál. Biztos megélhetését, feleségét és kisfiát hagyta otthon, fegyvert fogott, harcolt, és nyíltan buzdította császári szolgálatban álló honfitársait, hogy álljanak át, és harcoljanak Magyarországgal. Elfogták, elítélték és 1849. március 27-én Pozsonyban kivégezték.

Végül, de nem utolsósorban németek is harcoltak hazánkért – a nyelvében német, de szívében nemzeti erővel, honszeretettel mit sem törődő Habsburg-állam ellen. A német légió elsősorban a magyarországi németiséget szólította meg. Nem véletlen, hogy az első toborzásokat az ekkor még főleg németajkú Pozsonyban és Sopronban tartotta Peter Giron. A nevükben, nyelvükben német, ám szívükben magyar önkéntesek elsősorban Erdélyben vettek részt a harcokban.

A bécsi légió más volt. Mi, az Eötvös Collegium tagjai éppen az ő emléktáblájuknál állunk. Megvallom, amikor a beszédre készültem, ez volt bennem a fő kérdés: mi hajtotta őket? Miért jöttek ide? Mi miért éppen itt emlékezünk a dicsőséges márciusi napokra? A válasz összetettebb annál, mint hogy egyetemi, értelmiségi pályánk között vonhassunk párhuzamot. A válasz összetettebb ennél; de felemelőbb és magasztosabb is.

Már 1848 áprilisában falragaszok jelentek meg Bécsben. Ezekon mondtak köszönetet a bécsi fiatalok a magyaroknak, akik támogatták az ő küzdelmeiket is. „*Most már a szabadság közös birtokunk... Ezentúl osztrák és magyar mindig*

egy más mellett!” – írták. Nem üres ígélet volt ez: a szabadságharc kitörésének hírére megindultak Magyarországra. Szeptember 14-én érte el a háromezáz önkéntes (többségükben diákok, egyetemisták) a magyar fővárost. Nemcsak adósságot törlesztettek. Amikor Rottenbiller polgármester megköszönte, hogy eljöttek, egy orvostanhallgató így indokolta tettüket: *„Csak a keleten kivívott szabadság által tartható meg az nyugaton is.”*

Tisztelt Collegium! Ez a kulcsmondat hozta ide a bécsi légiót. És ez a kulcsmondat hozott ide minket is. Mert ebben a mondatban egyszerre van benne hazaszeretet és a szabadság egyetemes értéke, amelyeket mi magunk gyakran egymástól függetlennek és nehezen összeegyeztethetőnek érzünk. Benne van, hogy aki hazáját szereti, másokat attól még éppen úgy becsülhet. És így nyer értelmet a jelmondat is, amelyet a bécsi légió zászlaján olvashattak a kortársak: *„Szabadság! Testvériség! Egyenlőség! Wiener Legion für Ungarn!”* A bécsi légió Magyarorszáért – nem Ausztria ellen. A bécsi diákok a magyarok oldalán harcoltak, de nem hazájuk ellen: győzelmüktől éppen annak felvirágzását remélték. A francia forradalom egyetemes eszméit hirdették, de nemzeti hovatartozásukat büszkén kimutatták a német trikolorral, amelyet kalapjukon viseltek. S nem mellékes, hogy önkéntesek voltak: szabad akaratukból harcoltak a magyar szabadságért. A Collegium jelmondata – *„Szabadon szolgál a szellem”* – rájuk is érvényes.

S úgy gondolom, emiatt vagyunk éppen itt. Mert a bécsi légió példájából mindannyiunknak tanulnunk lehet és kell is. Hazánk szeretete és szabadon szolgálása mindennél fontosabb, de ez nem jelentheti azt, hogy mellette el kellene vetnünk általános értékeket. Nem jelenti azt, hogy közönnnyel kellene tekintenünk a határainkon túl zajló eseményekre. És végül nem jelentheti azt, hogy más nemzeteket, népeket magunknál kevesebbre tarthatnánk.

Kedves Barátaim! A bécsi légió nem volt zárt közösség. Szülővárosom polgára, a soproni Frischmann Gusztáv csatlakozott a Pest felé menetelő bécsi légióhoz, amikor alkalma nyílt rá. Mi ezt nem tehetjük meg ugyanígy, de a bécsi egyetemista ifjak szellemiségét és gondolkodásmódját át kell, hogy vegyük. Egy év múlva visszatérünk majd ide; újra meg fogunk állni azok emléktáblája előtt, akik hazánk segítségére siettek a szükség idején. Addig se feledkezzünk el róluk: ápoljuk emléküket, dicsérjük hozzáállásukat, és kövessük példájukat.

FELVÉTELI
ÉS
A COLLEGIUM TISZTIKARA

Buzdítás a 2014. évi felvételire

Tisztelt Egyetemi Polgár!

Az Eötvös József Collegium igazgatójaként gratulálok sikeres egyetemi felvételijéhez, és köszöntöm az egyetemi polgárok között. Tanulmányaihoz sok örömet és sikereket kívánok!

Kérem, jelentkezzen az ELTE Eötvös József Collegium felvételijére! Sokéves tapasztalatunk, hogy az Eötvös Collegium hírneve olykor inkább elijeszti, semmint felbátorítja a vidéki hallgatókat. A Collegium nem bevezethetetlen fellegvár, ahol publikációk, „szakmai” teljesítmények, gimnáziumi és egyetemi dolgozatok híján nem is érdemes megjelenni. Sikeres felvételiye egyértelmű bizonyossága annak, hogy helye van az Eötvös Collegiumba jelentkezők között. Szívesen látjuk! A Collegium hivatása alapításától fogva az Önhöz hasonló hallgatók támogatása. A collegiumi tagságra pályázhatnak az ELTE Bölcsészettudományi, Társadalomtudományi, Természettudományi és Informatikai Karára újonnan felvételt nyert, illetve a második egyetemi évüket ez év szeptemberében megkezdő BA/BSc vagy első évüket megkezdő MA/MSc hallgatók. A Collegium vidéki és budapesti hallgatók számára egyaránt nyitott. A budapesti diákok bejáró státuszra tarthatnak igényt, amely teljes jogú collegiumi tagságot biztosít.

A pályázat beküldési határideje: 2014. augusztus 11.

A pályázatnak a következőt kell tartalmaznia:

- pályázati űrlap (amely a <http://honlap.eotvos.elte.hu> internetes oldalon érhető el, a *Felvételi* menüpont alatt)
- önéletrajz (hagyományos, leíró jellegű);
- szakfelvételi engedély vagy az egyetemi felvételtől szóló értesítés másolata.

Csatolható továbbá:

szakmai eredmények dokumentumai másolatban (pl. tanulmányi versenyek, nyelvvizsga-bizonyítvány stb. pdf/jpeg formátumban, szkennelve);

- az Ön korábbi munkáját jól ismerő szaktanár ajánlása (lezárt borítékban, amelyet, behívásuk esetén, a felvételire szíveskedjenek magukkal hozni).

A szaktanárok előzetes véleményezését követően a collegiumi felvételire behívottak listája – a felvételi űrlapon való egyéni hozzájárulás alapján –

augusztus 18-án 18 órától tekinthető meg a Collegium honlapján. Amennyiben a pályázó e lehetőséggel nem kíván élni, a Collegium e-mailben küld értesítést a felvételre való behívásról. A felvételi szóbeli beszélgetésekből áll, amelynek kizárólagos időpontja: **augusztus 21–22**. A humánus „fejkopogtatáson” a jelentkező szaktudását és általános műveltségét vizsgáljuk, a felvételizőt egy-egy oktatói és hallgatói bizottság fogja kérdezni. A felvételi napok többi részét kötetlen programok töltik ki. A Collegium a – bentlakást igénylő – felvételizők számára 1500 Ft (megérkezéskor, helyszínen fizetendő) regisztrációs díj ellenében a felvételi teljes időtartamára (két éj: szerda és csütörtök) szállást biztosít (ágyneműhuzatot hozni kell). A felvételi mindkét napján számítunk a jelenlétére, ezért a szállás igénybevételét figyelmebe ajánlom! Kérem, szándékát a felvételi eljárásra történő meghívást követően postafordultával (e-mail) jelezze, mert összesen száz férőhelyünk van, amelyek elosztása jelentkezősi sorrendben történik.

Kérjük, pályázatát kizárólag elektronikus úton nyújtsa be.

Cím: ejc.felveteli2014@gmail.com. Pályázatában feltétlenül tüntesse fel, hogy az ELTE melyik alapszakjára és (a Collegium melyik műhelyének profiljához illő) szakirányára nyert felvételt, a középiskolában milyen nyelvet tanult. Hiányos pályázatot nem fogadunk el. A pályázati anyagot nem őrizzük meg, és nem küldjük vissza. A felvételre – a fent felsorolt dokumentumok fénymásolata mellett – egy saját névre megcímezett, felbélyegzett válaszborítékot is szíveskedjen magával hozni.

További információért, kérem, keresse fel a Collegium honlapját: <http://honlap.eotvos.elte.hu>, vagy írjon a titkarsag@eotvos.elte.hu címre, illetve telefonáljon a 06-1-460-4481-es telefonszámra.

Jelentkezését várva, szeretettel üdvözlöm,

Dr. Horváth László

Természettudós és informatikus kollégák!

Hadd ajánljuk külön az Önök figyelmébe az ELTE rangos szakkollégiumai között az Eötvös Collegiumot! A napjainkban elsősorban bölcsész profilú intézményben alapításától kezdve mindig megbecsült helyet kapott a természettudomány, és a TTK-sok illetve az informatikusok ma is szerves részét képezik a Collegiumnak. Ma a természettudós hallgatók négy műhelybe (Biológia-kémia, Földrajz-föld- és környezettudomány, Informatika, Matematika-fizika) szerveződve hallgathatnak az egyetemi képzésben foglalt ismeretanyagnál több és magasabb ismereteket nyújtó órákat. Az Önök számára különleges előnyöket is ígér ez a szakkollégium, más kifejezetten természettudományú profilú szakollégiumokhoz képest. Egyrészt olyan multidiszciplináris közegbe kerülnek, ahol a „szürke hétköznapi” folyamán alkalmuk nyílik a szűkebb szakterületük mellett más tudományok világába, gondolkodásmódjába is bepillantani. A bölcsész szakos hallgatókkal való együttélés kiváló lehetőség mind verbális, mind írott kommunikációs képességük pallérozására. Másrészt az Eötvös Collegium idegen nyelvi műhelyei minden hallgató számára ingyen biztosítják nyelvóráikat, ez lehetőséget teremt arra, hogy megalapozott nyelvismerettel követhessék leendő „tudós-tanárként” szakterületük kurrens eredményeit. A Collegiumunk természettudós műhelyei is arra törekszenek, hogy egyre több idegen (elsősorban angol) nyelvű szakórát, előadás-sorozatot szervezzenek hallgatóiknak. Ezen túlmenően a Collegium aktív nemzetközi kapcsolatrendszere (pl. USA, Ausztrália, Franciaország, Németország stb.) lehetőséget teremt arra, hogy még a diákevek alatt közvetlen kapcsolatot szerezzenek a legrangosabb nemzetközi műhelyekben, valamint tudományos és kapcsolati tőkére tegyenek szert. A Collegium régebbi hallgatói ma már neves hazai és nemzetközi tudományos és alkalmazott intézmények megbecsült munkatársai, akik segíthetik a kiváló képességű és munkabírási hallgatók egyetem utáni elhelyezkedését az egyetemi tanulmányok befejezését követően. A Collegium műhelyeiben intenzív pályázati tevékenység is folyik, amely további forrásokat biztosít egyéb fakultatív tevékenységek végzéséhez, és egyben lehetőséget teremt arra, hogy a hallgatók felvérteződjenek a pályázatiírás ma már alapvetőnek számító képességével.

Arra biztatjuk Önöket, hogy látogassanak el a Collegium természettudományi műhelyeinek honlapjára, és amennyiben intézményünk felkeltette érdeklődésüket, bátran jöjjenek el Collegium felvételijére!

A „dögész” kabinet

A Diákbizottság ajánlója

Keress fel a felveteli.eotvos.elte.hu blogot, ahol megtudhatod, milyen része lenni egy dinamikus közösségnek!

A **Collegium előnyei** tehát (közlekedésileg előnyös fekvésén túl):

- a helyben tartott kis létszámú szakórák, nyelvórák, 250 ezer kötetes kölcsönző könyvtár, tutorálás;
- sportbitumenes többfunkciós pálya: foci, kosárlabda, röplabda, floorball, tenisz, pingpong;
- írhat az Ecloga című kulturális folyóiratunkba (ecloga.eotvos.elte.hu);
- Eötvös Keddek olyan előadókkal, mint Tóth Krisztina, Keleti Éva, Nádasdy Ádám;
- Filmklubok: izlandi, analóg, Wagner – mindegyik új élményt jelent;
- Eötvös Konferencia: részt vehetsz az OTDK után a második legnagyobb hallgatói konferencián;
- részt vehetsz az énekkar, a Biblia-kör, a japán önképzőkör működésében;
- felolvashatsz a FÉL, az Apokrif vagy akár a Körhintakör társaságában az open mic felolvasóesten.

Róth Judit
DB-elnök

**Az ELTE Eötvös József Collegium
oktató és nem oktató munkatársai, tisztségviselői
(az évkönyv kiadásának időpontjában)**

Kurátor: Szepessy Tibor
Igazgató: Horváth László
Aligazgató: Laczkó Krisztina
A Kuratórium elnöke: Bertényi Iván

A Kuratórium tagjai:

A Baráti Kör részéről:

Bertényi Iván (elnök)
Kiss Jenő
Óze Sándor
Solymosi László (póttag)

A tanári kar részéről:

Bozsonyi Károly
Csörnyei Zoltán
Laczkó Krisztina
Sára Balázs (póttag)

A hallgatói közgyűlés részéről:

Cséri Tamás
Bokányi Eszter
Takó Ferenc
Balassi Márton (póttag)

Műhelyvezetők, kabinetvezetők, vezetőtanárok, szakmai szervezők:

Bangha Imre kabinetvezető (Orientalisztika műhely, Indológiai kabinet)
Birtalan Ágnes kabinetvezető (Orientalisztika műhely, Mongol kabinet)
Boros Lili műhelyvezető (Szlavisztika műhely)
Bozsonyi Károly műhelyvezető (Társadalomtudományi műhely)

Burcsi Péter műhelyvezető (Matematika-fizika műhely)
Csibra Zsuzsanna kabinetvezető (Orientalisztika műhely, Sinológiai kabinet)
Csörnyei Zoltán műhelyvezető (Informatikai műhely)
Dezső Tamás kabinetvezető (Orientalisztika műhely, Assziriológiai kabinet)
Faix Dóra műhelyvezető (Spanyol műhely)
Falvay Dávid kabinetvezető (Olasz műhely, Filológiai kabinet)
Faragó-Szabó István műhelyvezető (Filozófia műhely)
Fejérvári Boldizsár műhelyvezető (Angol–Amerikai műhely)
Feldné Knapp Ilona szervezeti egység vezető (Cathedra Magistrorum)
Győri Róber műhelyvezető (Mendöl Tibor földrajz-föld-környezettudományi műhely)
Hasznos Andrea kabinetvezető (Orientalisztika műhely, Egyiptológiai kabinet)
Hudecz Ferenc műhelyvezető (Biológia-kémiai műhely)
Kalmár Anikó műhelyvezető (Aurélien Sauvageot műhely)
Kiss Farkas Gábor kabinetvezető (Magyar műhely, Irodalmi kabinet)
Körmendi Tamás szakmai szervező (Történelem műhely)
Laczkó Krisztina műhelyvezető (Magyar műhely)
Masát András műhelyvezető (Skandinavisztika műhely)
Ludmann Ágnes műhelyvezető (Olasz műhely)
Máté Zoltán műhelyvezető (Orientalisztika műhely)
Mészáros Tamás műhelyvezető (Bollók János Klasszika-filológia műhely)
Sántháné Gedeon Mária vezetőtanár (Angol–Amerikai műhely)
Sára Balázs műhelyvezető (Germanisztikai műhely)
Vargyas Brigitta vezetőtanár (Aurélien Sauvageot műhely)

OTKA PD-ösztöndíjas, tudományos munkatárs:

Egedi-Kovács Emese és Mészáros Tamás

OTKA NN-pályázat senior kutató, tudományos segédmunkatárs:

Hegyri Orsolya és Ötvös Zsuzsanna

Könyvtáros: Kovács Györgyi

Segédkönyvtáros: Kádár Gyöngyvér

Gazdasági osztályvezető: Noszko Ilona Éva

Gondnok: Zrupkó Gáborné

Ügyvivő szakértő: Mátyás Eszter

Karbantartó: Pikács Albert

Takarító: Csernetics Istvánné és Gazdag Tünde Irén

Kapcsolat:

H-1118 Budapest, Ménesi út 11–13.

Telefon: +36 1 460 4481

Fax: +36 1 2092044

E-mail: titkarsag@eotvos.elte.hu

FÜGGELÉK

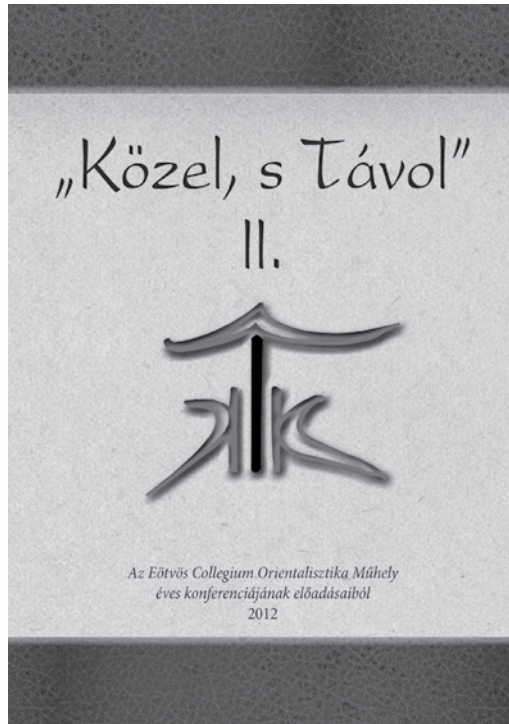
A COLLEGIUM KIADVÁNYAI

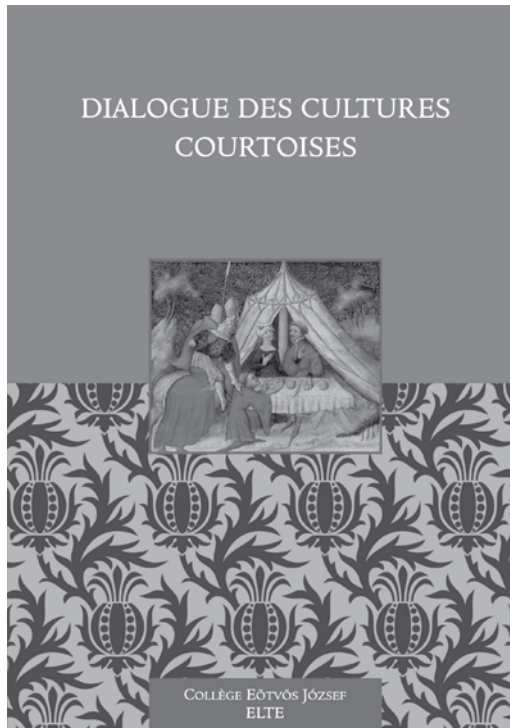

**Az ELTE Eötvös József Collegium
2012. évi kiadványai**

*Közel, s Távolság II. Az Eötvös Collegium Orientalisztika műhely
éves konferenciájának előadásaiából*
(szerk.) Takó Ferenc (Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 358 oldal
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/kozel-s-tavol>

Dialogue des cultures courtoises

(szerk.) Egedi-Kovács Emese (Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 304 oldal

Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/dialogue-des-cultures-courtoises>

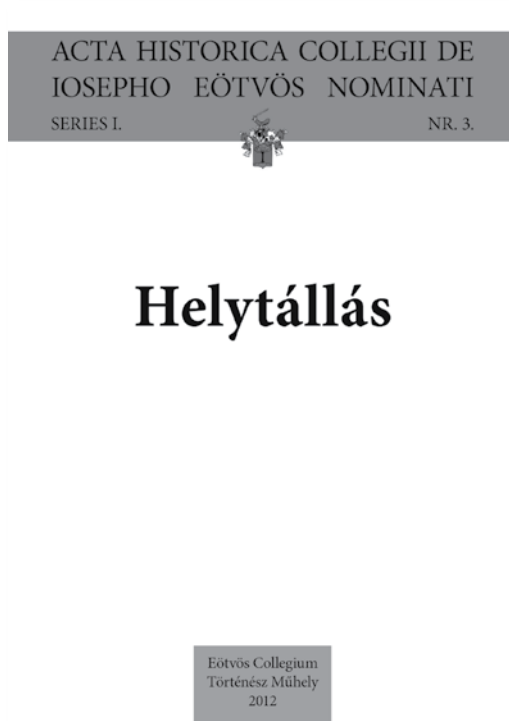

Armando Nuzzo: *La letteratura degli ungheresi*
(Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 284 oldal

Letölthető: [http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/
La%20letteratura%20degli%20ungheresi.pdf](http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/La%20letteratura%20degli%20ungheresi.pdf)

ΑΠΑΡΧΑΙ. Lectures held at the 6th conference of Collegium Hungaricum Societatis Europaeae Studiosorum Philologiae Classicae. 28–29 May 2011 (ed.) Jutai Péter (Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 126 oldal
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/APARCHAI%20teljes.pdf>

Helytállás

(szerk.) László Gábor és Toronyi Alexandra
(Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 498 oldal

Letölthető: [http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/
Helyt%C3%A1ll%C3%A1s0001.pdf](http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Helyt%C3%A1ll%C3%A1s0001.pdf)

Memini initii

(szerk.) Boa Krisztina

(Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 282 oldal

Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Memini%20initii0001.pdf>

NOTRE SENTINELLE AVANCÉE

Aurélien Sauvageot
et le Collège Eötvös József

Notre sentinelle avancée

(szerk.) Horváth László és Vargyas Brigitta
(Eötvös Collegium, Budapest, 2012), 255 oldal

Letölthető: [http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/
notre_sentinelle/Notre_Sentinelle.pdf](http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/notre_sentinelle/Notre_Sentinelle.pdf)

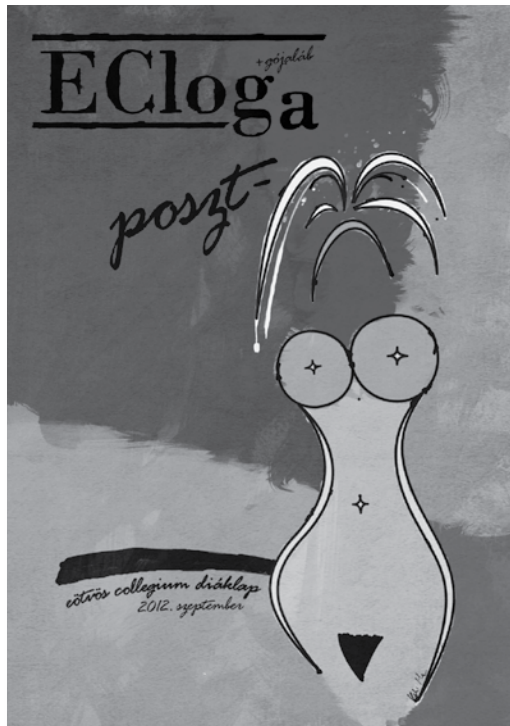
Beruf und Berufung. Fremdsprachenlehrer in Ungarn
(szerk.) Feld-Knapp Ilona (Bd1 CM-Beiträge zur Lehrerforschung,
Eötvös Collegium - Typotex, Budapest 2012), 359 oldal
Letölthető: [http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/
Beruf%20und%20Berufung/Beruf_und_Berufung_beliv.pdf](http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Beruf%20und%20Berufung/Beruf_und_Berufung_beliv.pdf)

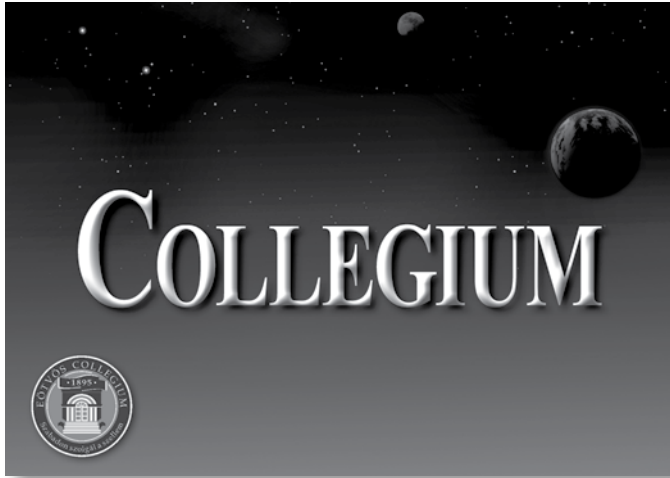
**Az Eötvös Collegium Diákbizottságának
kiadványai (2012)**

ECloga – az Eötvös Collegium periodikája, 7. lapszám: Útvesztő
(szerk.) Markó Anita (Eötvös Collegium, Budapest, 2012)
Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/ecloga-7>

ECloga – az Eötvös Collegium periodikája, 8. lapszám: poszt (scriptum)
(szerk.) Markó Anita (Eötvös Collegium, Budapest, 2012)

Collegium

- az Eötvös Collegium Diákbizottságának fényképes, színes, Collegiumot népszerűsítő kiadványa

(szerk.) Machó Zsófia (Eötvös Collegium, Budapest, 2012)

Letölthető: <http://honlap.eotvos.elte.hu/uploads/documents/kiadvanyok/Collegium.pdf>

